

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 STYCZNIA 1934 ROKU

OTWARCIE MUZEUM PRZEMYSŁU I TECHNIKI

W dn. 16 grudnia 1933 odbyła się uroczystość otwarcia Muzeum Przemysłu i Techniki w Warszawie. Na inaugurację nowej placówki (której zbiory mieszczą się częściowo przy ul. Krakowskie Przedm. 66 i częściowo przy ul. Tamka 1) przybył Pan Prezydent Rzplitej, w otoczeniu członków Rządu; zjawili się również liczni przedstawiciele świata przemysłowego i naukowego. Szereg przemówień wygłoszony został przez pp.: Prof. Ponikowskiego, Premjera Jędrzejewicza, Prez. Słomińskiego, Dyr. Sliwińskiego, zakończony został referatem p. Inż. Jackowskiego o organizacji Muzeum.

Dział wytwórczości chemicznej (mieszczący się przy ul. Tamka) przedstawia się okazale i bardzo estetycznie. Wyróżniają się eksponaty, ilustrujące następujące gałęzie przemysłu chemicznego: sztuczne nawozy azotowe, przerób węgla kamiennego, materiały wybuchowe, półprodukty i barwniki organiczne, gazy techniczne, wyrób jedwabiu sztucznego, przerób tłuszczów, przerób kości, przemysł gumowy, wyrób farb i lakierów, fabrykacja sody, farmaceutyka. Przemysł zapalczany zobrazowany jest zarówno pięknym modelem fabryki zapalek w ruchu, jak ciekawymi fotomontażami.

Należy zaznaczyć, że Muzeum Przemysłu i Techniki, które działa w porozumieniu z innymi polskimi muzeami technicznymi, zdążyło już wydać Przewodnik, zaopatrzone w liczne ilustracje.

Nowa instytucja, jako jedna z dźwigni postępu technicznego w Polsce, powinna korzystać z najbardziej wydajnej pomocy przemysłu krajowego, zwłaszcza jeśli przyjrzeć się postępowi muzealnictwa przemysłowo-technicznego w innych krajach.

Powszechnie znane Muzeum Techniki w Monachjum, Institut des Arts et Matiers w Paryżu, zbiory przemysłowe w innych stolicach świata wskazują drogę, po której powinno kroczyć nasze Muzeum Przemysłu i Techniki. O ile jednak zagraniczne instytucje mają już za sobą dziesiątki, niekiedy ponad setkę lat istnienia, o tyle polska placówka powstaje dopiero teraz i dlate-

go też trudno byłoby mierzyć zbiory warszawskie skalą zagraniczną. W ramach naszych możliwości i w ciągu niedługiego okresu czasu, przeznaczanego na organizację Muzeum, zrobiono jednak bardzo wiele. Wprawdzie zbiory Muzeum znajdują się w dwóch lokalach, co nie sprzyja celowemu rozmieszczeniu eksponatów. Ale układ wystawionych przedmiotów, tudzież jego systematyka dają przejrzysty i jasny obraz tych gałęzi wytwórczości, które są reprezentowane w Muzeum. Na szczególną uwagę zasługuje dział cukrownictwa, któremu przeznaczono jedną salę. Obok precyzyjnie wykonanego modelu cukrowni i eksponatów ilustrujących przebieg procesu produkcyjnego, bardzo bogato przedstawia się dział historyczny z najstarszemi w języku polskim publikacjami, dotyczącymi technologii cukru.

Skoro już mowa o dziale historycznym, to należy również zwrócić uwagę na ciekawy zespół instrumentów i przyrządów fizycznych, pochodzących z dawnej Szkoły Głównej.

Zasługa szybkiego i celowego zorganizowania zbiorów muzealnych przypada przede wszystkim kierownikom nowej placówki. Dyrektor Muzeum, p. Inż. Kazimierz Jackowski, energiczny organizator, doprowadził w bardzo szybkim czasie do uruchomienia Muzeum i wzorowego ułożenia zdobytych często z wielkim trudem eksponatów.

Dział chemiczny, obrazujący w oryginalny sposób przebieg chemicznych procesów produkcyjnych, zawdzięcza pokonanie tysiącznych trudności przy organizacji, tudzież celowe zgrupowanie eksponatów — gorącemu rzecznikowi spraw Muzeum na terenie przemysłu chemicznego, nieustrudzonemu w zabiegach ku gromadzeniu możliwie największej ilości eksponatów: delegatowi Zarządu Muzeum do Sekcji Chemicznej, p. Inż. Wiktorowi Sommerowi. Słowa uznania należą się również Przewodniczącemu Sekcji Chemicznej Muzeum, p. Inż. Janowi Podraszce.

Należy sądzić, że nasz przemysł chemiczny nieustannie wzbogacać będzie zbiory Muzeum coraz to nowymi eksponatami, obrazującymi rozwój i postępy technologii chemicznej.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 15 grudnia 1933 do 1 stycznia 1934 Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach traktatowych:

opracował postulaty przemysłu chemicznego w związku z rokowaniami o traktaty handlowe z Kanadą, Danją, Finlandją, Łotwą i Estonją, wystąpił o ustalenie kontyngentu przywozowego do Holandji na makuchy polskie,

występował w sprawie trudności uzyskania przydziału dewiz w Danji,

występował w sprawie uzyskania kontyngentu bieli cynkowej w Rumunji,

występował w sprawie wywozu węgla drzewnego z drzew iglastych do Austrii.

W sprawach kompensacyjnych:

występował w sprawie rozszerzenia listy kompensacyjnej w Brazylii na szereg artykułów chemicznych (obecnie cały import brazylijski równoważony jest wywozem żelaza),

zajmował się organizacją eksportu ceraty, chlorku cynku, salmjaku i węgla amonu na zasadzie kompensacji,

zajmował się sprawą organizacji importu łójów zwierzęcych z Ameryki Południowej.

W sprawach eksportowych:

zajmował się sprawą obniżenia cen opakowań blaszanych dla artykułów chemicznych, wywożonych zagranicę i uzyskał odpowiednie zniżki (w opracowaniu jest sprawa obniżenia cen opakowania drewnianego),

badał wspólnie z Izbą Przemysłowo-Handlową w Warszawie sprawę obniżenia cen spirytusu, soli i drzewa na potrzeby eksportowe,

badał sprawę możliwości rozszerzenia stosunków handlowych z Anglią,

badał nadal możliwości wywozu artykułów chemicznych do Związku państw Afryki Połudn., wskutek czego nawiązane zostały nowe stosunki,

badał możliwości ponownego nawiązania stosunków z Chinami,

współpracował z przedsiębiorstwami chemicznymi w kierunku rozszerzania wywozu do Palestyny,

badał w porozumieniu z Izbą Przemysłowo-Rolniczą możliwości wywozu polewy kafłowej,

W sprawach kolejowych:

występował w sprawie taryf tranzytowych przez Czechosłowację przy eksporcie artykułów chemicznych,

występował w sprawie rozszerzenia ulg przewozowych przy wywozie ceraty i imitacji linoleum,

współpracował z Ministerstwem Komunikacji w sprawie zmian taryfowych na pył odlewniczy,

badał i opinjował sprawę rozróżniania w nomenklaturze kolejowej tłuszczów i olejów roślinnych,

występował do Ministerstwa Komunikacji w sprawie zreformowania stosunków przewozowych w zakresie superfosfatów,

występował w sprawie obniżenia kontyngentu eksportowego w taryfie wywozowej dla salmjaku i węgla amonu.

ZE SPRAW TŁUSZCZOWYCH

Jak już donosiliśmy, dn. 2 grudnia r. ub. odbyło się na terenie Związku Izby Przemysłowo-Handlowych zebranie porozumiewawcze przemysłu i rolnictwa, które zgodnie ustaliło przewidywany kontyngent przywozowy ciekłych olejów roślinnych na cele jadalne w roku gospodarczym 1933/34 — na 11.000 tonn. Sprawa 1.600 tonn olejów ciekłych ponad powyższą liczbę ma pozostać jeszcze otwarta do kwietnia lub maja r. b.

Skolei grupa przemysłowa musiała zająć się rozdziałem kontyngentu przywozowego między poszczególne olejarnie i rafinerje. Jest to sprawa bardzo trudna, gdyż ilość dozwolona do przywozu jest bardzo nieznaczna i nie pozwoli zatrudnić warsztatów przetwórczych aż do nowych zbiorów w wyższym stopniu, niż ok. 50% ich zdolności przetwórczej. Dlatego też uzgodniony klucz rozdziału musi wymagać wiele pracy i trudów.

W każdym razie uzgodniono bezspornie pewne tezy, dotyczące zasady rozdziału między poszczególne olejarnie i rafinerje. Przedewszystkiem więc ustalono, że rafinerie, stanowiące z olejarniami jeden obiekt fabryczny lub związane organicznie z olejarniami, nie będą domagały się bezpośredniego przydziału, lecz tylko pośrednio — przez zakłady olejarskie.

Ponadto wystąpiono do Min. Przemysłu i Handlu z prośbą, aby z przydziałów przywozowych mogły korzystać tylko te zakłady przemysłowe, które były czynne w r. 1931 i 1932. Oparto się tutaj na precedensie, wynikającym z ogłoszonego w „Monitorze Polskim” Nr. 236 Rozporządzenia o przywozie towarów kolonialnych.

Ustalono wreszcie zgodnie zasadę wolnego wyboru rodzaju nasion oleistych, z uwzględnieniem takiej wydajności olejów, jaka praktycznie miała miejsce w ciągu r. 1933.

Z ZAGADNIENI TARYFOWYCH

Ministerstwo Komunikacji zaczęło stosować w ostatnich czasach przy tworzeniu nowych taryf eksportowych kontyngenty, od których uzyskania zależne jest działanie niższych przewozowych. System ten jednakże nasuwa szereg zastrzeżeń. Przedewszystkiem wysokość eksportu jest niemożliwa w obecnych czasach do obliczenia, w wielu bowiem wypadkach eksport jest ściśle zależny od pozwoleń na przywóz uzyskanych zagranicą, lub też od wahań konjunkturalnych. Toteż eksporter nie mając pewności, że uda mu się wyzyskać kontyngent boi się ryzykować zawarcie transakcji na mniejsze kwoty, gdyż wtedy przepada mu zniżka przewozowa, zostają zatem naruszone podstawy kalkulacji. Z drugiej strony — przy tworzeniu nowych taryf wywozowych przeważnie mamy do czynienia z wywozem pionierskim, który tembardziej jest nieokreślony pod względem wysokości.

W przemyśle chemicznym niżki przewozowe, przyznane w taki sposób, dały wybitnie ujemny rezultat, gdyż eksporterzy rezygnują z korzystania z taryf eksportowych portowych i dokonują tranzakcji przez porty niemieckie, zwłaszcza, że koleje niemieckie od razu przyznają pewne konkretne niżki na niewielkie nawet stosunkowo transporty. Stosowanie takich ograniczeń kontyngentowych jest tem niesłuszniejsze, że przy obecnie zwężonym rynku wewnętrznym producent stara się wyzyskać wszelkie możliwości eksportowe, i czyni duże wysiłki w kierunku ulokowania zagranicą jaknajwiększych ilości towaru. Toteż ustalenie kontyngentu przestaje być dla niego podniętą, jak sądzi Ministerstwo Komunikacji, a raczej jest wyraźnie krępującym ograniczeniem. Wydaje się nam, że stosowanie kontyngentów może mieć raczej znaczenie w taryfach importowych, gdyż importer wskutek tego byłby zmuszony do czynienia jednorazowych większych zamówień i ustalenia jednakowego kierunku transportu.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Subwencionowana przez Izbę Przemysłowo-Handlową w Warszawie mapa rozmieszczenia przemysłu w Polsce wyszła z druku w listopadzie r. 1933. Mapa, w formacie 105 x 75 cm obejmuje następujące działy przemysłu: górnictwo, hutnictwo, przemysł naftowy, metalowy, mineralny, chemiczny, włókienniczy, drzewny, spożywczy, oraz zakłady użyteczności publicznej (elektrownie, gazownie, wodociągi). Każdy dział przemysłu oznaczony jest odmiennym kolorem, ponadto zaś specjalne sygnały wskazują wielkość poszczególnych zakładów przemysłowych. Okrąg przemysłowy południowo-zachodni zobrazony jest osobno w podziałce podwójnej, zagłębia zaś naftowe i węglowe — w podziałce dziesięciokrotnej mapy głównej. Ponadto reproduktowane są plany portów w Gdyni i w Gdańsku. Sieć kolejowa i wodna wskazuje położenie zakładów pod względem komunikacyjnym.

Mapa wykonana została na podstawie oficjalnych materiałów Ministerstwa Przemysłu i Handlu oraz szczegółowych uzupełnień.

Cena mapy wynosi zł. 35, podklejonej — zł. 45; do nabycia jest w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie.

KRONIKA

W dn. 14 grudnia 1933 odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym przedewszystkiem zreferowano stan rokowań o traktaty handlowe. Stwierdzono, że przy wszystkich negocjowanych w roku bieżącym traktatach — sprawy obrotu produktami chemicznymi grają bardzo poważną rolę. Postanowiono, aby Związek w dalszym ciągu współpracował przy rokowaniach, nie cofając się przed kosztami, wynikającymi z konieczności wyjazdów zagranicę. Powstające wskutek tego niedobory finansowe Związku muszą być pokryte przez odpowiednie wpłaty.

Wobec wejścia w życie z dniem 1 stycznia 1934 znowelizowanych Ustaw o czasie pracy

i o urlopach dla pracowników — wyjaśnione zostały wszystkie prawa i obowiązki przedsiębiorstw, zwłaszcza w zakresie przepisów o czasie pracy.

Następnie — przeprowadzona została szczegółowa dyskusja nad niektórymi społeczno-gospodarczymi poczynaniami Związku. Stwierdzono, że stała współpraca, jaką sobie zapewnił Związek z wybitną siłą techniczno-naukową, da nie tylko możliwość celowej i owocniej opracowywać zagadnienia normalizacyjne, ale jednocześnie pozwoli na dokładniejsze studjowanie nowych chemicznych możliwości produkcyjnych i udzielanie informacji zrzeszonym przedsiębiorstwom, zwracającym się do Związku w sprawach rozszerzenia swego programu produkcyjnego. Liczne względy przemawiają za utworzeniem w biurze Związku archiwum, które zawierać będzie wszystkie wiadomości i dane cyfrowe, oświetlające możliwość produkcji w kraju nowych artykułów chemicznych.

Zarząd Związku postanowił zachęcić przedstawicieli przemysłu chemicznego do wzięcia udziału w Międzynarodowym Kongresie Chemicznym w Madrycie.

Dn. 6 grudnia 1933, w lokalu Instytutu Naukowego Organizacji i Kierownictwa (Mokotowska 51), odbyło się plenarne zebranie Sekcji Chemicznej Instytutu. Zebraniu przewodniczył p. Dyr. Z. Toeplitz. Po wygłoszeniu przez p. Inż. M. Bornsteina referatu o celach i zadaniach Sekcji, rozwinęła się dyskusja, ujawniająca jednomyślność zapatrywań na metody przyszłych poczynania. Ustalono konieczność przyciągnięcia do współpracy doświadczonych i wybitnych przemysłowców, którzy wraz z pionierami zasad naukowej organizacji będą tworzyli uzupełniającą się zespół. Zagadnienia, wykraczające poza ramy ścisłych zainteresowań chemicznych, jak np. gospodarkę cieplną, elektryczną i t. d., postanowiono rozważać nie na zebraniach Sekcji, lecz na plenarnych posiedzeniach Instytutu.

Do Zarządu Sekcji zostali wybrani: p. M. Holtorp (przewodniczący), pp. M. Bornstein, Z. Toeplitz, E. Trepka (członkowie), p. J. Wierusz-Kowalski (sekretarz).

Przed zakończeniem zebrania — Prof. Z. Polanowski wygłosił odczyt p. t. „Drogi przyszłego przemysłu chemicznego”.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W „Monitorze Polskim” Nr. 287 z dn. 15 grudnia 1933 ukazał się pod poz. 312 okólnik Ministerstwa Skarbu z dn. 27 października 1933, podający wykaz trucizn i silnie działających środków farmaceutycznych, których odprawa celna może się odbywać tylko na zasadzie zaświadczeń władz administracyjnych II Instancji, wydawanych na przeciąg jednego roku.

W Dz. Taryf Nr. 75 ukazało się Rozporządzenie na zasadzie którego ustalona została wyjątkowa taryfa eksportowa dla chlorku cynku.

Pozatem obniżony został kontyngent obowiązujący w taryfie portowej dla mąki kostnej i litozonów.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "
" " czysty 99%	300 "
* Amonjak skroplony za 1 kg NH ₃	1,53 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,52 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "
Azotan amonu	100 "
Azotyn sodowy	120 "
Benzol handlowy 90%	92 "
" czysty	104 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "
* Boraks	110-125 "
Chlor ciekły	115 "
Chlorek cynku 50° Bé	30 "
*Chlorek wapna bielący	30,6 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "
Chlorobenzol	165 "
Chloroform czysty	800 "
" "pro narcosi"	1.800 "
Eter siarkowy	390 "
Fenol czysty	265 "
Formalina 40%	270 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 "
" techniczna 85/88%	160 "
Karbolinum	29,75 "
Klej kostny	230 "
Klej skórny biały	270 "
Krezol czysty	128 "
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "
" solny 19°/21° Bé	12,25 "
" octowy techn. 30%	100 "

Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
rogowa 13/14% N	40 "
Naftalin surowy prasowany	28,00 "
" czysty w łuskach	52,50 "
Octan sodu	120 "
" ołowiu	215 "
Oleina	175 "
Oleum 20%	19,24 "
olej lniany	115 "
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 "
Smoła preparowana	16,50 "
Saletra amonowa	100 "
Saletra potasowa	130 "
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	55 "
* Saletra sodowa rafinowana	75 "
* Salmjak raf.	120 "
Siarczan amonu	28,45 "
* Siarczan miedzi	65-75 "
* Siarczek sodu 60/62%	60 "
Soda amonjakalna	25 "
* " kaustyczna	60 "
Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Stearyna	155 "
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Toluol czysty	115 "
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH ₃	60 "
Zelatylna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.


**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO-
RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel.
Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3.
m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“
Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel.
Piotrków Tryb. 165.
**ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN-
NICY, S. A. Henryków pod War-
szawą. Tel. II podm Jabłonna 5.**
Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross.
Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.
Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Chlorek wapnia (CaCl₂):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE“, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 591-24
Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS
i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow-
ska 16, tel. Centrala-Spiess.
„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK-
CYJNA“, Warszawa, Wolność 9,
tel. 11-06-00.
**Gliceryna farmaceutyczna i technicz-
na:**
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE-
VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy
Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.
Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza-
wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80.
Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“
Sp. Akc., Warszawa, Złota 35,
tel. 533-49.
Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN
SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“,
Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel.
Sochaczew 81.
Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska
Górne, G. Śląsk.
Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE“, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, 584-30
Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.
Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska
Górne, G. Śląsk.
**Soda amonjakalna, krystaliczna i kau-
styczna:**
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE“, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 591-24.
Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA
SZTUCZNEGO JEDWABIU“,
Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
Stearyna:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa
Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Zelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska
Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 STYCZNIA 1934 ROKU

ZJAZD INŻYNIERÓW BEZPIECZEŃSTWA PRACY

Dn. 14 i 15 grudnia 1933 odbył się w Warszawie pierwszy Zjazd Inżynierów Bezpieczeństwa. Zjazd ten zgromadził około 100 osób, zajmujących się sprawą bezpieczeństwa pracy, oraz przedstawicieli zainteresowanych Ministerstw i delegatów Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków.

Jeden z referatów, zgłoszonych na Zjeździe, poświęcony był zagadnieniu uświadomienia personelu technicznego i robotniczego o bezpieczeństwie pracy w przemyśle chemicznym. Prelegent, p. Dr. Henryk Broniatowski, stwierdził na początku że uświadomienie personelu o wykonywanej przezeń pracy przyczynia się w dużym stopniu do unikania nieszczęśliwych wypadków w przemyśle; w każdym razie — ilość ich zostałaby przy odpowiedniej akcji znakomicie zmniejszona. Bezpieczeństwo pracy jest ważnym czynnikiem w przemyśle, gwarantującym spokojny przebieg pracy i mającym doniosły wpływ na pomyślny wynik, t. j. wydajność pracy. Jeżeli spostrzeżenie to słuszne jest w przemyśle wogóle, to ma szczególnie doniosłe znaczenie w wytwórczości chemicznej, która operuje substancjami szkodliwymi często dla zdrowia, i gdzie w wyniku przebiegających reakcyj chemicznych następuje powstawanie gazów, działających nie tylko trująco, lecz nawet często śmiertelnie na pracujące otoczenie.

Dlatego też umiejętne opanowanie sytuacji i dokładne poinformowanie personelu o przebiegu fabrykacji powodują spokojne i sprawne przeprowadzenie pracy, co nie pozostaje bez wpływu na jej wydajność. Celem wykazania słuszności tej opinii, prelegent szczegółowo opisał trzy konkretne nieszczęśliwe wypadki i krytykując ich przebieg udowodnił, że przy należytem uświadomieniu personelu udałoby się wypadków tych uniknąć.

Duży nacisk należy położyć na odpowiedzialność czynników, obowiązanych do przestrzegania przepisów bezpieczeństwa pracy. W konkluzji prelegent dochodzi do wniosku, że przez specjalne przepisy, ujęte w formie instrukcyj, odczytów,

lub specjalnych sprawozdań, udałoby się uświadomić personel techniczny i robotniczy o przebiegu pracy w przemyśle, a przez to znakomicie podwyższyć stopień bezpieczeństwa pracy. Oczywiście, uświadomienie personelu fabrycznego jest tylko jednym z czynników, który dopiero w zespoleniu z innymi prowadzi do celu.

Zagadnienie powyższe było już oświetlane w polskiej prasie fachowej. Wskazać można na prace Dr. H. Broniatowskiego o „Higijenie pracy w przemyśle chemicznym” (Pamiętnik VI Zjazdu Lekarzy i Działaczy Sanitarnych w Łodzi 1927), „Fizjologiczne własności i działanie rozczynników” (czasopismo „Higijena Pracy” za r. 1929) oraz Dr. A. Hirszowskiego: „Zatrucia zawodowe przy fabrykacji barwników smołowych i produktów przejściowych, jak również sposoby zapobiegania nieszczęśliwym wypadkom” (czasopismo „Przemysł Chemiczny” za r. 1928). Prace te projektują pewne przepisy, dotyczące ochrony od nieszczęśliwych wypadków w przemyśle chemicznym.

Pod adresem Instytutu Spraw Społecznych, jako organizatora Zjazdu, uchwalone zostały przez plenum Zjazdu następujące tezy:

1) Konieczność powołania komisji technicznych, celem ustalania jednolitych metod statystyki, regulaminów i norm bezpieczeństwa.

2) Konieczność systematycznego uświadamiania i kształcenia społeczeństwa w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

3) Konieczność podjęcia jaknajszerszej propagandy w celu właściwego zorganizowania zwalczania wypadków przy pracy.

4) Zorganizowanie zapobiegawczej organizacji lekarskiej w obrębie zakładów przemysłowych.

5) Zrewidowanie systemu obciążenia zakładów przemysłowych składkami na ubezpieczenie od wypadków w taki sposób, aby system ów stanowił dla przedsiębiorców bodziec materialny do organizowania planowej akcji zapobiegania wypadkom przy pracy.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od 1 do 15 stycznia 1934 r. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach kolejowych:

wystąpił o zmianę taryf eksportowych dla siarczanu miedzi,

badał sprawę taryfowania tłuszczów roślinnych i zwierzęcych.

W sprawach eksportowych:

badał ponownie możliwość rozszerzenia wywozu do Kanady,

rozpoczął badanie możliwości zbytu wyrobów toaletowych i perfumeryjnych,

zainicjował wywóz artykułów chemicznych do Algieru,

współpracował z przedsiębiorstwami w sprawie eksportu do Ameryki Południowej, w związku z czym załatwiono szereg transakcyj.

W sprawach handlu zagranicznego:

zajmował się sprawą uzyskania kontyngentów importowych w Szwajcarii, Belgji i Holandji dla polskiego obuwia gumowego,

zakończył prace w związku z rokowaniami o traktaty handlowe z Estonją i Finlandją,

zajmował się sprawą importu nasion lnu z Ameryki Południowej na zasadzie kompensacji.

Z PRZEMYSŁU GUMOWEGO

Ubiegły rok 1933 był dość pomyślny dla przemysłu obuwia gumowego. Zarówno w sezonie letnim, jak w zimowym 1933 sprzedano po 3 miliony par w każdym z sezonów, t. j. o 50% więcej niż w r. 1932. Przyczyny tego zjawiska szukać należy przede wszystkim w warunkach atmosferycznych, które mają decydujące znaczenie w sprzedaży obuwia gumowego. Ponadto wpływ decydujący odegrała katastrofalna zniżka cen, gdyż wobec zlikwidowania syndykatu obuwia gumowego od dn. 1 marca 1933 — walka konkurencyjna znacznie obniżała ceny sprzedażne, doprowadziwszy je do 50% cen z r. 1932. Wskutek tego — choć obrót tonnażowy wzrósł bardzo znacznie, to jednak obroty gotówkowe zatrzymały się na poziomie r. 1932. Okoliczności te spowodowały chaos na rynku wewnętrznym, tudzież znaczne straty dla przemysłu i hurtowników.

Walka konkurencyjna na rynku wewnętrznym odbiła się w fatalny i druzgocący sposób na eksporcie. Wywóz z Polski obuwia gumowego w r. 1929 wynosił ok. 14 milionów złotych; w roku 1933 niewiele przekroczył 2 miliony złotych. Wobec nieorganizowanej działalności przemysłu, niesłychanej konkurencji na rynkach zagranicznych i niemożności pokrywania strat na eksporcie zyskami na rynku wewnętrznym — należy domniemywać, że eksport ten w r. 1934 może skurczyć się jeszcze znacznie, a nawet zupełnie zaniknąć. Rozwiązania niepomyślnej sytuacji należy szukać tylko w odbudowie rynku wewnętrznego i ponownych porozumieniach, któreby pozwoliły wyrównać nieuniknione na eksporcie straty.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Produkcja odczynników chemicznie czystych obejmuje w Polsce bardzo niewielki zakres. Niemal na palcach wyliczyć można ilość takich, niezbędnych w każdej pracowni chemicznej, czystych odczynników i preparatów, które są wytwarzane w naszym kraju. Dlatego też powstanie każdego nowego działu fabrykacji w tym zakresie powitać należy z najwyższą radością, gdyż jest to jeszcze jeden krok dalej w kierunku niezależnienia się od importu zagranicznego.

W ostatnich tygodniach znana, nowoczesnie zorganizowana fabryka Sp. Akc. „Polchem” w Toruniu wypuściła na rynek kwas siarkowy chemicznie czysty. Zaznaczyć przytem należy, że chemicznie czysty kwas siarkowy znajduje zastosowanie nie tylko jako odczynnik laboratoryjny i nie tylko w tych procesach chemicznych, gdzie używanie najczystsze produktu jest niezbędne, lecz również — po odpowiednim rozcieńczeniu — używany jest do akumulatorów. Doświadczenie bowiem, potwierdzone oddawna zagranicą, wykazało że do celów akumulatorowych najlepiej się nadaje słaby kwas, przygotowany w taki właśnie sposób.

Z SEKCJI CHEMICZNEJ MUZEUM PRZEMYSŁU I TECHNIKI

Otwarcie Muzeum Przemysłu i Techniki w dniu 16 grudnia 1933 roku zakończyło pierwszy, wstępny etap prac przy organizacji działu wytwórczości chemicznej. Sekcja Chemiczna Muzeum, skupiająca kilkunastu fachowców ze sfer naukowych i przemysłowych świata chemicznego od pierwszych chwil swego powstania dążyła, zwalczając szereg zasadniczych trudności, do możliwie celowego i racjonalnego urządzenia działu chemicznego, w ramach posiadanych bardzo szczupłych środków. W pracy swej Sekcja, opierając się wyłącznie na czynniku społecznym, spotkała się z pełnym zrozumieniem znaczenia podjętego zadania wśród przedstawicieli przemysłu chemicznego, którzy ofiarowali tworzącej się placówce szereg opracowanych specjalnie w celach muzealnych schematów produkcyjnych, planów sytuacyjnych, fotografii oraz precyzyjnie wykonanych modeli, z różnych działów wytwórczości chemicznej — ze szczególnym podkreśleniem względów dydaktycznych.

Za okazaną pomoc, cenne wskazówki oraz bezinteresownie ofiarowane eksponaty, opracowane z wielkim nakładem pracy i środków materialnych, mimo trudnych warunków ekonomicznych, należy się serdeczne podziękowanie Polskiemu Tow. Chemiczn., Związkowi Przem. Chemicznego, Państw. Szkole Chem. Przemysł., Chemiczn. Inst. Badawczemu, oraz następującym przedsiębiorstwom:

Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu, Franc. Tow. „Perun”,
Zjednoczone Fabryki Związków Azotowych w Mościcach i w Chorzowie,
Przemysł Chemiczny „Boruta”,
Przemysł Tłuszczowy „Schicht-Lever”,
Państwowa Wytwórnia Prochu w Pionkach,

S. A. dla Eksploatacji Polsk. Monopolu Zapałczanego,
 Tow. Zakł. Chem. „Strem”,
 Zakł. Przem. Chemiczne W. Karpiński i W. Leppert,
 Związek Koksowni,
 Gazownia Warszawska,
 „Sanok” Polska S-ka dla Przem. Gumowego,
 „Ligmoza” Sp. Akc.,
 Pabjanicka Sp. Akc. Przemysłu Chemicznego,
 Zakł. Chem. w Winnicy,
 Standard Nobel w Polsce,
 Państw. Monopol Spirytusowy,
 Fabr. Wyr. Gum. „Wolbrom”,
 „St. Majewski i S-ka”,
 Fabr. Chem. „Radocha”,
 Wojk. Wytw. Sprzętu Przeciwigazowego,
 Państw. Fabr. Olejów Mineralnych „Polmin”,
 Zakłady Przemysłu Tłuszczowego i Olejar-
 skiego „Union” S. A.,
 Zakłady „Solvay” w Polsce,
 „Azot”, Sp. Akc.,
 Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych,
 Gwarectwo Św.-Krzyckie,
 Kieleckie Tow. Nawozów Sztucznych,
 „Oswag”, Sp. Akc.,
 Polskie Zakłady Chemiczne „Nitrat”, Zakła-
 dy Przem. „Boryszew”,
 Warsz. Tow. „Motor”,
 „Magister Klawe”, Sp. Akc.,
 Mag. Rawski,
 Fabr. „J. D. Potoka Synowie”,
 Przetwórnia Olejów Roślinnych, Radom,
 Fabr. Lakierów i Farb „Nobiles”,
 „Elektryczność”, Sp. Akc.,
 Fabr. Chemicz. K. Zawadzki i S-ka; „Alfa” Fabr.
 pap. fotogr.,
 Zakł. Chem. „Grodzisk”,
 „Fryderyk Puls”, Sp. Akc.,
 Centralna Poznańska Fabr. Wyrobów Gumo-
 wych „Stomil”,
 Polski Przemysł Korkowy,
 „M. Leszczyński i S-ka”,
 „Polchem” Polsko-Belgijskie Zakł. Chem.,
 oraz Biuro Inżynierskie Studjów „BIP-
 Technico”.

Za ofiarny współdział przy opracowaniu za-
 sadniczych wytycznych organizacyjnych oraz za-
 biegi przy gromadzeniu i systematyzowaniu eks-
 ponatów należą się głębokie słowa uznania człon-
 kom Sekcji Chemicznej pp.:

Inż. E. Bergerowi, Inż. T. Blumowi, Inż. J.
 Ciechanowskiemu, Inż. A. Ekerkunstowi, Inż. K.
 Ginsbergowi, Inż. K. Godlewskiemu, Inż. M. Klo-
 nowskiemu, Inż. Z. Leppertowi, Inż. St. Miecz-
 kowskiemu, Inż. R. Orzechowskiemu, Dr. S. Otol-
 skiemu, Inż. W. Płużańskiemu, Inż. J. Podraszce,
 Inż. W. Sommerowi, Z. Spotowskiemu, Inż. W.
 Wojciechowskiemu, Inż. T. Zamoyskiemu, Inż.
 K. Zawadzkiemu.

Osiągnięte dotychczas rezultaty pozwalają
 wierzyć, że apel z którym Sekcja Chemiczna za-
 mierza zwrócić się do przedstawicieli świata che-
 micznego przy realizacji dalszych etapów pracy
 nad organizacją działu wytwórczości chemicznej
 Muzeum, znajdzie i nadal głęboki oddźwięk i po-

zwoli w harmonijnej współpracy uzupełniać stop-
 niowo te luki, z których ogromu organizatorzy
 zdają sobie najzupełniej sprawę.

Dążenia Sekcji Chemicznej skierowane będą
 do objęcia tych gałęzi przemysłu chemicznego,
 które dotychczas nie są jeszcze reprezentowane
 w Muzeum oraz do pogłębienia już posiadanych
 działów produkcji chemicznej, zwłaszcza przez
 skompletowanie liczniejszych modeli aparatury
 chemicznej.

Specjalna uwaga będzie poświęcona organi-
 zacji działu historycznego, dającego obraz stop-
 niowego postępu w metodach pracy polskiego
 przemysłu chemicznego oraz archiwum druków
 polskich, ilustrujących rozwój nauki chemii
 i technologii procesów wytwórczych w różnych
 gałęziach przemysłu chemicznego oraz przemy-
 słów pokrewnych.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W związku z nowymi przepisami, dotyczą-
 cemi ubezpieczenia oraz czasu pracy, w Dzien-
 niku Ustaw Nr. 102 z dn. 30 grudnia 1933 r. oraz
 Nr. 103 z dn. 31 grudnia 1933 r. ukazały się
 przepisy wykonawcze, dotyczące ustaw o cza-
 sie pracy, o zabezpieczeniu na wypadek bezro-
 bicia i o ubezpieczeniu społecznem.

Rozporządzenia powyższe nie wyczerpują
 jeszcze całokształtu przepisów wykonawczych,
 które ukazują się stopniowo.

W Dz. Ust. Nr. 102 z dn. 30 grudnia 1933 r.
 ukazało się pod poz. 795 Rozporządzenie Mini-
 stra Skarbu z dn. 17 grudnia 1933 r. o obrocie
 solą.

Rozporządzenie to ogłoszone zostało wza-
 mian dotychczas obowiązującego od dn. 19 lip-
 ca 1932 r.

W zakresie stosowania soli do celów prze-
 myślowych, ogłoszony został spis środków, ska-
 żających sól przeznaczoną do użytku przemy-
 słowego. Środkami temi są: olej mineralny lub
 soda bezwodna, pirydyna i fluoresceina, lub
 soda bezwodna i naftalin, lub stężony ług sodo-
 wy, lub soda bezwodna, lub wodorotlenek so-
 dowy, lub kwaśny siarczan sodowy, lub spro-
 szkowany węgiel.

W wypadkach, gdy w pewnym celu przemy-
 słowym użycie soli skażonej byłoby niemożliwe
 (np. do wyrobu sody, soli glauberckiej, barwni-
 ków, materiałów wybuchowych i t. p.) — Urzę-
 dy Skarbowe Akcyz i Monopoli mogą wyda-
 wać zezwolenia na nabycie soli nieskażonej.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 1 stycz-
 nia 1934 r.

E C H A

* W wypadku aeroplanowym w Belgji zginął pio-
 nier przemysłu gumowego w Polsce, Samuel Halperin.
 Zmarły był twórcą przemysłu obuwia gumowego w na-
 szym kraju i założycielem fabryki „Pepege” w Gru-
 dządzu. Samuel Halperin cieszył się w sferach przemy-
 słowo-handlowych opinią wybitnego przemysłowca i zdol-
 nego przedsiębiorcy.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "
„ czysty 99%	300 "
* Amonjak skroplony za 1 kg NH ₃	1,53 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,52 "
„ granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "
Azotan amonu	100 "
Azotyn sodowy	120 "
Benzol handlowy 90%	92 "
„ czysty	104 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "
* Boraks	110-125 "
Chlor ciekły	115 "
Chlorek cynku 50° Bé	30 "
*Chlorek wapna bielący	30,6 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "
Chlorobenzol	165 "
Chloroform czysty	800 "
„ „pro narcosi“	1,800 "
Eter siarkowy	390 "
Fenol czysty	265 "
Formalina 40%	270 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 "
„ techniczna 85/88%	160 "
Karbolineum	29,75 "
Klej kostny	230 "
Klej skórny biały	270 "
Krezol czysty	128 "
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95 "
Kwas mrówkowy 80%	235 "
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "
„ solny 19°/21° Bé	12,25 "
„ octowy techn. 30%	100 "

Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
„ rogowa 13/14% N	40 "
Naftalin surowy prasowany	28,00 "
„ czysty w luskach	52,50 "
Octan sodu	120 "
„ ołowiu	215 "
Oleina	175 "
Oleum 20%	19,24 "
Olej lniany	115 "
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 "
Smola preparowana	16,50 "
Saletra amonowa	100 "
Saletra potasowa	130 "
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	55 "
* Saletra sodowa rafinowana	75 "
* Salmjak raf.	120 "
Siarczan amonu	28,45 "
* Siarczan miedzi	65-75 "
* Siarczek sodu 60/62%	64 "
Soda amonjakalna	25 "
„ kaustyczna	60 "
Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Stearyna	155 "
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Toluol czysty	115 "
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH ₃	60 "
Zelatylna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA



ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI 3. m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą, Tel. II podni Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa. Mazowiecka 7, 5.84-30
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80. Zakł. Kauczukowe „PIASTOW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZEDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
		Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa. Mazowiecka 7, tel. 584-30.
		Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LUTEGO 1934 ROKU

Z ZAGADNIENÍ PRZEMYSŁU TŁUSZCZOWEGO

W Nr. 1 „Rolnika Ekonomisty” z roku bieżącego ukazał się interesujący artykuł Prof. W. Dominika p. t.: „Przemysł tłuszczowy a interesy rolnictwa”. Autor domaga się uruchomienia w Polsce fabryki uwodornienia (utwardzania) olejów, biorąc za podstawę krajowy olej lniany.

Zagadnieniem utwardzania tłuszczów Związek Przemysłu Chemicznego zajmuje się oddawna. Omawialiśmy tę sprawę w roku ubiegłym na łamach „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”, zdaje się też nie ulegać najmniejszej wątpliwości, że w planie rozwojowym przemysłu chemicznego musi leżeć uruchomienie produkcji tłuszczów utwardzonych. Istotnie, jeśli rzucić okiem na linje, po jakich posuwał się przemysł tłuszczowy w naszym kraju — od sprowadzania gotowych przerafinowanych olejów do importu samych tylko nasion oleistych — to staje się rzeczą jasną, że czas teraz przystąpić do organizacji przerobu ciekłych olejów na tłuszcze stałe, drogą działania wodoru. Należy sobie jednak zdawać sprawę, że jest to inwestycja kosztowna, znacznie przekraczająca w prowizorycznym nawet kosztorysie preliminowaną przez Prof. Dominika sumę ok. 250.000 zł., ponadto zaś musi być oparta o bardzo tani wodór, decydujący o rentowności utwardzania olejów.

W rozważaniach swoich Prof. Dominik zaznacza, że olej rzepakowy raczej nie nadaje się do utwardzania, a w każdym razie sprawa ta wymagałaby jeszcze przeprowadzenia pewnych badań. Za podstawę zaś przemysłową utwardzania przyjmuje krajowy olej lniany.

I tutaj tkwi właśnie największe nieporozumienie. Jest bowiem rzeczą powszechnie znaną, że krajowa produkcja lnu nie pokrywa zapotrzebowania rynku wewnętrznego i że corocznie importujemy do kraju większe ilości siemienia argentyńskiego, wynoszące powyżej 12.000 tonn rocznie. W roku ubiegłym nawet import ten przekroczył przeciętną i wyniósł ok. 19.000 tonn, na rok zaś bieżący posiedzenie porozumiewawcze przedstawiciele przemysłu i rolnictwa preliminowało 10.500 tonn siemienia lnianego, jako minimalny niedobór, który musi

być pokryty importem z zagranicy. Jeśli dalej zważyć, że odbiorcy oleju lnianego (fabryki lakierów, ceraty i t. d.) zawsze przedkładają olej lniany z siemienia krajowego ponad olej z surowca argentyńskiego — z uwagi na znakomicie wyższą jakość oleju z nasion północnych — to stanie się rzeczą oczywistą, że każda nadwyżka produkcji siemienia krajowego będzie natychmiast odebrana przez przemysł w formie *ciekłego* oleju lnianego. Stąd więc płynie wniosek, że pożądanym przez przemysł, tymczasem zaś przez rolnictwo nie realizowany postulat zwiększenia obsiewu lnu, nie prowadzi bynajmniej do dostarczania surowca tłuszczowego celem dalszego utwardzania, lecz do bliższego i bez żadnych inwestycji osiągalnego celu: pokrywania wewnętrznego zapotrzebowania na olej lniany i zaniechania importu siemienia argentyńskiego.

Placówka utwardzania olejów w Polsce musiałaby tedy z konieczności oprzeć się — przynajmniej w pierwszym stadium — na innym surowcu, nawet nie roślinnego, lecz zwierzęcego pochodzenia. Mamy tu na myśli tran zwierząt morskich, być może nawet przez przyszłe polskie statki wielorybiczne wytapiany. W każdym jednak razie utwardzalnia tłuszczów musiałaby powstać w porcie, korzystając z możliwości bezpośredniego dostarczania tranu z morza do fabryki i opierając się na tanim prądzie elektrycznym, niezbędnym do fabrykacji wodoru. Dopiero na wypadek tak znacznego powiększenia obszaru zasiewu nasion oleistych, że obserwowalibyśmy ich nadmiar (nie zaś — jak obecnie — brak), możnaby myśleć o przesuwaniu punktu ciężkości procesów utwardzania z tranów na oleje roślinne. W każdym zaś razie rozwój tej gałęzi przemysłu tłuszczowego musi iść po linii: surowiec, fabryka, produkt gotowy, nie zaś — fabryka odcięta od osiągalnego surowca, w poszukiwaniu nieistniejącego krajowego.

Dlatego też ostateczne wnioski artykułu w „Rolniku Ekonomistcie”, domagające się prohibicyjnych stawek celnych na łoje i tłuszcze zestalone, a nawet na tran do utwardzania — są co najmniej przedwczesne.

KOPALNICTWO SOLI POTASOWYCH

W roku gospodarczym 1932/33 sprzedaż produktów polskiego przemysłu potasowego — w porównaniu z rokiem poprzedzającym — przedstawiała się w efektywnych tonnach produktu jak następuje:

Na rynku krajowym:	1932/33	1931/32
solii potasowych	33.349 tonn	34.324 tonn
kainitu	60.105 „	45.761 „
koncentratu na cele przemysł.	1.483 „	1.020 „

Na eksport:		
solii potasowych 20% i 40%	49.278 „	56.250 „
kainitu	6.490 „	16.762 „

W przeliczeniu natomiast na czysty tlenek potasu (K_2O) na rynku krajowym sprzedano o 4,8% więcej, niż w r. 1931/32; sprzedaż soli potasowych na rynkach eksportowych utrzymała się na wysokości roku ubiegłego

Rezultaty ilościowe wskazywały na pewną poprawę, nieosiągnięto jednak spodziewanych wyników finansowych. Zawiodły nadzieje, pokładane w znacznej obniżce cen nawozów potasowych. Okoliczność ta nie wpłynęła bynajmniej na znaczne podwyższenie sprzedaży nawozów potasowych, z uwagi na duży spadek cen ziemiopłodów, zwłaszcza w sezonie jesiennym ubiegłego roku.

Na rynkach eksportowych pojawiły się w roku ubiegłym sole potasowe pochodzenia rosyjskiego — z kopalni solikamskich. Obok więc konkurenta hiszpańskiego, nienależącego do porozumienia potasowego, zjawił się jeszcze konkurent rosyjski, co też spowodowało zaciętą walkę konkurencyjną i spadek cen, przynoszący straty również polskim producentom.

Prace nad przygotowaniem polskiej produkcji siarczanów potasu doprowadziły do wypuszczenia na rynek nowego produktu siarczanowego, pod nazwą „Kalimag“, produkowanego narazie w niewielkich ilościach na próbnej aparaturze.

ZE SPRAW BEZPIECZEŃSTWA PRACY

Aktualny wciąż temat bezpieczeństwa i odpowiednich po temu warunków pracy w przemyśle chemicznym był w ostatnich tygodniach przedmiotem szczegółowego badania w jednym z należących do Związku Przemysłu Chemicznego przedsiębiorstw, mianowicie w Tomaszowskiej Fabryce Sztucznego Jedwabiu. Specjalna komisja Inspekcji Pracy dokonała oględzin zakładu przemysłowego w Tomaszowie w styczniu roku bieżącego i po dokładnym zbadaniu wewnętrznych i zewnętrznych urządzeń ustaliła, że w dziale właściwej produkcji chemicznej znajdują efektywne i staranne zastosowanie zabezpieczenia indywidualne robotników, którym

wydawane są fartuchy, trepy, rękawice i t. p.; przy robotach zaś, stanowiących najmniejsze nawet niebezpieczeństwo zatrucia organizmu, stosowane jest dożywianie robotników przez bezpłatne wydawanie mleka. Ponadto stwierdzono, że wnętrza nowych zabudowań fabrycznych w sposób wręcz doskonały pozwalają na celowe rozwiązywanie problemów, decydujących o poprawnym zachowaniu warunków bezpieczeństwa i higieny pracy. W szczególności skonstruowano odpowiednie rozmieszczenie aparatury, zachowanie dostatecznie szerokich i dogodnych przejść, dostateczne oświetlenie wnętrza, staranne zabezpieczenie ruchomych części maszyn, celowe rozmieszczenie na terenie fabrycznym dróg komunikacyjnych i ratowniczych pomiędzy zabudowaniami fabrycznymi.

Wynik przeprowadzonej inspekcji dowodzi, że sprawa bezpieczeństwa pracy, którą zainteresował się blisko w ostatnich miesiącach Związek Przemysłu Chemicznego, znajduje całkowite zrozumienie na terenie poszczególnych fabryk. Nie szczędzą one inicjatywy, pracy i kosztów, aby zapewnić swoim pracownikom maksimum bezpieczeństwa w trudnych niejednokrotnie i skomplikowanych warunkach pracy.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Sp. Akc. „Azot“ w Jaworznie podjęła produkcję i wypuściła na rynek: czterochloroetan, pięciochloroetan i czterochloroetylen. Ponadto, niezależnie od produkowanego oddawna potażu żrącego wysokoprocentowego, rozpoczęła wytwarzanie potażu żrącego w ługu 50%-owym.

W najbliższym czasie uruchomione będą przez fabryki syntetyczno-organiczne nowe działy w zakresie półproduktów organicznych.

ZBĘDNY IMPORT

Zaniechana przez pewien czas w naszym kraju produkcja kwasu winowego i cytrynowego została przed paru laty wznowiona przez znaną i zasłużoną fabrykę chemiczną Sp. Akc. „Radocha“ w Sosnowcu. Produkcja obu tych kwasów zgórą pokrywa zapotrzebowanie rynku wewnętrznego, przyczem wytwarzany w kraju kwas winowy i cytrynowy najzupełniej odpowiada wymaganiom odbiorców. Produkt zagraniczny nie jest ani lepszy, ani nie charakteryzuje się znacznie większą liczebnością odmian i gatunków, niż produkowany w kraju. Niema przeto żadnych gospodarczych lub technicznych racji, któreby usprawiedliwiały import kwasu winowego i cytrynowego do Polski. Mimo to, obserwujemy import do Polski zarówno kwasu winowego jak cytrynowego, wynoszący w r. 1933 — ok. 35.000 kg., wartości ok. 150 tys. zł. Jest to przyczyną najzupełniej zbędny, nieprodukcyjny i bez potrzeby obciążający nasz bilans handlowy.

Możemy wymagać od myślącego gospodarczymi kategorjami kupiectwa, zaniechania tego nieusprawiedliwionego importu, który musi po-

stawić pod znakiem zapytania rentowność polskiej produkcji kwasu winowego i cytrynowego. Jest bowiem rzeczą jasną, że pokrywanie znacznej części zapotrzebowania wewnętrznego importem zagranicznym musi zmniejszyć produkcję krajową, podwyższyć jej koszty, a wreszcie zmusić do całkowitego zaniechania wytwórczości.

Wprawdzie kwas winowy i cytrynowy znajdują się na liście towarów zakazanych do przywozu, ale kontyngenty umowne z różnymi krajami pozwalają na import znacznych ilości tych produktów, wytwarzanych w kraju. Należałoby więc również zbadać, czy na drodze zmniejszenia kontyngentów nie udałoby się zahamować rzezonego przywozu, który może być zakwalifikowany jako typowy przykład szkodliwego importu.

K R O N I K A

Dn. 5 stycznia r. b. odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym, między innymi, zostały przyjęte w poczet członków Związku następujące firmy:

Polski Przemysł Gumowy „Pepege“, Grudziądz,

Przemysł Gumowy „Ardal“, Sp. Akc., Lida,

Przemysł Chemiczny „Atra“, Toruń, Chrobrego 101.

Dn. 18 stycznia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym rozważano szczegółowo sprawę organizacji bezpieczeństwa pracy na terenie Związku. Zagadnieniu temu poświęcaliśmy już wiele uwagi, doceniając jego wielkie znaczenie w przemyśle chemicznym. Zarząd postanowił zwołać specjalne zebranie, poświęcone szczegółowemu omówieniu rzezonej sprawy i w tym celu zwrócił się do szeregu fabryk z prośbą o wyznaczenie delegatów, pracujących bezpośrednio w ruchu, celem współpracy z nową Sekcją bezpieczeństwa pracy. Ponadto, na tej drodze Zarząd postanowił zwrócić się do wszystkich zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych z prośbą o wskazanie osób, które — interesując się bliżej zagadnieniem bezpieczeństwa — pragnęłyby wziąć żywszy udział w pracy Sekcji.

Zarząd zastanawiał się nad terminem walnego zgromadzenia Związku i ustalił prowizorycznie, że tegoroczne ogólne zebranie odbędzie się w drugiej połowie kwietnia r. b.

Zarząd zapoznał się z projektem nowelizacji prawa przemysłowego, w szczególności w zakresie koncesjonowania poszczególnych działów przemysłu, oraz przepisów dotyczących zrzeszeń przemysłowych.

Wreszcie Zarząd postanowił zwrócić się do zrzeszonych przedsiębiorstw z prośbą o dostarczanie prób wytwarzanych artykułów, do celów szkolno-analitycznych Państwowej Szkoły Chemiczno-Przemysłowej w Warszawie.

Sprawę dokładniejszego omówienia zamierzonego wydawnictwa Informatora Eksportowego — Zarząd przekazał Sekcji Eksportowej Związku.

Dn. 8 stycznia r. b. odbyło się posiedzenie Prezydium Sekcji Chemicznej Instytutu Naukowego Organizacji i Kierownictwa. Na posiedzeniu tem ustalono program działalności Sekcji, który sprowadza się do następujących punktów:

1) Referaty, odczyty i t. p. z dziedziny naukowej organizacji w zastosowaniu do przemysłu chemicznego, ze szczególnym uwzględnieniem zasad naukowego zarządzania,

2) Organizowanie specjalnych cykli wykładów z tej dziedziny w Warszawie i na prowincji,

3) Wymiana doświadczeń,

4) Wycieczki i pokazy,

5) Ścisła współpraca ze zrzeszeniami przemysłowymi, inżynierskimi, prasą fachową.

Sekretariat Sekcji czynny jest w każdą środę w godz. 18 — 19 w lokalu Instytutu Naukowego Organizacji i Kierownictwa w Warszawie.

Dn. 15 stycznia r. b. odbyło się pod przewodnictwem p. Dyr. M. Holtorpa posiedzenie Komisji Pracy Związku Przem. Chemicznego. W zebraniu wziął udział p. Bolesta z Wydziału Pracy Centralnego Związku.

Przedmiotem obrad były trudności i wątpliwości, związane z faktem wprowadzenia w życie z dniem 1 stycznia r. b. ustawy scaleniowej.

Po wyjaśnieniu szeregu zagadnień — zebranie postanowiło, aby Związek Przem. Chem. rozpoczął w Ministerstwie Opieki Społecznej starania w sprawie przystosowania formularza III o stanie zatrudnienia do wypłat miesięcznych i o przesunięcie terminu składania wykazów stanu zatrudnienia z 10-go na 20-ty każdego następnego miesiąca.

Jedna z firm gdańskich, wyspecjalizowana w zakresie handlu chemikaljami, donosi nam że chętnie podejmie się reprezentacji polskich firm chemicznych na terenie Wolnego Miasta. Bliższych informacji udziela biuro Związku.

E C H A

* Dn. 23 stycznia r. b. zmarł ś. p. Inż. Andrzej Brzostowski, Dyrektor Sp. Akc. „Boruta“, Sp. Akc. „Azot“ i „Kieleckiego Tow. Nawozów Sztucznych“ w latach 1925 — 1930. Zmarły cieszył się opinią wybitnego znawcy zagadnień finansowych przemysłu i charakteryzował się niezwykłą pracowitością.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "
„ „ czysty 99%	300 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,53 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,52 "
„ „ granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "
Azotan amonu	100 "
Azotyn sodowy	120 "
Benzol handlowy 90%	92 "
„ czysty	104 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "
* Boraks	110-125 "
Chlor ciekły	115 "
Chlorek cynku 50° Bé	30 "
* Chlorek wapna bielący	30,6 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "
Chlorobenzol	165 "
Chloroform czysty	800 "
„ „pro narcosi"	1,800 "
Eter siarkowy	425 "
Fenol czysty	265 "
Formalina 40%	270 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 "
„ techniczna 85/88%	160 "
Karbolinum	29,75 "
Klej kostny	230 "
Klej skórny biały	270 "
Krezol czysty	128 "
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95 "
Kwas mrówkowy 80%	235 "
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "
„ solny 19°/21° Bé	12,25 "
„ octowy techn. 30%	100 "

Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
„ rogowa 13/14% N	40 "
Naftalin surowy prasowany	28,00 "
„ czysty w łuskach	52,50 "
Octan sodu	120 "
„ ołowiu	215 "
Oleina	175 "
Oleum 20%	19,24 "
Olej lniany	140 "
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 "
Smoła preparowana	16,50 "
Saletra amonowa	100 "
Saletra potasowa	130 "
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	55 "
* Saletra sodowa rafinowana	75 "
* Salmjak raf.	120 "
Siarczan amonu	28,45 "
* Siarczan miedzi	65-75 "
* Siarczek sodu 60/62%	64 "
Soda amonjakalna	25 "
* „ kaustyczna	60 "
Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Stearyna	155 "
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Toluol czysty	115 "
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. ± 25% NH ₃	60 "
Zelatylna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



**KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNIĄ
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA**



**ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84**

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa. Mazowiecka 7, 5.84-30
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80. Zakł. Kauczukowe „PIASTOW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA, BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Smoła pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30. Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39. Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30. Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S. ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LUTEGO 1934 ROKU

POROZUMIENIE MIĘDZY PRODUCENTAMI I KONSUMENTAMI

Zaspakajanie potrzeb wewnętrznych produktami wytwarzanymi w kraju jest tak ogólnie przyjętym postulatem, że nie wymaga szczegółowego uzasadnienia. Wciąż wzmagający się na całym świecie protekcjonizm, hamujący eksport polskich towarów i utrudniający zachowanie czynnego bilansu handlowego, niezbędne dla Polski, zmusza nas tembardziej do „zwracania się twarzą” (jak mawiają nasi wschodni sąsiedzi) do rynku wewnętrznego.

Związek Przemysłu Chemicznego — oddawna już prowadzi wyteżoną działalność w kierunku pobudzenia wszechstronnego rozwoju produkcji chemicznej, która powinna ogarniać coraz to nowe dziedziny i nasycać wszelkie krajowe zapotrzebowania. W dostosowaniu się do życzeń i wymagań konsumenta widzimy czynnik postępu produkcji, którego działanie w niektórych wypadkach może być skuteczniejsze od barjer celnych, broniących krajowej wytwórczości chemicznej.

Jednym ze środków służących uzgodnieniu poglądów producentów i konsumentów są wspólne zgromadzenia przedstawicieli tych sfer, albowiem bezpośrednia wymiana spostrzeżeń pozwala na wyjaśnienie wszelkich niejasności i nieporozumień, umożliwia szybką orientację co do rzeczywistego stanu spraw i znakomicie przyczynia się do załatwiania różnych skomplikowanych zagadnień, zwłaszcza zaś tych, w których jednocześnie grają rolę czynniki techniczne, handlowe, finansowe i t. p.

W dawniejszych etapach — działalność Związku w tym kierunku ujawniała się głównie przez zwoływanie porozumiewawczych zebrań z konsumentami chemikalijskich na terenie poszczególnych izb przemysłowo-handlowych. Z biegiem czasu — powstała potrzeba większego zróżnicowania problemów, co jest zrozumiałe wobec znanej różnorodności przemysłu chemicznego; weszliśmy więc na drogę organizowania zebrań łącznej z określoną grupą konsumentów, mającej poważniejszą doniosłość — jako odbiorcy. Na pierwszy ogień — poszedł przemysł włókienniczy, z którym odbyliśmy przed kilku miesiącami w Łodzi wspólne posiedzenie; owocność tej próby ujawni się w całej pełni dopiero po sfinalizowaniu ankiety, obrazującej chemiczne potrzeby włókiennictwa; rezultaty ankiety są obecnie w opracowaniu.

W dn. 8 lutego odbyło się w lokalu Związku Przemysłu Chemicznego wspólne posiedzenie z przedstawicielami przemysłu garbarskiego. W zebraniu wzięło udział około 30 osób, reprezentujących parytatywnie obie dziedziny. Obradom, prowadzonym na wysokim poziomie i na podstawie przygotowanych uprzednio materiałów, przewodniczył początkowo p. Dr. Józef Landau, a następnie p. Prez. J. Pfeiffer. Rozważano kolejno przedmioty zapotrzebowania chemicznego ze strony 3-ch działów garbarstwa, mianowicie wytwarzania materiału podeszwowego (wyprawa roślinna), garbarstwa wierzchów (wyprawa chromowa) i produkcji futer. Poddaćno szczegółowej dyskusji — co do możliwości nabywania w kraju, gatunków, cen, warunków dostawy i t. d. następujące artykuły: wapno, sól, siarczek sodu, kwas siarkowy, kwas solny, kwas mrówkowy, kwas szczawiowy, kwas mlekowy, soda, kwaśny węgiel sodowy, siarczan magnezu, siarczyn sodowy kwaśny i obojętny, tran, tłuszcze garbarskie, łój, sulfonowane oleje i tran, dwuchromiany sodu i potasu, alun chromowy, garbarskie preparaty chromowe, formalina, żółtka, barwniki organiczne i t. zw. „Ursole”, pigmenty i barwne apretury, rozpuszczalniki (jak octan amyli, metylanon), nitroceluloza, kompozycje służące do nadawania skórkom połysku, produkty służące do biochemicznego odwapniania skóry („Oropony” i t. p.), woda utleniona, wyciągi roślinne, siarczek arsenu, garbniki syntetyczne.

Niektóre z wymienionych artykułów są używane przez garbarstwo w niewielkich ilościach; instalowanie więc kosztownych urządzeń dla ich fabrykacji nie byłoby racjonalne. Znaczna część zapotrzebowania jest pokrywana krajową produkcją, która nie budzi żadnych zastrzeżeń ani krytyki. Niektóre artykuły, aczkolwiek są wytwarzane w kraju, nie są dostarczane na rynek w dostatecznej ilości w okresie *sezonu* garbowania (który np. w przemyśle futrzanym trwa od lipca do grudnia). Uregulowanie tych ostatnich rozbieżności powinno być względnie łatwe. Sytuacja będzie trudniejsza, gdy *gatunek* krajowych produktów chemicznych wywołuje krytykę; ale są to właśnie klasyczne wypadki, w których zorganizowany przemysł musi się zdobyć na wysiłek, a nasza organizacja — na pewien nacisk. W szeregu wypadków można było dojść do przeświad-

czenia, że fabryki chemiczne powinny starannie i dokładniej prowadzić akcję *propagandy* swych artykułów na terenie garbarstwa. Niektóre z zagadnień, poruszonych na zebraniu i oświetlonych dyskusyjnie z paru stron, są więcej skomplikowane i nie pozwalają się wtłoczyć w żaden schemat. Rozwiązanie ich będzie wymagało dłuższych badań, które stopniowo tylko mogą doprowadzić do zupełnie pomyślnych wyników.

Zebranie zakończone zostało decyzją stałej koordynacyjnej współpracy, oraz postanowieniem zwoływania w dłuższych odstępach ponownych zebrań przedstawicieli obu przemysłów.

PRODUKCJA SZTUCZNEGO JEDWABIU

Światowa produkcja sztucznego jedwabiu w r. 1933 wzrosła, w porównaniu z poprzednimi latami, wynosząc:

W r. 1930	186.715	tonn
W r. 1931	213.995	"
W r. 1932	235.715	"
W r. 1933	284.305	"

Powiększyła się też produkcja polska z 3.350 tonn w r. 1932 do 3.650 tonn w r. 1933; wzrost produkcji w Polsce (ok. 10%) jest więc niższy niż wzrost produkcji światowej (ok. 20%).

Najwyższą produkcję na świecie wykazują Stany Zjednoczone Am. Półn. które w r. 1933 wytworzyły 78.230 tonn; drugie miejsce zajmuje Japonia z 40.875 tonn, potem następuje Wielka Brytania (38.220 tonn), Włochy (37.290 tonn), Niemcy (31.000 tonn), Francja (26.000 tonn). Polska zajmuje dziesiąte miejsce w produkcji światowej.

87% sztucznych włókien wytwarzanych jest na świecie przy pomocy metody wiskozowej; jedwab octanowy partycypuje w 8,5%, miedziowo-amoniakalny w 3,5%; pozostały 1% przypada na jedwab kolodjonowy, produkowany obecnie tylko w Stanach Zjednoczonych przez amerykańską fabrykę znanego belgijskiego przedsiębiorstwa „Tubize”.

Najwyższy eksport sztucznego jedwabiu wykazują Włochy (15.490 tonn), najwyższy import — Niemcy (11.059 tonn). Domniemana nadwyżka eksportowa produkcji europejskiej wyniosła w r. 1933 przeszło 28.000 tonn.

Ceny sztucznego jedwabiu w r. 1933 uległy zarówno w Polsce jak na całym świecie dalszej niższe, wynoszącej w porównaniu do r. 1932 poniżej 10%.

W SPRAWIE OBROTU ETEREM

Obowiązujące przepisy w zakresie obrotu eterem są tak bardzo rygorystyczne, że sprzedaż eteru w Polsce w ostatnich latach, a więc również produkcja eteru i zużycie spirytusu na cele tej produkcji — znakomicie zmalały. Producenci eteru, pragnąc zliberalizować obowiązujące normy prawne, złożyli w Min. Opieki Społecznej obszerny memoriał, w którym motywują konieczność dopuszczenia eteru do wolnego obrotu przy zastosowaniu mniejszych niż obecnie ograniczeń.

W sprawie tej odbyła się specjalna narada na terenie Dep. Zdrowia, gdzie ustalono, że do całkowicie wolnego obrotu mógłby być dopuszczony eter, lecz tylko pod warunkiem skażenia go w taki sposób, aby — nie tracąc najistotniejszych własności tego produktu — uczynić go niezdadnym do spożycia wewnętrznego ani do łatwego i prostego odkażania. Natomiast możliwe będzie poczynienie pewnych ulg przy nabywaniu eteru bądź przez osoby, dla których eter jest niezbędny do wykonywania zawodu (felczerzy, pielęgniarki, zakłady kosmetyczne i t. p.), bądź przez wyższe i zawodowe zakłady naukowe — do celów laboratoryjnych i badawczych. Ponadto ustalono, że należy opracować normy zaniku eteru przy obrocie hurtowym i detalicznym.

Zdajemy sobie sprawę, że zastosowanie odpowiedniego środka skażającego do eteru nie jest ani proste ani łatwe. Toteż istnieje tu szerokie pole działania dla inicjatywy producentów eteru oraz rodzimej wynalazczości.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Częstochowska Fabr. Farb „Zawodzie” wypuściła na rynek „Anhezyt”, środek do zwiększenia przylegania (adhezji) pasów skórzanych do kół pasowych.

„Anhezyt” pozbawiony jest żywicy i wszelkich kwasów; działa konserwująco na skórzany materiał pasów.

Podniosła się bardzo znacznie jakość produkowanych w kraju polew kaflowych. W okresie lat ubiegłych sprowadzano z zagranicy, zwłaszcza z Niemiec, dość znaczne ilości polewy tańszej od produktu polskiego, zarówno z uwagi na większą w Niemczech produkcję, jak stosowanie tańszych, choć gorszych surowców — zamiast cyny i ołowiu. Produkcja polska uprzykrzała obecnie całkowicie stosunki w tym zakresie, produkuje polewy we wszystkich żądanych przez rynek gatunkach, ponadto zaś wypracowała szeroką skalę rabatów — przy jednoczesnym obniżeniu ceny zasadniczej.

TARYFIKACJA ŚRODKÓW LECZNICZYCH

Na tle wprowadzenia w życie dn. 10 października r. ub. nowej taryfy celnej, wynika szereg trudności i wątpliwości natury taryfikacyjnej, które muszą być rozstrzygane drogą interpretacji przepisów i postanowień taryfowych. Wątpliwości takie zarysowały się również w odniesieniu do sposobu clenia środków leczniczych w formie dozowanej. O ile bowiem produkty jednoskładnikowe taryfikowane są bezspornie według odpowiednich pozycji taryfy celnej z dodatkiem za dozowanie (stosownie do Uwagi do poz. 384), o tyle nie było rzeczą dostatecznie jasną, jak należy clić takie dozowane środki lecznicze, które składają się z kilku składników — jak to zazwyczaj ma miejsce w specyfikach farmaceutycznych.

Celem rozstrzygnięcia tych wątpliwości, odbyła się w Min. Skarbu specjalna narada, która

sformułowała pewne dyrektywy, dotyczące sposobu taryfikacji omawianych artykułów. Przede wszystkim więc uzgodniono, że środek leczniczy, składający się z jednego produktu czynnego i substancji wypełniającej, powinien być clony według tej pozycji taryfy celnej, która przewiduje odpowiedni produkt czynny, z dodatkiem za dozowanie, według odpowiednich postanowień taryfowych. Gotowe środki lecznicze, będące mieszaniną kilku substancji czynnych, powinny być w zasadzie taryfikowane według pozycji 384, z zastosowaniem Uwagi do tej pozycji, jeżeli jednak jeden ze składników odgrywa w tej mieszaninie decydujące znaczenie — czy to z uwagi na jego ilość, czy wartość, czy wreszcie działalnie lecznicze — wówczas mieszanina taka może być taryfikowana inaczej, stosownie do specjalnych wykazów, przewidujących sposób taryfikacji specyfików. Gotowe rozczyny dozowane w ampułkach clone być powinny według poz. 384, z zastosowaniem odpowiednich uwag. Inne rozczyny — według podstawowego materiału, jeżeli tylko nie podlegają cłu wyższemu, przewidzianemu w poz. 384, wówczas bowiem clone są według poz. 384.

Dyrektywy powyższego zebrania mają być jeszcze zbadane dokładniej przez Departament Cel i opublikowane w formie właściwego okólnika do Urzędów Celných.

KRONIKA

Dn. 8 lutego r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego na którym w skład członków Związku została przyjęta ponownie Fabryka Farb i Lakierów „Nobiles” we Włocławku.

Na temże posiedzeniu Zarząd Związku zapoznał się szczegółowo z przebiegiem przedwstępnych rozmów, prowadzonych na terenie Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie z delegacją angielską, a mających na celu przygotowanie rokowań o zawarcie nowego traktatu handlowego polsko-angielskiego.

Związek Przemysłu Chemicznego opracował szczegółowy i bardzo dokładny memoriał, obrazujący możliwości rozwoju stosunków handlowych polsko-angielskich na polu surowców i produktów chemicznych. Memoriał był poddany dyskusji z przedstawicielami brytyjskich sfer rządowych, pp. A. Mullins i D. H. Lyal, którzy przebywali w Warszawie od 31 stycznia do 7 lutego, celem przeprowadzenia wstępnych negocjacji, poprzedzających właściwe rokowania o traktat handlowy pomiędzy Polską a Anglią.

Na przewodniczącego Komisji Pracy Związku Przemysłu Chemicznego powołany został p. Inż. M. Holtorp, dyrektor Przem. Handl. Zakładów „Ludwik Spiess i Syn”.

Min. Przemysłu i Handlu zaakceptowało proponowany przez Związek projekt rozdziału kontyngentów importowych na surowiec tłuszczowy. W związku z naszą propozycją, należy przypuszczać, że uzgodniony między przemysłem i rolnictwem kontyngent na ciekłe oleje roślinne będzie wyzyskany wyłącznie tylko w formie nasion.

P. Wacław Tymowski, inż. chemik i rzecznik patentowy prosi nas o poinformowanie, że biuro jego mieści się przy ul. Elektoralnej 11, tel. 240-16.

Nakładem Sp. Akc. „Boruta” w Zgierzu wydany został kalendarzyk kieszonkowy o całkiem specjalnym charakterze. Zawiera bowiem w części informacyjnej szereg pożytecznych wiadomości w zakresie chemii, jak: międzynarodowe ciężary atomowe, tablice ciężaru właściwego i zawartości procentowej różnych kwasów, zasad i roztworów, tudzież dane dotyczące zmękczenia wody. Wskutek tego wydawnictwo nie ma już tylko wyłącznie reklamowych cech — jak wiele innych podobnych notatników — lecz oddać może usługi chemikom, pracującym w ruchu fabrycznym. Pewne zastrzeżenie budzi tylko użyta w części informacyjnej nomenklatura. Mianowicie nazwy amin (nawet w produktach, których nazwy wydrukowane są w bezpośrednim sąsiedztwie), podane są raz w rodzaju męskim, kiedy indziej — w żeńskim. Należałoby na przyszłość ujednostajnić podobne sprawy.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 11. z dn. 7 lutego r. b. ukażo się pod poz. 96 Rozporządzenie Ministrów Opieki Społecznej i Spraw Wojskowych z dn. 30 stycznia 1934 r. o wykonywaniu praktyki lekarskiej.

Rozporządzenie to interesuje fabryki chemiczno-farmaceutyczne, gdyż zawiera pewne postanowienia, dotyczące środków leczniczych.

W Dz. Ust. Nr. 12 z dn. 12 lutego r. b. ukażo się pod poz. 97 tekst międzynarodowej Konwencji o ograniczeniu fabrykacji i o uregulowaniu podziału środków odurzających, podpisanej w Genewie, dn. 13 lipca 1931 r.

W „Monitorze Polskim” Nr. 35 z dn. 13 lutego r. b. ukazał się pod poz. 49 okólnik Ministerstwa Skarbu T. 7. w sprawie clenia ekstraktów quebrachowu.

Stosownie do tego okólnika, ekstrakt quebrachowy suchy sulfitowany oraz niesulfitowany, lecz pozostawiający przy rozpuszczeniu osad w ilości do 5% — należy clić jako ekstrakt rozpuszczający się. Ekstrakty niesulfitowane, pozostawiające powyżej 5% osadu nierozpuszczalnego w zimnej wodzie — należy traktować jako ekstrakt nierozpuszczający się.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "
czysty 99%	300 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,53 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,52 "
granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "
Azotan amonu	100 "
Azotyn sodowy	120 "
Benzol handlowy 90%	92 "
czysty	104 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "
* Boraks	90-100 "
Chlor ciekły	115 "
Chlorek cynku 50° Bé	30 "
*Chlorek wapna bielący	30,6 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "
Chlorobenzol	165 "
Chloroform czysty	800 "
„pro narcosi“	1.800 "
Eter siarkowy	450 "
Fenol czysty	265 "
Formalina 40%	270 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 "
techniczna 85/88%	160 "
Karbolinum	29,75 "
Klej kostny	230 "
Klej skórnny biały	280 "
Krezol czysty	128 "
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95 "
Kwas mrówkowy 80%	235 "
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "
solny 19°/21° Bé	12,25 "
octowy techn. 30%	100 "

Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
rogowa 13/14% N	40 "
Naftalin surowy prasowany	28,00 "
czysty w łuskach	52,50 "
Octan sodu	120 "
olowiu	215 "
Oleina	175 "
Oleum 20%	19,24 "
Olej lniany	147 "
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 "
Smola preparowana	16,50 "
Saletra amonowa	100 "
Saletra potasowa	130 "
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	55 "
* Saletra sodowa rafinowana	75 "
* Salmjak raf.	120 "
Siarczan amonu	28,45 "
* Siarczan miedzi	65-75 "
* Siarczek sodu 60/62%	64 "
Soda amonjakalna	25 "
* „kaustyczna”	60 "
Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Stearyna	155 "
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Toluol czysty	115 "
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH ₃	60 "
Żelatyna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



**KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNIĄ
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA**



**ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84**

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.”, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa. Mazowiecka 7, 5.84-30
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80. Zakł. Kauczukowe „PIASTOW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Klej kostny i skórnny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Sól glauberska krystaliczna: TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
		Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
		Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 MARCA 1934 ROKU

PRZEMYSŁ AZOTOWY W R. 1933

Jeszcze kilka lat temu jednym z naczelných postulatów polskiej chemicznej racji stanu była konieczność uzupełnienia łańcucha przemian chemicznych, przemysłowo prowadzonych w naszym kraju, przez budowę instalacji do syntezy związków azotowych. Postulat ten został przed paru laty zrealizowany. Witaliśmy wówczas z żywą radością powstanie fabryki w Mościcach, która wypełniła dotkliwą lukę w całości kształcie polskiego przemysłu chemicznego.

W ubiegłym roku 1933 Polska nie odczuwała już głodu azotowego, import zaś związków azotowych był bliski zera. Wprawdzie w zakresie konsumpcji nawozów azotowych na rynku wewnętrznym nastąpiło dalsze ograniczenie, wyrażające się spadkiem spożycia o ok. 20% do wysokości ok. 15.000 tonn związanego azotu, jednak w tym właśnie roku miał miejsce szereg faktów, doniosłych dla przyszłości produkcji azotowej w Polsce. Dlatego też r. 1933 może być oceniony, jako niezmiernie ważny okres w rozwoju polskiego przemysłu azotowego.

Pod koniec lipca r. 1933 nastąpiła organizacyjna fuzja obu największych fabryk azotowych — Chorzowa i Mościc, które tworzą obecnie jedno przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zjednoczone Fabryki Związków Azotowych. Wyczerpanie magazynów zezwoliło na ponowne uruchomienie (w drugiej połowie roku ubiegłego) pierwszego pieca karbidowego w Chorzowie i, w związku z tem — na uruchomienie oddziału azotniakowego. Umowy eksportowe w zakresie nawozów azotowych, opierając się o międzynarodowe organizacje, zostały odnowione — co zezwala na wcale poważny eksport siarczanu amonu, saletry wapniowej i azotniaku. Sytuacja na rynkach międzynarodowych uległa w tym okresie pewnej poprawie, przynaj-

mniej w zakresie ilościowym; w sporadycznych wypadkach można też było zauważyć pomyślniejszą konjunkturę cen.

Bardzo korzystna zmiana ujawniła się pod koniec roku 1933 w zakresie takich związków azotowych, używanych nie do celów nawozowych lecz technicznych, jak węglan amonu, chlorek amonu (salmjak), kwas azotowy, niektóre azotany i t. d. Prawie wszystkie działy fabryk państwowych pracowały w tym zakresie z pełnym obciążeniem aparatury i dość rentownie, umożliwiając w ten sposób dalszą obniżkę cen nawozów azotowych — celem bliższego przystosowania się do sytuacji na wewnętrznym rynku rolniczym.

Fabryka chorzowska — niezależnie od produkcji związków azotowych — przystąpiła w ubiegłym roku do produkcji supertomasyny, otrzymywanej w wielkich piecach elektrycznych przez stapianie wysokowartościowych fosforatów z topnikami alkalicznymi. Rynek wewnętrzny wykazał dość znaczne zainteresowanie tym nowym produktem nawozowym.

Ogółem, na ziemiach polskich w roku ubiegłym pracowały trzy fabryki syntetycznych związków azotowych: w Mościcach, w Chorzowie i w Knurowie. Ponadto, na drodze destylacji węgla kamiennego w gazowniach i koksowniach otrzymano również pewne ilości siarczanu amonowego. Producenci związków azotowych przy pomocy tej ostatniej metody wielokrotnie w ciągu roku ubiegłego stwierdzali gorszą konjunkturę zarówno na rynku wewnętrznym, jak na rynkach eksportowych.

Łączna produkcja związków azotowych w r. 1933 wyniosła 28.400 tonn związanego azotu, co w porównaniu z 24.400 tonn związanego azotu w r. 1932 wykazuje wzrost produkcji o ok. 15%.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 15 lutego do 1 marca r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach traktatowych:

zajmował się szczegółowo dalszym zbieraniem materiałów w związku z rokowaniami polsko-angielskimi, zwłaszcza pod kątem widzenia zastąpienia towarami angielskimi importu artykułów chemicznych z innych krajów,

zebrał dane co do możliwości eksportu polskiego na rynek łotewski i hiszpański, w związku z rokowaniami o zawarcie traktatu handlowego z temi krajami.

W sprawach celnych:

wziął udział w naradzie i sformułował umotywowane stanowisko co do taryfikacji i skazania importowanych do Polski łojów zwierzęcych i tłuszczów utwardzonych,

w związku z tą naradą opracował szczegółowe materiały, dotyczące właściwości i zastosowań łoju kostnego, składając właściwy memoriał w Ministerstwie Skarbu.

W sprawach akcyzowych:

wystąpił do Ministerstwa Skarbu z memorjałem, wskazującym konieczność dalszego kredytowania spirytusu na cele przerobu w fabrykach chemicznych — w związku z przejawiającymi się tendencjami ograniczania obrotów kredytowych i przejścia na obroty gotówkowe przy zakupie spirytusu do celów dalszego przerobu w fabrykach chemicznych,

wystąpił do Ministerstwa Skarbu z memorjałem, wskazującym konieczność dalszego stosowania 80% -wej niżki akcyzowej przy pobieraniu podatku od olejów mineralnych, zwłaszcza w odniesieniu do benzyny — używanych w przemyśle chemicznym.

Z PRZEMYSŁU OLEJARSKIEGO

W ciągu ostatnich 2-ech lat przemysł olejarski zakończył ostatni etap swego rozwoju w Polsce przez budowę kilku placówek przemysłowych, przetwarzających egzotyczne nasiona oleiste. Dzięki temu import nie tylko wszelkiego rodzaju olejów roślinnych, lecz również makuchów — stał się najzupełniej zbędny. Toteż z niepokojem przyglądaliśmy się zabiegom rolnictwa, które występowało o zezwolenia na przywóz makuchów, czyniąc równocześnie trudności przy imporcie do Polski surowca oleistego. Nawet przywożony doniedawna makuch sojowy, do którego przywykły liczne rzesze rolników, jest już wytwarzany w kraju — w związku z podjęciem przeróbki nasion sojowych.

Pragnąc zatrzymać ten niepożądany z punktu widzenia bilansu handlowego, gospodarczo zaś i technicznie nieusprawiedliwiony import —

Związek Przemysłu Chemicznego wielokrotnie formułował wnioski, zmierzając ku zaniechaniu, a przynajmniej znacznemu zmniejszeniu przywozu makuchów. Wnioski te jednak nie znajdowały należytego oddźwięku w organizacjach rolniczych, które pragnęły zachować sobie wolną rękę przy przywozie makuchów.

Dn. 21 lutego r. b. odbyła się wspólna konferencja przemysłu i rolnictwa, na której udało się doprowadzić do uzgodnienia stanowisk. Rolnicy potwierdzili naszą tezę o zbędności w obecnych warunkach importu makuchów. Złożyli też oświadczenie, że o zezwolenia na przywóz makuchów występować będą tylko wówczas, jeżeli krajowe olejarnie nie zdoła pokryć wewnętrznego zapotrzebowania na makuchy. Oczywiście, wchodzi tu również w grę element ceny makuchów i konkurencyjności produktu polskiego w stosunku do zagranicznego. Jednak i tę sprawę udało się załatwić ku obopólnemu zadowoleniu.

Na marginesie obrad zauważyć trzeba, że w bieżącym roku gospodarczym zdołano uzgodnić z rolnictwem wszystkie sprawy tłuszczowe. Wieloletnia współpraca, wzajemne ustępstwa i rozumienie stanowiska kontrahenta dały więc również w tym wypadku najzupełniej pozytywne rezultaty.

W SPRAWIE STOSOWANIA ULG CELNYCH

Rozporządzenia o ulgach celnych, ogłaszane co pewien czas w Dzienniku Ustaw, obejmują ulgi na długi szereg artykułów o charakterze surowców lub półfabrykatów, niezbędnych do produkcji przemysłowej. Ulgi celne udzielane są zazwyczaj za zezwoleniem Min. Skarbu, które w porozumieniu z Min. Przemysłu i Handlu rozważa odpowiednie podania, wniesione przez zainteresowanych. Cel podobnych ulg celnych jest zupełnie jasny: chodzi o dostarczenie przemysłowi niewytwarzanych w kraju niezbędnych środków produkcji po cenach, możliwie zbliżonych do cen rynku światowego.

Teoretycznie, sprawa jest jasna, procedura zaś uzyskiwania ulgi celnej prosta. Praktycznie jednak, od chwili złożenia podania o ulgę celną do chwili otrzymania jej w formie piśmiennego dokumentu, upływa co najmniej 4 tygodnie. Okres ten jest jeszcze dłuższy, jeżeli zachodzi potrzeba udzielenia szczegółowszych wyjaśnień, złożenia dodatkowych załączników lub t. p. Tymczasem przemysł nie może czekać i naskutek tego przy sprowadzaniu niezbędnych materiałów do produkcji — na które złożone zostało podanie o ulgę celną — opłaca się pełną stawkę celną, formułując jednocześnie zastrzeżenie co do zwrotu różnicy cła między pełną i ulgową stawką.

Tutaj właśnie zaczynają się niesłychanie skomplikowane i długotrwałe formalności. Mianowicie, Ministerstwo Skarbu — po rozważeniu wszystkich dostarczonych dokumentów — zarządza zwrot różnicy cła, kierując odpowiednią dyspozycję do Dyrekcji Cel. Wypłata jednak

różnicy stawek przez Urząd Celny nie następuje bynajmniej w szybkim tempie. Znane nam są konkretne wypadki, gdy minęło pół roku od powzięcia odpowiedniej decyzji przez Ministerstwo Skarbu, a wciąż brak zawiadomienia Urzędu Celnego do firmy o zwrocie nadpłaconego cła. Nie ulega żadnej wątpliwości, że podobnie przewlekła procedura wpływa hamująco na normalną pracę przemysłu. Toteż postulatem wytwórczości chemicznej jest przyspieszenie wszystkich formalności, związanych ze zwrotem nadpłaconego cła przy imporcie towarów, korzystających z ulg celnych. Czy nie byłoby np. możliwe zaliczanie odpowiedniej sumy na rachunek należności celnych przy następnym transportach towaru? Sądzymy, że w interesie normalnego rozwoju produkcji w naszym kraju, postulat taki byłby zupełnie realny i nie budzący wątpliwości z punktu widzenia fiskalnego.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Przed paru dniami opuściła prasę drukarską książka niezwykła. Są to „Wspomnienia” pióra zmarłego w r. 1928 Dr. Jana Zawidzkiego, jednego z najkulturalniejszych i najbardziej wszechstronnych polskich umysłów chemicznych w ostatnich latach. Jan Zawidzki, Profesor Politechniki Warszawskiej, Rektor tejże Politechniki w gorących latach 1918 — 1920, wieloletni Dyrektor Departamentu szkół wyższych i Minister Oświaty — pozostawił bogaty materiał rękopiśmienny, dotyczący całego jego bogatego życia. Materiał ten, zwłaszcza jeśli chodzi o najciekawsze bodaj, ostatnie lata, nie został jednak opracowany i nosi raczej charakter luźnych notatek, z których Prof. Zawidzki zamierzał opracować najszczerzejszy pamiętnik.

W formie gotowej do druku pozostawił Prof. Zawidzki część pierwszą swoich wspomnień, obejmującą dzieciństwo, czasy szkolne, studia w Rydze i w Lipsku, wreszcie czasy asystentury ryskiej. Ogłoszona przez syna Zmarłego część pamiętników¹⁾ doprowadzona jest do r. 1905. Wspomnienia te są istotnie niezwykłym zjawiskiem jako dokument ludzki, znamieny dla psychiki Prof. Zawidzkiego. Charakterystyki wszystkich omawianych we wspomnieniach osób, nie wyłączając najbliższej rodziny i osoby autora, są niesłychanie szczerze, bezpośrednie, nie tańczące nawet żadnych wad, niekiedy złośliwe, lecz zawsze bardzo sumienne i uczciwe. Spośród wybitniejszych chemików dokładnie bardzo scharakteryzowany jest Wilhelm Ostwald, z którym Zawidzki pracował przez parę lat w Lipsku, oraz Prof. Walden z Rygi. Ponadto, Zawidzki podaje szkielet sylwetki van't Hoffa i Svante Arrheniusa, z którymi stykał się przygodnie.

„Wspomnienia” Zawidzkiego zasługują nie tylko na dokładne przeczytanie, lecz na posiadanie w bibliotece przez każdego chemika.

¹⁾ Jan Zawidzki. Wspomnienia (wydanie pośmiertne) ze słowem wstępem Prof. K. Smoleńskiego. Nakładem J. G. Zawidzkiego. Warszawa, 1934 (4 nl + XVIII + 194 + 4 nl), liczne rysunki w tekście. Skład główny: Polskie Towarzystwo Chemiczne, Warszawa, Polna 3.

KRONIKA

Dn. 23 lutego r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym Zarząd zapoznał się z obecnym stanem rokowań o zawarcie traktatów handlowych z rozmaitymi krajami, w szczególności zajmował się zapowiedzianą na początek marca r. b. wizytą przemysłowców angielskich, którzy przybywają do Polski celem przeprowadzenia dalszego ciągu zaczętych przed paru tygodniami rozmów na temat przygotowania materiałów do rokowań o zawarcie traktatu handlowego polsko-angielskiego.

Państwowa Szkoła Chemiczno-Przemysłowa w Warszawie donosi nam, że w końcu bieżącego roku szkolnego zaleci ok. 40 uczniom kursów III i IV wydziału chemicznego odbycie 6-ciotygodniowej praktyki wakacyjnej w fabrykach chemicznych. Praktyki te będą miały specjalny charakter, nie obciążając zupełnie przedsiębiorstw, gdyż uczniowie szkoły przemysłowej odbywają praktyki na innym poziomie i w innym charakterze, niż studenci Politechniki. Prosimy przeto zrzeszone przedsiębiorstwa chemiczne o nadsyłanie deklaracji, ilu uczniów i w jakim czasie mogliby u siebie zatrudnić.

Polski Komitet Chemiczny jest naczelną reprezentacją naszych naukowych organizacji chemicznych, zwłaszcza wobec zagranicy. Komitet składa się z 8-iu osób, z których połowę deleguje Akademia Umiejętności w Krakowie, a drugą połowę — Polskie Towarzystwo Chemiczne.

Delegatami Akademii są: Prof. Centnerszwer, Prof. Dziewoński, Prof. Marchlewski, Prof. Świętosławski. Delegatami Polskiego Towarzystwa Chemicznego (wybranymi w dn. 15 lutego 1934) są: Prof. Przyłęcki, Prof. Szperl, Dyr. Wiślicki, Prof. Zawadzki.

Śląskie Towarzystwo Wystaw i Propagandy Gospodarczej w Katowicach donosi, że najbliższe, piąte skolei Targi Katowickie odbędą się od dn. 19 maja do 3 czerwca r. b. Jeden z 15-tu działów Targów poświęcony jest przemysłowi chemicznemu, zwłaszcza lakierom, barwnikom, farbom, preparatom farmaceutycznym i kosmetycznym.

Zgłoszenia na Targi przyjmuje Śląskie Towarzystwo Wystaw, Katowice, Stawowa 14.

ECHA

* Dn. 30 stycznia r. b. zmarł jeden z najznakomitszych współczesnych chemików, laureat Nobla, Dr. Fryderyk Haber, przeżywszy lat 66.

Urodzony we Wrocławiu, habilitował się w 30 roku życia w Karlsruhe. Pierwsze jego prace dotyczyły zagadnień elektrolitycznych, w których kontynuował badania Faradaya; zajmował się później otrzymywaniem czystego glinu na drodze chemicznej, wreszcie wspólnie z Boschem wypracował powszechnie znaną metodę syntezy amoniaku, stosowaną w Niemczech podczas wojny. Metoda ta pozwoliła Niemcom znieść 4-letnią blokadę, zaopatrując przemysł wojenny i rolnictwo w związki azotowe. Haber też był jednym z twórców chemicznej wojny gazowej, zastosowanej poraż pierwszy przez Niemców.

Mimo olbrzymie dla Niemiec zasługi, Haber zmarł na emigracji, w Bazylei.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	440 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	160 "
" " czysty 99%	300 "
* Amonjak skroplony za 1 kg NH ₃	1,53 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,52 "
" " granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "
Azotan amonu	100 "
Azotyn sodowy	120 "
Benzol handlowy 90%	92 "
" czysty	104 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "
* Boraks	90-100 "
Chlor ciekły	115 "
Chlorek cynku 50° Bé	30 "
* Chlorek wapna bielący	30,6 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "
Chlorobenzol	165 "
Chloroform czysty	800 "
" " „pro narcosi“	1,800 "
Eter siarkowy	450 "
Fenol czysty	265 "
Formalina 40%	260 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 "
" " techniczna 85/88%	160 "
Karbolineum	29,75 "
Klej kostny	230 "
Klej skórny biały	280 "
Krezol czysty	128 "
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95 "
Kwas mrówkowy 80%	235 "
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "
" solny 19°/21° Bé	12,25 "
" octowy techn. 30%	100 "

Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
" " rogowa 13/14% N	40 "
Naftalin surowy prasowany	28,00 "
" " czysty w łuskach	52,50 "
Octan sodu	120 "
" " ołowiu	205 "
Oleina	175 "
Oleum 20%	19,24 "
Olaj lniany	150 "
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Pirydyna czysta dla celów analitycznych	
za 1 kg	8,00 "
Smola preparowana	16,50 "
Saletra amonowa	100 "
Saletra potasowa	130 "
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	55 "
* Saletra sodowa rafinowana	75 "
* Salmjak raf.	120 "
Siarczan amonu	28,45 "
* Siarczan miedzi	65-75 "
* Siarczek sodu 60/62%	64 "
Soda amonjakalna	25 "
* " kaustyczna	54 "
Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Stearyna	155 "
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Toluol czysty	115 "
Woda amonjakalna chem. czysta zaw.	
+ 25% NH ₃	60 "
Żelatyna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



**KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA**



**ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84**

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piłsa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa. Mazowiecka 7, 5.84-30
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80. Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZĘDY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa. Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
		Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30.
		Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S. ki. Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 MARCA 1934 ROKU

BRYTYJSKA DELEGACJA PRZEMYSŁOWA

Dn. 7 marca r. b. przybyła do Warszawy delegacja przemysłowców angielskich pod przewodnictwem Sir Eugene Ramsden. W skład delegacji wchodzi ok. 20 przedstawicieli przemysłów: chemicznego, samochodowego, włókienniczego i maszyn włókienniczych, maszyn rolniczych, elektrotechnicznego, stalowego i żelaznego, blachy białej, obrabiarek do drzewa, wyrobów stalowych, oraz angielskiego eksportu sledzi.

Przemysł chemiczny reprezentowany jest przez 2-ch delegatów Association of British Chemical Manufacturers: p. L. A. Munro i p. John W. Kerr. Obrady w grupie chemicznej odbywały się na terenie Związku Przemysłu Chemicznego. Dn. 8 marca miała miejsce narada delegatów angielskich z Prezydjum Związku; ustalono wówczas metody i plan pracy. Dn. 9 marca zebrali się przedstawiciele polskiego przemysłu chemicznego, imortującego niektóre surowce, półfabrykaty lub materiały pomocnicze z zagranicy i zobrazowali delegatom brytyjskim możliwość przestawienia importu tych towarów z różnych krajów na przywóz z Wielkiej Brytanji. W zebraniu uczestniczyli delegaci następujących gałęzi polskiego przemysłu chemicznego: farby i lakiery, półprodukty organiczne i barwniki, sztuczne włókna, przemysł farmaceutyczny, przemysł tłuszczowy, syntetyczne związki azotowe, przemysł kostno-klejowy, destylacja drewna liściastego i iglastego, farby graficzne, atramenty i tusze, związki chromowe, związki borowe, fabrykacja tapet, przemysł gumowy, przemysł azbestowy. Dn. 10 marca zgromadzeni zostali przedstawiciele naszego handlu chemicznego, zgrupowani na terenie Stowarzyszenia Kupców Polskich, Centrali Kupców Żydowskich i Stowarzyszenia Przedstawicieli Handlowych. Przedmiotem dyskusji były sprawy angielskich metali i stopów metali, barwników, środków farmaceutycznych i różnych innych artykułów chemicznych. We wszystkich tych naradach uczestniczył z ramienia Ministerstwa Przemysłu i Handlu p. Dr. Lesław Barabasz, którego obecność przyczyniła się w dużym stopniu do pogłębienia poruszanych tematów. Dn. 12 marca delegaci angielscy zwiedzili Fabrykę Związków Azotowych w Mościcach, która swoją wielkością, organizacją i metodami pracy sprawiła na nich wielkie wrażenie.

Ponieważ celem obecnych narad polsko-angielskich było zbadanie możliwości zwiększenia importu artykułów chemicznych, niewyrabianych w Polsce, przeto dyskusja odbywała się

wyłącznie w płaszczyźnie dotychczasowych doświadczeń handlu polsko-brytyjskiego, oraz wskazówek na przyszłość. Wszyscy uczestnicy posiedzeń, reprezentujący zarówno przemysł jak handel, stwierdzali jednogodnie, że przyczyn stosunkowo niewielkiego dotychczas przywozu towarów chemicznych i środków produkcji z Anglii należy szukać wyłącznie tylko w metodach handlu. Niemal regułą było dotychczas żądanie zapłaty zgóry za sprowadzany z Anglii towar. Dopiero po przekazaniu waluty do Anglii następowała wysyłka towaru, któremu zresztą pod względem gatunkowym, jak również dotrzymywania terminu dostaw, nic zarzucić nie można. Jeżeli natomiast porównać te ciężkie warunki płatności z udzielanym zazwyczaj przez inne kraje odbiorcy polskiemu parumiesięcznym kredytem — wówczas występuje niesłychanie jaszkrawie pierwsza i naczelną przyczyną niewysokiego obrotu handlowego z Anglią w zakresie artykułów chemicznych. Poza to, zwrócono uwagę na konieczność zakładania przez przemysł angielski składów konsygnacyjnych w Polsce. Istnieje też niewątpliwa potrzeba rozszerzenia i pogłębienia służby informacyjno-katalogowo-prospektowej w zakresie artykułów chemicznych. Rynek polski przywykł do szerokiego kolportażu właściwych druków, ulotek, broszur, a nawet książek—poświęconych racjonalnie poświęconej propagandzie towaru; eksporterzy do Polski nie cofają się też przed przysyłaniem wyszkolonych fachowców, którzy na miejscu informują nabywcę o właściwościach i sposobie zastosowania zakupionych artykułów. Byłoby do życzenia, aby na podobną drogę wszedł przemysł brytyjski.

Wszystkie te tezy były przedstawione delegacji angielskiej, która skrupulatnie je notowała, przypisując dotychczasowe braki w organizacji handlowej na rynku polskim niedokładnej znajomości rynku i panujących u nas zwyczajów kupieckich. Ze strony delegacji brytyjskiej obiecano przedstawić wszystkie poruszone tematy właściwym czynnikiem w Wielkiej Brytanji.

Na szczególną uwagę zasługuje wielokrotnie wysuwana i podkreślana przez przemysłowców angielskich opinja, że nie życzą sobie bynajmniej wejść w jakąkolwiek kolizję z przemysłem polskim, i że wobec tego zainteresowania brytyjskie dotyczą nieprodukowanych u nas towarów.

Należy mieć nadzieję, że rozmowy polsko-angielskie — przynajmniej na odcinku chemicznym — doprowadzą do pożądanego obustronnie rezultatu.

PRODUKCJA MAS PLASTYCZNYCH

Celem zbadania możliwości pokrycia zapotrzebowania wewnętrznego na masy plastyczne, w szczególności na bakelit, przez produkcję krajową — dn. 7 marca r. b. odbyła się w Min. Przemysłu i Handlu specjalna narada, poświęcona tej sprawie. W naradzie wzięli udział zarówno przedstawiciele producentów (Sp. Akc. „Lignoza“ w Katowicach i Fabryka Kabli w Krakowie), jak konsumentów — przedewszystkiem fabryk wyrobów elektrotechnicznych i galanteryjnych. Ze złożonych na posiedzeniu oświadczeń, dotyczących wysokości zapotrzebowania bakelitu w Polsce, oraz faktycznej produkcji i możliwości wytwórczych mas plastycznych (opartych na kondensacji fenolu z formaliną) — wynika, że już obecna produkcja pokrywa zgorą zapotrzebowanie wewnętrzne. Ponadto, na wypadek wyzyskania całkowitej zdolności wytwórczej pracujących fabryk istnieje możliwość zwiększenia produkcji do poziomu, znakomicie wyższego od dzisiejszego zapotrzebowania. Przemysł krajowy produkuje bakelit zarówno w formie żywicy sztucznej (do fabrykacji lakierów), jak w formie proszku bez domieszek lub z domieszką mączki drzewnej, azbestu i t. p. — celem prasowania lub innego formowania gotowych wyrobów bakelitowych. Ze strony konsumentów nie były wysuwane żadne zastrzeżenia co do jakości produktu krajowego, przeciwnie nawet, podkreślano wyższość polskiego bakelitu nad importowanymi dotychczas z zagranicy proszkami do prasowania, zwłaszcza jeśli chodzi o czas zastygania bakelitu.

Z tych też względów biorący w zebraniu udział przedstawiciel Związku Przemysłu Chemicznego zgłosił wniosek, aby istniejące ulgi celne na proszek bakelitowy nie były nadal stosowane, odpowiednia zaś ulga celna — nie była wznowiana po wygaśnięciu obecnie obowiązujących rozporządzeń.

RADA TOWAROZNAWCZA

Interpretacja taryfowych przepisów celnych nie jest ani prosta, ani łatwa. Szczególnie po wprowadzeniu w życie nowej taryfy celnej — o bardzo, w porównaniu z poprzednią, rozszerzonej nomenklaturze — nasuwa się konieczność częstszego bodaj niż dotychczas udzielania wyjaśnień co do taryfikacji poszczególnych artykułów. Stąd też wynika konieczność dość częstego zwoływania posiedzeń Rady Towaroznawczej — doradczego organu taryfikacyjnego przy Dep. Ceł Ministerstwa Skarbu.

Posiedzenie Rady odbyło się dn. 13 marca i rozważało szereg spraw, między innymi dotyczących również artykułów chemicznych. Po-
stanowiono:

magnez metaliczny w formie opiłków, wiórek, złomków celić wg. poz. 979, p. 2, w formie proszku — wg. poz. 448 taryfy celnej; węgiel drzewny lub zwierzęcy — sproszkowane, używane w lecznictwie — wg. poz. 490 p. 2, ew, z

uwagą do poz. 384, jeśli nadchodzą jako gotowy specyfik farmaceutyczny;

izatyne — wg. poz. 396 p. 3;

szary łupek bitumiczny w kawałkach — wg. poz. 165 p. 2;

produkt pachnący „Alpha Ionon“, używany w perfumerji, oraz inne podobne produkty pachnące — wg. poz. 431 p. 2;

produkt o charakterze olejku sosnowego „Pine Oil“ — wg. poz. 429 p. 2;

produkt do spulchniania betonu („Calcium—Legierung“) — wg. poz. 490 p. 1.

NA MARGINESIE

Z dniem 1 stycznia r. b. została w dziedzinie ubezpieczeń społecznych wprowadzona w życie t. zw. ustawa scalenkowa, która nietylko znacznie zwiększyła (w większej części kraju) obciążenie przemysłu i handlu, ale ponadto niesłychanie skomplikowała wszystkie formalności związane z załatwianiem czynności administracyjnych. Przepisy ustawy i licznych rozporządzeń wykonawczych są tak trudne do zrozumienia i wykonania, że wywołały dezorientację nawet wśród kół fachowych. Charakterystyczne jest, że w niektórych ośrodkach przemysłowych powstają specjalne biura, mające na celu wyjaśnienie i interpretację postanowień nowej ustawy.

Z drugiej strony — dochodzą nas z licznych stron skargi na pogarszający się stan lecznictwa w Kasach Chorych (które zresztą oficjalnie nazywają się obecnie inaczej).

Praktyczne korzystanie z usług lekarza jest częstokroć zupełnie uniemożliwione, a konieczność nieskończonych wyczekiwań w przedpokojach lecznic i ambulatorjów raczej przyczynia się do rozwoju chorób, niż do ich zwalczania.

Sprawą wadliwej działalności Kas Chorych zajmie się najbliższe posiedzenie Komisji Pracy Związku.

KRONIKA

Inicjatywa Związku Przemysłu Chemicznego w kierunku stworzenia organizacji zwalczania nieszczęśliwych wypadków w fabrykach chemicznych zaczyna się realizować. Powołana została do życia Rada Bezpieczeństwa Pracy przemysłu chemicznego w następującym składzie:

- 1) Dr. A. Hirszowski (przemysł barwników),
- 2) Dyr. M. Holtorp i Inż. Sienkiewicz (przemysł farmaceutyczny),
- 3) Inż. Walczyński, Barcikowski, Namysłowski (przemysł materiałów wybuchowych),
- 4) Inż. Siedlecki (przemysł kosmetyczny),
- 5) Inż. Chrzanowski (przemysł związków azotowych),

- 6) Inż. Żardecki i Konopka (gazownie),
 7) Inż. Sielski (przemysł jedwabiu sztucznego),
 8) Inż. M. Bornstein (przemysł kostno-klejowy),
 9) Inż. Z. Leppert (przemysł farb i lakierów),
 10) Dr. W. Stateczny i Inż. B. Giziński (przemysł destylacji smoły).

Pierwsze posiedzenie Rady Bezpieczeństwa Pracy odbędzie się pod przewodnictwem p. Dr. A. Hirszowskiego w dn. 19 marca r. b.

Na terenie Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie odbyło się zebranie, poświęcone sprawie unormowania warunków sprzedaży sody. Uczestniczący w zebraniu przedstawiciele producentów i konsumentów wypowiedzieli się zgodnie za koniecznością ustawowego uregulowania tej sprawy — w płaszczyźnie ustalenia obowiązku oznaczania procentowej zawartości sody na opakowaniach towaru. Dotychczasowa praktyka bowiem uczy, że nieuczciwi pośrednicy wprowadzają w błąd kupującego przez sprzedaż niskoprocentowej — zamiast normalnej — sody. Oznaczanie zawartości procentowej na workach przyczyni się niewątpliwie do uregulowania handlu sodą.

Znana powszechnie szkoła chemiczna w Muluzie, (Ecole Superieure de Chimie de Mulhouse) organizuje w dniach 26, 27 i 28 kwietnia r. b. cykl wykładów, poświęconych masom plastycznym. Z uwagi na coraz większe zainteresowanie, jakie budzi produkcja mas plastycznych, zarówno w naszym kraju jak zagranicą — sygnalizujemy powyższy cykl wykładów, zachęcając chemików pracujących w dziedzinie mas plastycznych do zapisania się na ów kurs. Zapisy przyjmowane są do dn. 20 kwietnia r. b. w Sekretarjacie Szkoły — Mulhouse 24, Bld. Marechal Pétain.

Tegoroczne Targi Poznańskie odbędą się w okresie od dn. 29 kwietnia do dn. 6 maja. Zgłoszenia na Targi przyjmuje Zarząd, Poznań, Marszałka Focha 18.

Dyrekcja Muzeum Przemysłu i Techniki prosi nas o podanie do wiadomości, że dn. 23 marca o godz. 18-ej odbędzie się w lokalu Muzeum (Tamka 1) odczyt p. F. Krukowskiego, kustosa Państwowego Muzeum Archeologicznego — na temat „Najstarsze górnictwo na ziemiach Polski”.

W dn. 10 lutego podpisana została Konwencja Handlowa między Polską a Czechosłowacją. W zakresie przemysłu chemicznego w czeskiej taryfie celnej zastrzeżone zostały następujące niżki. Węgiel drzewny opłacać będzie 15 kor. cz. za 100 kg.

Terpentyna, olej żywiczny, oleje grupy benzolowej ze smoły z węgla kamiennego wprowadzane będą do Czechosłowacji bez cła.

Biel cynkowa opłacać będzie cło 144 kor. cz. do 31 grudnia 1934.

Azotniak opłacać będzie 30 kor. cz. za 100 kg do 31 grudnia 1934.

Superfosfat opłacać będzie kor. cz. 14 za 100 kg do 31 grudnia 1934.

Bezwodnik kwasu siarkawego opłacać będzie kor. cz. 39 za 100 kg.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 13 z dn. 14 lutego r. b. ukażało się Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 20 stycznia 1934, nowelizujące dawne przepisy w sprawie statystyki celnej.

Rozporządzenie to ustala wysokość opłaty statystycznej, pobieranej przy przywozie i wywozie towarów do polskiego obszaru celnego.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 15 ogłoszone zostały następujące zmiany:

Do nomenklatury cz. I B. włączony został kwas fluorokrzemowy z zaliczeniem do kl. 16, oraz supertomasyna azotniakowa z zaliczeniem do poz. 642.

Obniżona została taryfa wyjątkowa dla certy, eksportowanej do Rumunii z zaliczeniem do kl. II drobnicowej i 5 wagonowej.

W aneksie do cz. II wprowadzono następujące taryfy wyjątkowe: nasiona oleiste, jak kopra, bawełniane, z orzechów ziemnych, palmowe, sezamowe i inne opłacać będą przy imporcie przez porty polskie do Torunia zł. 2 za 100 kg. Natomiast nasiona soi w stanie naturalnym, adresowane do wszystkich olejarni opłacać będą kl. 11, obniżoną o 20%. Taryfa ta stanowi premję przewozową dla produkcji krajowej soi.

Kwas siarkowy eksportowany z G. Śląska do portów polskich opłacać będzie w zależności od stacji nadawczej od 159 do 161 groszy za 100 kg.

E C H A

* Dn. 5 marca r. b. odbyło się w Warszawie otwarcie składów fabrycznych i sklepu detalicznego Fabryki Płyt i Papierów Fotograficznych „Alfa” w Bydgoszczy. Warszawskie biura „Alfy” mieszczą się w obszernym i pięknie urządzonej lokalu przy ul. Mazowieckiej 11. Uroczystość zaszczycili swoją obecnością przedstawiciele Ministerstwa Przemysłu i Handlu, Ministerstwa Spraw Wojskowych i Ministerstwa Skarbu.

Doskonałe i efektywne warunki pracy i propagandy dadzą zapewne tej twórczej placówce przemysłu chemicznego dalsze możliwości rozszerzenia kręgu odbiorców.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	440 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	160 „
„ czysty 99%	300 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH ₃	1,53 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,52 „
„ granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 „
Azotan amonu	100 „
Azotyn sodowy	120 „
Benzol handlowy 90%	92 „
„ czysty	104 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 „
* Boraks	90-100 „
Chlor ciekły	115 „
Chlorek cynku 50° Bé	30 „
* Chlorek wapna bielący	30,6 „
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 „
Chlorobenzol	165 „
Chloroform czysty	800 „
„ „pro narcosi“	1,800 „
Eter siarkowy	450 „
Fenol czysty	265 „
Formalina 40%	260 „
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 „
„ techniczna 85/88%	160 „
Karbolineum	29,75 „
Klej kostny	230 „
Klej skórny biały	280 „
Krezol czysty	128 „
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95 „
Kwas mrówkowy 80%	235 „
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 „
„ solny 19°/21° Bé	12,25 „
„ octowy techn. 30%	100 „

Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
„ rogowa 13/14%N	40 „
Naftalin surowy prasowany	28,00 „
„ czysty w łuskach	52,50 „
Octan sodu	120 „
„ ołowiu	205 „
Oleina	175 „
Oleum 20%	19,24 „
olej lniany	150 „
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 „
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 „
Pirydyna czysta dla celów analitycznych	
za 1 kg	8,00 „
Smoła preparowana	16,50 „
Saletra amonowa	100 „
Saletra potasowa	130 „
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	55 „
* Saletra sodowa rafinowana	75 „
* Salmjak raf.	120 „
Siarczan amonu	28,45 „
* Siarczan miedzi	65-75 „
* Siarczek sodu 60/62%	64 „
Soda amonjakalna	25 „
* „ kaustyczna	54 „
Sól glauberska krystaliczna	7,00 „
Stearyna	155 „
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 „
Toluol czysty	115 „
Woda amonjakalna chem. czysta zaw.	
+ 25% NH ₃	60 „
Zelatylna techn.	400 „

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



**KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA**



**ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84**

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI 3. m. 8, tel. 8-38-78.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa. Mazowiecka 7, 5.84-30
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Smoła pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	FABRYKA PRZĘDY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8.75-39.
„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa. Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 KWIETNIA 1934 ROKU

RADA BEZPIECZENSTWA PRACY

Sprawa bezpieczeństwa pracy, którą Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się szczególnie blisko w ostatnich miesiącach, przybrała obecnie konkretne formy przez powołanie na terenie Związku — Rady Bezpieczeństwa Pracy.

Pierwsze posiedzenie Rady odbyło się dn. 19 marca r. b. i poświęcone było zarówno omówieniu spraw merytorycznych, jak organizacji Rady.

Wprowadzeniem do dyskusji był interesujący i wszechstronny referat p. Inż. Mazurkiewicza (Min. Opieki Społecznej), który omówił organizację bezpieczeństwa pracy w przemyśle chemicznym. W szczególności podał szereg interesujących przykładów, dotyczących tej sprawy na terenie przemysłu amerykańskiego. Z przykładów wynika, że racjonalne postawienie zagadnienia bezpieczeństwa pracy daje znakomite rezultaty, pozwalając niejednokrotnie uniknąć wielu wypadków. Po referacie wywiązała się obszerna dyskusja, w której zabierali głos wszyscy nieomal obecni. W toku dyskusji wyłoniły się następujące zagadnienia, stanowiące przedmiot szczególnej uwagi i najbliższych prac Rady Bezpieczeństwa.

Przedewszystkiem zwrócono uwagę na konieczność zorganizowania na terenie każdej fabryki chemicznej specjalnej komórki organizacyjnej; zadaniem jej będzie opiekowanie się sprawami bezpieczeństwa. Podobna komórka organizacyjna powinna składać się — przynajmniej na początek — z dwóch osób: jednego technika pracownika w ruchu oraz kierownika, mającego możliwość decyzji. Chodzi o to aby obserwacje i wnioski inżyniera, działającego bezpośrednio w ruchu, nie miały charakteru wyłącznie teoretycznego, lecz mogły być natychmiast zrealizowane przez tę drugą osobę, zajmującą stanowisko kierownicze.

Dalej podkreślono konieczność przeprowadzenia wśród fabryk chemicznych specjalnej ankiety. Tematem jej będzie zarówno wskazanie najniebezpieczniejszych stadjów produkcji, jak

dotychczasowych metod stosowanych przez każde przedsiębiorstwo w kierunku zapewnienia maksimum bezpieczeństwa, jak wreszcie dezyderatów pod adresem Rady. Dodać tutaj należy, że skład osobowy Rady Bezpieczeństwa nie jest bynajmniej zamknięty, gdyż ma ona całkowitą możliwość dalszej kooptacji i każdy, kto interesuje się sprawą bezpieczeństwa pracy w fabrykach chemicznych, może być przez Radę zaproszony do współpracy.

Zwrócono uwagę, że opracowując warunki bezpieczeństwa — nie należy ograniczać się wyłącznie tylko do ruchu fabrycznego. Niemniej istotną sprawą jest bezpieczeństwo w magazynach. Dlatego też Rada powinna zająć się opracowaniem warunków bezpieczeństwa magazynów i składów, kładąc szczególny nacisk na niegro madzenie w bezpośrednim sąsiedztwie związków chemicznych, bezpośrednio ze sobą reagujących.

Plakaty dotyczące bezpieczeństwa pracy, a wydane w swoim czasie w języku polskim, są już obecnie zupełnie wyczerpane. Nasuwa się przeto konieczność ponownego nakładu tych plakatów. Niezbędne jest przytem, aby plakaty takie były tanie i przystosowane do natychmiastowego po nabyciu wywieszenia w fabryce, bez u przedniego nalepiania na karton, lakierowania powierzchni celem uchronienia jej przed wpływami atmosferycznymi i t. p.

W zakresie metod pracy Rady Bezpieczeństwa — postanowiono zagadnienia specjalne, dotyczące tylko jednej gałęzi przemysłu chemicznego, rozważać na terenie komisji fachowych, które mogą być zresztą w pewnych wypadkach równoznaczne z istniejącymi już w Związku Przemysłu Chemicznego sekcjami fachowymi.

W wyniku dokonanych wyborów, do Prezydium Rady Bezpieczeństwa powołano pp. Dr. A. Hirszowskiego — jako przewodniczącego, Inż. Z. Lepperta, Inż. J. Barcikowskiego — jako viceprzewodniczących, Z. Spotowskiego — jako sekretarza.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Dn. 18 marca 1934 r. zmarł w Paryżu wybitny chemik francuski, Prof. Kamil Matignon, podczas wygłaszania wykładu. Zmarły był jedną z najbardziej świetlanych postaci na horyzoncie współczesnej chemii. Współzałożyciel i wiceprezes Towarzystwa Chemii Przemysłowej (Ste de Chimie Industrielle), redaktor miesięcznika „Chimie & Industrie”, stały uczestnik, organizator i prelegent kongresów chemicznych, żywy pełen temperamentu mówca, znakomity uczoney i pedagog — był też prawdziwie oddanym przyjacielem Polski. W uznaniu zasług dla naszego kraju, zmarły powołany został na członka honorowego Polskiego Towarzystwa Chemicznego, wręczenie zaś odpowiedniego dyplomu odbyło się przed niespełna rokiem, w czerwcu r. 1933, na uroczystym plenarnym posiedzeniu III Zjazdu Chemików Polskich. W Zjazdach tych bowiem Prof. Matignon brał zawsze udział, wygłaszając referaty i interesując się w najwyższym stopniu nie tylko rozwojem nauki i przemysłu chemicznego w Polsce, lecz również postępem całości nauki i techniki polskiej, których był nieklamany entuzjastą.

Ubywa nam jeden z najrzetelniejszych i całym sercem oddanych przyjaciół.

Cześć Jego pamięci.

SPRAWOZDANIE BANKU POLSKIEGO

W związku z odbytem dn. 1 marca r. b. zwyčajnym walnym zebraniem akcjonariuszów Banku Polskiego, wyszło z druku doroczne Sprawozdanie Banku Polskiego za dziesiąty rok działalności. Sprawozdanie to, jak w latach ubiegłych poprzedzone jest ogólną oceną konjunktury w naszym kraju w r. 1933. Z oceny tej przytaczamy kilka najważniejszych fragmentów:

W Polsce ogólne zbiory czterech głównych zbóż przedstawiały się następująco: (w miljonach kwintali)

	Pszenvica	Żyto	Jęczmień	Owies
1928—32	18.5	63.8	15.1	25.0
1932	13.5	61.1	14.0	23.9
1933	18.6	63.9	13.8	24.5

Urodzaje pszenicy i żyta w Polsce osiągnęły w r. 1933 wysokość przeciętnych za ostatnie pięciolecie, zaś sprzęt owsa, a zwłaszcza jęczmienia, był nawet niższy od przeciętnych.

W porównaniu z rokiem 1932 zbiory pszenicy wzrosły o 38% (klęska rdzy w r. 1932), żyta o 5% i owsa o 3%, jęczmienia zaś nieco zmniejszyły się. Łączna suma zbiorów czterech głównych zbóż była w roku sprawozdawczym o 8.3 milj. kwintali wyższą, niż przed rokiem i o 1.6 milj. kwintali niższą od przeciętnej z ostatnich pięciu lat.

Ceny na rynku wewnętrznym wykazywały w pierwszym półroczu, z wyjątkiem maja, prawie stałą zwyżkę, osiągając w połowie lipca najwyższy w ciągu roku poziom. W drugiej połowie lipca, w związku z sytuacją międzynarodową i pojawieniem się nowego zboża, ceny załamały się i w sierpniu niżka przybrała wielkie rozmiary.

Ruch cen żyta przedstawia poniższa tablica: (w złotych za 100 kg).

Rok lub miesiąc	Żyto	
	Warszawa	Chicago
Przeciętna 1929	29.6	36.4
" 1930	19.4	23.3
" 1931	23.9	13.7
" 1932	21.9	13.0
" 1933	17.2	15.5
Styczeń 1933	15.7	13.2
Czerwiec 1933	19.0	18.9
Grudzień 1933	14.5	12.4

Sytuację przemysłu w roku sprawozdawczym cechowało powolne, lecz nieustanne, zwłaszcza w dziedzinie dóbr wytwórczych, powiększanie się produkcji, która od czerwca przekraczała stale najwyższy poziom z r. 1932, co obrazuje następująca tablica:

Ogólny wskaźnik produkcji przemysłowej w miesiącach:

	I	II	III	IV	V	VI
1932	51.8	51.9	52.9	54.5	54.6	54.4
1933	46.9	51.2	46.5	52.6	55.2	57.8
	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1932	54.1	54.7	53.2	56.1	56.7	49.2
1933	57.8	57.5	58.8	59.4	61.4	59.4

Pomimo dalszego rozwoju wszelkiego rodzaju utrudnień przywozowych, stosowanych przez wszystkie niemal państwa i pomimo to, że do rzędu konkurentów, walczących zdeprecjonowaną walutą, przybyły Stany Zjednoczone Ameryki Północnej — ogólny eksport przemysłowy z Polski zmniejszył się tylko bardzo nieznacznie, tak ilościowo jak i wartościowo. Natomiast wewnętrzny zbył wyrobów przemysłowych kształtował się na ogół pomyślniej, niż w r. 1932.

Bilans Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 1933 zamyka się sumą 1.764.130.477,73 zł.; czysty zysk wynosi 12.013.998,95 zł.

KONGRES CHEMICZNY W MADRYCIE

IX Międzynarodowy Kongres Chemii Czystej i Stosowanej odbędzie się w Madrycie od 4 do 11 kwietnia b. r.

Równocześnie odbędzie się Konferencja Międzynarodowej Unji Chemicznej, na którą wyjeżdżają jako delegaci z Polski profesorowie: M. Centnerszwer, F. Rogoziński, K. Smoleński, W. Świętosławski i J. Zawadzki.

Na kongres zgłoszono z Polski ogółem 15 referatów, w tem 4 w języku polskim. Wskutek dopuszczalności nadsyłania na Kongres referatów w języku ojczystym autorów, z czego skorzystali Hiszpanie i Włosi, Prezydium Polskiego Towarzystwa Chemicznego zdecydowało posłać do Madrytu kilka referatów w języku polskim, wśród nich referaty prezesa Towarzystwa prof. J. Zawadzkiego o reakcjach chemicznych pomiędzy ciałami stałymi i gazami, i wiceprezesa prof. S. Przyłęckiego z dziedziny chemii biologicznej.

Profesor W. Świętosławski, naskutek specjalnego zaproszenia Komitetu Organizacyjnego, wygłosi na jednym z posiedzeń plenarnych Kongresu odczyt pod tytułem: „Zastosowanie zjawiska azeotropji do badań stopnia czystości ciał stałych”.

W Kongresie weźmie udział około piętnastu uczestników z Polski.

POSTĘPY TECHNICZNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Jednym z surowców do fabrykacji alunu chromowego jest żelazochrom w stanie sproszkowanym. Fabryki alunu chromowego niezawsze korzystają z tego mianowicie surowca, posiłkując się przy produkcji innymi połączeniami chromu. Zakłady Elektro w Łaziskach Górnych, nie ustając w studjach nad uruchomieniem nowych gałęzi wytwórczości, przystąpiły obecnie do fabrykacji żelazochromu sproszkowanego, specjalnie przystosowanego do przerobu na alun chromowy. Sądzimy, że polskie fabryki alunu chromowego zainteresują się bliżej tym surowcem, stosując go przedewszystkiem w swej produkcji.

KRONIKA

Dn. 22 marca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego. Zarząd wysłuchał obszernego i wyczerpującego sprawozdania dotyczącego pobytu brytyjskiej delegacji przemysłowej w Warszawie, zwłaszcza zaś zapoznał się z przebiegiem rozmów z tymi delegatami angielskimi, którzy reprezentowali przemysł chemiczny.

Na temże posiedzeniu przyjęto w poczet członków Związku Polską Spółkę dla Przemysłu Gumowego „Sanok” w Sanoku.

Redakcja czasopisma „Przegląd Fabryczny”, poświęconego walce z wypadkami przy pracy oraz higienie przemysłowej, donosi nam, że w najbliższym już czasie zamierza szerzej

uwzględnić materiał redakcyjny, dotyczący akcji zapobiegawczej w przemyśle chemicznym. Redakcja „Przeglądu Fabrycznego” słusznie jednak zwraca uwagę, że praca ta wówczas tylko będzie mogła się rozwijać, jeżeli członkowie Związku Przemysłu Chemicznego będą regularnie czytali, a więc abonowali, wspomniane czasopismo. Wobec tego zwracamy się do przedsiębiorstw chemicznych ze wskazaniem na pożytek zaabonowania „Przeglądu Fabrycznego”, którego Redakcja mieści się w Warszawie, ul. Zielna 45.

Instytut Naukowy Organizacji i Kierownictwa zwraca naszą uwagę na pożytek korzystania z różnorodnych pomocy biurowych, wydanych staraniem Instytutu. Zarówno teoretyczne badania, jak przeprowadzone praktycznie doświadczenia, wskazują, że pomoce te dają znakomite rezultaty, ułatwiając i upraszczając wszelkie manipulacje biurowe, księgowe i t. d.

Skład główny przyborów biurowych mieści się w Instytucie, ul. Mokotowska 53 w Warszawie.

Towarzystwo Eksportowo-Importowe „Gokkes w Polsce” donosi nam, że z dniem 1 marca r. b. uruchomiony został w Argentynie, Buenos Aires, Oddział Towarzystwa pod nazwą „Importadora-Exportadora Gokkes de la Argentina, Sociedad de Responsabilidad, Limitada”. Celem Towarzystwa jest zbyt towarów polskich na rynku argentyńskim.

P. Adam Barszczewski przestał być pracownikiem Związku Przemysłu Chemicznego od dn. 26 marca r. b.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dzienniku Ustaw Nr. 25 z dn. 24 marca r. b. ukazało się pod poz. 184 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu, oraz Rolnictwa z dn. 17 marca 1934 o ulgach celnych.

Rozporządzenie to stanowi bezcłowy przywóz — za pozwoleniem Min. Skarbu — nieorganicznych przetworów chemicznych osobno niewymienionych (poz. 490 p. 1), używanych jako katalizator do syntezy amoniaku.

Fosforan trójkrezyłu (poz. 490 p. 2) opłaca przy imporcie 10% cła normalnego.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 24 marca i obowiązuje do dn. 30 kwietnia r. b.

W związku z podpisaniem dn. 7 marca r. b. protokołu polsko-niemieckiego w sprawie wzajemnego skasowania zarządzeń bojowych, ukazały się zarządzenia, kasujące t. zw. „antyniemieckie” zakazy przywozu, stosowanie ceł maksymalnych oraz zakazy przywozu przez porty niemieckie.

Okólnik Min. Skarbu w sprawie skasowania antyniemieckich zakazów przywozu ogłoszony jest w „Monitorze Polskim” Nr. 60 z dn. 14 marca 1934 pod poz. 86.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

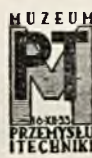
Aceton	440 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	160 "
" czysty 99%	300 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,53 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,52 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "
Azotan amonu	100 "
Azotyn sodowy	120 "
Benzol handlowy 90%	92 "
" czysty	104 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "
* Boraks	90-100 "
Chlor ciekły	115 "
Chlorek cynku 50° Bé	30 "
* Chlorek wapna bielący	30,6 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "
Chlorobenzol	165 "
Chloroform czysty	800 "
" „pro narcosi”	1.800 "
Eter siarkowy	450 "
Fenol czysty	265 "
Formalina 40%	260 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 "
" techniczna 85/88%	160 "
Karbolineum	29,75 "
Klej kostny	230 "
Klej skórny biały	280 "
Krezol czysty	128 "
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95 "
Kwas mrówkowy 80%	235 "
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "
" solny 19°/21° Bé	12,25 "
" octowy techn. 30%	100 "

Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
" rogowa 13/14% N	40 "
Naftalin surowy prasowany	28,00 "
" czysty w łuskach	52,50 "
Octan sodu	120 "
" ołowiu	205 "
Oleina	175 "
Oleum 20%	19,24 "
Olej lniany	150 "
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 "
Smoła preparowana	16,50 "
Saletra amonowa	100 "
Saletra potasowa	130 "
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	55 "
* Saletra sodowa rafinowana	75 "
* Salmjak raf.	120 "
Siarczan amonu	28,45 "
* Siarczan miedzi	65-75 "
* Siarczek sodu 60/62%	64 "
Soda amonjakalna	25 "
* " kaustyczna	54 "
Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Stearyna	155 "
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Toluol czysty	115 "
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH ₃	60 "
Żelatyna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



**KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNIĄ
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA**



**ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84**

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI 3, m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross, Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, 5.84-30
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80. Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Slomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZĘDY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Smoła pierwioszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
		Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
		Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 KWIETNIA 1934 R.

W SPRAWIE STOSOWANIA TAKSY APTEKARSKIEJ DO WYROBÓW PRZEMYSŁOWYCH

Ministerstwo Opieki Społecznej przystępuje do wydania nowej taksy aptekarskiej, która ma zastąpić obecnie obowiązującą. Jak wiadomo, w Polsce istnieje taksa maksymalna; do niej stosują się apteki w obliczaniu cen za lekarstwa, wszelkie zaś przekroczenie taksy wzwyczaj jest przez władze karane.

Rozwój lecznictwa w obecnej Ubezpieczalni Społecznej a dawniejszej Kasie Chorych spowodował, że taksą aptekarską interesuje się nie tylko aptekarstwo, ale również Ubezpieczalnia Społeczna. Ta ostatnia bowiem, posiadając swoje własne apteki, korzysta również z usług aptek publicznych. Różnica między ceną kosztów leków w aptece własnej Ubezpieczalni i ceną w aptece publicznej według taksy aptekarskiej powoduje, że Ubezpieczalnia pragnie widzieć taksę aptekarską możliwie niską.

Taksa aptekarska jest skonstruowana w sposób niezbyt korzystny dla aptek, ceny bowiem leków aptecznych w Polsce w porównaniu do cen innych krajów są w wielu razach znacznie niższe. Na zasadniczą obniżkę taksy aptekarskiej w Polsce wpłynął okres dewaluacji złotego. W tym bowiem okresie prawodawca nie mógł czy nie chciał nadążać za podwyżką cen chemikalijskich, pomieszczonych w taksie aptekarskiej. Ceny więc obecnej taksy w wielu razach są nieodpowiednie, wskutek czego nastąpiła znaczna pauperyzacja aptekarstwa.

Ceny taksy aptekarskiej w Polsce są też urzędowym probierzem cen specyfików leczniczych, wytwarzanych przez przemysł farmaceutyczny. Mianowicie, ceny detaliczne specyfików farmaceutycznych nie mogą przekraczać cen według obliczenia taksy aptekarskiej. Normowanie przez władze cen specyfików w ten sposób weszło

w zwyczaj i wytwórcy specyfików do zwyczaju tego się stosują.

Obecnie, przy układaniu nowej taksy aptekarskiej, Ministerstwo Opieki projektuje wnieść pewną jej reformę. Taksa aptekarska składa się z kilku części, z których w jednej podane są ceny leków, a w innej stawki za wykonywanie poszczególnych czynności przy aptecznym sposobie przygotowywania recept lekarskich. Taksa aptekarska musi być więc dostosowana do drobnych ręcznych funkcji przy przygotowywaniu lekarstw w aptece. W tej drugiej części taksy aptekarskiej (t. zw. „taxa laborum“), Ministerstwo Opieki chce wprowadzić oddzielne pozycje ze stawkami pieniężnymi za poszczególne funkcje przy masowej produkcji, a więc tyczącej się przemysłu farmaceutycznego. Stosowanie taksy aptekarskiej do przemysłu nie może w żadnym wypadku być przez przemysł akceptowane. Taksa aptekarska, jak z samej nazwy wynika, może obowiązywać li tylko apteki. Przemysł natomiast nie może być krępowany tą częścią taksy, która obejmuje robociznę, związaną z produkcją fabryczną. Nie jest zadaniem taksy aptekarskiej rozwiązywanie skomplikowanych problemów socjalnych, wynikających ze stosunku wielkiego pracodawcy do mas robotniczych.

Taksa aptekarska dla aptek może i powinna być zależnie od warunków zmieniana i nawet reformowana, ale dodawanie do taksy aptekarskiej specjalnych pozycji dla przemysłu byłoby obiektywnie niestusne, ponadto zaś spowodowałoby pomieszanie pojęć produkcji przemysłowej i drobnych czynności aptecznych.

Mysł włączenia do taksy aptekarskiej pozycji dla przemysłu powinna być stanowczo zamknięta.

OGÓLNE ZEBRANIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Tegoroczne ogólne zebranie Związku Przemysłu Chemicznego odbędzie się dn. 30 kwietnia o godz. 3-ej ppoł. w lokalu Związku. Oficjalne zawiadomienia o tem zebraniu — w myśl przepisów statutowych zostały wysłane do wszystkich członków Związku na 2 tygodnie przed terminem. Sygnalizując dokonanie zwołania ogólnego zebrania, kładziemy szczególny nacisk na możliwie najliczniejszą obecność przedstawicieli fabryk związkowych. Tematem bowiem tegorocznego zebrania, poza sprawami formalnymi, będzie zagadnienie eksportu chemicznego, szczególnie doniosłe z uwagi na konieczność aktywizacji naszego bilansu handlowego. Pozwalamy sobie przeto podkreślić zupełnie specjalną doniosłość wskazanego zebrania, przyczem zaznaczamy, że w dyskusji nad zagadnieniem eksportem wezmą zapewne udział przedstawiciele Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Aczkolwiek produkcja siarczanu magnezu (soli gorzkiej) istnieje w naszym kraju już od dawna, mianowicie w fabryce Sp. Akc. Zakładów Chemicznych w Częstochowie, to jednak zdolność produkcyjna tej fabryki nie pokrywała bynajmniej zapotrzebowania wewnętrznego. Stąd też obserwowaliśmy dość znaczny import soli gorzkiej do Polski, wynoszący w r. 1932 przeszło 850 tonn wartości powyżej 100 tysięcy zł., a w r. 1933 — przeszło 900 tonn wartości powyżej 110 tysięcy zł.

Dlatego też z radością witamy rozpoczęcie fabrykacji siarczanu magnezu w innej jeszcze fabryce chemicznej, na Górnym Śląsku, mianowicie w fabryce prowadzonej przez firmę „Dr. H. Zeumer” w Mikołowie.

Możemy też zasymalizować rozpoczęcie w większej skali produkcji mączki drzewnej, która wprawdzie nie jest artykułem chemicznym, ale bywa stosowana w wielu wypadkach przy produkcji chemicznej. Niewątpliwie paradoksalną była sytuacja, że Polska — rozporządzająca znacznymi bogactwami drzewnymi — importowała z zagranicy mąkę drzewną w nie-małej ilości powyżej 200 tonn w r. 1933, wartości 75 tysięcy zł. Obecnie Państwowa Wytwórnia Prochu w Pionkach produkuje już mączkę drzewną w ilościach, pokrywających zgórą zapotrzebowanie wewnętrzne.

III ZJAZD NAUKOWEJ ORGANIZACJI

III Zjazd Polskiego Komitetu Naukowej Organizacji odbędzie się zimą 1934/35 r. w Warszawie.

Komitet uprzejmie prosi o nadsyłanie na Zjazd wszelkich prac, omawiających zagadnienia teoretyczne, bądź zastosowania praktyczne naukowej organizacji w każdej dziedzinie życia gospodarczego. O zamiarze wygłoszenia referatu należy zawiadomić Komitet do dn. 1 maja r. b., ostateczny zaś termin nadsyłania referatów upływa z dniem 1 września r. b.

Warunki przy nadsyłaniu referatów są następujące: referaty winny być pisane na maszynie jednostronnie, w 2-ch egzemplarzach na papierze formatu normalnego A4 (210 x 297 mm); ewentualne rysunki, załączone do referatu, winny być wykreślone tuszem na białym papierze szkicowym (kalce) w formatach normalnych A4, A3 lub A2.

Blizszych informacji o Zjeździe udziela biuro Polskiego Komitetu Naukowej Organizacji, Warszawa, Mokotowska 53, tel. 838-13 i 816-43 w godz. między 10—13.

KRONIKA

Dn. 5 kwietnia i 12 kwietnia r. b. odbyły się posiedzenia Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, poświęcone przede wszystkim rozważaniu spraw finansowych Związku. Na posiedzeniach tych ustalono również termin odbycia dorocznego ogólnego zebrania członków Związku Przemysłu Chemicznego na dzień 30 kwietnia r. b.

Staraniem Sekcji Przemysłowej Polskiego Towarzystwa Chemicznego, w dn. 19 kwietnia r. b. o godz. 6-ej ppoł. w dużym audytorjum chemicznym Politechniki Warszawskiej wygłosi odczyt p. Dyr. Inż. Marjan Piasecki, na temat „Przemysł barwnikarski w Polsce i jego rola w życiu gospodarczym kraju”.

Wyszło z druku i zostało rozesłane wszystkim członkom Związku — XIII Sprawozdanie z działalności Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej za rok 1933.

Zwracamy uwagę na wydane nakładem Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie zestawienie ceł konwencyjnych przywozowych, obowiązujących na polskim obszarze celnym według stanu z dnia 25 marca 1934 r. Jest to wydawnictwo nader pożyteczne, gdyż podaje najdokładniejszy spis wszystkich obowiązujących zniżek konwencyjnych, zgrupowanych według pozycji taryfy celnej; w zestawieniu podana jest wysokość zniżki w procentach, wysokość cła w złotych oraz nazwa kraju, któremu przyznano zniżkę konwencyjną.

Czasopismo „Przegląd Fabryczny”, poświęcone walce z wypadkami przy pracy oraz higienie przemysłowej, a wydawane w Warszawie (Zielna 45, skrz. poczt. 709) zwraca naszą uwagę, że zamierza szerzej uwzględniać materiał redakcyjny, dotyczący akcji zapobiegawczej w przemyśle chemicznym. Praca ta jednak wówczas tylko będzie mogła rozwijać się należycie, jeżeli zainteresowane przedsiębiorstwa chemiczne będą stałymi czytelnikami i odbiorcami „Przeglądu Fabrycznego”. Wzywamy zatem członków Związku Przemysłu Chemicznego do zaabonowania tego pożytecznego i dobrze redagowanego czasopisma.

Wyszło z druku sprawozdanie Muzeum Przemysłu i Techniki w Warszawie za r. 1933. Sprawom Muzeum Przemysłu i Techniki poświęcałiśmy już wiele uwagi z okazji otwarcia Muzeum, które odbyło się dn. 16 grudnia r. ub. Sprawozdanie poświęcone jest też w znacznej części uroczystości otwarcia. Ze sprawozdania finansowego wynika, że na ogólną sumę wpływów powyżej 120.000 zł. złożyły się przede wszystkim zasiłki instytucyj rządowych, społecznych i innych, ze składek członkowskich wpłynęło niespełna 17.000 zł. Preliminarz budżetowy na r. 1934 przewiduje po stronie dochodowej i rozchodowej sumę 185.000 zł., przyczem charakter dochodów pozostaje taki sam, jak w r. 1933.

Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego, Sp. z ogr. odp., Warszawa, Moniuszki 10, zawiadamia, iż z dniem 15 marca r. b. rozpoczęło przyjmowanie od eksporterów zaświadczeń o wywozie kompensacyjnym, zarówno europejskim jak i zamorskim, do komisowej sprzedaży. Zaświadczenia należy nadsyłać w listach wartościowych z dołączeniem specyfikacji zaświadczeń, oraz wskazówki w jaki sposób ma być przekazana należność, uzyskana ze sprzedaży zaświadczeń.

Za powyższe czynności Towarzystwo pobierać będzie 1% od sumy uzyskanej ze sprzedaży zaświadczeń.

Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego, Warszawa, Moniuszki 10, donosi, iż w roku bieżącym ma zamiar zorganizować wspólnie z zainteresowanymi eksporterami wspólny pawilon na Targach Poznańskich i proponuje przedsiębiorstwom nadsyłać na Targi tablic i materiałów informacyjno-propagandowych (prospekty, cenniki, specyfikacje i t. p.) oraz ew. charakterystycznych cech wystawianych eksponatów.

Koszty poszczególnych firm w stoisku P. T. H. K. będą kalkulowały się znacznie taniej, aniżeli samodzielnego wystawiania i nie przekroczą zł. 50 za 1 mtr². Koszty te obejmują wynajęcie stoiska, dekorację i urządzenie oraz zorganizowanie dozoru i obsługi informacyjnej. W sumę tę jednak nie wchodzi transport eksponatów; przewóz powrotny z Targów Poznańskich jest bezpłatny.

Wszelkich dodatkowych wyjaśnień i informacji udziela Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego (tel. 562-90), lub też przedstawiciel Targów Poznańskich w Warszawie, p. Wł. de Bondy (Ślupecka 7 m. 5, tel. 872-89).

Związek Właścicieli Wagonów i Bocznik Kolejowych wystosował do Ministerstwa Komunikacji wniosek, zmierzający do odwołania wydanego przez Ministerstwo zarządzenia, w myśl którego w listach przewozowych na wagony próżne, stanowiące własność prywatną, należy wskazywać towar, do którego przewoź wagon próżny jest przeznaczony.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 26 z dn. 28 marca r. b. ogłoszona została pod poz. 203 Ustawa z dn. 10 marca 1934 r. w sprawie zmiany Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o izbach przemysłowo-handlowych.

Stosownie do postanowień tej noweli, powołuje się przymusowy „Związek Izb Przemysłowo-Handlowych Rzeczypospolitej Polskiej”, do którego wszystkie Izby należą z mocy prawa. Celem Związku jest ujednostajnianie stanowiska Izb w sprawach o znaczeniu ogólnym, oraz przedstawianie władzom wspólnych opinij i wniosków. Dyrektora Związku Izb mianuje i zwalnia Minister Przemysłu i Handlu, na wniosek ogólnego zebrania Związku Izb. Wydatki administracyjne pokrywane są ze składek Izb, proporcjonalnie do osiągniętych wpływów, przyczem składka każdej Izby nie może przekraczać 3% tych wpływów.

Przepisy wykonawcze do Ustawy wydać ma Minister Przemysłu i Handlu.

W Dz. Ust. Nr. 27 z dn. 29 marca r. b. ogłoszony został szereg ustaw, ratyfikujących porozumienia celne między Rzeczpospolitą Polską i Związkiem Socjalistycznych Republik Rad, Unją Celną Belgijsko-Luksemburską, tudzież Czechosłowacją.

W Dz. Ust. Nr. 28 z dn. 31 marca r. b. ukażało się pod poz. 227 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 16 marca 1934 r. w sprawie obniżenia cel wywozowych przy wywozie z Gdańska.

W zakresie towarów, bezpośrednio interesujących przemysł chemiczny, ustalona została ulgowa stawka wywozowa w wysokości zł. 1,50 od 100 kg. kości surowych mielonych i niemielonych — na kontyngent wywozowy w wysokości 750 tonn za czas od dn. 1.IV.1933 do 31.III.1934.

W „Monitorze Polskim” Nr. 72 z dn. 28 marca r. b. ogłoszony został pod poz. 110 okólnik Ministerstwa Skarbu T. 11 wyjaśniający, że przy przywozie tranu nie jest wymagane przedstawianie Urzędowi Celnym świadectw zdrowotności i pochodzenia tranu, ani też zezwolenia przywozu Ministerstwa Rolnictwa.

E C H A

* P. Inż. Tadeusz Zamojski został powołany na członka Państwowej Rady Komunikacyjnej, w charakterze przedstawiciela Związku Przemysłu Chemicznego. Pierwsze posiedzenie Państwowej Rady Komunikacyjnej, na którym zaprzysiężeni będą wszyscy członkowie Rady, odbędzie się dn. 18 kwietnia r. b.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	440 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	160 "
czysty 99%	300 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,53 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,52 "
granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "
Azotan amonu	100 "
Azotyn sodowy	120 "
Benzol handlowy 90%	92 "
czysty	104 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "
* Boraks	90—100 "
Chlor ciekły	115 "
Chlorek cynku 50° Bé	30 "
* Chlorek wapna bielący	30,6 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "
Chlorobenzol	165 "
Chloroform czysty	800 "
„pro narcosi”	1,800 "
Eter siarkowy	450 "
Fenol czysty	265 "
Formalina 40%	260 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 "
techniczna 85/88%	160 "
Karbolineum	29,75 "
Klej kostny	230 "
Klej skórný biały	280 "
Krezol czysty	128 "
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95 "
Kwas mrówkowy 80%	235 "
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "
„ solny 19°/21° Bé	12,25 "
octowy techn. 30%	100 "

Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
rogowa 13/14%N	40 "
Naftalin surowy prasowany	28,00 "
czysty w łuskach	52,50 "
Octan sodu	120 "
ołowiu	205 "
Oleina	175 "
Oleum 20%	19,24 "
Olej lniany	185 "
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 "
Smola preparowana	16,50 "
Saletra amonowa	100 "
Saletra potasowa	130 "
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	55 "
* Saletra sodowa rafinowana	75 "
* Salmjak raf.	120 "
Siarczan amonu	28,45 "
* Siarczan miedzi	65—75 "
* Siarczek sodu 60/62%	64 "
Soda amonjakalna	25 "
* „ kaustyczna	54 "
Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Stearyna	155 "
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Toluol czysty	115 "
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. ± 25% NH ₃	60 "
Zelatina techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



**KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA**



**ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84**

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.”, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE, VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa. Mazowiecka 7, 5.84-30
„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80. Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda kaustyczna, Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Danilowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Klej kostny i skórný: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa. Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30.
		Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 MAJA 1934 ROKU

EKSPORT W PRZEMYSŁE CHEMICZNYM

Zagadnienia eksportowe w każdej dziedzinie przemysłu naszego nabierają coraz to donioślejszego znaczenia. Wytwórczość chemiczna nie pozostaje bynajmniej w tyle i nieustannie obserwujemy zjawiska pogłębiania importu — przez zdobywanie nowych rynków zbytu lub inicjowanie eksportu artykułów, dotychczas z Polski nie wywożonych. Saldo ujemne obrotów handlowych z zagranicą towarami przemysłu chemicznego zmniejsza się z roku na rok, nie tylko na tle spadku importu, lecz przede wszystkim dzięki zastąpieniu przywozu gotowych artykułów przywozem surowców, służących do ich wyrobu (np. w przemyśle tłuszczowym), oraz dzięki wzmocnionemu wywozowi wyżej uszlachetnionych produktów wytwórczości chemicznej. Należy jednak zdawać sobie sprawę, że nie wszystko jeszcze zrobiono, aby eksport chemiczny uzyskał takie napięcie i ciężar gatunkowy, jaki w naszych warunkach jest niezbędny. Wspólny wysiłek organizacji przemysłowych i przedsiębiorstw chemicznych, przy bezpośredniej współpracy z Rządem, niewątpliwie może i powinien doprowadzić do wyzyskania jeszcze dalszych możliwości eksportowych, w formie energii potencjalnej tkwiących bezspornie w naszym przemyśle.

Spośród wielu postulatów, które realizowane być powinny na odcinku polskiego eksportu chemicznego, kilka z nich wysuwa się na czoło. Można je sformułować w następujących tezach:

Wysiłki w kierunku inicjowania tych rodzajów produkcji, które zastępowałyby istniejący obecnie import artykułów chemicznych, powinny być kontynuowane przez przemysł z nieśląbną energią — w oparciu o niezbędną ochronę celną.

Specjalne organizacje eksportowe powinny być tworzone w tych działach przemysłu, w których mogą przynieść zwiększenie wywozu — drogą bądź zdobycia nowych rynków zbytu, bądź pogłębienia wywozu na znane już rynki; tam wreszcie, gdzie mogą spowodować osiągnięcie lepszych cen eksportowych. Już istniejące organizacje powinny być udoskonalone, niekiedy zaś rozciągnięte na rynek wewnętrzny.

Polityka cen na rynku wewnętrznym, licząc się z ogólną potrzebą utrzymania niskiego poziomu cen, powinna jednak w niektórych działach uwzględniać konieczność pokrywania strat na eksporcie rentownymi cenami wewnętrznymi.

Eksport pośredni we wszystkich jego formach powinien być popierany w drodze współdziałania, a nawet nacisku zainteresowanych

czynników. W szczególności trzeba się domagać tanich surowców i tanich opakowań.

Akcja popierania eksportu musi trwać w dalszym ciągu. Wytwórczość chemiczna nie tylko nie powinna przy wpłatach na rachunek wywozowy (pobieranych w związku z udzielaniem pozwoleń przywozu) ponosić ofiar na rzecz innych dziedzin, lecz przeciwnie — jako wytwórczość walcząca ze szczególnymi trudnościami eksportu — powinna być stale wyróżniana i popierana.

Dbając o aktywność naszego bilansu handlowego nie tylko po stronie zwiększania eksportu, lecz również zmniejszenia importu: przemysłowe organizacje chemiczne stale powinny mieć możliwość formułowania opinii przy wyznaczaniu wszelakich kontyngentów importowych w zakresie artykułów chemicznych.

Artykuły chemiczne powinny przy eksporcie w wyższym stopniu korzystać z pomocy transakcyjnej i zaświadczeń kompensacyjnych, gdyż ta forma popierania eksportu daje naogół bardzo korzystne wyniki.

Taryfy kolejowe, zarówno zawozowe jak specjalne eksportowe, powinny w szerszej mierze uwzględniać potrzeby wywozu artykułów chemicznych.

Eksportowy handel chemiczny powinien korzystać w większym stopniu z możliwości dyskontowania i lombardowania trat. Byłoby pożądane stworzenie systemu, pozwalającego asekurować się przy eksporcie od strat ogólnych i kursowych.

Prace komisji normalizacyjnych powinny w miarę potrzeby służyć za podstawę poczynań selekcyjnych i standaryzacyjnych eksportu chemicznego.

Zorganizowany przemysł chemiczny powinien prowadzić energiczną akcję informacyjną i propagandową — w celu poparcia naszego eksportu.

Związek Przemysłu Chemicznego oddawna już poświęcał sprawom eksportowym wiele czasu i uwagi. Działająca od wielu lat na terenie Związku Sekcja Eksportowa zajmowała się konkretnymi zagadnieniami i przestudjowała wiele spraw, mających bezpośrednie znaczenie dla polskiego eksportu chemicznego. Pragnąc szczególnie mocno podkreślić tę osobliwą doniosłość eksportu chemicznego na tle całokształtu zagadnień gospodarczo-przemysłowych, Związek Przemysłu Chemicznego poświęcił planowi eksportowemu ogólne zebranie Związku dn. 30 kwietnia r. b.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Jesteśmy w stanie poinformować o podjęciu w ostatnich tygodniach fabrykacji kilku nowych artykułów przez fabryki chemiczne. Mianowicie, Sp. Akc. Przemysł Chemiczny „Boruta” w Zgierzu rozpoczęła już fabrykację i dostarcza na rynek betanaftol w ilościach, pozwalających na pokrycie pełnego zapotrzebowania naszego kraju. Ta sama firma przystąpiła też do produkcji i sprzedaży rongalitu 45%-go — ważnego artykułu pomocniczego w przemyśle włókienniczym.

Sp. Akc. „Azot” w Jaworznie, udoskonalając i posuwając nieustannie naprzód produkcję węglanów potasowych, wypuściła na rynek dwie nowe odmiany tego towaru, mianowicie krystaliczny węglan potasu (t. zw. hydrat węglanu potasu) oraz potaż kalcynowany 98%-wy, równoległe z produkowanym dotychczas potażem kalcynowanym 92%-wym.

Ponadto, Sp. Akc. „Giesche” w Katowicach donosi nam, że w ostatnich czasach podjęła produkcję pyłu ołowianego w hemetycznie zamkniętych bębnach żelaznych, używanego zamiast tlenków ołowiu do płyt akumulatorowych. Ta sama firma produkuje też nowy środek pod nazwą „Sulfattalium”, służący do zatruwania szcurków okrętowych.

STATYSTYKA PRZYWOZU BARWNIKÓW

Taryfa celna, w pozycji obejmującej syntetyczne związki barwiące (barwniki), nie przewiduje podziału barwników zależnie od ich charakteru. Statystyka więc importu barwników jest bardzo utrudniona, a nawet — zgodnie z wielokrotnymi oświadczeniami przedstawicieli Departamentu Ceł — niemożliwa w płaszczyźnie badań przez Urzędy Celne charakteru sprawdzanych barwników, przede wszystkim z uwagi na brak odpowiednich urządzeń na komorach celnych. Pragnąc chociaż w pewnym stopniu usystematyzować statystykę zapotrzebowania i przywozu barwników zagranicznych, Związek Przemysłu Chemicznego wystąpił z wnioskiem, aby ubiegający się o zezwolenia na przywóz barwników importerzy precyzowali w podaniach o zezwolenie przywozu — charakter sprowadzanych barwników. Na początek wystarczyłaby klasyfikacja według 19-tu zasadniczych grup Schultza, z podaniem handlowej nazwy barwnika.

Przeprowadzenie takiej statystyki ma zupełnie zasadnicze znaczenie, gdyż pozwoli fabrykom krajowym dokładnie zorientować się w charakterze zapotrzebowania i w konsekwencji podjąć fabrykację takich półproduktów i barwników, które są najbardziej przez rynek pożądane. Należy też sądzić, że importerzy barwników — doceniając nasze intencje — poprą powyższy wniosek na terenie swych organizacji i od najbliższego już czasu składać będą podania o zezwolenie na przywóz barwników, rozklasyfikowanych według zestawień międzynarodowych Schultza.

ACHEMA VII

Tegoroczna wystawa aparatury chemicznej, organizowana przez Niemieckie Towarzystwo Wiedzy Budowy Aparatury Chemicznej (Dechema) odbędzie się w Kolonii, w okresie od 18 do 27 maja. Towarzystwo Dechema, specjalnym listem skierowanym do Związku Przemysłu Chemicznego, zachęca chemików polskich do zwiedzenia tej Wystawy, projektując nawet zorganizowanie specjalnej podróży polskiej do Kolonii, celem dokładnego przestudjowania Wystawy. Ponieważ podróż taka mogłaby się odbyć tylko przy zgromadzeniu pewnej określonej ilości uczestników, uprzejmie prosimy o możliwie najspieszniejsze — w pierwszych dniach maja — orientacyjne podanie do naszej wiadomości, kto mianowicie z przedstawicieli zrzeszonych w Związku Przemysłu Chemicznego przedsiębiorstw wzięłby udział w ewentualnej wyjeździe do Kolonii na Wystawę Achema VII.

KRONIKA

Dn. 20 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, poświęcone rozważeniu spraw ogólnego zebrania, oraz sprawom finansowym Związku.

Ustalono, że referat dotyczący zagadnień eksportowych przemysłu chemicznego wygłoszony będzie na ogólnym zebraniu Związku dn. 30 kwietnia r. b. przez Dyrektora Związku, p. Inż. Edmunda Trepkę.

Ponadto, Zarząd Związku zapoznał się z aktualnym stanem rokowań o zawarcie traktatów handlowych z poszczególnymi krajami.

Dn. 18 kwietnia r. b. odbyło się pod przewodnictwem p. Ministra Butkiewicza pierwsze posiedzenie Państwowej Rady Komunikacyjnej. Pan Minister Butkiewicz wygłosił na tem posiedzeniu godzinne przemówienie, w zakresie całości kształtu zagadnień komunikacyjnych w Polsce, charakteryzując przebieg sytuacji w okresie od maja r. 1931 do chwili obecnej i wskazując, że kolej jest obecnie na granicy wystarczalności finansowej. Po odebraniu od członków Rady Komunikacyjnej przyrzeczenia dochowania tajemnicy, odbył się wybór Prezydów 6-ciu (zamiast dotychczasowych 3-ch) Komitetów Rady. Na przewodniczących powołano następujące osoby: w Komitecie Taryfowym — p. Inż. Chodkiewicz; w Eksploatacyjnym — p. Inż. Krzyżanowski; w Budowlanym — p. Dunin-Słępscia; w Wodnym — p. Kwaśniewskiego; w Drogowym — p. Inż. Kühna; w Koordynacyjnym — p. Inż. Czapskiego. Posiedzenia poszczególnych Komitetów będą zwołane niebawem.

Dn. 19 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie odczytowe Sekcji Przemysłowej Polskiego Towarzystwa Chemicznego, poświęcone zagadnieniu przemysłu barwnikarskiego w Polsce. Zasad-

niczy i wzorowo opracowany referat w tej sprawie wygłosił Dyrektor Sp. Akc. „Boruta” w Zgierzu, p. Inż. Marjan Piasecki, omawiając zarówno sprawy techniczne, jak gospodarcze, a nawet handlowe. Po odczycie wywiązała się ożywiona dyskusja, w której zabierali głos: Dyrektor Dep. Przemysłowego w Min. Przem. i Handlu, p. Kandel, Prof. W. Iwanowski, Pułk. Łupiński, Inż. Trepka, Inż. Zamoyski, Dr. Otolski, Inż. Kirkor, Inż. Berger, Inż. Sommer, Dr. Królikowski, Dr. Broniatowski.

Zarówno referat jak ożywiona po nim dyskusja niewątpliwie przyczyniły się do wszechstronnego oświetlenia doniesłego i interesującego tematu. Należy też zachęcić Sekcję Przemysłową Polskiego Towarzystwa Chemicznego do organizowania częściej podobnych zebrań, poświęconych omawianiu konkretnych zagadnień, związanych z działalnością wytwórczości chemicznej.

Dn. 25 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie podkomisji normalizacji bieli cynkowej Komisji Technologii chemicznej P. K. N. Na zebraniu tem przedyskutowano projekt normy bieli cynkowej mieszanej, wprowadzając szereg poprawek.

Centralny Związek Przemysłu Polskiego zwraca naszą uwagę na nowopowstałą instytucję pod nazwą „Instytut Oświaty Pracowniczej”. Celem Instytutu jest:

1) Prowadzenie studjów nad kwestją bezrobocia,

2) Przeszkalanie bezrobotnych, celem umożliwienia im podjęcia pracy w zawodach jeszcze nieprzepełnionych,

3) Organizowanie zatrudnienia pracowników umysłowych w tych dziedzinach, które mogą z pożytkiem dla całości gospodarki wykorzystać pracę ludzi o wyższych kwalifikacjach.

Instytut Oświaty Pracowniczej mieści się w Warszawie, przy ul. Marszałkowskiej 87.

W pierwszej połowie września r. b. odbędzie się w Monachjum Międzynarodowy Kongres Drogowy, połączony z Wystawą Drogową. Rząd Polski bierze udział w tym kongresie za pośrednictwem swych upoważnionych przedstawicieli. Ze względu na powagę i duże międzynarodowe znaczenie przedsięwzięcia, wydaje się wskazane wzięcie udziału w Wystawie przez firmy polskie. Szczegółowych informacji w tej sprawie udzielić może referat komunikacyjny Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 30 z dn. 11 kwietnia r. b. ogłoszone zostały pod poz. 263 i 265 Ustawy w sprawie ratyfikacji porozumień celnych między Rzplita Polską a Austrią oraz między Rzplita Polską a Rzeszą Niemiecką.

W Dz. Ust. Nr. 31 z dn. 13 kwietnia r. b. ogłoszona została pod poz. 233 Ustawa z dn. 9 marca 1934 r. o oznaczaniu wyrobów wytwórczości polskiej.

Ustawa upoważnia Ministra Przemysłu i Handlu do oznaczania wyrobów wytwórczości polskiej specjalnym znakiem rozpoznawczym. Uprawnienie to Minister przekazać może wojewódzkim władzom przemysłowym lub też instytucjom, mającym na celu popieranie wytwórczości polskiej.

Ogłoszenie tej Ustawy należy powitać z dużą radością, gdyż stwarza dostateczne podstawy do realizowania oddawna formułowanego przez polskie sfery przemysłowe postulatu oznaczania wytwarzanych w Polsce towarów w taki sposób, aby bez żadnych trudności odróżnić je można było od importowanych do nas towarów pochodzenia zagranicznego.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kol. Nr. 25 z dn. 18 kwietnia r. b. ogłoszone zostało zarządzenie, zamykające stację Gdynia—Port do ładowania, wyładowywania i przechowywania materiałów wybuchowych.

Zarządzenie to zostało spowodowane brakiem na powołanej stacji oddzielonych magazynów i urządzeń, niezbędnych do manipulacji z materiałami wybuchowymi. Byłoby do życzenia, aby władze kolejowe w możliwie śpiesznym czasie przystosowały urządzenia do tych celów, gdyż eksport materiałów wybuchowych via Gdynia będzie niewątpliwie zahamowany niemożnością dokonywania transportów przez st. kolejową Gdynia—Port.

E C H A

* Z dniem 15 kwietnia r. b. rozpoczął pracę na terenie Związku Przemysłu Chemicznego p. Dr. Andrzej Marchwiński, dotychczasowy zastępca kierownika Biura Traktatowego Samorządów i Organizacji Gospodarczych w Polsce. P. Dr. A. Marchwiński na terenie Związku Przemysłu Chemicznego zajmować się będzie przede wszystkim sprawami eksportowymi.

* P. Andrzej Kozłowski, Dyrektor Sp. Akc. „L. Spiess i Syn”, został powołany na członka Zarządu Ziemskiego Funduszu Bezrobocia w Warszawie.

* Pragnąc rozszerzyć dział wiadomości osobistych naszego wydawnictwa, publikowanych zazwyczaj w tej rubryce, prosimy wszystkie zrzeszone przedsiębiorstwa o informowanie Redakcji „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” o zmianach osobowych, jakie są dokonywane na stanowiskach kierowniczych. Mamy tu na myśli obsadzenie i przesunięcia zarówno w Zarządzie przedsiębiorstwa, jak w ruchu fabrycznym. Ożywienie w ten sposób treści naszego wydawnictwa przyczyni się do zrealizowania wielokrotnie pod naszym adresem formułowanego postulatu co do możliwie najszczegółowszego informowania czytelników o ruchu personalnym w przemyśle chemicznym.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	440 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	160 "
czysty 99%	300 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,53 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,52 "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "
Azotan amonu	100 "
Azotyn sodowy	120 "
Benzol handlowy 90%	92 "
czysty	104 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "
* Boraks	90-100 "
Chlor ciekły	115 "
Chlorek cynku 50° Bé	30 "
* Chlorek wapna bielący	30,6 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "
Chlorobenzol	165 "
Chloroform czysty	800 "
" „pro narcosi”	1,800 "
Eter siarkowy	450 "
Fenol czysty	265 "
Formalina 40%	260 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 "
techniczna 85/88%	160 "
Karbolineum	29,75 "
Klej kostny	230 "
Klej skórny biały	280 "
Krezol czysty	128 "
Kwas azotowy techn. 36° Bé za 100% HNO ₃	95 "
Kwas mrówkowy 80%	235 "
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "
" solny 19°/21° Bé	12,25 "
" octowy techn. 30%	100 "

Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
rogowa 13/14%N	40 "
Naftalin surowy prasowany	28,00 "
" czysty w łuskach	52,50 "
Octan sodu	120 "
ołowiu	205 "
Oleina	175 "
Oleum 20%	19,24 "
Olej lniany	185 "
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 "
Smola preparowana	16,50 "
Saletra amonowa	100 "
Saletra potasowa	130 "
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	55 "
* Saletra sodowa rafinowana	75 "
* Salmiak raf.	120 "
Siarczan amonu	28,45 "
Siarczan miedzi	65-75 "
* Siarczek sodu 60/62%	64 "
Soda amonjakalna	25 "
* " kaustyczna	54 "
Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Stearyna	155 "
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Toluol czysty	115 "
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH ₃	60 "
Zelatyna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



**KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA**



**ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84**

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa. Mazowiecka 7, 5.84.30
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80. Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala Spiess. „FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
		Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
		Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 MAJA 1934 ROKU

ZYGMUNT TOEPLITZ

Zmarły 28 kwietnia 1934 r. Zygmunt Toeplitz był jedną z najwybitniejszych postaci życia gospodarczego w Polsce.

Urodzony na Cukrowni w Żychlinie, wychowany na Cukrowni w Szepietówce, życie całe spędził wśród fabryk, maszyn i zagadnień technicznych. Ale spoza nich umiał dostrzec to, co naogół współczesnym często ginie wśród splotu technicznych formułek; widział zagadnienia gospodarcze w ich czystej postaci i widział nade wszystko człowieka.

Wychowany przez surowego Ojca w tradycjach powstania styczniowego, w prostocie obyczajów i w kulcie dla klasycznej starożytności, mając codziennie przed oczyma wzór cnót obywatelskich, jakim był zwierzchnik Jego Ojca, Roman Książę Sanguszko, skazaniec, głuchy administrator dóbr swojej córki — Zygmunt Toeplitz do końca dni swoich zachował kult dla tężyzny ducha i głęboką miłość piękna, które nam pozostawiły czasy klasycznej starożytności. W ostatnich latach, uderzony analogią rozwoju kapitalizmu dzisiejszego z układem gospodarczym Imperjum Rzymskiego, czytywał książki dotyczące tego zagadnienia. Homera cytował z pamięci całymi ustępami, często w rozmowach powoływał się na Horacego.

Ale nie tylko miłość podstaw naszej kultury i podziw charakterów wyniósł z domu rodzicielskiego. Jako młody chłopak nauczył się pracować pilnie, długo i wytrwale. Na uroczystości rodzinne pisywał długie wypracowania po łacinie, co nie przeszkadzało mu tańcować całymi nocami na chłopskich weselach po wsiach okolicznych.

A wszyscy ludzie, chłopci czy panowie, robotnicy czy kierownicy byli mu równi. Oceniał ludzi tylko według ich wartości wewnętrznej; może zanadto według serca, a niedość według głowy. Ten stosunek do człowieka wyraził się najdobitniej w zdaniu, wypowiedzianem podczas jubileuszu 40-letniej działalności: „Jeżeli dbamy o maszyny, o inwestycje martwe, o ich

remont, naprawę i utrzymanie, czyż mielibyśmy zapomnieć o najcenniejszej maszynie, jaką jest żywy człowiek?” I dbał On o żywego człowieka, jak tylko mógł.

Pierwszy w Imperjum Rosyjskim wprowadził w podległych Mu zakładach 8-mio godzinny dzień pracy. Stworzył koło fabryki fermę, aby robotnicy mogli korzystać ze świeżego mleka i dobrych jarzyn. Szpital fabryczny był jednym z lepiej wyposażonych szpitali na południu Rosji.

Ale nie był to człowiek miękki ani delikatny. Umiał wymagać od ludzi i potrafił z zespołu, jak tworzył, wyciskać twórczy wysiłek. Był surowy dla innych, a zwłaszcza dla siebie, i jeśli wymagał wysiłku, to mógł znaleźć posłuch i ślepe posłuszeństwo, bo sam świecił swemu zespołowi przykładem. Toteż szli ludzie za Nim w ogień, bądź przy pożarze fabryki melinitu, gdy na własnych plecach półtorej doby prznosił worki ze strasznym materiałem, a inżynierowie idąc wzorem dyrektora, ratowali fabrykę przed wybuchem. Czy też w 1918 roku, kiedy cywil, przyrodnik, tech-

nik, osobiście prowadził ogień przeciw bolszewikom, strzegąc porządku przy ewakuacji fabryki.

Wesoły chłopak, spijający burgunda w brukselskich restauracjach, stał się z biegiem lat, po ciosach które nań spadły, po śmierci syna, ojca, żony, zamkniętym w sobie, milczącym, często opryskliwym człowiekiem, zapamiętałym w pracy od 6 rano do północy. Starał się uciec od siebie w dziedzinę wytężonej, nadludzkiej często pracy. Cel był jeden. Jasno wytknięty we współzawodnictwie z kolegą, przyjacielem, dyrektorem Centrali Solvay & Co w Brukseli, Edwardem Hannon. Celem tym był rekord kosztów własnych. Każdy z nich chciał się pochwalić jeszcze niższymi kosztami, możliwością jeszcze tańszej sprzedaży. W przedsiębiorstwie monopolowym nie myśleli o zyskach: myśleli o taniej sprzedaży dobrego produktu. Dążyli do tego przeróżnymi drogami, lepszą organiza-



cją pracy, udoskonaleniami technicznymi, a chociaż jeden i drugi pozostawili w procesie solwayowskim stały dorobek w aparatach i maszynach ich pomysłu i konstrukcji, żaden nie nazwał wynalazku własnym imieniem. Imię miał tylko zespół: *procédés Solvay*. Aparaty oznaczane były literami od celów do jakich służyły, nie od inicjałów wynalazców.

I w tej dziedzinie: wynalazków, jak w innych, był Zmarły wybitnym zespołowcem, który do cnót klasycznej starożytności dodał bezmiennność średniowiecznego mnicha.

Ta bezmiennność, ta skromność cechowała całą Jego działalność. Dawał na różne cele, albo w imieniu cudzem, albo cichaczem. Unikał nie tylko reklamy, gardząc czczą formą, ale unikał również wszelkiego rozgłosu, wstydząc się wstydem i skromnością ludzi naprawdę wielkich.

W trudach wędrówki życiowej poprzez puszcze Uralu, poprzez stepy Zadnieprzańskiejskiej Ukrainy dążył do Polski. Pod Jego kierownictwem liczni Polacy znajdowali chleb, pracę i stanowisko, a nadewszystko światło kierownictwo i porywający przykład.

Kto nie znał osobiście Zygmunta Toeplitza, nie potrafi sobie wyobrazić czaru Jego surowej, milczącej, pozornie nieprzychylniej dla ludzi postaci i wpływu, jaki wywierał na otoczenie. Hasłem Jego był wysiłek.

W roku 1920 wraca do Polski. Zdołał przekonać swych belgijskich pracodawców, że niewarto zamykać zniszczonych fabryk, leżących na terenie nowoutworzonego państwa; należy je rozbudować i udoskonalać. Ledwo rozpoczął pracę w marcu 1920 roku, po 4 miesiącach idzie jako ochotnik, poraz ostatni walczyć orężnie przeciw bolszewikom.

W ciągu kilku lat z 2-ch małych fabryk o najwyższych kosztach własnych — w Mątwach i w Podgórzu — stwarza pierwszorzędne Zakłady. Organizuje w nich życie w imię wspólnego dobra wszystkich czynników produkcji. Stwarza domy mieszkalne, świetlice, kościoły, stypendja. Buduje. Rodzinna pasja Toeplitzów: budować! u Zygmunta przybiera może najszlachetniejszą formę — buduje dla dobra okolic, dla swoich i obcych. Znamienną tu jest rola Jego w Wojskowym Klubie Sportów Wodnych, gdzie był obecny, gdy szło o labores, nie o honores, gdzie za udział „grupy solwayowskiej” przyczynił się walcie do budowy własnej siedziby klubu.

Kiedy z okazji 40-lecia działalności na terenie przedsiębiorstw solwayowskich, postawiono do Jego dyspozycji fundusz pół miliona złotych — przeznaczył je na wyposażenie wnętrz budowanych wówczas gmachów technologii chemicznej w Politechnice Warszawskiej. Do czasu zaś wydatkowania całej sumy, odsetki przeznaczył na stypendja dla kończących studia, umożliwiając pracę naukową setce młodych chemików.

Zasadnicze nastawienie w odniesieniu do zagadnień przemysłowych; stosunek do roli przemysłu, którego celem w oczach Toeplitza nie było dawanie zysków gotówkowych zespołowi pracującemu, lecz przynoszenie zysku spo-

łeczeństwu — przez dostawę coraz to doskonalszego i coraz to tańszego produktu: to nastawienie narzucało mu wyraźne stanowisko w zagadnieniach dnia. W Kartelu Cementowym wolał o zniżkę cen. Jeszcze tydzień przed śmiercią żałował, że nie umiał przełamać w Centrocemencie dwa lata temu zniżki ceny kartelowej, co byłoby uratowało kartel przed rozbięciem.

Bo był wybitnym kartelistą i monopolistą. Przedewszystkiem porządek na rynku; potem zbadanie jego potrzeb, bezpośredni kontakt z konsumentem i coraz lepszy produkt, coraz niższa cena. Unikał sprzedawania przez kupców, aby móc bezpośrednio porozumieć się z konsumentem, zrozumieć jego potrzeby. Ale nie uważał kupiectwa za organ zbędny w społeczeństwie — doceniał jego rolę przy tworzeniu nowych konsumentów i nowych zastosowań.

Zdolność dostostowania się do zespołu cechuje również i ostatnie lata Jego działalności. Gdy głosząc hasło: „*place aux jeunes*”, ustępował z bezpośredniego kierownictwa Zakładami Solvay w Polsce, z doświadczenia Jego chciały korzystać również i inne przedsiębiorstwa. Wszedł wówczas do Rad Nadzorczych Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu i Sp. Akc. Wyrobów Bawełnianych I. K. Poznańskiego.

Sam autokrata w podległych Mu bezpośrednio przedsiębiorstwach, uznawał autokratę w każdym dyrektorze. I jako członek władz nadzorczych, nigdy nie wychodził poza ramy nadzoru, rad przyjacielskich, ostrzeżeń i porad.

Kiedy już na łożu śmierci, ostani raz rozmawiając ze swym kuzynem, przyjacielem, szwagrem a częstokroć i towarzyszem pracy, Jerzym Meyerem, powiedział: „Kiedy robię rachunek życia — zastanawiam się, czy ja nie za dużo pracowałem?”.

Nie, nie za dużo. W tym zespole, który tu pozostanie, to pytanie musi być odrzucone. Wielki wysiłek od extemporale łańciskich począwszy, a na ostatniej, śmiertelnej bezmała, podróży do Londynu w sprawach Tomaszowa skończywszy, ten wzór wysiłku i pracy — to najpiękniejsza puścizna, jaką nam pozostawił Zygmunt Toeplitz.

S. M.

WALNE ZEBRANIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Dn. 30 kwietnia r. b. odbyło się Walne Zebranie Związku Przemysłu Chemicznego.

Zebranie zagał p. Prezes, Dr. J. Landau, stwierdzając prawomocność zebrania. Przemówienie swe poświęcił p. Dr. Landau wspomnieniom pamięci członka Zarządu Związku, Zygmunta Toeplitza. Zebrani uczcili pamięć Zmarłego przez powstanie.

Na przewodniczącego zebrania powołano p. Dyr. Brzezowskiego.

P. Dyr. E. Trepka uzupełnił rozesłane wszystkim członkom (w przepisany terminie) sprawozdanie z działalności Związku za r. 1933.

Obecnie lista członków Związku zamyka się cyfrą 103 przedsiębiorstw chemicznych.

Charakteryzując wewnętrzną strukturę Związku, p. Dyr. Trepka stwierdził że Statut przez 13 lat nie uległ zmianom; w obecnej jednak chwili wyłania się konieczność zmian, których zaprojektowanie powierzono Zarządowi Związku.

Ponieważ sprawozdanie finansowe zostało wszystkim członkom Związku rozesłane, p. Dyr. Trepka ogranicza swoje wyjaśnienia tylko do zmiany systemu buchalterji.

Członek Komisji Rewizyjnej, p. Inż. C. Knoff, odczytał protokół Komisji Rewizyjnej; po udzieleniu wyjaśnień, zebranie udzieliło absolutorjum Zarządowi z jego czynności. Preliminarz wydatków na r. 1934 został również przyjęty.

Ustępujących przez losowanie z kolejności starszeństwa członków Zarządu: pp.: Inż. Jerzego Wojnara, Prezesa Ludwika Spiessa, Inż. Leopolda Szefera, Dr. Gustawa Litterera, Inż. Czesława Swierczewskiego, Dyr. Wacława Zbrockiego wybrano przez aklamację ponownie, oraz przyjęto wniosek, aby Zarządowi pozostawić prawo kooptacji członków Zarządu, po dokonaniu zmian statutowych.

Zebranie potwierdziło kooptację członka Zarządu, p. Inż. Czesława Benedekę. Do Komisji Rewizyjnej powołano przez aklamację ponownie pp.: Dyr. Wiktora Bereszke, Inż. Czesława Knoffa, Dr. Stefana Otolskiego.

Przechodząc do ostatniego porządku obrad, t. j. spraw bieżących, p. Inż. T. Zamojski porusza sprawę praktyk wakacyjnych.

Po ożywionej dyskusji zebrani uchwalają dwa wnioski:

1) Apel do zrzeszonych przedsiębiorstw, nawołujący do jaknajwiększego udzielania praktyk wakacyjnych,

2) Dyrektywa dla Związku, aby ten ostatni dążył do koordynacji i zmniejszenia chaosu w sprawie rozdzielania praktyk.

Na zakończenie p. Dyr. Wiślicki zaznacza, iż w roku bieżącym opuszcza Szkołę Przemysłowo-Chemiczną 19 absolwentów o doskonałym poziomie umysłowym i zwraca się z apelem do zrzeszonych fabryk, aby absolwenci ci mogli znaleźć zajęcie w przemyśle chemicznym.

Po zakończeniu dyskusji nad sprawą praktyk wakacyjnych, po przerwie, odbyła się druga część zebrania, odczytowa.

Referat w sprawie eksportu w przemyśle chemicznym wygłosił Dyrektor Związku; tezy ostateczne referatu zostały ogłoszone w poprzednim numerze „Wiadomości”. W dyskusji zabierali głos pp.: Dr. L. Barabasz, Dyr. J. Jakubowski, Dyr. L. Szefer, Inż. J. Podraszko, P. Przyklęk-Frankowski.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 36 z dn. 30 kwietnia r. b. pod poz. 331 ukazało się Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 27 kwietnia 1934 w sprawie zakazu przywozu niektórych towarów.

Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia, przedłuża się do dn. 31 grudnia r. b. zakazy przywozu, objęte listą Nr. 2 w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dn. 11 października 1933,

ogłoszonym w Dzienniku Ustaw Nr. 79 z r. 1933. Ponadto wprowadza się zakaz przywozu na węgiel (poz. 180), koks (poz. 182) i brykiety (poz. 184 p. 2).

W ten sposób zakazane są obecnie do przywozu towary, objęte załącznikami Nr. 1 i Nr. 2 do wskazanego wyżej Rozporządzenia z dn. 11 października r. ub.

Nowe Rozporządzenie o zakazach przywozu zawiera bardzo ważne postanowienie, objęte § 3. Mianowicie wolne od zakazu przywozu są towary, objęte nie tylko zwolnieniami od cła na mocy Rozporządzenia o taryfie celnej z r. 1920, lecz również zwolnieniami od cła lub cłami ulgowymi na mocy Rozporządzenia o ulgach celnych z dn. 26 kwietnia 1934 (Dz. Ust. Nr. 36, poz. 333). Innymi słowy, jeżeli jakkolwiek towar korzysta na podstawie wskazanego Rozporządzenia z ulg celnych — bądź z specjalnymi zezwoleniami Ministra Skarbu, bądź nawet automatycznie z mocy samego Rozporządzenia — to zezwolenie na przywóz takiego towaru jest zbędne. W ten sposób szereg niewytwarzanych w kraju towarów chemicznych (np. półprodukty organiczne), korzystających z ulg celnych, jest wolny do przywozu, aczkolwiek towary te figurują na listach zakazów przywozu.

W Dz. Ust. Nr. 36 z dn. 30 kwietnia r. b. ukazało się pod poz. 333 Rozporządzenie o ulgach celnych z dn. 26 kwietnia 1934.

Rozporządzenie to — w stosunku do Rozporządzeń o ulgach z dn. 11 października i 23 listopada r. ub. — zawiera pewne zmiany, mianowicie:

Zniesione są ulgi celne na następujące towary, bezpośrednio interesujące przemysł chemiczny: szpat mielony (poz. 157 p. 2), kwas m-fenylenodwuaminosulfonowy 1.3.4 (poz. 397 p. 5), jednoszczawowo-m-fenylenodwuamina (poz. 397 p. 12), sól Schäffera (poz. 398 p. 7), kwas fenylsulfopirazolonokarbonowy (poz. 400 p. 1), czterometylo- i -czteroetylo-dwuaminobenzhydrol, czterometylodwuaminobenzofenol (poz. 401).

Wprowadzone są ulgi celne na następujące towary, bezpośrednio interesujące przemysł chemiczny: cebula morska do wytwarzania trutek (poz. 89 p. 1) za pozw. Min. Skarbu — bez cła; kwas benzoowy (poz. 339) — za pozw. Min. Skarbu — 20% ulgi; chlorek metylu (poz. 350 p. 2) — za pozw. Min. Skarbu — 70% ulgi; izatyna (poz. 396 p. 3) — do wyrobu kwasu fenylcynchoninowego — za pozw. Min. Skarbu — bez cła; kwas p-toluidynometasulfonowy i chlotoluidynosulfonowy (poz. 397 p. 12) — 80% ulgi; 4-nitrometylo-1.2-benzimidazol (poz. 397 p. 12) — 73% ulgi; kwas 2 R (poz. 399 p. 5) — 65% ulgi; ponadto zostały wprowadzone ulgi na ekstrakt katechu (poz. 405 p. 2), braunsztyn w proszku (poz. 410 p. 2), węgle do rysowania (poz. 422 p. 2), acetocelulozę (poz. 486) i części elektrod z masy węglowej (poz. 1124 p. 1).

Rozporządzenie obowiązuje do dn. 29 października r. b.; do tejże daty są automatycznie prolongowane ulgi celne, wydane na podstawie dotychczas obowiązujących rozporządzeń.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	440 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	160 "
czysty 99%	300 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,53 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,52 "
granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "
Azotan amonu	100 "
Azotyn sodowy	120 "
Benzol handlowy 90%	92 "
czysty	104 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "
* Boraks	90—100 "
Chlor ciekły	115 "
Chlorek cynku 50° Bé	30 "
* Chlorek wapna bielący	30,6 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "
Chlorobenzol	165 "
Chloroform czysty	800 "
„pro narcosi”	1,800 "
Eter siarkowy	450 "
Fenol czysty	265 "
Formalina 40%	260 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 "
techniczna 85/88%	160 "
Karbolineum	29,75 "
Klej kostny	230 "
Klej skórny biały	280 "
Krezol czysty	128 "
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95 "
Kwas mrówkowy 80%	235 "
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "
solny 19°/21° Bé	12,25 "
octowy techn. 30%	100 "

Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
rogowa 13/14%N	50 "
Naftalin surowy prasowany	28,00 "
czysty w łuskach	52,50 "
Octan sodu	120 "
olewii	205 "
Oleina	175 "
Oleum 20%	19,24 "
olej lniany	185 "
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 "
Smola preparowana	16,50 "
Saletra amonowa	100 "
Saletra potasowa	130 "
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	55 "
* Saletra sodowa rafinowana	75 "
* Salmiak raf.	120 "
Siarczan amonu	28,45 "
* Siarczan miedzi	65—75 "
* Siarczek sodu 60/62%	64 "
Soda amonjakalna	25 "
* „kaustyczna	54 "
Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Stearyna	155 "
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Toluol czysty	115 "
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH ₃	60 "
Zelatyna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



**KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA**



**ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84**

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.”, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI 3. m. 8, tel. 8-38-78.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa. Mazowiecka 7, 5.84-30
„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	FABRYKA PRZEDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna, Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Danilowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 CZERWCA 1934 ROKU

NOWE PRAWO PRZEMYSŁOWE

Zmiany obowiązującego dotychczas od r. 1927 prawa przemysłowego zostały już ogłoszone.

Z punktu widzenia przemysłu chemicznego zasługują na specjalną uwagę postanowienia, dotyczące koncesjonowania kilku gałęzi wytwórczości chemicznej. Aczkolwiek bowiem, stosownie do przepisów noweli, Rada Ministrów może ze względu na interes publiczny rozciągać obowiązek uzyskiwania koncesji na wszystkie gałęzie produkcji; jednak brzmienie Ustawy wprowadza zasadę koncesjonowania z mocy samego prawa — w odniesieniu do wyrobu kwasu azotowego oraz wyrobu syntetycznych barwników organicznych i półproduktów organicznych. Koncesjonowanie przedsiębiorstw kwasu azotowego istniało już w Polsce od r. 1932, na podstawie specjalnej Ustawy; wprowadzenie więc analogicznego postanowienia do przepisów prawa przemysłowego jest spowodowane względami natury unifikacyjnej. Natomiast całkowitą nowość stanowi koncesjonowanie „wyrobu syntetycznych barwników organicznych oraz syntetycznych półproduktów organicznych, służących do wyrobu barwników i materiałów wybuchowych”. Zasada ta stosuje się przytem również w przypadku „technicznej rozbudowy takich przedsiębiorstw”. Na uwagę zasługuje postanowienie, zezwalające na cofnięcie koncesji, jeżeli istnieje uzasadniona obawa nadużywania koncesji przez osobę, skazaną prawomocnym wyrokiem sądowym za przestępstwo w chęci zysku, przeciw moralności publicznej lub za zbrodnię.

Rozporządzenia Rady Ministrów, dotyczące wprowadzenia koncesjonowania na te gałęzie przemysłu, które nie są koncesjonowane w myśl przepisów prawa przemysłowego, nie mogą naruszać praw nabytych.

Jak widać z powyższego, przepisy nowego prawa przemysłowego dają szersze niż dotychczas możliwości w zakresie koncesjonowania poszczególnych gałęzi przemysłu.

Minister Przemysłu i Handlu może też określić w drodze rozporządzenia — jakie kwalifikacje mają mieć osoby, sprawujące kierownictwo ruchu lub kierownictwo działów technicznych w zakładach fabrycznych. Rozporządzenie takie będzie wydawane po wysłuchaniu opinii Izb

Przemysłowo-Handlowych, inicjatywa zaś wyjść może ze strony poszczególnych rodzajów przemysłu. Rozporządzenia, dotyczące kwalifikacji, nie mogą naruszać praw nabytych.

Zarządy zakładów przemysłowych obowiązane są przedstawiać do urzędowego użytku władzy przemysłowej — na jej żądanie i w terminach przez nią wyznaczonych — ogólne dane o stanie gospodarczym przedsiębiorstwa, informacje o składzie osobowym pracowników, o urządzeniach technicznych zakładów oraz o przyczynach unieruchomienia lub wznowienia pracy.

Całkowitemu przerebadowaniu uległy w nowym brzmieniu prawa przemysłowego przepisy, dotyczące zrzeczeń przemysłowych takiego typu, jak np. Związek Przemysłu Chemicznego. Nadzór nad takimi zrzeczeniami powierzony został Ministrowi Przemysłu i Handlu, przemysł zaś może się zrzeczać tylko na podstawie przepisów prawa przemysłowego, nie zaś — jak dotychczas — na podstawie prawa o stowarzyszeniach. Zrzeczenia przemysłowe mają na celu popieranie rozwoju przemysłu, pozyskiwanie rynków zbytu, obronę interesów gospodarczych przemysłu. Przedsiębiorstwa przemysłowe mogą stowarzyszać się w liczbie przynajmniej 3-ch. Minister Przemysłu i Handlu ma prawo rozwiązać zrzeczenie, po wysłuchaniu opinii Izb Przemysłowo-Handlowych, jeżeli wykracza ono przeciwko przepisom prawa przemysłowego, postanowieniom statutu i obowiązującym prawom, jeżeli wreszcie zagraża interesowi publicznemu, albo zaniedbuje spełnienia swych zadań.

Minister Przemysłu i Handlu władny jest — po wysłuchaniu opinii zainteresowanych Izb Przemysłowo-Handlowych — powołać zrzeczenia przymusowe, jak również może zarządzić obowiązek należnia wszystkich przedsiębiorstw przemysłowych do istniejących już zrzeczeń.

Ponadto, prawo przemysłowe wskazuje, jakie postanowienia powinny być zawarte w statutach zrzeczeń przemysłowych.

Specjalne przepisy regulują prawa i obowiązki związków zrzeczeń przemysłowych.

Nowela do prawa przemysłowego wchodzi w życie w 3 miesiące po ogłoszeniu; przepisy wykonawcze wyda Minister Przemysłu i Handlu.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Poczynając od dnia 1 czerwca wprowadzony zostaje w „Wiadomościach” dział zatytułowany „Informacje Eksportowe”. Zawierać on będzie informacje dotyczące: podpisania układów handlowych, kontyngentowych i dewizowych przez Polskę, projektowanego rozpoczęcia rokowań o zawarcie tego rodzaju układów; informacje o zainteresowaniu firm zagranicznych wywozem produktów chemicznych polskich; zapytania o objęcie przedstawicielstwa towarów chemicznych na obcych rynkach. Nadto w dziale powyższym rejestrowane będą zmiany celne i reglamentacyjne dotyczące produktów chemicznych, które nastąpiły na obcych rynkach, oraz inne wiadomości dotyczące eksportu. Wprawdzie niektóre z tych informacji ogłaszane są także w innych publikacjach, a większość podawana do wiadomości członków Związku w drodze korespondencyjnej, zważywszy jednak że mogą one umknąć uwadze zainteresowanych, lub być pożyteczne także dla innych czytelników „Wiadomości”, uznać należy potrzebę publikowania tych informacji.

Przedłużona została moc obowiązująca układu kontyngentowego z Danją na okres 1.V—1.IX.1934. Układ przewiduje kontyngenty dewizowe na przywóz szeregu towarów z Polski. Związek udziela szczegółowych informacji.

Zawarty został układ kontyngentowy z Estonją na okres 1.V.1934 — 1.V.1935, przewiduje on kontyngenty przywozowe na szereg towarów polskich. Związek udziela szczegółowych informacji.

Podpisany został protokół o unieruchomieniu dalszych kontyngentów przywozowych do Rumunii, przewidzianych w układzie kontyngentowym polsko-rumuńskim, obowiązującym do dnia 1.VII rb. Rokowania o zawarcie układu kontyngentowego na okres po 1.VII rozpoczyna się w połowie czerwca, Związek gromadzi postulaty wywozowe przemysłu chemicznego.

Wobec możliwości nawiązania rozmów dotyczących stosunków handlowych polsko-węgierskich i polsko-norweskich Związek kończy obecnie gromadzenie postulatów wywozowych przemysłu chemicznego do tych krajów.

Zanotowane przez P. I. E. (Informator Eksportowy Nr. 14 i 15) następujące zmiany celne i reglamentacyjne interesujące przemysł chemiczny:

Belgia — reglamentacja importu obuwia gumowego i makuchów.

Francja — reglamentacja importu potażu żrącego, siarczanu magnezowego, węgla potasu, siarczanu potasu, chlorku potasowego, superfosfatów mineralnych.

Holandja — przedłużenie reglamentacji importu obuwia na 6 miesięcy, reglamentacji importu makuchów na dalsze 3 miesiące.

Jugosławia — zniżki celne na amonjak, kwas mleczny, farby, opony i dętki.

Szwajcaria — reglamentacja importu opon i dętek, lakierów i pokostów.

Włochy — otwarcie kontyngentu bezcłowego na azotan sodowy.

Zanotowane zostały przez Związek następujące zapytania (notowane są jedynie zapytania dotyczące konkretnie produktów chemicznych, lub zapytania skierowane wprost do Związku).

Firma polsko-amerykańska w New-Yorku pragnie nawiązać stosunki — prosi o nadsyłanie ofert i wzorów.

Firma polsko-gdańska w Gdańsku pragnie eksportować produkty chemiczne, na niektóre rynki, ma już konkretne zapotrzebowanie. Prosi o nadsyłanie ofert i wzorów.

Kilka firm holenderskich ubiega się o eksport produktów chemicznych polskich do Indji Holenderskich.

Firma australijska interesuje się eksportem produktów chemicznych, farmaceutycznych i specyfików do Australji.

Zanotowane zostały w Związku możliwości wywozu produktów chemicznych do Tunisu.

Szczegółowe informacje dotyczące eksportu — w Związku, tel. 5.29.69.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Państwowa Fabryka Prochu w Pionkach przystąpiła do produkcji i wypuściła już na rynek chlorek siarki, używany w fabrykach chemicznych przy procesach wulkanizacyjnych. Produkcja chlorku siarki w kraju naszym dotychczas nie istniała, podjęcie więc tego nowego działu wytwórczości nietylko pozwala uniezależnić się fabrykom gumowym od produktu zagranicznego, ale przyczynia się również do dalszej aktywizacji naszego bilansu handlowego.

KRONIKA

Dn. 24 maja r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym nastąpiło ukonstytuowanie się Zarządu w następujący sposób: Prezes — p. Dr. Józef Landau; vice-prezysi — pp. Inż. Jerzy Wojnar, Prof. Józef Zawadzki, Inż. Włodzimierz Płużański; członkowie Prezydium pp. Inż. Feliks Wislicki, Inż. Jan Podraszko, Inż. Wiktor Sommer, Inż. Aleksander Tupalski.

Zarząd zapoznał się z aktualnym stanem rokowań o zawarcie traktatów handlowych z poszczególnymi krajami.

W wyniku postanowień Zarządu Związku, powołana została do życia Komisja Statutowa Związku w składzie p. Prezesa Ludwika Spiessa — jako przewodniczącego, pp. Dr. Józefa Landaua, Inż. Jerzego Wojnara, Inż. Czesława Benedeka, Prof. Józefa Zawadzkiego — jako członków, oraz pp. Inż. Czesława Swierczewskiego i Inż. Jana Podraszki — jako zastępców. Komisja zajmuje się opracowaniem nowego statutu Związku, uwzględniając przepisy nowego prawa przemysłowego. Doradcą prawnym Komisji jest Dziekan Warszawskiej Rady Adwokackiej, p. Mecenas Adam Chełmoński.

Dn. 28 kwietnia r. b. odbyło się ogólne zebranie Oddziału Polskiego Towarzystwa Chemicznego Przemysłowej, na którym wysłuchano sprawozdania z działalności Oddziału w roku ubiegłym, w szczególności zapoznano się z przebiegiem zorganizowanych zebrań odczytowych podczas III Zjazdu Chemików Polskich we Lwowie.

Z inicjatywy Związku Inż. Chemików Okręgu Warszawskiego powstała „Chemiczna Spółdzielnia w Warszawie”, spółdzielnia z odp. ograniczoną. Władzą naczelną spółdzielni jest rada nadzorcza w składzie pp. inż. J. Pfanhausera, A. Kaczorowskiego, P. Kąkolewskiego, Z. Otwinowskiego, W. Sobierańskiego; Zarząd stanowią pp. inż. inż. K. Czarnecki, E. Scharfenberg, A. Zetel i P. Głębiński — zastępca.

Obecnie spółdzielnia znajduje się w stadium organizacji.

Zadaniem powstającej wytwórni jest produkcja artykułów niewyrabianych w kraju, przyczem zatrudnieni będą bezrobotni inżynierowie chemicy.

Organizatorzy spółdzielni pracowali w kontakcie z Funduszem Pracy, z którym toczą się pertraktacje o udzielenie poparcia nowej placówce, mającej za zadanie zwalczanie bezrobocia i poprawę naszego bilansu handlowego. Wytwórnia zajmie się produkcją artykułów, nie wymagających kosztownej i skomplikowanej aparatury.

Obecnie sprowadzamy z zagranicy cały szereg drobnych artykułów chemicznych, których fabrykacji nie chcą się podjąć nasze większe fabryki chemiczne, przeto wskazanem byłoby, aby poszczególne fabryki w sprawie zapotrzebowania na artykuły chemiczne, sprowadzane z zagranicy, zwracały się do nowopowstającej wytwórni.

Tymczasowo sprawy związane ze spółdzielnią załatwia członek zarządu inż. A. Zetel, Warszawa, Ludna 6, tel. 9-53-58.

Liga Obrony Powietrznej i Przeciwigazowej jako Instytucja wyższej użyteczności, pozostająca pod Wysokim Protektoratem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wydaje począwszy od 1 stycznia 1934 r. dwutygodnik p. t. „Lot i Obrona przeciwlotniczo-gazowa Polski”. Dwutygodnik ten jest oficjalnym organem L.O. P. P. i zajmuje już pod względem nakładu jedno z czołowych miejsc wśród periodycznych wydawnictw w Polsce. Ze względu na to, że zorganizowanie i przygotowanie społeczeństwa do obrony przeciwlotniczo-gazowej jest dziś najbardziej palącą sprawą i wymaga dużego nakładu funduszy, co tylko przy współdziałaniu całego społeczeństwa może być pomyślnie dokonane, Ministerstwo Przemysłu i Handlu w myśl okólnika Pana Ministra Nr. G.M.P. III 64/16 z dn. 24 marca b. r. zwróciło się do Związku Przemysłu Chemicznego o jaknajdalsze poparcie powyższej akcji wśród wszystkich członków przez umieszczenie w oficjalnym organie L.O.P.P. płatnych ogłoszeń i opisów reklamowych.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 37 z dn. 7 maja r. b. ukazało się pod poz. 337 Rozporządzenie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dn. 20 kwietnia 1934 o zasadach sporządzania bilan-

sów, zamknięć rachunkowych i sprawozdań osób prawnych, obowiązanych do prowadzenia ksiąg handlowych.

Rozporządzenie to w dokładny sposób wyszczególnia pozycje, jakie muszą być uwzględnione po stronie aktywów i pasywów bilansu, ponadto zaś formułuje zasady układania sprawozdań, zamknięć rachunkowych, zestawień strat i zysków oraz bilansu. Rozporządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia.

Zwracamy uwagę wszystkich zrzeszonych przedsiębiorstw na konieczność dokładnego zapoznania się z tem Rozporządzeniem.

W Dz. Ust. Nr. 39 pod poz. 346 została ogłoszona Ustawa z dn. 15 marca 1934 o ordynacji podatkowej.

Ustawa wchodzi w życie z dn. 1 października r. b.; przepisy wykonawcze wyda Minister Skarbu, w porozumieniu z zainteresowanymi Ministrami.

W Dz. Ust. Nr. 39 z dn. 12 maja r. b. została ogłoszona pod poz. 348 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 25 kwietnia 1934 o cłach wywozowych.

Rozporządzenie to ustanawia celną taryfę wywozową. Spośród artykułów, bezpośrednio interesujących przemysł chemiczny, następujące towary opłacają cło przy wywozie:

Poz. 13. Smoła surowa z węgla kamiennego — zł. 2 od 100 kg.; za pozw. Min. Skarbu bez cła.

Poz. 14. Odpadki gumy i kauczuku; niezdatne do użytku wyroby gumowe — zł. 5 od 100 kg.

Poz. 15. Kości surowe niemielone i mielone — zł. 6 od 100 kg.

Rozporządzenie to weszło w życie dn. 26 maja 1934 r.

W Dz. Ust. Nr. 40 z dn. 15 maja r. b. pod poz. 350 została ogłoszona ustawa z dn. 10 marca 1934 o zmianie prawa przemysłowego.

Omówienie tej ustawy znajduje się na innym miejscu.

W „Monitorze Polskim” Nr. 112 z dn. 17 maja r. b. zostało ogłoszone pod poz. 153 obwieśczenie Ministra Skarbu z dn. 5 maja 1934 w sprawie urzędów celnych, uprawnionych do odprawy celnej produktów pośrednich, służących do wyrobu barwników syntetycznych. Są to mianowicie następujące urzędy celne: Bielsko, Gdynia, Kraków, Łódź, Poznań, Warszawa, a na terenie W. M. Gdańska — Leegetor, Oliwa i Weichselbahnhof.

E C H A

* Z dniem 1 lutego r. b. p. Dr. Albert Wolkenberg ustąpił ze stanowiska Dyrektora, oraz członka Zarządu Fabr. Chem. Farm. „Dr. A. Wander” Sp. Akc. w Krakowie.

W skład Dyrekcji tej fabryki wchodzi obecnie pp. Dr. Max Koffler jako dyrektor i Stefan J. Ryniewicz jako prokurent.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	440 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	160 "
" " czysty 99%	300 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,53 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,52 "
" " granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "
Azotan amonu	100 "
Azotyn sodowy	120 "
Benzol handlowy 90%	92 "
" " czysty	104 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "
* Boraks	90-100 "
Chlor ciekły	115 "
Chlorek cynku 50° Bé	30 "
* Chlorek wapna bielący	30,6 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "
Chlorobenzol	165 "
Chloroform czysty	800 "
" " „pro narcosi“	1,800 "
Eter siarkowy	450 "
Fenol czysty	265 "
Formalina 40%	260 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 "
" " techniczna 85/88%	160 "
Karbolineum	29,75 "
Klej kostny	230 "
Klej skórny biały	280 "
Krezol czysty	128 "
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95 "
Kwas mrówkowy 80%	235 "
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "
" solny 19°/21° Bé	12,25 "
" octowy techn. 30%	100 "

Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
" " rogowa 13/14% N	50 "
Naftalin surowy prasowany	28,00 "
" " czysty w łuskach	52,50 "
Octan sodu	120 "
" " ołowiu	205 "
Oleina	175 "
Oleum 20%	19,24 "
Olej lniany	175 "
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 "
Smola preparowana	16,50 "
Saletra amonowa	100 "
Saletra potasowa	130 "
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	55 "
* Saletra sodowa rafinowana	75 "
* Salmiak raf.	120 "
Siarczan amonu	28,45 "
* Siarczan miedzi	65-75 "
* Siarczek sodu 60/62%	64 "
Soda amonjakalna	25 "
* " kaustyczna	54 "
Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Stearyna	155 "
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Toluol czysty	115 "
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. ± 25% NH ₃	60 "
Zelatyna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA



ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa. Mazowiecka 7, 5.84-30
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	FABRYKA PRZEDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa. Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S. ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 CZERWCA 1934 R.

ACHEMA VII W KOLONJI

Wystawa aparatury chemicznej — Achema — ma ustaloną opinię w kołach chemicznych zarówno Niemiec, jak zagranicy, co do bardzo pożytecznej roli, jaką spełnia. Dlatego też zwiedzający tegoroczną Achemę (Kolonja, 18—27 maja) nietylko szukali potwierdzenia tej opinii, ile interesowali się, jak na tym odcinku działalności chemicznej odbiły się głębokie zmiany wewnętrzno-polityczne, którym podległy Niemcy w roku 1933.

Rezultat tegorocznej Achemy w porównaniu z poprzednią, odbytą we Frankfurcie n/M. w 1930, zdaje się być wypadkową dwóch sił: gnębiącego Niemcy kryzysu gospodarczego, specjalnie dotkliwego dla niemieckiego przemysłu chemicznego, tak bardzo zależnego od handlu zagranicznego i „der Wille”, jaka przeniknęła wszystkie dziedziny Niemiec. Jeżeli sądzić z ilości wystawców (około 300 wobec 350 we Frankfurcie) kryzys jest silniejszy od czynników, zmierzających do potęgi nowych Niemiec, jednak naogół Achema VII robiła korzystniejsze wrażenie, niż jej poprzedniczka frankfurcka. Przyczyniało się do tego korzystne położenie terenów wystawowych nad Renem, naprzeciwko wspaniałej katedry kolońskiej, jak również wysokie i przestronne hale wystawowe, znacznie korzystniejsze pod tym względem od frankfurckich. Ponadto, wystawcy włożyli maximum staranności w przygotowanie stoisk i eksponatów, co niewątpliwie było rezultatem nacisku zgóry i ogólnych nastrojów. Achema obecna miała nawet w publikacjach oficjalnych nazwę „Achema des Wiederaufbau”, ową etykietę, którą przypina się w Niemczech w roku bieżącym do wszelkiej działalności publicznej. Wprawdzie do Achemy trudno dopasować to określenie, gdyż przemysł chemiczny niemiecki nie potrzebuje odbudowy, skoro w czasie wojny i po wojnie nietylko nie upadł, ale przeciwnie doskonale się rozwijał. Ze tak jest w istocie, potwierdziła Achema sama. Aczkolwiek od roku 1930 nie dokonano żadnych rewelacyjnych wynalazków w dziedzinie aparatury chemicznej, to jednak dokładne zapoznanie się z wystawą wykazuje, że w całym szeregu wypadków niemiecka technologia i budowa maszyn zarejestrowała dalsze postępy.

Stwierdzały to wszystkie działy wystawy, a więc zarówno dział urządzeń laboratoryjnych, jak dział technicznych aparatów pomiarowych, dział materiałów i aparatury kamionkowej, dział materiałów do budowy aparatury, jak wreszcie dział właściwych maszyn i aparatów chemicz-

nych. Każdy dział wystawy zawierał wiele pouczającego materiału dla każdego chemika, a dla chemika polskiego w szczególności. Kwestja np. technicznych aparatów pomiarowych stanowi u nas, mimo ich niezbędności dla kalkulacji technicznej, teren całkowicie dziewiczy — poza wzorowemi fabrykami, które możnaby wyliczyć na palcach jednej ręki. W tym dziale wystawa dawała doskonały przegląd wszelkich aparatów pomiarowych, a przodujące firmy jak Rotawerke, Ropp & Reuther, wystawiły poraz pierwszy aparaty do mierzenia, oparte na nowych i dowcipnych pomysłach. Dział kamionki kwasoodpornej był obesłany b. obficie. Zdaje się, że wszystkie fabryki niemieckie z Deutsche Steinzeugwerke na czele, wzięły udział w „Achema VII”, ale poważniejszych nowości nie było. Wspomnieć można o praktycznej i niedrożej, samoczynnej pompie przenośnej do opróżniania cystern z kwasami, gdyż i u nas mogłaby ona znaleźć zastosowanie. Propagowana była usilnie aparatura kwarcowa, ale mimo wystawienia na większą skalę np. aparatury do kondensacji kwasu solnego lub kwarcowych palników bunsenowskich, nie można się było oprzeć wrażeniu, że kwarc jest materiałem wymyślnym i efektywnym, ale bez większej wartości praktycznej.

Niewątpliwie najbardziej pouczającym działem wystawy był dział materiałów do budowy aparatury chemicznej, w szczególności metali. W dziale tym znajdowały się duże i dobrze zorganizowane stoiska propagandy aluminium, niklu, autogenicznego spawania i inne. Na wielkim stoisku Kruppa wystawiono, jako nowość kwasoodporną stal VA Supra, odznaczającą się wobec zwykłej V₂A tem, że po spawaniu zachowuje swoje właściwości kwasoodporne, a miejsce spawania nie musi być „ulepszane”. Jeżeli wspomnieć jeszcze, że reklamowany był metal Monela (stop niklu i miedzi), że do pewnych celów coraz częściej stosuje się, jako materiał konstrukcyjny bakelit lub azbest bakelitowany, to trzeba stwierdzić, że inżynier-chemik, projektujący aparaturę w Niemczech, ma wręcz przeciwnie trudności, niż jego polski kolega. O ile u nas trzeba brać do konstrukcji to co jest, a pamiętać, że np. zwykłej blachy aluminiowej nie można dostać ze składu, o tyle w Niemczech trudność polega raczej na wybraniu z wielu odpowiednich materiałów — najodpowiedniejszego.

Wspomnieć należy również w tem miejscu, że wystawiony był na Achemie poraz pierwszy stop FM rzekomo odporny na działanie kwasu

solnego. Jak się zdaje jednak, zalety jego w znacznej części należy przypisać reklamie.

Wreszcie dział aparatów chemicznych zawierał patentowane nowości w szczegółach konstrukcyjnych, które niejednokrotnie stanowią prawdziwe „tricki” techniczne, wzbudzające podziw dla samego wykonania, choćby ich wartość praktyczna miała się okazać problematyczną. Do takich nowości należą patentowane metody wykładania aparatów żelaznych „homogenicznie” warstwami innych metali, ulepszone metody emaljowania pod próżnią, aparaty o podwójnym dnie „Samka” kotły miedziane z elektrolitycznie osadzonemi kanałami grzejnymi i wiele innych.

Może najmniej stosunkowo obesłany był dział właściwych maszyn i gotowych aparatów, co tembardziej podkreślało charakter Achemy, jako *wystawy*, nie zaś jako targów. Nie było np. ani jednej firmy wyspecjalizowanej w budowie aparatów rektyfikacyjnych, aczkolwiek Niemcy kilka takich fabryk posiadają.

Poza eksponatami ściśle technicznymi było obszerne stoisko dla propagandy zwalczania nieszczęśliwych wypadków w przemyśle chemicznym, wreszcie: last, but not the least — bardzo rozlegle potraktowany dział obrony przeciwlotniczej.

Reasumując stwierdzić należy, że wystawa była doprawdy pouczająca, szczególnie dla inżynierów-chemików, pracujących bezpośrednio w ruchu fabrycznym i chętnych pogłębić doświadczenie fachowe. Żałować też należy, że liczba gości z Polski nie przekroczyła, jak się zdaje, 30 osób. Brak zainteresowania, czy trudności, związane z wyjazdem zagranicę, rozbiły organizowaną w Warszawie przez Związek Inżynierów-Chemików wycieczkę, jednak wycieczka taka z okręgu Radomskiego w liczbie 12 osób doszła do skutku i uczestnicy jej korzystali na miejscu z wielu udogodnień. Miejmy nadzieję, że przy następnej Achemie warunki będą bardziej sprzyjające frekwencji ze strony chemików polskich. J. M.

25-CIOLECIE PRACY PRZEMYSŁOWEJ

Dn. 1 czerwca r. b. minęło 25-ciolecie pracy p. Józefa Jaworskiego, na stanowisku dyrektora technicznego Sp. Akc. „Elektryczność”.

P. Józef Jaworski urodził się w r. 1870. Po ukończeniu szkoły realnej w Łowiczu i studjach w Brunświku zajmował stanowisko chemika fabryki cukru i rafinerji Łyszkowice od końca 1892 r. do połowy 1897 r., następnie przeszedł do Tow. „Elektryczność”, które podjęło myśl stworzenia nowego przemysłu elektrochemicznego, wówczas nowego nietylko w kraju, ale i b. młodego zagranicą. Do końca 1897 r. p. Józef Jaworski pozostawał w zakładach elektrochemicznych w Bitterfeldzie, delegowany przez Tow. „Elektryczność” celem szczegółowego zapoznania się z urządzeniami i sposobami fabrykacji chlorków i wodorotlenku przez elektrolizę soli kuchennej.

W końcu grudnia tegoż roku p. Józef Jaworski powraca do kraju i prowadzi montaż urzą-

dzeń fabrykacyjnych w Ząbkowicach, a po uruchomieniu zakładów elektrochemicznych pozostaje na stanowisku kierownika oddziału fabrykacji chlorku bielącego, sody żrącej i karbidu.

Z dniem 1-ym czerwca 1909 r. Tow. „Elektryczność”, ze względu na zasługi i energię wykazaną również w dziale administracyjnym, mianowało p. Józefa Jaworskiego dyrektorem technicznym Zakładów w Ząbkowicach, powołując go następnie na Członka Zarządu Towarzystwa.

Na tem nowem stanowisku p. Józef Jaworski pozostaje już 25 lat, przyczem podkreślić należy duże jego zasługi przy dalszym rozwoju zakładów elektrochemicznych w Ząbkowicach, przez wprowadzenie nowych działów fabrykacji, mianowicie — węgla sztucznych, szczotek do maszyn elektrycznych i ostatnio skoncentrowanej wody utlenionej.

Jubilatowi składamy życzenia dalszej owocnej pracy dla pożytku całego polskiego przemysłu chemicznego.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Sp. Akc. „Boruta” w Zgierzu kończy budowę instalacji do produkcji hydrosulfitu i skoncentrowanego rongalitu (rongalit niskoprocentowy jest produkowany już obecnie). Wypuszczenie na rynek towaru będzie miało miejsce już za parę tygodni. Podjęcie tej nowej gałęzi wytwórczości pozwoli zaniechać importu z zagranicy hydrosulfitu i rongalitu, używanych w dużych ilościach — przedewszystkiem przez przemysł włókienniczy. Hydrosulfit nie był dotychczas w Polsce produkowany, podjęcie więc tej wytwórczości jest nietylko dalszym przejawem niustającego postępu technicznego w przemyśle chemicznym, lecz również jednym z czynników utrzymania aktywności bilansu handlowego Polski.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zanotowane przez P. I. E. (Informator Eksportowy Nr. 16 i 17) oraz bezpośrednio przez Związek następujące zmiany celne i reglamentacyjne, interesujące przemysł chemiczny.

Argentyna — przymus wizowania faktur konsularnych, poczynając od dnia 1.X.34.

Belgja. Zakaz przywozu tłuszczów jadalnych.

Czechosłowacja. Poselstwo w Pradze zwraca uwagę na okoliczność, że przywóz następujących tłuszczów jadalnych jest skontyngentowany.

poz. tar. cel. 90. Tłuszcze jadalne sztuczne,
poz. tar. cel. 102 — 106. Oleje tłuste z wyjątkiem oleju drzewnego, konopnego, kostnego, lnianego, rycynowego.

Nie podlega jednak reglamentacji przywóz olejów z tych pozycji, jeśli są przeznaczone do wyrobu tłuszczów jadalnych w fabrykach czeskich w ramach ustanowionych kontyngentów.

Nadto Poselstwo zwraca uwagę, że następujące artykuły interesujące wywóz chemiczny nie podlegają obowiązkowi uzyskiwania przydziału dewiz, są natomiast dalej reglamentowane: kamienie rozdrobnione, tomofan, azotniak.

Następujące artykuły są całkowicie wolne do przywozu: litopony, dwutlenek siarki.

Holandja. Zakaz przywozu na przeciąg 1 roku (do 1.V.1935) wodorotlenku wapniowego, sody żrącej, gazu chlorowego.

Kanada. Referencyjne obniżenie cła na przędzę ze sztucznego jedwabiu pochodzenia brytyjskiego.

Łotwa. Zmiana systemu kontyngentowania importu polegająca na zakazaniu całego importu i ustaleniu listy zwolnień od zakazu.

Syrja. Podwyższenie ceł na wapno palone i mydła.

„Informator Eksportowy“ (Nr. 77) podaje następujące szczegóły: Plan reglamentacji przywozu przetworów chemicznych w Holandji. Widoki zbytu oleju terpentynowego w Niemczech.

Zanotowane zostały przez Związek następujące zapytania eksportowe (dotyczące konkretnych produktów chemicznych).

Firma zagraniczna interesuje się eksportem niektórych produktów chemicznych z Polski do Brazylii.

Firma holenderska (inna niż podana w Nr. 11 Wiadomości), interesuje się eksportem produktów chemicznych do Indyj Holenderskich.

Firmy handlowe polskie interesują się wywozem następujących produktów: związki potasowe — hipermangan, siarczan i krzemian; związki sodowe — siarczan nieoczyszczony, hyposulfit, octan, dwuchromian, fosforan, krzemian suchy, siarczan glinu.

Firma polsko-kanadyjska interesuje się zbytem produktów chemicznych polskich w Kanadzie.

Zanotowane zostały w Związku możliwości dalszego zbadania rynku Indyj brytyjskich oraz rynku Syryjskiego.

Informacje w sprawach eksportowych tel. 529-69.

KRONIKA

Dn. 1 czerwca r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min. Skarbu, na którym — spośród spraw bezpośrednio interesujących przemysł chemiczny — ustalono następujący sposób taryfikacji szeregu towarów:

produkt pod nazwą „Calcium Legierung“, służący do spulchniania betonu, cłic wg. poz. 490 p. 1 taryfy celnej;

korzeń fiołkowy w kawałkach cłic wg. poz. 89 p. 2;

węże gumowe do benzyny z wkładką metalową cłic wg. poz. 1034 i Uwagi do niej.

Dnia 1 czerwca odbyło się pod przewodnictwem p. Inż. M. Holtorpa posiedzenie Komisji Pracy Związku Przemysłu Chemicznego.

Po przedyskutowaniu spraw, dotyczących robót robotniczych, ustawy o czasie pracy i zapłaty za urlopy, zebranie wysłuchało interesującego referatu p. Inż. M. Bornsteina o działalności Kas Chorych (Ubezpieczalni Społecznych). Wobec coraz silniej zaznaczających się braków funkcjonowania Kas Chorych, zebranie postanowiło

prosić Związek o wszczęcie starań w kierunku ustawowego przeprowadzenia zasady kas zastępczych.

Jednocześnie wysunięto myśl powierzenia Instytutowi Naukowej Organizacji zadania zbadania działalności Kas Chorych w Polsce.

Dn. 5 czerwca r. b. odbyło się pod przewodnictwem p. Inż. Wł. Płużańskiego posiedzenie grupy fabryk barwników i półproduktów organicznych. Na zebraniu tem rozważano sprawę taryfikacji rozmaitych półproduktów organicznych oraz przedyskutowano obszernie i przyjęto odpowiednie wnioski w związku z rokowaniami o zawarcie nowego traktatu handlowego polsko-angielskiego.

W pierwszych dniach października r. b. odbędzie się w Zagrzebiu wystawa chemiczno-farmaceutyczna z okazji III Kongresu Federacji Farmaceutów Słowiańskich i 50-lecia studjum farmaceutycznego na uniwersytecie w Zagrzebiu.

Polscy producenci chemiczno-farmaceutyczni biorą udział w wystawie; byłoby jednak bardzo pożądanym, aby inne fabryki chemiczne, dostarczające artykułów chemicznych do przetworu w fabrykach farmaceutycznych, również wystawiły swoje eksponaty. Jest to szczególnie ważne dla tych przedsiębiorstw, które doceniając znaczenie rynku bałkańskiego starają się wejść na ten rynek. Zachęcamy przeto najgoręcej do uczestniczenia w wystawie w Zagrzebiu. Bliższych informacji w tej sprawie udziela przewodniczący grupy fabryk farmaceutycznych Związku Przemysłu Chemicznego, p. Dr. S. Otolski.

Na wystawie „Len Polski“ wystawiają następujące fabryki, wchodzące w skład Związku Przemysłu Chemicznego:

Sp. Akc. „Boruta“ w Zgierzu, prezentując dużą kolekcję barwników na len i wełnę, oraz szereg półproduktów służących do fabrykacji barwników; na szczególną uwagę zasługuje wystawiony przez fabrykę „Boruta“ betanaftol, produkowany obecnie w ilościach, zgółą przewyższających zapotrzebowanie wewnętrzne.

Sp. Akc. „Winnica“ wystawia kolekcję barwników na wełnę i len, zwracając szczególną uwagę na duże opakowania.

ECHA

* Następujący pracownicy Fabryki Związków Azotowych w Mościcach zostali odznaczeni Złotym Krzyżem Zasługi:

Inż. Mieczysław Günther, Inż. Karol Hülle, Inż. Stanisław Kubiński, Andrzej Miziewicz, Inż. Stanisław Nowotny, Dr. Inż. Stefan Pawlikowski, Inż. Włodzimierz Schaetzel de Merkhhausen, Inż. Romuald Wowkonowicz, Inż. Stanisław Chranowski.

Ponadto, Srebrne i Bronzowe Krzyże Zasługi otrzymali majstrowie fabryki w Mościcach.

Wszystkim odznaczonym składamy szczerze powininowania.

* Z dniem 1 czerwca b. r. opuścił dotychczasowe stanowisko dyrektora fabryki materiałów wybuchowych „Lignoza S. A.“ w Krywałdzie p. inż. bar. Freytag-Loringhoven. Stanowisko to objął p. inż. Janusz Barcikowski, dyrektor fabryki materiałów wybuchowych i środków zapalczyczych „Lignoza S. A.“ w Bieruniu Starym, zatrzymując nadal kierownictwo tej fabryki.

**NOTOWANIA CEN WAZNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	420 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	160 "
" czysty 99%	300 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,53 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,52 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "
Azotan amonu	100 "
Azotyn sodowy	120 "
Benzol handlowy 90%	92 "
" czysty	104 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "
* Boraks	90-100 "
Chlor ciekły	115 "
Chlorek cynku 50° Bé	30 "
* Chlorek wapna bielący	30,6 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "
Chlorobenzol	165 "
Chloroform czysty	800 "
" „pro narcosi”	1,800 "
Eter siarkowy	450 "
Fenol czysty	265 "
Formalina 40%	250 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 "
" techniczna 85/88%	160 "
Karbolium	29,75 "
Klej kostny	230 "
Klej skórny	250 "
Krezol czysty	128 "
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95 "
Kwas mrówkowy 80%	235 "
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "
" solny 19°/21° Bé	12,25 "
" octowy techn. 30%	80 "

Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
" rogowa 13/14%N	50 "
Naftalin surowy prasowany	28,00 "
" czysty w łuskach	52,50 "
Octan sodu	120 "
" ołowiu	200 "
Oleina	175 "
Oleum 20%	19,24 "
Olej lniany	175 "
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 "
Smola preparowana	16,50 "
Saletra amonowa	100 "
Saletra potasowa	130 "
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	55 "
* Saletra sodowa rafinowana	75 "
* Salmjak raf.	120 "
Siarczan amonu	28,45 "
* Siarczan miedzi	65-75 "
* Siarczek sodu 60/62%	64 "
Soda amonjakalna	25 "
* „ kaustyczna	54 "
Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Stearyna	155 "
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Toluol czysty	115 "
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. ± 25% NH ₃	60 "
Zelatyna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



**KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNIĄ
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA**



**ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84**

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI 3, m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, 5.84-30
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80. Zakł. Kauczukowe „PIASTOW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorobenzol (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5.91-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5.91-24.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5.91-24.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8.75-39.
		Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
		Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LIPCA 1934 ROKU

Zamach skrytobójczy na Ministra Rzeczypospolitej, pierwszy w dziejach odrodzonej Państwowości Polskiej, wywołał spontaniczne odruchy żalu i oburzenia wśród wszystkich prawych obywateli kraju.

Związek Przemysłu Chemicznego natychmiast po zamachu złożył kondolencyjną [wizytę w Prezydium Rady Ministrów, w dzień zaś pogrzebu wysłał na ręce Pana Premiera telegram następującej treści:

„W dniu pogrzebu ś. p. Ministra Bronisława Pierackiego ponawiamy nasze kondolencje, łącząc się z Rządem w uczuciach bólu i żałobie po nieodżałowanej stracie i wyrażając najwyższe oburzenie spowodu ohydneho mordu”.

Ponadto, szereg fabryk zrzeszonych w Związku Przemysłu Chemicznego przesłał kondolencje Rządowi.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Dnia 22 czerwca r. b. zmarł ś. p. Wacław Zbrocki, Dyrektor Handlowy Zakładów Solvay w Polsce, członek Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego.

Zmarły był oddanym przyjacielem Związku Przemysłu Chemicznego, służąc często swą radą i pomocą w zagadnieniach handlowych i eksportowych przemysłu chemicznego. Był bowiem jednym z bardzo nielicznych

w Polsce znawców handlu chemicznymi, a wysoka Jego kompetencja w tym zakresie ceniona była przez wszystkich, którzy mieli okazję zetknąć się ze Zmarłym choćby na krótko. Osobisty urok zjednywał Mu wielu prawdziwych przyjaciół, którzy cenili w Nim nie tylko znakomitego fachowca, lecz również człowieka o wielkich cnotach obywatelskich.

Cześć Jego pamięci.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Chemiczna Spółdzielnia Wytwórcza, zorganizowana przez Związek Inżynierów Chemiczków — o czym donosiliśmy w Nr. 11 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” — przystąpiła już do pracy. Zakres produkcji obejmuje i ma obejmować na przyszłość wyłącznie tylko niewytwarzane w kraju artykuły chemiczne, sprowadzane dotychczas z zagranicy. Spółdzielnia rozpoczęła produkcję i wypuściła na rynek następujące nowe artykuły: masę ochronną do wędlin, wytwarzaną naskutek inicjatywy Państwowego Instytutu Eksportowego; zimną emalję chemigraficzną, stosowaną do uczulania płyt cynkowych; kolodjum jodowane do przygotowywania klisz fotograficznych w chemigrafii. Ponadto Spółdzielnia zajmuje się elektrolitycznym trawieniem metali, celem wykonywania fotograficznych kopii na metalach do celów reprodukcyjnych.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych, interesujących przemysł chemiczny („Informator Eksportowy Nr. 18”).

Brazylja. Wejście w życie 11.VI.34 nowej taryfy celnej. 19.V.34 opublikowanie nowych przepisów, reglamentujących obrót dewizowy.

Ekwador. Wprowadzenie reglamentacji przywozu wody kolońskiej, perfum, mydła.

Estonja. Rozciągnięcie reglamentacji na sodę i potaż (poz. 105 tar. cel.). Projektowana zniżka cła na preparaty lecznicze.

Holandja. Przewidywane wprowadzenie w życie w dniu 1.VII.34 nowej taryfy celnej ze stawkami 12% a. v. dla wyrobów gotowych, 3—6% dla półfabrykatów, 6% dla środków produkcji, przywóz surowców — bezcłowy.

Szwecja. Zwyżka cła na mydło szare, środki do mycia, szorowania, dezenfekcji.

Zanotowane zostały w Związku następujące możliwości eksportowe:

Firma egipska interesuje się importem produktów chemicznych, w szczególności niezbędnych przy fabrykacji zapalek.

Firma polska w Afryce południowej (Cape-town) interesuje się importem artykułów chemicznych z Polski.

Istnieją możliwości zbytu środków lekarsko-weterynaryjnych oraz środków owadobójczych do Kolumbji.

Izba polsko-brazylijska na zlecenie Izby brazylijsko-polskiej w Rio de Janeiro przystępuje do rejestracji zamrożonych należności eksporterów polskich w Brazylii. Eksporterzy winni we własnym interesie zgłaszać te należności dla celów ewidencyjnych w Izbie — Moniuszki 6, telefon 563-33.

W dniu 12 b. m. pod przewodnictwem p. Inż. Feliksa Wiślickiego odbyło się posiedzenie Sekcji Eksportowej Związku, na którym rozważona została technika i organizacja prac Związku w zakresie popierania eksportu.

Opuścił prasę „Informator Eksportowy Polskiego Przemysłu Chemicznego” zawierający, w pięciu językach, listę produktów chemicznych wywożonych obecnie z Polski przez zakłady, należące do Związku, ze wskazaniem zakładu wyrabiającego i wywożącego dany produkt.

„Informator” wylicza w 122 pozycjach sto kilkadziesiąt artykułów eksportowych polskiego przemysłu chemicznego.

„Informator” został rozesłany członkom Związku, władzom państwowym i samorządowym, placówkom polskim zagranicą, instytucjom zajmującym się stosunkami handlowymi z zagranicą, firmom zagranicznym i krajowym interesującym się handlem chemicznymi etc.

„Informator” znakomicie ułatwi orientację w możliwościach eksportowych polskich, uprości pracę informacyjną, wreszcie odda pewne usługi kupcom przy posługiwaniu się obcą terminologią chemiczną.

Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń za pośrednictwem P. I. E. powiadamia, że począwszy od dn. 1 września r. b. nie będzie tolerowane ubezpieczanie eksportowanych towarów polskich w zagranicznych przedsiębiorstwach ubezpieczeniowych; dotyczy to przedewszystkiem ubezpieczeń transportowych. Za ubezpieczanie w zakładach zagranicznych, nie posiadających zezwolenia na działalność w Polsce, grożą kary przewidziane w art. 100 i 101 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 26 stycznia 1928 r. o kontroli ubezpieczeń oraz w art. 101 ustawy z dn. 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych; kary te w myśl pierwszej z wymienionych ustaw wynoszą do 6 miesięcy aresztu i do 10.000 zł. grzywny, w drugiej przewidziana jest sankcja skarbowa w postaci 2% opłaty stemplowej od sumy ubezpieczenia. Kary te będą od dn. 1 września r. b. stosowane we wszystkich stwierdzonych wypadkach przekroczenia wymienionych przepisów.

Państwowy Instytut Eksportowy zaznacza, że możliwe jest uzyskanie indywidualnego zezwolenia Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń na ubezpieczenie w zakładach zagranicznych, co przewiduje art. 129 p. 2 cytowanego powyżej Rozporządzenia Prezydenta R. P. Zezwolenia takie udzielane są m. in. przez Komisarza P. U. K. U. w Gdyni; jeżeli pojawiłaby się potrzeba ustanowienia komisarzy P. U. K. U. również w innych miejscowościach, Instytut prosi o zgłaszanie doń należycie umotywowanych wniosków w tym względzie. Wspomniane zezwolenia udzielane będą jedynie w wypadkach należycie uzasadnionej konieczności, w czym rozumiany będzie również istotny interes eksportera, nie mogący być w pełni zaspokojonym przez polskie (i zagraniczne należycie uprawnione) zakłady ubezpieczeniowe.

KRONIKA

Nazajutrz po zamachu na ś. p. Ministra Pięckiego, odbyło się w Tomaszowskiej Fabryce Sztucznego Jedwabiu specjalne zebranie dyrekcji, urzędników i robotników, które pod adresem

Prezydjum Rady Ministrów wysłało telegram następującej treści:

„Oburzeni skrytobójczym zamachem i głęboko poruszeni śmiercią ś. p. Ministra Bronisława Pierackiego składają na ręce pana premiera wyrazy najgłębszego żalu i współczucia urzędnicy i robotnicy Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu“.

Dn. 21 czerwca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym wysłuchano sprawozdania z bieżącej działalności Związku, w szczególności w zakresie prac Sekcji Eksportowej oraz organizacji Towarzystwa Handlu Zagranicznego. Zapoznano się ponadto z bieżącym stanem prac traktatowych i przyjęto do wiadomości prowadzone przez Związek studia nad możliwościami uruchomienia w Polsce nowych artykułów chemicznych.

Zarząd zastanawiał się nad formą wzięcia udziału w zbliżającej się uroczystości 40-lecia pracy naukowej Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Prof. Dr. Ignacego Mościckiego, i przyjął w tej sprawie odpowiednie wnioski, przekazując ich wykonanie Prezydjum Związku.

Dnia 15 czerwca r. b. pod przewodnictwem p. Dra Hirszowskiego odbyło się posiedzenie Komisji Rady Bezpieczeństwa Pracy w przemyśle chemicznym. Zdecydowano na podstawie materiałów nadsyłanych z fabryk opracować odezwę do przedsiębiorstw chemicznych, wykazującą konieczność prowadzenia systematycznej akcji przeciwko wypadkom przy pracy. Przedyskutowano projekt instrukcji, dotyczącej warunków bezpieczeństwa w fabrykach barwników. Poddano dyskusji sprawy: wydania nowych plakatów ostrzegawczych, masek przeciwgazowych, propagandy na łamach czasopism fachowych.

Zwracamy uwagę na pożyteczną broszurkę p. t. „Kalendarz Bezpieczeństwa Pracy“, wydany przez Instytut Spraw Społecznych (Warszawa, Wiejska Nr. 19). Na treść kalendarza składają się informacje, dotyczące społecznego i gospodarczego znaczenia służby bezpieczeństwa pracy w przemyśle i środków, mających zapobiegać wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym.

Kalendarz przypomina, że w Polsce codziennie przy pracy traci życie 3 ludzi, a 60-ciu zostaje ciężko rannych...

Gospodarstwo społeczne w Polsce traci codziennie 500.000 zł. wskutek wypadków przy pracy.

Ministerstwo Oświaty za pośrednictwem Centralnego Związku Przemysłu Polskiego zwraca uwagę na pożytek udzielania praktyk wakacyjnych w fabrykach chemicznych nie tylko studentom szkół wyższych i uczniom szkół zawodowych, lecz również nauczycielom szkół zawodowych. Podając powyższe do wiadomości zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych, prosimy je o uwzględnianie w miarę możliwości zgłoszeń nauczycielstwa celem odbycia praktyki wakacyjnej.

W dniach 15 — 20 lipca 1935 roku odbędzie się w Londynie VI Międzynarodowy Kongres Naukowej Organizacji pod protektoratem J. K. M. Księcia Walji.

Bliższych wiadomości o Kongresie udziela biuro Polskiego Komitetu Naukowej Organizacji w Warszawie przy ul. Mokotowskiej 53, tel. 8.16-43 w godz. 10 — 14 codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.

Związek Właścicieli Wagonów i Bocznic Kolejowych donosi nam, że przepis Ministerstwa Komunikacji, o którym informowaliśmy w jednym z poprzednich numerów „Wiadomości“, a dotyczący użytkowania wagonów prywatnych, nie stwarza nowej sytuacji, lecz ma charakter wyjaśniający. Mianowicie, właścicielowi wagonów prywatnych nie wolno ładować do nich innych towarów niż te, do których przewozu są przeznaczone. Jeżeli więc właściciel wagonu pragnie użyć go do innego celu, niż pierwotny, to powinien złożyć odpowiednią deklarację do właściwej dyrekcji kolejowej, wnosząc o uzupełnienie listy towarów, do których dany wagon jest przeznaczony.

W biurze Związku jest do przejrzania memoriał, jaki Centralny Związek Przemysłu Polskiego złożył Panom Ministrom: Opieki Społecznej, Przemysłu i Handlu, Skarbu — w sprawie projektu rozporządzenia o ułatwieniu spłaty zaległych składek i opłat z tytułu ubezpieczeń społecznych.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ustaw Nr. 52 z dn. 22 czerwca r. b. ukazało się pod poz. 481 Rozporządzenie Ministrow: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 25 maja 1934 r. w sprawie częściowej zmiany Rozporządzenia o taryfie celnej.

Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia, została obniżona opłata manipulacyjna z 1% na 0,25% wartości krajowej towarów — przy udzielaniu zwoleń na przywóz następujących artykułów, bezpośrednio interesujących przemysł chemiczny: nasiona i owoce oleiste oprócz osobno wymienionych (poz. 24 taryfy celnej), kopra (poz. 26), minerały zawierające bor (poz. 161, p. 2), tłuszcze zwierzęce surowe, topione, tłoczone, oprócz osobno wymienionych; tłuszcze odpadkowe; tłuszcze kostne bez względu na zawartość wolnych kwasów tłuszczowych (poz. 215), wszelkie tłuszcze zestalone o zawartości wolnych kwasów tłuszczowych 2,5% i wyżej, o punkcie krzepnięcia 38°C i wyżej oraz ich kwasy (poz. 222 p. 1a), fosforyty (poz. 473 p. 3).

Rozporządzenie weszło w życie dn. 25 czerwca r. b.

E C H A

* Celem bezpośredniego wzięcia udziału w rokowańach o zawarcie nowego traktatu handlowego polsko-angielskiego, udał się do Londynu Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego, p. Prof. Edm. Trepka — w charakterze eksperta do spraw przemysłowych. Ponadto, udał się do Londynu p. Dr. A. Marchwiński — w charakterze sekretarza Komisji Ekspertów, z ramienia Rady Traktatowej.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	420 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	160 „
„ „ czysty 99%	300 „
* „ „ amonjak skroplony za 1 kg NH ₃	1,53 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,52 „
* „ „ granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 „
Azotan amonu	100 „
Azotyn sodowy	120 „
Benzol handlowy 90%	92 „
„ czysty	104 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 „
* Boraks	90—100 „
Chlor ciekły	115 „
Chlorek cynku 50° Bé	30 „
* Chlorek wapna bielący	30,6 „
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 „
Chlorobenzol	165 „
Chloroform czysty	800 „
„ „ „pro narcosi“	1,800 „
Eter siarkowy	450 „
Penol czysty	265 „
Formalina 40%	250 „
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 „
* „ „ techniczna 85/88%	160 „
Karbolinum	29,75 „
Klej kostny	230 „
Klej skórny	250 „
Krezol czysty	128 „
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95 „
Kwas mrówkowy 80%	235 „
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 „
„ solny 19°/21° Bé	12,25 „
„ octowy techn. 30%	80 „

Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
„ „ „ rogowa 13/14% N	50 „
Naftalin surowy prasowany	28,00 „
„ „ czysty w łuskach	52,50 „
Octan sodu	120 „
„ „ ołowiu	200 „
Oleina	175 „
Oleum 20%	19,24 „
Olej lniany	175 „
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 „
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 „
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 „
Smola preparowana	16,50 „
Saletra amonowa	100 „
Saletra potasowa	130 „
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	55 „
* Saletra sodowa rafinowana	75 „
* Salmjak raf.	120 „
Siarczan amonu	28,45 „
* Siarczan miedzi	65—75 „
* Siarczek sodu 60/62%	64 „
Soda amonjakalna	25 „
* „ kaustyczna	54 „
Sól glauberska krystaliczna	7,00 „
Stearyna	155 „
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 „
Toluol czysty	115 „
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. ± 25% NH ₃	60 „
Żelatyna techn.	400 „

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



**KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZENSTWA**



**ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84**

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI 3. m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k Warszawa, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, 584-30
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80. Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94.
	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Sól glauberska krystaliczna: TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
		Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
		Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LIPCA 1934 ROKU

POCIĄG - WYSTAWA WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Dążąc do rozszerzenia pojemności rynku wewnętrznego, do skierowania propagandy wytwórczości własnej na tory realne, Centralne Towarzystwo Popierania Wytwórczości Krajowej uruchamia pociąg-wystawę wytwórczości krajowej.

Pociąg-wystawa, który na naszym gruncie jest zupełną nowością, zagranicą posiada już pewne tradycje. Pociągi-wystawy kursowały dotychczas we Francji, Belgji, Holandji, Jugosławiji, na Łotwie, a ostatnio w Szwajcarii. Wszędzie wyniki zastosowania tego najnowszego środka propagandy wytwórczości własnej były nadspodziewane: tłumy zwiedzających, wybitny wzrost zainteresowań produkcją rodzimą i zwiększenie popytu wyrobów krajowych na rynku wewnętrznym.

Pociąg-wystawa wytwórczości polskiej, w ujęciu Centralnego Towarzystwa, ma poważne i szeroko zakreślone zadanie — zarówno ogólno-społeczne, jak i praktyczne.

Pociąg-wystawa zapozna przedewszystkiem szeroki ogół społeczeństwa z dorobkiem i stanem obecnym wytwórczości krajowej, zwalczając tą drogą uprzedzenie konsumenta polskiego do wyrobów własnych. Pociąg-wystawa obejmie akcję społeczną zwalczania przemytu, zainteresuje i wciągnie do konkretnej pracy w zakresie zwiększenia popytu wyrobów wytwórczości polskiej szeroki ogół społeczeństwa, specjalnie zaś młodzież szkolną.

Pociąg-wystawa stworzy dla producentów polskich warunki łatwej, oszczędnej, a bardzo wydajnej reklamy, którą objęte będzie terytorjum całego Państwa. Pociąg-wystawa zbliży producenta z kupcem, kupca ze spożywcą, umożliwiając temu ostatniemu zapoznanie się z wytwórczością krajową bez opuszczenia miejsca swego pobytu; dotrze również do mniejszych, oddalonych od ośrodków produkcyjnych miast i miasteczek, gdzie nietylko konsument, ale i kupiec jest mało lub wcale nieobeznany ze źródłami nabycia wyrobów krajowych.

Korzyści handlowo-propagandowe zabezpieczone będą dla poszczególnych wystawców przez: należytą obsługę informacyjną, ustalenie w każdej miejscowości godzin zarezerwowanych dla zwiedzania wystawy przez kupców i rzemieślników, urządzenie w miarę potrzeby w większych ośrodkach specjalnych konferencji branżowych oraz konferencji konsumentów z przedstawicielami poszczególnych działów wytwórczości.

Pociąg-wystawa, składający się z 30-tu wagonów (w tem wagon-kino, wagon-elektrownia i t. d.) odwiedzi w pierwszym swym przebiegu około 60 miejscowości Pomorza, Poznańskiego i Górnego Śląska.

Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów powziął w dn. 16 kwietnia b. r. uchwałę przyjęcia z pomocą Centralnemu Towarzystwu w uruchomieniu Pociągu-wystawy. W ten sposób okres żmudnej pracy przygotowawczej tej imprezy propagandy wytwórczości krajowej na rynku wewnętrznym został zakończony.

Wspomniana uchwała Komitetu Ekonomicznego świadczy, że inicjatywa Centralnego Towarzystwa znalazła oficjalne uznanie kierowników polityki gospodarczej Rządu.

Stanowisko Związku Przemysłu Chemicznego, sformułowane w swoim czasie, umożliwiło przedstawienie Komitetowi Ekonomicznemu Ministrów poglądu, że przemysł zorganizowany poprze w miarę swych możliwości inicjatywę Centralnego Towarzystwa zwłaszcza że w obecnym okresie zagadnienie rynku wewnętrznego staje się dominującym problemem naszej polityki gospodarczej.

Zwracamy uwagę wszystkich zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych, przedewszystkiem tych, którym zależy na przeprowadzeniu propagandy na rynku wewnętrznym — na pożytek wzięcia udziału w Pociągu-wystawie. Bliższych informacji udziela Centralne Tow. Popierania Wytwórczości Krajowej, Warszawa, Krakowskie Przedmieście 32.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Dn. 4 lipca 1934 zmarła ś. p. Marja ze Skłodowskich Curie.

Aczkolwiek nie miała Ona bezpośrednio z przemysłem punktów styrczych, to jednak Jej wiekopomne odkrycia przyczyniły się do tak znacznego posunięcia naprzód nauki chemii i pojmowania otaczających nas zjawisk — że nie mogły pozostać bez wpływu również na zagadnienia techniczne. Przyczyniła się do rozszerzenia horyzontów myśli ludzkiej, wydarła przyrodzie jedną więcej tajemnicę, pogłębiła rozumienie przemian zachodzących w naturze. Data 18 lipca 1898 r. jest początkiem nowej epoki w chemii. Akademia Francuska otrzymuje wówczas memoriał, w którym małżonkowie Curie donoszą o odkryciu polonu. W parę miesięcy potem zawiadamiają o odkryciu radu.

Cały kulturalny świat odczuł głęboko śmierć jednego z największych współczesnych genjuszów.

MIĘDZYNARODOWY KONGRES ACETYLENOWY

W czasie od 5 do 10 czerwca b. r. odbył się 11-Międzynarodowy Kongres Acetylenowy w Rzymie, w którym brała udział również delegacja polska, składająca się z przedstawicieli sfer naukowych, Polskich Kolei Państw. oraz niektórych przedsiębiorstw chemicznych. Referaty, wygłoszone przez przedstawicieli polskich, wzbudziły duże zainteresowanie; szczególnie sukces osiągnęło sprawozdanie o pracach, wykonanych przez firmy: Zakłady Elektro, Gasaccumulator i Perun w zakresie naprawy krzyżownic i spawania styków szyn w torach kolejowych. Na plenarnym posiedzeniu Kongresu wyróżniono specjalnie wyżej wymienione prace i powzięto uchwałę, wzywającą „Office Centrale de la Soudure” w Paryżu do kontynuowania w ścisłym porozumieniu z organizacjami fachowymi poszczególnych krajów — prac nad stosowaniem acetyleny do naprawy powierzchni kolejowej i spawania styków szyn.

Szczególne znaczenie dla kolejnictwa ma opracowany przez pp: płk. Gollinga i inż. Tułacza sposób łączenia szyn zapomocą spawania autogenicznego. Według opinii inżynierów kolejowych, proces ten dał wyniki nadspodziewanie korzystne, tak że stosowaniu go na szerszą skalę nic nie stoi na przeszkodzie. Przez łączenie szyn zapomocą spawania według patentu inż. Tułacza unika się luzów dylatacyjnych na długości 60 m toru; tem samym zapobiega się wstrząsom kół wagonowych, co przyczynia się do spokojnego biegu wagonu oraz do osiągnięcia poważnych oszczędności na szynach i w kosztach eksploatacyjnych.

Dalszym dowodem dużego zainteresowania się pracami, wykonanymi w torach P. K. P. jest fakt, że inżynierowie kolejni innych państw wyrazili życzenie zobaczenia tych prac w obrębie Dyrekcji Kol. w Katowicach. Przyjazd inżynierów z Niemiec oczekiwany jest w drugiej połowie lipca b. r.

Jest wielką zasługą kompetentnych władz kolejowych, że przez swoje życzliwe ustosunkowanie się do inicjatywy zakładów chemicznych umożliwili urzeczywistnienie nowych pomysłów.

ZEZWOLENIA NA PRZYWÓZ BARWNIKÓW

W związku z uzyskiwaniem zezwoleń na przywóz barwników, Centralna Komisja Przywózowa informuje nas, że począwszy od 1 lipca r. b. wymaga już klasyfikacji zapotrzebowania barwników według 19 grup Schultza. Importerzy obowiązani są przeto wskazywać, jakie mianowicie barwniki według wskazanej międzynarodowej klasyfikacji zamierzają sprowadzać; na wypadek trudności zaklasyfikowania barwnika, wystarczy podanie nazwy handlowej. Cele powyższego żądania są wyłącznie statystyczne, gdyż pozwolenia na przywóz będą nadal wydawane w formie ogólnej, t. j. opiewać będą na „organiczne związki barwiące syntetyczne”, według nomenklatury taryfy celnej.

Klasyfikacja barwników, stosownie do tablic Schultza, przedstawia się jak następuje:

Grupa I.	Barwniki nitrozowe
Grupa II.	Barwniki nitrowe
Grupa III.	Barwniki azowe
Grupa IV.	Barwniki stylbenowe
Grupa V.	Barwniki pyrazolonowe
Grupa VI.	Barwniki dwufenylometanowe (ketoniminowe)
Grupa VII.	Barwniki trójfenylometanowe i dwufenylo-naftylo-metanowe (trójarylometanowe)
Grupa VIII.	Barwniki ksantogenowe
Grupa IX.	Barwniki akrydynowe
Grupa X.	Barwniki chinolinowe
Grupa XI.	Barwniki tiazolowe (tiobenzynyloowe)
Grupa XII.	Indaminy, indoaniliny i indofenole (barwniki chinoniminowe)
Grupa XIII.	Barwniki azinowe
Grupa XIV.	Barwniki oksazynowe
Grupa XV.	Barwniki tiazynowe
Grupa XVI.	Barwniki siarkowe
Grupa XVII.	Barwniki chininowe i ketonowe
Grupa XVIII.	Indygo, tioindygo i inne barwniki indygowe
Grupa XIX.	Czerń anilinowa, czerń dwufenyloowa i inne barwniki utlenialne.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Nakładem tygodnika „Polska Gospodarcza” ukazał się obszerny tom, obejmujący znowelizowane prawo przemysłowe, oraz szereg przepisów wykonawczych do tego prawa. Zestawienie to sporządzone jest w sposób przejrzysty i ułatwiający korzystanie, zwłaszcza z uwagi na doskonale ułożony skorowidz rzeczowy. Natomiast brak jest prawie zupełnie komentarza do tych postanowień nowego prawa, które dotyczą związków przemysłowych.

Nakładem Głównego Urzędu Statystycznego wydany został „Mały Rocznik Statystyczny na r. 1934”. Jest to książka szczególnie ważna i pożyteczna dla wszystkich, którzy w sposób rozumowy patrzyć chcą na zjawiska gospodarcze świata. Bardzo niska cena wydawnictwa (1 zł.) ułatwia zaopatrzenie się w pożyteczną książkę.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Izba Przemysłowo-Handlowa donosi, że firma „Condeminas & Puig”, Barcelona, Via Layetana 30, interesuje się objęciem przedstawicielstw polskich fabryk chemicznych.

W „Informatorze Eksportowym” Nr. 19 z dn. 1 lipca r. b. ogłoszone zostały wiadomości, dotyczące nowej taryfy celnej i nowych przepisów dewizowych w Brazylii, tudzież kontyngentowania węgla drzewnego w Hiszpanji.

Związek Przemysłu Chemicznego zwrócił się do zrzeszonych przedsiębiorstw z prośbą o sformułowanie postulatów, dotyczących możliwości eksportowych do Kanady i do Kolumbji.

KRONIKA

Dn. 5 lipca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego. Przed rozpoczęciem zebrania Zarząd uczcił przez powstanie pamięć Zmarłych: Marji ze Skłodowskich Curie i członka Zarządu Związku, Wacława Zbroskiego.

Posiedzenie Zarządu w całości poświęcone było dyskusji nad projektem nowego statutu Związku, w opracowaniu wyłonionej w swoim czasie przez Zarząd Komisji statutowej.

Ponieważ dyskusja nie została ukończona, przeto dalszy ciąg debaty odbył się na następnym skolei posiedzeniu Zarządu, dn. 12 lipca r. b.

W uznaniu niepospolitych zasług zmarłego członka Prezydium i Zarządu Związku, Zygmunta Toeplitza, na polu działalności przemysłowej i społecznej — Zarząd Związku postanowił zawiesić podobiznę Zmarłego w sali posiedzeń Związku Przemysłu Chemicznego.

W okresie od dn. 19 do 26 czerwca r. b. odbył się pokaz prac uczniów wydziału chemicznego i ceramicznego Państwowej Szkoły Chemiczno-Przemysłowej w Warszawie. Pokaz zgromadził wiele interesujących prac, zwłaszcza w zakresie schematów aparatury i planów fabryk chemicznych; był szczególnie interesującym dowodem postępów w nauce przyszłych majstrów i techników przemysłu chemicznego.

W uzupełnieniu poprzednich wiadomości o Wystawie w Zagrzebiu, podajemy bliższe szczegóły:

a) Termin zgłoszeń do wzięcia udziału w wystawie został przedłużony (do dn. 31.VIII. b. r.

b) adresować wszelką korespondencję należy: „Odbor za izložbu III Kongresa Federacije Slovenskih Apotekara“, Zagreb, Masarykova ul. 2/1 kat. (telefon 65-97).

c) organizację i administrację wystawy wzięła na siebie gmina zagrzebska, która też przeprowadzi podział (według zawodów) wystawy i odpowiednią propagandę.

d) cena dla wystawców za 1 mtr² 100 dinarów do 12 mtr² włącznie niema opustu. (a więc za 12 mtr² płaci się 1.200 dinarów); powyżej tej przestrzeni — 25% opustu. 20 mtr² kosztuje 1.800 din. (zamiast 2.000 din.). 40 mtr² kosztuje np. 3.300 din. zamiast 4.000 din.“

Okrag wojewódzki śląski L. O. P. P. w Katowicach organizuje we wrześniu r. b. (w czasie Challenge'u) wystawę przeciwlotniczo-gazową. Celem wystawy będzie zestawienie dotychczasowych wyników prac w dziedzinie obrony przeciwlotniczo-gazowej. W związku z powyższym oddział L. O. P. P. zwrócił się do nas z prośbą o zachęcenie fabryk chemicznych do wzięcia udziału w tej wystawie, zwłaszcza ze strony tych przedsiębiorstw, które produkują artykuły chemiczne używane albo do fabrykacji bojowych środków chemicznych, albo do likwidacji skutków walki gazowej.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 54 z dn. 26 czerwca r. b. ukazało się pod poz. 491 Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dn. 24 maja 1934 o barwieniu lodu sztucznego.

Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia, lód sztuczny, wprowadzany do sprzedaży i obiegu w celach spożycia, chłodzenia i konserwowania artykułów żywności, oraz stosowany do tych celów — musi być barwiony. Do barwienia lodu używać można wyłącznie tylko eozyny wodnej oraz kocceiny nowej.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 10 lipca r. b.

W Dz. Ust. Nr. 59 z dn. 7 lipca r. b. ogłoszone zostało pod poz. 509 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 12 czerwca 1934 o wierzytelnościach w walutach zagranicznych.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 2 lipca r. b.; przepisy wykonawcze wyda Minister Skarbu i Minister Sprawiedliwości.

ECHA

* Prezes Zarządu Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu, p. Inż. Feliks Wiślicki, ufundował przejściowe nagrody sportowe w formie pucharu i wazy, dla zawodników klubu sportowego Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu w pięcioboju kobiecym i dziesięcioboju męskim.

W okresie, gdy na wychowanie fizyczne położony jest wielki nacisk, inicjatywa ustanawiania nagród sportowych w zespołach fabrycznych wydaje nam się nieźmiernie celowa i ze wszech miar godna naśladowania.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	420 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	160 "
czysty 99%	300 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,53 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,25 "
Azotan amonu	100 "
Azotyn sodowy	120 "
Benzol handlowy 90%	92 "
czysty	104 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "
* Boraks	90-100 "
Chlor ciekły	115 "
Chlorek cynku 50° Bé	30 "
*Chlorek wapna bielący	30,6 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "
Chlorobenzol	165 "
Chloroform czysty	800 "
" „pro narcosi"	1,800 "
Eter siarkowy	450 "
Fenol czysty	265 "
Formalina 40%	250 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 "
" techniczna 85/88%	160 "
Karbolineum	29,75 "
Klej kostny	230 "
Klej skórny	250 "
Krezol czysty	128 "
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95 "
Kwas mrówkowy 80%	235 "
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "
" solny 19°/21° Bé	10 "
" octowy techn. 30%	80 "

Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
rogowa 13/14%N	35 "
Naftalin surowy prasowany	28,00 "
czysty w łuskach	52,50 "
Octan sodu	120 "
ołowiu	200 "
Oleina	175 "
Oleum 20%	19,24 "
Olej lniany	175 "
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Pirydyna czysta dla celów analitycznych	
za 1 kg	8,00 "
Smola preparowana	16,50 "
Saletra amonowa	100 "
Saletra potasowa	130 "
* Saletra sodowa 15,5% N ₂	28,00 "
* Salmjak raf.	120 "
Siarczan amonu	23,70 "
Siarczan miedzi	65-75 "
* Siarczek sodu 60/62%	64 "
Soda amonjakalna	25 "
* " kaustyczna	54 "
Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Stearyna	155 "
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Toluol czysty	115 "
Woda amonjakalna chem. czysta zaw.	
+ 25% NH ₃	60 "
Zelatylna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



**KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA**



**ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84**

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO-
RUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel.
Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3.
m. 8, tel. 8-38-78.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA”
Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel.
Piotrków Tryb. 165.

**ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN-
NICY, S. A. Winnica, poczta Hen-
ryków k Warszawy, tel. 1-a podm. 17.
Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross.
Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.**

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia (CaCl₂):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 591-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS
i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow-
ska 16, tel. Centrala-Spiess.
„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK-
CYJNA”, Warszawa, Wolność 9,
tel. 11-06-00.

**Gliceryna farmaceutyczna i technicz-
na:**
Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Przem. Tluszc. „SCHICHT-LE,
VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy
Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza-
wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80.
Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW”
Sp. Akc., Warszawa, Złota 35,
tel. 533-49.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.

**FABRYKA PRZEDZY I TKANIN
SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”,**
Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel.
Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska
Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, 5.84-30

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.

Smola pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska
Górne, G. Śląsk.

**Soda amonjakalna, krystaliczna i kau-
styczna:**
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 591-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA
SZTUCZNEGO JEDWABIU”,
Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Zelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska
Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 SIERPNIĄ 1934 ROKU

POROZUMIENIE PRZEMYSŁU Z ROLNICTWEM

Prowadzone od dłuższego czasu ze Związkiem Producentów Nasion Oleistych i organizatorami Centrali Handlowej pertraktacje w sprawie zbytu krajowych nasion oleistych przybrały konkretne formy z chwilą zorganizowania Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pod firmą „Centrala Obrotu Nasionami Oleistymi”. W wyniku kilkunastu wielogodzinnych narad i konferencji, udało się osiągnąć zupełne porozumienie zarówno co do sposobu odbioru całego plonu rzepaku i rzepiku przez olejarnie, jak co do ceny.

Porozumienie to jest wynikiem głębokich ustępstw ze strony przemysłu, który rozumiejąc trudną sytuację rolnictwa, zdecydował się akceptować bardzo ciężkie dla siebie warunki i ceny.

Osiągnięte uzgodnienie poglądów sprowadza się do następujących tez:

1) Centrala powołana została do życia nie w celach zawodowego skupu i sprzedaży nasion oleistych, lecz jako organ kontrolujący obrót nasionami oleistymi, posiadający poza tym możliwość interwencji w wypadkach, gdyby olejarnie wstrzymywały się od zakupu rzepaku po cenach i na warunkach, ustalonych w ramowej umowie, zawieranej przez każdą z olejarni z Centralą. Handel nasionami oleistymi odbywać się będzie jak dotychczas: zakupy dokonywane będą bądź bezpośrednio u rolnika, bądź też za pośrednictwem firm handlowo-zbożowych, które znają tę dziedzinę handlu. Uzgodniono przytem, że olejarnie w miarę możliwości posługiwać się będą pośrednictwem firm handlowych, które pozostają w bezpośrednim kontakcie z Centralą. Wykaz tych firm Centrala zakomunikowała olejarniom.

2) Olejarnie, uzyskawszy od rolnictwa dane co do przypuszczalnej ilości rzepaku na rynku, dokonały podziału tych ilości pomiędzy poszczególne zakłady przetwórcze, które obowiązują się odebrać właściwą ilość nasion.

3) Olejarnie łącznie z Centralą sprecyzowały dokładnie warunki umowy ramowej, którą

podpisują poszczególne olejarnie. Umowa ta przewiduje:

a) ilości przypadające do odbioru na każdą olejarnię;

b) jednolite warunki odbioru (dostawy);

c) ustaloną zgodnie przez Centralę w porozumieniu z olejarniami wysokość ceny z uwzględnieniem progresji, a to w tym celu, ażeby umożliwić rolnikom równomierną podaż, olejarniom — równomierny odbiór nasion;

d) wysokość zabezpieczenia w postaci weksla kaucyjnego, który złoży każda olejarnia tytułem gwarancji, że przypadające na nią ilości rzepaku będą zakupione w ustalonym terminie.

Przeprowadzono dość obszerną dyskusję, w której omawiane były poszczególne punkty umowy ramowej, przyczem długi czas debatowano nad wysokością gwarancji. Przedstawiciele Centrali stali na stanowisku, że gwarancja powinna wynosić 50% wartości pełnego przydziału dla każdej olejarni; przemysł uważał, że gwarancja taka jest wogóle zbędna — jednak ostatecznie przystosował się do ciężkich warunków, stawianych przez rolnictwo, aczkolwiek wysokość zabezpieczenia nie znajduje rzeczowego uzasadnienia.

Cena rzepaku na okres do dn. 10 sierpnia r. b. została ustalona na zł. 38 za 100 kg. loco stacja załadowania dla Wołynia i Małopolski Wschodniej i zł. 40 dla pozostałych części kraju. Jest to cena wysoka, została jednak przyjęta przez przemysł — w imię współpracy z rolnictwem.

Porozumienie przemysłu z rolnictwem w zakresie krajowych nasion oleistych stało się więc faktem dokonany. Należy je powitać z radością — mimo niekorzystne naogół dla przemysłu warunki porozumienia — gdyż stanowi ono dowód dalszej konsolidacji stosunków przemysłu tłuszczowego i tendencji najdalej posuniętego opierania tego przemysłu na surowcu krajowym tam wszędzie, gdzie jest to możliwe.

PRZEMYSŁ CHEMICZNY WOBEC POWODZI

Związek Przemysłu Chemicznego R. P. rozstał do członków Związku, oraz do fabryk chemicznych pozazwiązkowych indywidualne listy następującej treści:

„Kłęska powodzi pociągnęła za sobą straty, wynoszące setki milionów złotych. Dorobek wielu pokoleń ludzkich zniszczony jest doszczętnie. Katastrofa żywiołowa przybrała rozmiary, zagrażające całemu krajowi.

Przyjście z pomocą ofiarom powodzi nie jest już aktem humanitarnym, lecz elementarnym obowiązkiem społecznym.

Związek Przemysłu Chemicznego wzywa wszystkie chemiczne przedsiębiorstwa przemysłowe do dokonania możliwie największego wysiłku, celem natychmiastowego okazania pomocy ludności dotkniętej klęską.

Ofiary na ten cel — w gotówce lub w naturze — zarówno od przedsiębiorstw, jak zatrudnionych pracowników, należy kierować do Komitetów Pomocy dla Ofiar Powodzi. O wysokość zadeklarowanych sum i ofiar w naturze należy zawiadomić nasz Związek, który prowadzi ewidencję wpłat, dokonanych przez przemysł chemiczny na rzecz powodzi.

Dotychczas zostały złożone następujące sumy na cele pomocy ofiarom powodzi:

Związek Przemysłu Chemicznego R. P.	500 zł.
Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu	20.000 zł.
Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych we Lwowie	3.000 zł.
Sp. Akc. „Roche”	1.100 zł.
Sp. Akc. „Strem”	1.000 zł.
Sp. Akc. „Ludwik Spiess i Syn”	1.000 zł.
Fabryka Płyt Fot. „Alfa” w Bydgoszczy	300 zł.
Sp. Akc. „Wolbrom”	300 zł.
Zjednocz. Sprzed. Kw. Siarkowego w Katowicach	200 zł.
Fabr. „Domagałski i S-ka” w Poznaniu	100 zł.
Fabryki: „Fosforyty Polskie” w Kielcach, „Polfosfor” w Nadbrzeżu, „Agrochemia” w Oświęcimiu — 35 tonn mączki fosforytowej.	

WŚRÓD KSIĄŻEK

Nakładem Instytutu Spraw Społecznych ukazała się książka pióra Wacława Adamieckiego p. t.: „Rola Instytucji ubezpieczeniowych w akcji zapobiegania wypadkom przy pracy”. Przemysł chemiczny, który szczególnie skrupulatnie bada zagadnienie bezpieczeństwa pracy, nader życzliwie przyjmuje ogłoszenie tego cennego opracowania, zilustrowanego wielką ilością ciekawych i bardzo sumiennie opracowanych zestawień statystycznych, tablic i wykresów. Nader ciekawe są próby autora znalezienia najbardziej celowej metody statystyki wypadków, oraz analizy tych wypadków. Praca p. Adamieckiego zasługuje na zapoznanie się z nią przez wszystkich, studujących zagadnienie bezpieczeństwa pracy.

Nakładem Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie wydane zostało sprawozdanie

z sytuacji gospodarczej okręgu Izby w Warszawie za rok 1933. Izba stwierdza dodatni rozwój wypadków w życiu gospodarczym Polski w r. 1933. Szereg objawów poprawy w zakresie produkcji i wymiany znalazł uzupełnienie w pomyślnym naogół przebiegu ewolucji ogólnej sytuacji finansowej. Brak rentowności przedsiębiorczości prywatnej dawał się nadal odczuwać, mając swe źródło w małej chłonności rynku.

Sprawozdanie omawia bardzo szczegółowo sytuację we wszystkich gałęziach produkcji i wymiany, działających w okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie.

Ogłoszone zostało drukiem Sprawozdanie za rok 1933 z działalności Funduszu Bezrobocia. Ze Sprawozdania tego wynika, że przeciętna liczba pobierających zasiłki w roku 1933 wyniosła 49.394 bezrobotnych, co stanowi zmniejszenie o 46,3% w stosunku do roku 1932 — naskutek nowelizacji Ustawy z dn. 17 marca 1932 r. Przeciętna roczna wysokość zasiłku wyniosła zł. 533,76; wysokość wypłaconych w r. 1933 zasiłków wyniosła okragło 26.000.000 złotych; koszty administracji Funduszu Bezrobocia wyniosły okragło 4.675.000 złotych. Dochody Funduszu Pracy w r. 1933 wyniosły ogółem okragło 33.864.000 złotych.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Państwowy Instytut Eksportowy komunikuje, iż począwszy od dn. 2 b. m. czechosłowacki Bank Narodowy pobierać będzie przy przydziale dewiz, dokonywanym zarówno na giełdzie, jak i poza giełdą, prowizję w wysokości $\frac{1}{2}\%$ od wszelkich dewiz. Dotychczas przydział ten odbywał się bez opłacania jakiegokolwiek prowizji.

Zawarty został układ kontyngentowy z Rumunją na okres 1.VII — 31.XII.1934 r. Informacje o uzyskanych kontyngentach wywozowych rozesłane zostały do zainteresowanych członków Związku. Związek udziela szczegółowych informacji, dotyczących postanowień tego układu.

Podpisany został w dniu 30.VI protokół dodatkowy do traktatu polsko-fińskiego.

Zanotowane zostały następujące zmiany celne i reglamentacyjne (Nr.Nr. 20 i 21 „Informatora Eksportowego”.

Bułgaria — wprowadzono na listę towarów wolnych w imporcie: wapno chlorowe, kwas siarkowy, soda żrąca, siarczek węgla, dwusiarczan sodu, celuloza w płatkach, kwas solny do produkcji jedwabiu. Przywóz nowych specyfików lekarskich i stężonego kwasu octowego wymaga pozwolenia Gen. Dyrekcji Zdrowia.

Hiszpanja — zakazy przywozu: kwasu siarkowego, oleju rycynowego, kwasów tłuszczowych.

Honduras — wprowadzenie ograniczeń dewizowych.

Holandja — nawozy sztuczne azotowe — ustalenie podstawy obliczenia kontyngentów na zasadzie przywozu w okresie 1.V.1933 — 31.XII.1933.

Kolumbia — zmiana przepisów dewizowych.

Łotwa — podwyższenie stawek celnych na: klej i żelatynę, chemikalja z poz. 102, 105 i 112 Taryfy celnej łotewskiej, na sodę, garbniki, materiały wybuchowe, jedwab sztuczny.

Portugalia — podwyższenie dopłaty do cła na towary przywożone na statkach, mających inną banderę niż portugalska, brytyjska, brazylijska, francuska, holenderska z 20 na 28%.

Zwraca się uwagę na raporty dotyczące projektu założenia koksowni na Węgrzech (Nr. 20 „Informatora” str. 5), dostawy nawozów sztucznych do Syrii, połączeń okrętowych z Indjami Brytyjskimi (Nr. 21 „Informatora” str. 6 i 8).

KRONIKA

Nawiązując do poprzednich informacji o chlorku siarki, donosimy że z dniem 19 lipca 1934 r. Państwowa Wytwórnia Prochu w Pionkach odstąpiła dostawę chlorku siarki Wojskowej Wytwórni Rakiet w Skarżysku.

W dn. 1 lipca r. b. upłynął przewidziany w Ustawie z dn. 30 stycznia 1924 r. dziesięcioletni termin wpłaty do Zakładu Ubezpieczenia od Wypadków należności z tytułu wartości kapitałowych rent przejętych przez Zakład za wypadki przy pracy, które zdarzyły się w przedsiębiorstwach b. zaboru rosyjskiego przed wejściem w życie na tym terenie ustawy o obowiązku ubezpieczeniu od wypadków. Wobec upływu terminu, Zakład wezwał zainteresowane przedsiębiorstwa do spłaty tych wartości.

Sumy należne Zakładowi z tego tytułu od poszczególnych przedsiębiorstw są bardzo poważne, a spłata szczególnie trudna wobec przeżywanymi trudności gospodarczych i wysokości bieżących opłat publicznych.

Prosimy o nadesłanie materiałów niezbędnych do rozmów z Zakładem w sprawie spłaty należności — mianowicie wysokości sum przypadających od poszczególnych firm na rzecz Zakładu.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 61 z dn. 12 lipca r. b. ukazało się pod poz. 521 Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dn. 21 czerwca 1934, zmieniające dawne przepisy o konserwowaniu artykułów żywności.

Stosownie do postanowień tego Rozporządzenia, do konserwowania artykułów żywności dopuszczony pozostał azotyn sodowy. Rozporządzenie weszło w życie dn. 12 lipca 1934.

W Dz. Ust. Nr. 62 z dn. 18 lipca r. b. ukazało się pod poz. 522 Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dn. 29 marca 1934 o określeniu cen aptecznych.

Rozporządzenie to zawiera nową takse aptekarską, oraz postanowienia dotyczące cen specyfików. Wbrew opinii przemysłu chemiczno-farmaceutycznego, nowe Rozporządzenie obejmuje takse „za pracę” przy masowej produkcji specyfików farmaceutycznych. Postanowienie to scharakteryzować należy jako pierwszą u nas próbę regulowania na drodze rozporządzenia

wysokości zapłaty za pracę, wykonywaną przez robotników w przemyśle fabrycznym. Sprawie tej poświęciliśmy już wiele uwagi przed ogłoszeniem rozporządzenia w jednym z poprzednich numerów „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”, wskazując że nie jest bynajmniej zadaniem taksy aptekarskiej rozwiązywanie skomplikowanych problemów socjalnych, wynikających ze stosunku pracodawcy do mas robotniczych. To też powołane Rozporządzenie wzbudziło poważne zaniepokojenie przemysłu chemicznego, zajmującego się produkcją środków leczniczych.

W Dz. Ust. Nr. 62 z dn. 18 lipca r. b. ukazało się pod poz. 523 Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dn. 25 czerwca 1934 o dozorcze nad wyrobem i obiegiem środków kosmetycznych.

Rozporządzenie zawiera spis środków kosmetycznych, podlegających przepisom, oraz określenie słowne (niezawsze szczęśliwe) tych środków. Środki kosmetyczne mogą być wprowadzone do obiegu tylko po uprzednim zarejestrowaniu w Min. Opieki Społecznej, które prowadzi w tym celu specjalne rejestry. Tekst etykiety środka kosmetycznego powinien zawierać: nazwę firmy i jej siedzibę, nazwę kosmetyka, Nr. rejestru. Postanowienia szczegółowe Rozporządzenia obejmują maksymalne normy ilościowe związków, których zawartość jest dopuszczalna w środkach kosmetycznych z ograniczeniami. Ponadto, do Rozporządzenia dołączony jest spis związków, niedopuszczalnych w kosmetykach.

Rozporządzenie wchodzi w życie dn. 18 lutego 1935.

Ogłoszenie przepisów o kosmetykach niewątpliwie przyczyni się do uregulowania tej produkcji i uzdrowienia stosunków w drobnym przemyśle perfumeryjno-kosmetycznym.

W Dz. Ust. Nr. 65 z dn. 25 lipca r. b. ukazało się pod poz. 581 Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 10 lipca 1934 o wyznaczeniu siedzib i okręgów Izb Przemysłowo-Handlowych.

Stosownie do ogłoszonych przepisów, usłanawia się 10 Izb Przemysłowo-Handlowych (zamiast dotychczasowej większej ilości), mianowicie: w Warszawie, Łodzi, Sosnowcu, Lublinie, Lwowie, Krakowie, Poznaniu, Gdyni, Wilnie i Katowicach.

W Dz. U. Nr. 66 z dn. 26 lipca r. b. ukazały się pod poz. 585 i 586 Rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 21 lipca 1934 r., dotyczące ulatwień w obrocie Pożyczką Narodową.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 45 z dn. 20 lipca r. b. ukazało się zarządzenie, wprowadzające obniżone opłaty kolejowe (420 gr. za 100 kg) przy przywozie kopry i nasion palmowych od stacyi portowych do Katowic.

ECHA

* P. Inż. Tadeusz Zamoyski otrzymał francuskie odznaczenie Palm Akademickich i uzyskał zezwolenie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na przyjęcie tej dekoracji.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO			
Aceton	420 zł	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅ . . .	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	160 "	rogowa 13/14%N	35 "
czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,53 "	czysty w łuskach	52,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,25 "	Octan sodu	120 "
Azotan amonu	100 "	olowiu	200 "
Azotyn sodowy	120 "	Oleina	175 "
Benzol handlowy 90%	92 "	Oleum 20%	19,24 "
czysty	104 "	Olej lniany	175 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Boraks	90-100 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chlor ciekły	115 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 "
Chlorek cynku 50° Bé	30 "	Smola preparowana	16,50 "
*Chlorek wapna bielący	30,6 "	Saletra amonowa	100 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "	Saletra potasowa	130 "
Chlorobenzol	165 "	* Saletra sodowa 15,5% N ₂	28,00 "
Chloroform czysty	800 "	* Salmjak raf.	120 "
" "pro narcosi"	1,800 "	Siarczan amonu	23,70 "
Eter siarkowy	450 "	* Siarczan miedzi	65-75 "
Fenol czysty	265 "	* Siarczek sodu 60/62%	64 "
Formalina 40%	220 "	Soda amonjakalna	25 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 "	* " kaustyczna	54 "
techniczna 85/88%	160 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Karbolineum	29,75 "	Stearyna	155 "
Klej kostny	230 "	Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Klej skórny	250 "	Toluol czysty	115 "
Krezol czysty	128 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH ₃	60 "
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95 "	Żelatyna techn.	400 "
Kwas mrówkowy 80%	235 "		
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "		
" solny 19°/21° Bé	10 "		
" octowy techn. 30%	80 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem



KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNIĄ
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA



ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121.01; Warszawa, Piusa XI 3, m. 8, tel. 8-38-78.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605.77, 605.99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, 5.84-30
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM", Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW" Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	FABRYKA PRZEDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW", Sp. Akc., poczta Sochaczew, Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8.75-39.
„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA", Warszawa, Wolność 9, tel. 11.06-00.	Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.
	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADFUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 SIERPNIĄ 1934 ROKU

INSTYTUT OŚWIATY PRACOWNICZEJ

Rynek pracy w Polsce daje obraz pełen paradoksów. Z jednej bowiem strony oswoiliśmy się, niemal z rezygnacją, ze zjawiskiem, iż wykształcona młodzież, opuszczająca mury wyższych czy średnich uczelni, skazana jest na długie, liczone nieraz na lata, tułanie się w poszukiwaniu pracy; że często gotowa jest chwycić się jakiegokolwiek zajęcia, nic nie mającego wspólnego z jej teoretycznym przygotowaniem i, więcej nawet, praktycznymi uzdolnieniami. Niema potrzeby szerzej opisywać groźnych społecznych i kulturalnych skutków tego zjawiska.

Z drugiej jednak strony, jakże często słyszymy od pracodawców, że nietylko zwolniony bieg ich przedsiębiorstw ale i brak kwalifikacji, brak należytego przygotowania u kandydatów na posady jest przyczyną, dla której tak wielu nie może znaleźć zatrudnienia. Ostatecznie każde przedsiębiorstwo, jako czynna jednostka naszego życia gospodarczego, nietylko we własnym interesie, ale w interesie sprawności tegoż życia gospodarczego, nie może kierować się wyłącznie interesem społecznym przy rekrutowaniu personelu, natomiast dbać musi o właściwą selekcję.

Reforma studjów wyższych i średnich zawodowych, której pierwsze oznaki dają się już zauważyć i o której wiele się mówi i myśli, niewątpliwie zmniejszy to rozpięcie pomiędzy charakterem popytu i podaży na rynku pracy; należy jednakże pamiętać że, jak każda reforma wychowania, zacznie ona przynosić owoce w najlepszym wypadku za lat trzy czy nawet pięć. Nadto pamiętać należy, że każda wiedza, otrzymana nawet w idealnych, ale mimo to schematycznych ramach programu szkolnego, wymaga zawsze praktycznego retuszu.

Na tle tych uwag tembardziej godne zanotowania jest powstanie Instytutu Oświaty Pracowniczej, powołanego w końcu roku ubiegłego przy udziale Funduszu Pracy, Unji Związków Zawodowych Pracowników Umysłowych, Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Warszawie i szeregu jednostek, zainteresowanych zagadnieniami rynku pracy w Polsce.

Zasadniczym celem Instytutu, jak głosi art. 4 jego statutu, jest szerzenie wiedzy ogólnej i praktycznej wśród pracowników umysłowych, wiedzy niezbędnej do spełniania pracy zawodowej, ze szczególnem uwzględnieniem potrzeb bezrobotnych pracowników umysłowych. Cel ten Instytut osiągnąć zamierza następującymi, wymieniamy najważniejsze, środkami: organizacja i prowadzenie bezpośrednich i korespondencyjnych kursów i szkół zawodowych i dokształcających, poradni samokształceniowych, poradni zawodowych; prowadzenie bibliotek i czytelni, działalność ankietowa, wreszcie pośrednictwo pracy.

Dobrze się stało, że pilną sprawę szybkiego i doraźnego dokształcenia zawodowego ujęła w swe ręce instytucja nawskroś społeczna, gdyż dotychczas dokształcanie to spoczywało w niezawsze odpowiednich rękach prywatnych, nadto zaś brakowało pewnej centralizacji informacji co do zapotrzebowania rynku.

Należy wyrazić nadzieję, że udana działalność Instytutu pozwoli na uprzątnięcie gwałtownej podaży i w ten sposób przyczyni się do przygotowania gruntu dla rezultatów reformy wykształcenia zawodowego.

Skierowanie części bezrobotnych pracowników umysłowych do takich specjalności jak np. dekoracja wystaw, umiejętna akwizycja (bez odcienia jałmużny lub szantażu!), praca kalkulatorska (zupełnie zaniedbana w wykształceniu zawodowym specjalność), organizacja techniki pracy biurowej i t. d. niewątpliwie będzie wielką, podwójną — bo społeczną i gospodarczą zaśluga.

Działalność Związku Przemysłu Chemicznego w zakresie wykształcenia zawodowego, ograniczona jest z natury rzeczy do współpracy przy kształceniu chemików. Jednakże zważywszy, że przedsiębiorstwa związkowe potrzebują przecież także sztabu zawodowców z zakresu handlu i organizacji — przypuszczać można, że przemysł chemiczny użyje Instytutowi życzliwego poparcia.

PRZEMYSŁ CHEMICZNY WOBEC POWODZI

Nawiązując do informacji, podanych w poprzednim numerze „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”, ogłaszamy następujące dalsze ofiary na rzecz powodzi, złożone przez fabryki chemiczne:

Zjedn. Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie i w Mościcach . . . dary w naturze i	zł. 14.500
Tow. Starachowickich Zakł. Górniczych Sp. Akc. w Warszawie	zł. 10.000
„Union” S. A. Gdynia	zł. 3.000
Związek Koksowni Sp. z o. o. w Katowicach	zł. 2.000
Pabjanicka Spółka Akcyjna Przem. Chemicznego	zł. 1.500
J. Franaszek Sp. Akc. W-wa	zł. 1.400
„Oswag” Sp. Akc.	zł. 1.054
Polskie Zakłady Chem. „Nitrat” Sp. Akc.	zł. 1.000
„Stomil” S. A. w Poznaniu	zł. 1.000
Dr. Madaus et Co. W-wa	zł. 1.000
Zakł. Przem. „Boryszew” W-wa	zł. 1.000
Fabr. Przem. Chem. „Dobrolin” F. A. i G. Pal	zł. 1.000
M. Leszczyński i Ska W-wa	zł. 845
Zakł. Chem. „Grodzisk” Sp. Akc.	zł. 800
„Polchem” Sp. Akc. Toruń	zł. 750
R. Barcikowski Sp. Akc. Poznań	zł. 500
Fabr. Chem. „Wola Krzysztoporska” Piotrków	zł. 500
Przetwórnia Olejów Roślinnych w Radomiu	zł. 500
W. Karpiński i W. Leppert W-wa	zł. 300
„Alba” Sp. Akc. W-wa	zł. 240
„Azot” Sp. Akc. Jaworzno	zł. 200
Laboratorjum „Leo” Kraków	zł. 200
Edward Klein i Ska W-wa	zł. 200
Edward Groniowski Biuro Chem. W-wa	zł. 125
Fr. Karpiński Chem.-Farm. Zakł. Przemysłowe dary w naturze i	zł. 125
„Wanda” Poturzyckie Zakłady Chem. Krystynopol	zł. 100
Tow. Fabryki Wyrobów Azbestowych i Gumowych „Leonowit” Sp. z o. o. Łódź	zł. 100
Przem. Chem. „Atra” Sp. Akc. Toruń	zł. 100
„Synthesa” Zakł. Chem.	zł. 75
Polska Fabryka Ekstraktów Garbarskich S. A. W-wa	zł. 50
Zygfryd Bochner i Ska	zł. 50
Olejarnia „Szemen” Sp. firm. w Lidzie	zł. 25
Przem. Tłuszcz. „Schicht - Lever” S. A. W-wa 2.500 kg mydła i 1500 kg tłuszczów jadalnych wart. około	zł. 5.000
Unida-Oelwerke — 5.000 kg margaryny.	

Fabryki, które nie podały jeszcze do wiadomości Związku Przemysłu Chemicznego wysokości złożonych ofiar na rzecz powodzi, proszone są o jaknajszysze zakomunikowanie o wpłaconych ofiarach.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zawarty został układ dotyczący wymiany handlowej pomiędzy Polską i *Grecją*. W układzie tym przyznano Polsce kontyngenty importowe na szereg towarów. Kontyngenty te nie obejmują produktów chemicznych. Układ wygasa w październiku, przyczem przewidziane są rokowania o jego przedłużeniu.

Przewidziane jest podjęcie przerwanych z wiosną r. b. rokowań handlowych z *Hiszpanją*. Prowadzone są w Warszawie rozmowy dotyczące stosunków handlowych z *Norwegią*.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (NN. 22 i 23 „Informatora Eksportowego”):

Australijski Związek. Podwyższenie stawek celnych na aceton i kwas cytrynowy.

Belgia. Skontyngentowanie importu kleju skórniego i kostnego.

Chiny. Podwyższenie stawek celnych na szereg produktów chemicznych w związku z wejściem w życie 4.VII nowej taryfy celnej. Stawki na amunicję, alkohol, nawozy sztuczne i ceratę pozostały bez zmian.

Przedłużenie do dn. 31.VII.1935 dodatkowej opłaty importowej 5% a. v.

Czechosłowacja. Wprowadzono uprzedni obowiązek zgłaszania przywozu jednak bez użytkowania zezwoleń — gumy twardej (poz. 313 t. c) oraz artykułów chemicznych osobno nie wymienionych (poz. 622 t. c).

Estonja. Obniżenie stawek celnych na podszwy i obcasy gumowe oraz pasty do obuwia.

Holandja. Przedłużenie terminu skontyngentowania importu makuchów do dn. 1.VII.1935. Wysokość kontyngentu wynosi 60% przeciętnego importu rocznego.

Norwegja. Zakaz importu tłuszczów.

Tunis. Zakaz przywozu: siarczanu potasowo-magnezowego, potażu żrącego, węgla potasu, chlorku potasu, siarczanu potasu, nawozów fosforowych.

Unja Pol. Afrykańska. Podwyższenie cła na obuwie płócienne.

W. Brytanja. Podwyższenie stawek celnych na przędzę z jedwabiu sztucznego.

Włochy. Podwyższenie stawek celnych na: płyty fotograficzne szklane, kwas cytrynowy, papier i filmy fotograficzne, preparaty sodowe nieorganiczne, jodek metylu, oleje.

Zwraca się uwagę na raporty dotyczące: zakupów rządowych w Indjach Holenderskich, importu bieli cynkowej do Syrii (Nr. 22 „Informatora”) oraz przepisów dewizowych w Argentynie i Brazylii, charakterystyki rynku Afryki Poł.-Zachodn. (Nr. 23).

Zanotowane zostały w Związku następujące zapytania i możliwości eksportowe.

Dostawy rządowe w Egipcie (drobne ilości).

Firma francuska z Paryża interesuje się eksportem produktów chemicznych polskich do Chin.

Firma hamburska interesuje się eksportem produktów chemicznych polskich do Argentyny.

Bawi w Warszawie reprezentant szeregu firm polskich w Szanghaju i Japonji, który interesuje się zbytem produktów chemicznych polskich na tych rynkach.

KRONIKA

Z polecenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu, Związek Przemysłu Chemicznego opracował obszerną ankietę, dotyczącą ruchu cen w przemyśle chemicznym. Ankieta obejmuje zestawienie cen hurtowych w r. 1928, 1932, 1933 i w pierwszym półroczu roku bieżącego zarówno w zakresie gotowych produktów chemicznych, jak surowców służących do ich fabrykacji oraz procentowego udziału tych surowców w koszcie własnym produkcji. Ankieta powyższa objęła następujące artykuły: nawozy sztuczne (saletra sodowa, saletra wapniowa, azotniak, siarczan amonu, superfosfat), karbid, soda amonjakalna i kaustyczna, potaż kalcynowany i kaustyczny, wapno chlorowe, kwas siarkowy 60°Bé i 66°Bé, kwas solny, kwas azotowy, azotan amonu, boraks, tlen, smoła węglowa preparowana, benzol surowy, anilina, czerń siarkowa, kwas octowy 80%, formalina, jedwab sztuczny, olej lniany, olej rzepakowy, olej kokosowy, margaryna, mydło do prania, gliceryna dynamitowa, klej, pokost, czerń drukarska, opony i dętki rowerowe, cerata.

Z przeprowadzonej i opracowanej przez Związek ankiety wynika, że niższa cen od r. 1928 była w przemyśle chemicznym znaczna, niekiedy nawet bardzo znaczna, natomiast produkcja spadła dość poważnie.

XIV skolei Kongres Chemji Przemysłowej, połączony z inauguracją Międzynarodowego Domu Chemji, odbędzie się w roku bieżącym w Paryżu, od dn. 20 do 27 października. Bliższych informacji udziela i zgłoszenia na Kongres przyjmuje Tow. Chemji Przemysłowej (Société de Chimie Industrielle) w Paryżu, 28, Rue St. Dominique. Zwracamy uwagę na zmianę adresu Tow. Chemji Przemysłowej oraz Redakcji miesięcznika „Chimie & Industrie”, które to instytu-

cje przeniosły się z dotychczasowego lokalu przy ulicy des Mathurins do nowego gmachu przy ulicy St. Dominique.

Wydany przed paru tygodniami przez Związek Przemysłu Chemicznego „Informator Eksportowy”, stanowiąc pierwszą próbę dokładniejszego zestawienia eksportowanych z Polski artykułów chemicznych, spotkał się z powszechnym przychylnym przyjęciem. Szczególnie cenne usługi „Informator Eksportowy” oddaje polskim przedstawicielstwom konsularnym zagranicą, które mogą opierać się na rzeczowym materiale w zakresie udzielania wiadomości o faktycznych możliwościach eksportowych polskiego przemysłu chemicznego. Ponadto, częste żądania nadsyłania większych ilości „Informatora Eksportowego”, formułowane przez kupców zagranicznych, zwłaszcza na rynkach bałtyckich i bałkańskich, świadczą że wydawnictwo nasze wypełniło istniejącą lukę. Zdajemy sobie sprawę, że jest to dopiero pierwsza próba podobnego zestawienia, które wskutek tego nie może być jeszcze ani kompletne ani wyczerpujące. Należy sądzić, że następne wydanie „Informatora Eksportowego” będzie jeszcze poprawniejsze. W każdym razie zdaje się nie ulegać wątpliwości, że omawiana inicjatywa była ze wszech miar celowa i że spełniła swe zadanie.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Sp. Akc. „Boruta” w Zgierzu wypuściła już na rynek wodorosiarczyny sodowej (hydrosulfit), używany w znacznych ilościach przez przemysł włókienniczy, garbarski, papierniczy, chemiczny i inne. Jest to artykuł, nieprodukowany dotychczas zupełnie w Polsce, a importowany w znacznych ilościach z zagranicy. Należy sądzić, że dzięki podjęciu przez Sp. Akc. „Boruta” wytwarzania hydrosulfitu, import zagraniczny spadnie do zupełnie znikomych ilości, gdyż byłby w tych warunkach zupełnie zbędny technicznie i gospodarczo nieuzasadniony.

Zakłady Solvay w Polsce przystąpiły do produkcji nowego nawozu fosforowego (zasadowego) pod nazwą „Ekstrafosfonat”. Ekstrafosfonat wypuszczony został na rynek w 2-ach gatunkach: normalnym 16%owym i wysokoprocentowym — ok. 28% P₂O₅.

Zakłady Przemysłowe „Boryszew”, Sp. Akc. w Sochaczewie przystąpiły do produkcji niewyrabianych dotychczas zupełnie w Polsce cementów dentystycznych. Artykuł ten był importowany w dość znacznych ilościach z zagranicy. Obecnie przywóz ten staje się zupełnie zbędny, gdyż nowe instalacje fabryki boryszewskiej pozwalają nie tylko pokryć zapotrzebowanie rynku, ale nawet wielokrotnie je przekroczyć

**NOTOWANIA CEN WAZNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	420 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	160 "	rogowa 13/14% N	35 "
czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,53 "	czysty w łuskach	52,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,25 "	Octan sodu	120 "
Azotan amonu	100 "	" ołowiu	200 "
Azotyn sodowy	120 "	Oleina	175 "
Benzol handlowy 90%	92 "	Oleum 20%	19,24 "
czysty	104 "	Olej lniany	175 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Boraks	90-100 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chlor ciekły	115 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 "
Chlorek cynku 50° Bé	30 "	Smola preparowana	16,50 "
* Chlorek wapna bielący	30,6 "	Saletra amonowa	100 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "	Saletra potasowa	130 "
Chlorobenzol	165 "	* Saletra sodowa 15,5% N ₂	28,00 "
Chloroform czysty	800 "	* Salmjak raf.	120 "
" „pro narcosi”	1.800 "	Siarczan amonu	23,70 "
Eter siarkowy	450 "	* Siarczan miedzi	65-75 "
Fenol czysty	265 "	* Siarczek sodu 60/62%	64 "
Formalina 40%	220 "	Soda amonjakalna	25 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 "	* „kaustyczna	54 "
" techniczna 85/88%	150 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Karbolinum	29,75 "	Stearyna	155 "
Klej kostny	230 "	Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Klej skórny	250 "	Toluol czysty	115 "
Krezol czysty	128 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH ₃	60 "
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95 "	Żelatyna techn.	400 "
Kwas mrówkowy 80%	235 "		
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "		
solny 19°/21° Bé	10 "		
octowy techn. 30%	80 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



**KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA**



**ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84**

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI 3. m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. 1-a podm.17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, 5.84-30
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80. Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5.91-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 5.84-30.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 5.84-30.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
	Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8.75-39.
		Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 5.84-30.
		Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 WRZEŚNIA 1934 ROKU

POROZUMIENIE PRZEMYSŁU Z ROLNICTWEM

W Nr. 15 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” z dn. 1 sierpnia r. b. informowaliśmy o zasadach porozumienia między producentami nasion oleistych i przemysłem olejarskim w sprawie zbytu krajowych nasion rzepaku i rzepiku. Obecnie możemy zasygnalizować dojście do porozumienia między temi samymi gałęziami naszego gospodarstwa narodowego w sprawie nasion lnu.

Jest rzeczą notorycznie znaną, że krajowe nasiona lnu zawsze znajdowały całkowity zbyt na rynku wewnętrznym, gdyż przetwórcy oleju lnianego (fabryki lakierów, pokostów, farb, ceraty i t. d.) zawsze przedkładali olej z nasion krajowych ponad olej z nasion importowanych: olej krajowy bowiem charakteryzuje się wyższymi własnościami chemicznymi i fizycznymi w porównaniu z olejem z nasion argentyńskich. Toteż producenci siemienia lnianego nigdy nie pozostawali na rynku z towarem, import zaś nasion zagranicznych jest spowodowany wyłącznie tylko zbyt małym zbiorem siemienia lnianego w kraju.

W tym stanie rzeczy zdawałoby się, że umowa między rolnictwem i olejarnictwem powinna mieć na odcinku nasion lnianych charakter tylko porządkowy, stwierdzający istotny stan rzeczy i raczej tylko formalnie zobowiązujący do odbioru całkowitego zbioru nasion oleistych, bez żadnych dodatkowych zabezpieczeń. Nie stało się bowiem nic takiego, coby mogło uprawniać do przypuszczenia, że olejarnie nie zakupią krajowego siemienia, skoro odbiorcy nadal domagają się oleju, wytłoczonego z takich właśnie nasion.

Jednak wbrew przewidywaniom, strona rolnicza zażądała nietylko rozdziału domniemanego zbioru lnu między poszczególne olejarnie, lecz nawet zabezpieczenia odbioru nasion, przez złożenie odpowiednich weksli kaucyjnych w Państwowym Banku Rolnym. Wszelkie ze strony przemysłu argumenty, że zabezpieczenie takie — mogące mieć pewne podstawy przy umowach o odbiór nasion rzepaku i rzepiku — w danym wypadku jest pozbawione słuszności, nie znalazło uznania ani zrozumienia. Pragnąc doprowadzić do porozumienia bez uciekania się do arbitrażu, strona przemysłowa przychyliła się ostatecznie — wbrew swemu

pierwotnemu stanowisku — do propozycji rolnictwa, pragnąc okazać w ten sposób maksimum dobrej woli. Z tych samych względów przemysł był zmuszony akceptować nieusprawiedliwienie wysokie ceny siemienia lnianego.

Podpisana umowa przewiduje więc procentowy udział poszczególnych olejarni w odbiorze siemienia lnianego, wysokość gwarancji wekslowej, sposób płatności, gatunek siemienia (według norm giełd krajowych), wreszcie ustala ceny siemienia lnianego, które określono na zł. 42,50 za 100 kg w sierpniu i we wrześniu, z progresją aż do ceny zł. 48 za 100 kg w marcu i w kwietniu. Umowa obejmuje również nasiona konopi, których cena wzrasta w podobny sposób od zł. 32 do zł. 37,50 za 100 kg.

Należy podkreślić, że odbiór nasion lnianych powinien następować progresywnie. Gdyby bowiem rolnictwo chciało sprzedać całą ilość zebranych nasion lnu natychmiast po zbiorach, wówczas pociągnęłoby to za sobą fatalne konsekwencje dla obydwu stron, a nawet niemożność wykonania umowy. Gromadzenie bowiem wielkich zapasów nasion lnu w jednym miejscu — na składach olejarni — z łatwością może się skończyć utratą całego zbioru, z uwagi na znaczne niebezpieczeństwo ogniowe przy nadmiernej koncentracji nasion. Tymczasem te same nasiona w niewielkich składach u rolnika niebezpieczeństwa takiego nie przedstawiają. Celem progresji cen jest właśnie otrzymanie najkorzystniejszej dla rolnictwa ceny, którą osiągnąć można, sprzedając len nie na początku, lecz pod koniec roku gospodarczego. Oferując więc znaczniejsze ilości siemienia we wrześniu, rolnictwo ponosi efektywną stratę. Ponadto wskazać trzeba, że niewysoki kapitał obrotowy i brak odpowiednich magazynów olejarni polskich nie pozwalają na natychmiastowy wykup wszystkich ilości siemienia lnianego na początku kampanji. Zarówno więc w interesie przemysłu jak rolnictwa leży *stopniowy* zakup siemienia lnianego.

Z tych też względów przewidywać trzeba, że Centrala Obrotu Nasion Oleistych — zarówno w interesie rolnictwa jak przemysłu — nie będzie oferowała w najbliższym czasie zbyt wielkich ilości lnu.

PRZEMYSŁ CHEMICZNY WOBEC POWODZI

Nawiązując do informacji, podanych w Nr. 15 i 16 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” z dnia 1 i 15 sierpnia b. r. ogłaszamy dalsze ofiary, złożone przez fabryki chemiczne na cele pomocy ofiarom powodzi:

Zakłady Solvay w Polsce dary w naturze i	zł. 15.000
Lignoza Sp. Akc.	zł. 12.000
Zjednoczenie Fabryk Superfosfatowych w Polsce, dary w naturze i	zł. 3.000
Eryk A. Kołłontay Fabr. Mydła	zł. 2.080
Przemysł Chemiczny „Boruta” Sp. Akc., dary w naturze i	zł. 1.500
Polskie Zakłady Przemysłu Cynkowego Sp. Akc.	zł. 1.000
Sp. Akc. Fryderyk Puls	zł. 1.000
Zakłady Chemiczne w Winnicy Sp. Akc.	zł. 1.000
Setzer i Werner Sp. Akc.	zł. 500
Akcyjne T-wo Kurlandzkiej Olejarni w Wilnie	zł. 500
Fabryka Mydła Reģera w Poznaniu	zł. 500
Fabryka Chem.-Farm. Dr. A. Wander Sp. Akc. dary w naturze i	zł. 385
Warszawskie T-wo „Motor” Sp. Akc. dary w naturze i	zł. 325
Sp. Akc. Fabryk Chemicznych „Radocha”	zł. 250
Fabr. Lakierów i Fabr. „Nobiles” Sp. Akc.	zł. 200
Fabryka Bieli Cynkowej B-ci Löbbecke	zł. 200
Sommer i Nower Sp. Akc.	zł. 200
Fabr. Farb Mineralnych i Chemicznych B-cia Inwald i A. Sercarz	zł. 200
Sp. Akc. Zakładów Chemicznych w Częstochowie	zł. 200
Myszkowska Fabr. Sztucznego Jedwabiu Sp. Akc.	zł. 200
Wytwórnia Fotochemiczna „Ero”	zł. 185
Przemysł gumowy „Ardal” Sp. Akc. dary w naturze i	zł. 100

Ponadto dary w naturze złożyli:

Związek Warszawski Przem. Mydlarskiego, Związek Lwowski Przem. Mydlarskiego, Związek Krakowski Przem. Mydlarskiego, Sp. Akc. Chem. Fabr. „Dr. Rattner”, E. Socha i S-ka w Król. Hucie, J. Kindler w Kaliszu, „Persil” Polska Sp. Akc., E. G. Gammi Fabr. Mydła w Gdańsku, J. J. Berger w Gdańsku, Wielkopolska Spółka Dzierżawna Dr. Roman May oraz B-cia Gronowsky i Kołton w Kaliszu.

TOWARZYSTWO HANDLU ZAGRANICZNEGO

Z inicjatywy Centralnego Związku Przemysłu Polskiego i Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego rozpoczęto organizację Spółki Akcyjnej Handlu Zagranicznego.

Spółka miałaby na celu przejęcie od Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego tych czynności handlowych, dotychczas przez Towarzystwo wykonywanych, które nie posiadają ściśle powierniczego charakteru.

Wychodząc z założenia, że właścicielami tego rodzaju przedsiębiorstwa, które będzie posiadało poważny wpływ na organizację eksportu i pomocy dlań z jednej strony, z drugiej zaś będzie zabierało głos w sprawie dopuszczenia i obciążenia importu, winny być zainteresowane przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe — Centralny Związek zwrócił się między innymi do naszego Związku z propozycją subskrybowania akcji.

Związek nasz, że nie mając w zakresie swego działania statutowego czynności handlowych, postanowił skolei zwrócić się do zrzeszonych w jego łonie przedsiębiorstw, zainteresowanych w przywozie lub wywozie, z tą propozycją.

Przedstawiciel Związku ze względu na konieczność zachowania kontaktu, wszedł do tymczasowego Komitetu organizacyjnego.

Termin subskrypcji kapitału akcyjnego określony został na dzień 5 września r. b.

Związek udziela szczegółowych informacji w sprawie organizacji Towarzystwa.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Krótkoterminowe układy kontyngentowe zawarte z niektórymi krajami wygasają w okresie jesiennym, nadto niektóre inne układy będą uzupełniane w tymże okresie; wobec powyższego Związek przystępuje do rejestracji ewentualnych dodatkowych postulatów, dotyczących eksportu do niżej wymienionych krajów oraz do aktualizacji postulatów dotychczas niezrealizowanych. Lista krajów jest następująca:

Austria.
Dania.
Grecja.
Hiszpanja.
Szwecja,
Węgry.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 24 „Informatora Eksportowego”):

Australijski Związek. Zakaz przywozu barwników syntetycznych.

Austria. Zakazy przywozu: węglanu amonu, azotanu potasowego, zabawek z kauczuku.

Bułgaria. Zakaz importu produkcji i handlu heroiną.

Holandja. Obok skontyngentowania, import makuchów został scentralizowany i powierzony Monopolowi Rolniczemu Bydła (vide tenże Nr. 24 „Informatora” str. 4).

Meksyk. Obniżenie stawek celnych na oleje i tłuszcze, leki, środki dezynfekcyjne.

Rumunja. Ograniczenie drobnych importów pozakontyngentowych (wartości poniżej 2000 lei) do potrzeb osobistych importującego.

Syrja. Zmiany stawek na: mydła toaletowe, kwas węglowy.

Urugwaj. Ogólna reglamentacja importu z dniem 5.VIII.1934.

Zanotowane zostało w Związku zgłoszenie importera produktów chemicznych i farmaceutycznych na Łotwie.

Nawiązując do notatki w Nr. 13 „Wiadomości” w sprawie obowiązku ubezpieczenia transportów eksportowych w zakładach ubezpieczeniowych polskich, względnie zagranicznych upoważnionych do działalności w Polsce, wyjaśniamy, że obowiązek ten żadną miarą nie będzie obciążać czy utrudniać działalności eksportowej firm krajowych. Państwowy Instytut Eksportowy zwraca tu przede wszystkim uwagę na to, że każda firma może uzyskać zezwolenie na ubezpieczenie przesyłki w zakładzie ubezpieczeniowym zagranicznym od Komisarza P. U. K. U. w Gdyni (p. J. Dereziński, Gdynia, gmach „Żegluga Polskiej”). Prośba o zezwolenie winna być odpowiednio umotywowana i udokumentowana, w wypadkach zaś wątpliwych Komisarz będzie zasięgał opinii Państwowego Instytutu Eksportowego. Dla przyspieszenia toku załatwienia takich próśb, mogą firmy przysłać je wprost do Instytutu, który przekaże je Komisarzowi już wraz ze swą opinią. Instytut zaznacza, że w wypadkach, gdy firma zawiera często pewnego typu umowy, wymagające ubezpieczenia transportów w zakładzie zagranicznym, będzie ona mogła uzyskać stwierdzenie ogólne takiej konieczności, a na podstawie tej później uzyskiwać zezwolenie dla poszczególnych transakcyj, już po ich dokonaniu.

Instytut wyjaśnia dalej, że od obowiązku ubezpieczenia transportów w zakładach krajowych nie są wolne firmy krajowe, wysyłające towar przez Gdańsk, za pośrednictwem tamtejszych towarzystw transportowych czy agentów, którzy za nie towar ubezpieczają: w tych wszystkich wypadkach jest rzeczą firmy krajowej wydać swemu gdańskiemu agentowi odpowiednie polecenie. Otrzymanie zezwolenia, o którym wyżej była mowa, jest tu oczywiście tak samo możliwym.

Wreszcie Instytut wyjaśnia, że firma krajowa będzie zawsze wolna od wszelkiej odpowiedzialności, jeżeli sprawę ubezpieczenia transportu zleci maklerowi ubezpieczeniowemu krajowemu, nie wiążąc go jakimiś szczególnymi zastrzeżeniami.

KRONIKA

Dn. 30 sierpnia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, dwóchsetne w kolejności zebrań Zarządu, od chwili założenia Związku.

Zebrań poświęcone było ostatecznemu uzgodnieniu projektu nowego statutu Związku Przemysłu Chemicznego.

Ponadto, na temże posiedzeniu Zarządu przyjęto w poczet członków Związku następujące fabryki chemiczne:

Górnośląskie Wytwórnice Farb i Przetworów Chemicznych, Katowice — Ligota.

Warszawska Fabryka Ekstraktów Garbarskich, Warszawa.

Fabryka „Wrzosowa” (wytwarzająca obecnie dwuchromiany sodu i potasu), Raków koło Częstochowy.

Jak wiadomo, Polska jest największym producentem wosku ziemnego (ozokerytu). Tymczasem użytkowanie wosku ziemnego w polskim przemyśle chemicznym jest stosunkowo niewysokie. Byłoby do życzenia, aby poszczególne przedsiębiorstwa chemiczne zainteresowały się możliwością szerszego niż dotychczas wykorzystania wosku ziemnego do dalszego przerobu, zwłaszcza w zakresie artykułów opartych o ozokeryt, nieprodukowanych obecnie w Polsce, lecz sprowadzanych z zagranicy. Ewentualne sprostowania lub inicjatywę w tym zakresie fabryki chemiczne zechcą kierować do Związku Przemysłu Chemicznego.

Otwarcie tegorocznych Targów Wschodnich odbędzie się dn. 1 września r. b., przy najbliższym współdziałaniu Izby Przemysłowo-Handlowej we Lwowie oraz Prezydium m. Lwowa.

Uczestnicy Targów korzystać będą z ok. 38% zniżki taryfy kolejowej, zarówno w drodze do Lwowa jak i spowrotem w 3-ch okresach pięciodniowych:

- od 31 sierpnia do 4 września
- od 7 września do 11 września
- od 12 września do 17 września 1934.

Karty uczestnictwa, uprawniające do zniżek kolejowych jak i do uzyskania 2 bezpłatnych biletów wstępu na Targi, są do nabycia we wszystkich Oddziałach Orbisu i kioskach „Ruchu”, w cenie zł. 3. — dla osób z województw Małop. Wsch. i Wołynia, i zł. 4.— dla pozostałych województw Rz. P.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Kwaśny siarczyn sodowy, używany w mniejszych ilościach w garbarstwie, importowany z zagranicy (w r. 1933 przywóz wyniósł prawie 900 tonn), jest obecnie produkowany w Polsce w większych rozmiarach — niezależnie od istniejących już instalacji. Do wytwarzających już bisulfit w pewnych ilościach fabryk (Sp. Akc. „Boruta”, Pabjanicka Sp. Akc. Przemysłu Chemicznego) przybyło obecnie nowe urządzenie, zainstalowane w Śląskich Kopalniach i Cynkowniach, które wytwarzają produkt 65%-wy. Łączna zdolność wytwórcza wszystkich istniejących u nas urządzeń pozwoli już obecnie zaniechać importu kwaśnego siarczynu sodowego, którego przywóz byłby dzisiaj zbędny, a gospodarczo i technicznie nieuzasadniony.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	420 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	160 "	rogowa 13/14%N	35 "
" czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,53 "	" czysty w łuskach	52,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,25 "	Octan sodu	120 "
Azotan amonu	100 "	" ołowiu	200 "
Azotyn sodowy	120 "	Oleina	175 "
Benzol handlowy 90%	92 "	Oleum 20%	19,24 "
" czysty	104 "	Olej lniany	175 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Boraks	90-100 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chlor ciekły	115 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych	
Chlorek cynku 50° Bé	30 "	za 1 kg	8,00 "
* Chlorek wapna bielący	30,6 "	Smola preparowana	16,50 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "	Saletra amonowa	100 "
Chlorobenzol	165 "	Saletra potasowa	130 "
Chloroform czysty	800 "	* Saletra sodowa 15,5% N ₂	28,10 "
" „pro narcosi”	1,800 "	* Salmjak raf.	120 "
Eter siarkowy	450 "	Siarczan amonu	23,70 "
Fenol czysty	265 "	* Siarczan miedzi	65-75 "
Formalina 40%	220 "	* Siarczek sodu 60/62%	64 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 "	Soda amonjalkalna	25 "
" techniczna 85/88%	150 "	* " kaustyczna	54 "
Karbolinum	29,75 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Klej kostny	230 "	Stearyna	155 "
Klej skórny	250 "	Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Krezol czysty	128 "	Toluol czysty	115 "
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95 "	Woda amonjalkalna chem. czysta zaw.	
Kwas mrówkowy 80%	235 "	+ 25% NH ₃	60 "
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "	Żelatyna techn.	400 "
" solny 19°/21° Bé	10 "		
" octowy techn. 30%	80 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



**KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA**



**ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84**

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI 3. m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa Mazowiecka 7, 5.84-30
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80. Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZEDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda amonjalkalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa. Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
		Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30.
		Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 WRZEŚNIA 1934 R.

PRZEMYSŁ CHEMICZNY A KSZTAŁCENIE CHEMIKÓW

Dn. 1 września r. b. „Kurjer Poranny” umieścił obszerny artykuł p. t.: „Kształcenie chemików — potrzebą chwili”, napisany na podstawie materiałów, zebranych i opracowanych przez p. Prof. Józefa Zawadzkiego.

Artykuł ten zasługuje na zupełnie szczególną uwagę, gdyż podaje próbę zestawienia subsydjów i dotacji, jakie przez przemysł chemiczny były w ostatnich latach przeznaczane na cele, związane z kształceniem chemików. Prof. Zawadzki cytuje więc przedewszystkiem dwa stale istniejące fundusze naukowe przy Wydz. Chemii Politechniki Warszawskiej. Sp. Akc. „Radocha” utworzyła więc fundusz w wysokości ok. 200 tysięcy złotych, od którego odsetki przeznaczane są na stypendja dla młodych chemików, którzy ukończyli studia i prowadzą nadal badania naukowe. Sp. Akc. „Wysoka” utworzyła fundusz na laboratorja badania cementu imienia B-ci Eigerów. Na fundusz ten wpłynęło dotychczas ok. 80 tysięcy złotych.

Ponadto od szeregu firm wpływają niestałe ofiary na prace laboratoryjne, wydawnictwa naukowe, organizacje kongresów i t. p.

Zbliżający się początek roku akademickiego z natury rzeczy każe zatrzymać się dłużej nad sprawą kształcenia studentów chemii technicznej. Jak wiadomo, Politechnika Warszawska nie posiadała dostatecznych pomieszczeń dla przeszło 4.000 studentów. Ponadto, dawniejsze pracownie nie były przystosowane do potrzeb chwili bieżącej. W dziedzinie chemii nauczanie technologii weszło na zupełnie nowe tory. Postęp techniki w chwili dzisiejszej w stosunkowo mniejszym stopniu zależy od prac typu najciślej laboratoryjnego, gdyż większe znaczenie ma obecnie badanie podstaw fizyko-chemicznych różnych czynności technologicznych, oraz stosowanie nowych sposobów pracy (np. bardzo wysokich ciśnień), naogół — dojście do celu w sposób najprostszy i najtańszy, ale właśnie dlatego wymagający udoskonalonej aparatury.

Pomieszczenia chemiczne w Politechnice Warszawskiej nie pozwalały dotychczas na postawienie nauczania technologii chemicznej w takiej właśnie płaszczyźnie. Niezbędne było umo-

żliwienie studjum procesów w warunkach, możliwie zbliżonych do technicznych. Toteż parę lat temu przystąpiono do budowy gmachów technologicznych, którą prowadzi „Towarzystwo Studjum Technologicznego”, pod wysokim protektoratem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej. Dziś już czynny jest instytut metalurgji i metaloznawstwa, niebawem nastąpi uruchomienie nowych zakładów.

Że praca dała owoce — zawdzięczać to należy gorącemu poparciu władz państwowych i ofiarności przemysłu prywatnego. Decydujący wpływ na powstanie nowych placówek wywarło przeznaczenie 500.000 zł., postawionych przez Zakłady Solvayowskie do dyspozycji niedawno zmarłego Zygmunta Toeplitza — z okazji jego 40-letniego jubileuszu pracy technicznej. Zygmunt Toeplitz, wybitny przemysłowiec i dobry obywatel, postanowił przelać tę sumę na cele urządzeń i aparatury zakładów technologii chemicznej. Jako warunek postawiono, aby suma ta była użyta wyłącznie na urządzenia i przyrządy, natomiast aby budynek został wzniesiony z innych funduszków. Postanowienie to skierowało całą sprawę na tory realne, pospały się ofiary przemysłu: listę ofiar zapoczątkowała fabryka chemiczna „Rędziny”, przemysł cementowy ofiarował bezpłatnie połowę niezbędnego cementu, ponadto zgłoszono wiele innych obietnic, które zapewne będą dotzymane.

Fundacja Solvayowska imienia Zygmunta Toeplitza odgrywa jeszcze inną doniosłą rolę. Do chwili bowiem wydatkowania całej sumy na wspomniane cele, Tow. Solvay wypłaca procenty w wysokości 8 od sta, przeznaczone na stypendja dla młodych chemików. Ze stypendjów tych korzystało dotychczas ok. 100 osób, z wielkim pożytkiem dla rozwoju chemji w naszym kraju.

P. Prof. Zawadzki kończy swój artykuł apelem do kół przemysłowych i handlowych, które powinny podążać za mądrą inicjatywą i przykładem zmarłego Zygmunta Toeplitza, przyczyniając się do ostatecznego rozwiązania tak ważnego w naszym kraju zagadnienia kształcenia chemików.

PRZEMYSŁ CHEMICZNY WOBEC POWODZI

Przeprowadzana na terenie przemysłu chemicznego akcja przyjsia z pomocą ofiarom powodzi, spotkała się z należytem zrozumieniem — o czem świadczą osiągnięte rezultaty.

Wobec powagi chwili nieomal wszystkie zrzeszone przedsiębiorstwa oraz znaczna część pozazwiązkowych pośpieszyły z natychmiastową i gorliwą ofiarnością. Poważne ofiary zostały również złożone przez zagraniczne firmy chemiczne, naskutek oddziaływania na nie zaprzyjaźnionych przedsiębiorstw krajowych. Pozostałe nieliczne fabryki niewątpliwie spełnią swój obowiązek społeczny.

W uzupełnieniu list ofiarodawców, opublikowanych w poprzednich numerach „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”, ogłaszamy dalsze ofiary, złożone przez fabryki chemiczne, z wyjątkiem tych ofiar, które pragną kryć się w cieniu samarytańskiej skromności:

„Electra” Société pour L'Electricité Appliquée w Bazylei . . . fr. szw. 5.000.—	
Zakłady „Elektro” Sp. z o. p. . . zł. 2.000.—	
Hutnicze Zakł. Chem. Sp. Akc. . . zł. 1.200.—	
Fabryka Chemiczna „Gzichów” Sp. Akc. zł. 500.—	
Fabryka Chemiczna Wola Krzyszto- porska (dalsze) zł. 500.—	
Two. „Elektryczność” Sp. Akc. da- ry w naturze i zł. 480.—	
Fabr. Przetw. Chem. „Rędziny” Sp. Akc. dary w naturze i zł. 335.—	
Fabr. Bieli Cynkowej „B. i J. In- wald” zł. 300.—	
Sp. Akc. „Huta Feniks” zł. 300.—	
J. D. Potoka Synowie Sp. Akc. dary w naturze i zł. 287.50	
L. Nasiorowski zł. 250.—	
Fabryka Waty „Valetudo” zł. 50.—	
oraz Antoni Jankowski 0,5% od wypłat w ciągu 3 miesięcy.	

Z przeprowadzonej przez Związek ewidencji wynika, że w większości przedsiębiorstw chemicznych ogół pracowników umysłowych i fizycznych opodatkował się na rzecz akcji powodziowej w wysokości przewidzianej przez centralne organizacje, reprezentujące zrzeszonych pracowników umysłowych i fizycznych, mianowicie 1 do 2% od pensyj miesięcznych pracowników umysłowych w ciągu 3 miesięcy i 1% od zarobków pracowników fizycznych w ciągu dwóch do trzech miesięcy, w zależności od warunków lokalnych.

W celu usprawnienia zbierania zadeklarowanych przez pracowników sum, byłoby wskazane by pracodawcy, za zgodą pracowników, potrącali je przy wypłacie zarobków. Zainkasowane sumy należy wpłacać do miejscowych komitetów pomocy ofiarom powodzi, lub do P.K.O. na konto właściwego Komitetu wojewódzkiego, lub wreszcie do P. K. O. Nr. 2200 — Ogólno Polski Komitet Pomocy Powodzianom.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Sp. Akc. „L. Spiess i Syn” przystąpiła do produkcji lanoliny, która sprowadzana była dotychczas z zagranicy. Lanolina znajduje szerokie zastosowanie przy wyrobie leków, w kosmetyce do wyrobu kremów, emulsyj i t. p., oraz w technice przy natłuszczaniu skór, pasów napędnych i t. p.

Pomimo dość znacznego w kraju naszym spożycia, wynoszącego kilkadziesiąt tonn lanoliny rocznie, Polska nie produkowała dotychczas tego artykułu.

Wypuszczenie na rynek polskiej lanoliny pozwoli na całkowite zaniechanie zbędnego już teraz importu i przyczyni się w ten sposób do dalszej aktywizacji naszego bilansu handlowego.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Nawiązując do notatki zawartej w Nr. 15 „Wiadomości” podajemy niektóre postanowienia Protokołu dodatkowego do traktatu handlowego polsko-fińskiego, interesujące przemysł chemiczny.

Zniżki lub stabilizacje ceł przyznane przez Finlandję — Polsce są następujące:

	Poz. tar. celnej fińskiej.	
	636	(Miedź, nikiel, cyna, cynk i inne metale specjalnie niewymieniono jak również ich stopy oraz wyroby z nich).
		Nieobrobione, jak również ziarkowane; w prętach, luła cynowa, mone ty miedziane i niklowe, anody.
		a) Miedź i cynk nieobrobione bez cła
		b) Inne bez cła.
ex 845	a) Biel ołowiana, biel cynkowa, minja ołowiana i siarczan baru (biel trwała).	0.40 Mk. f. 1 kg.
875	Proch górniczy.	1.80 Mk. f. 1 kg.
920	Węglik wapnia, karborundum (węglik krzemu), inne węgliki specjalnie niewymienione.	0.30 Mk. f. 1 kg.

Dodać należy, że protokół ograniczył wzajemne korzystanie z klauzuli największego uprzywilejowania. Polska zrzekła się korzystania z ceł konwencyjnych, przyznanych przez Finlandję W. Brytanji a dotyczących niektórych wyrobów włókienniczych, natomiast Finlandja zrzekła się korzystania z ceł konwencyjnych przyznanych Czechosłowacji i Szwecji w następujących pozycjach polskiej taryfy celnej:

733	p. 2. Obuwie gumowe.
737	Rękawice gumowe przezroczyste
	p. 1. i z gumy prażkowanej.
	p. 2. Inne.

Towary fińskie, clone według tych pozycji, opłacać będą stawki autonomiczne II kolumny taryfy.

Ponadto zawarty został układ kontyngentowy polsko-fiński. Ze względu na brak reglamentacji (z wyjątkiem węgla) w Finlandji, układ ten dotyczy kontyngentów udzielonych przez Polskę.

Protokół celny prowizorycznie wprowadzono w życie dn. 25 lipca r. b.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 25 „Informatora Eksportowego”).

Finlandja. Z dniem 25 sierpnia wygaśł traktat handlowy z Hiszpanją. Obecnie zatem towary polskie wywożone do Hiszpanji oraz towary hiszpańskie przywożone do Polski, nie korzystają z klauzuli największego uprzywilejowania. Obroty towarami zakazanymi odbywają się na zasadach handlu kompensacyjnego.

Francja. Globalne podwyższenie ceł o 4%.

Kuba. Zniesienie ograniczeń wypłat zagranicznych z dniem 14.VII 1934.

Litwa. Zniżki celne na: superfosfaty, opony samochodowe.

Rumunja. Projektowane podwyższenie opłat licencyjnych.

Włochy. Zakaz przywozu: celuloиду, superfosfatów mineralnych i kostnych

Z przedstawicielem Konsulatu Rzeczypospolitej w Amsterdamie omówione zostały szczegółowo możliwości zbytu w Indjach Holenderskich.

Firma hiszpańska, produkująca esencje i ekstrakty, interesuje się importem wszelkiego rodzaju produktów chemicznych z Polski.

KRONIKA

Dn. 13 września r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego R. P., poprzedzone wspólną fotografią członków Zarządu, wykonaną z okazji zakończenia drugiej setki posiedzeń Zarządu, w kolejności zebrań od chwili założenia Związku.

Zarząd na 201-em posiedzeniu zajmował się sprawą przepisów wykonawczych do nowego prawa przemysłowego, w szczególności w zakresie uzdolnień zawodowych do prowadzenia przemysłu chemicznego, oraz w odniesieniu do tych postanowień prawa przemysłowego, które dotyczą koncesjonowania fabryk barwników i półproduktów organicznych.

Ponadto, Zarząd zapoznał się z bieżącym stanem prac traktatowych.

Nawiązując do wiadomości o wosku ziemnym (ozekerycie) w poprzednim numerze naszego wydawnictwa komunikujemy, że eksploatacją wosku ziemnego zajmuje się Sp. Akc. „Borysław” dla przemysłu wosku ziemnego i oleju skalnego w Borysławiu, dokąd należy się zwracać o szczegółowe informacje, oferty i t. d.

Podajemy do wiadomości, że ukazała się aktualna i dobrze opracowana broszura p. t. „Co każdy wiedzieć powinien o zasadach obrotu obligacjami Pożyczki Narodowej” z przedmową Ko-

misarza Generalnego Pożyczki. W 4-ch działach broszury umieszczone są Rozporządzenia Ministra Skarbu i Obwieszczenia Komisarza Generalnego; przejrzysty układ materiału umożliwia każdemu posiadaczowi obligacji Pożyczki szczegółowo zapoznać się z uprawnieniami, przysługującymi mu w zakresie przelewów, kaucyj, podatków i t. p. Broszurę nabyć można w administracji wydawnictwa, Warszawa, Marymoncka 5, cena wynosi zł. 1.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 74 z dn. 22 sierpnia r. b. ukazało się pod poz. 702 Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dn. 1 sierpnia 1934 o opłatach za analizy w Państwowym Zakładzie Higjenu.

Rozporządzenie to ogłasza nową takse za czynności analityczne, zastępując w ten sposób dawną takse, niezmienną od r. 1925.

W Dz. Ust. Nr. 75 z dn. 28 sierpnia r. b. ukazało się pod poz. 704 Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z dn. 8 sierpnia 1934, w sprawie przywozu z zagranicy surowców i przetworów pochodzenia zwierzęcego.

Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia, przywóz tranu może być uskuteczniany wyłącznie przez urzędy celne pierwszej klasy, przyczem tran powinien być zawarty w szczelnym opakowaniu. Nie są natomiast potrzebne świadectwa zdrowotne; Rozporządzenie to jest o tyle ważne, że dotychczas urzędy celne w pewnych wypadkach żądały przedstawienia świadectwa weterynaryjnego przy sprowadzaniu tranu.

Niezbędne jest natomiast przedstawienie odpowiednich świadectw weterynaryjnych przy sprowadzaniu z zagranicy: suchych i prasowanych kopyt, racic i rogów, tudzież mąki z tych materiałów.

W Dz. Ust. Nr. 79 z dn. 6 b. m. ukazało się pod poz. 741 Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 29 sierpnia 1934 o budowie i stanie technicznym wytwórnicy acetylenowych.

Rozporządzenie to obejmuje szczegółowe przepisy, dotyczące wytwórnicy; wchodzi w życie dn. 6 marca 1935 r.

W „Monitorze Polskim” Nr. 198, 199, 201, ukazały się zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 29 sierpnia 1934 r. o wyborach do Izb Przemysłowo-Handlowych: w Warszawie, w Katowicach, w Wilnie, w Lublinie, w Łodzi, w Sosnowcu.

Wybory do tych Izb odbędą się więc w tym samym czasie, na podstawie jednolitej ordynacji wyborczej, obowiązującej we wszystkich Izbach. Istotna różnica między dawnym systemem wyborów do Izb a systemem obecnym polega na zastosowaniu wyborów proporcjonalnych (nie zaś jak dotychczas na nazwiska) we wszystkich 3-ch sekcjach Izb. Wybory ogólne do Izb odbędą się — w wyniku powołanego zarządzenia — z początkiem listopada r. b.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

	Cena zł.
Aceton	420.—
Alkohol metylowy techniczny 90%	160.—
czysty 99%	300.—
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1.53
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1.25
Azotan amonu	100.—
Azotyn sodowy	120.—
Benzol handlowy 90%	92.—
czysty	104.—
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13.50
* Boraks	90—100.—
Chlor ciekły	115.—
Chlorek cynku 50° Bé	30.—
* Chlorek wapna bielący	30.06
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22.—
Chlorobenzol	165.—
Chloroform czysty	800.—
„pro narcosi”	1.800.—
Eter siarkowy	450.—
Fenol czysty	265.—
Formalina 40%	210.—
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220.—
techniczna 85/88%	150.—
Karbolineum	29.75
Klej kostny	230.—
Klej skórny	250.—
Krezol czysty	128.—
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95.—
Kwas mrówkowy 80%	235.—
Kwas siarkowy 60° Bé	6.00
solny 19°/21° Bé	9.50
octowy techn. 30%	85.—

	Cena zł.
Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15.—
rogowa 13/14%N	35.—
Naftalin surowy prasowany	28.00
czysty w luskach	52.50
Octan sodu	120.—
ołowiu	200.—
Oleina	175.—
Oleum 20%	18.—
Olej lniany	145.—
* Potaż kalcynowany 90/95%	120.—
* Potaż żrący topiony 88/92%	140.—
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8.00
Smola preparowana	16.50
Saletra amonowa	100.—
Saletra potasowa	130.—
* Saletra sodowa 15,5% N ₂	28.10
* Salmjak raf.	120.—
Siarczan amonu	23.70
* Siarczan miedzi	65—75.—
* Siarczek sodu 60/62%	64.—
Soda amonjakalna	22.05
* „kaustyczna”	54.—
Sól glauberska krystaliczna	7.00
Stearyna	155.—
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10.72
Toluol czysty	115.—
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH ₃	60.—
Zelatylna techn.	400.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA



ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.”, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI 3. m. 8, tel. 8-38-78.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, 5.84-30
„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	FABRYKA PRZEDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8.75-39.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
	Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 PAŹDZIERNIKA 1934 R.

TRUDNOŚCI EKSPORTOWE

Działalność eksportowa przemysłu polskiego coraz częściej staje w obliczu nowych trudności, niejednokrotnie niemożliwych do pokonania.

Dopóki osią tych trudności było zagadnienie dostosowania ceny eksportowej do cen światowych danego towaru — dotąd zadanie wytwórcy pracującego na eksport, jeśli nawet nie było łatwe — pozwalało ześrodkować wysiłki w jednym kierunku — potaniaenia kosztu własnego, uzyskania pomocy w postaci zwrotu cła, lub innej podobnej formie, obniżenia kosztów przewozu. Wprawdzie i tutaj, zwłaszcza z winy tej okoliczności, że niemal w żadnym wywozonym towarze wytwórczość polska nie przekracza paru procent wytwórczości światowej, wysiłek zarówno wytwórcy, jak i wszystkich pomagających mu niejednokrotnie był ponad ich siły.

Dalsze forsowanie produkcji przeznaczonej na eksport niewątpliwie odbiłoby się na egzystencji samych fabryk; na szczęście, nie mamy jeszcze do czynienia z tym objawem w Polsce i narazie wiemy o nim tylko z przykładów zagranicznych.

Jednakże obecnie mamy do czynienia w wzrastającym stopniu z trudnościami, wynikającymi z coraz ściślejszego zamykania swych granic przez państwa importujące. Jeśli nawet przyjąć, że i najwyższe cło może być pokonane przy odpowiednim obniżeniu ceny, to przed zakazem przywozu lub odmową przydziału dewiz stanąć trzeba zupełnie bezradnie.

Ograniczenia towarowe i dewizowe pomyślane pierwotnie jako środki ochrony bilansu handlowego i płatniczego, rzadziej jako pomocniczy środek ochrony wytwórczości — coraz bardziej staje się narzędziem polityki handlowej, niezawodnym instrumentem negocjacyjnym.

Ostatnio zanotować można coraz szersze wkraczanie na drogę reglamentacji handlu we Włoszech, w Norwegii, w Holandji.

Wydaje się bezsporne, że wśród artykułów przemysłowych, które pierwsze padają ofiarą reglamentacji, znajdują się, obok wyrobów przemysłu tekstylnego, produkty chemiczne.

Zanotowane w Informacjach Eksportowych „wiadomości”, tylko od dnia 1 czerwca r. b., t. j. w okresie czterech miesięcy, zmiany, polegające na zreglamentowaniu obrotów chemicznych — zawarte zostały w pięćdziesięciu czterech wzmiankach, dotyczących zgórá dwudziestu krajów i paruset produktów.

Taki obrót międzynarodowych stosunków handlowych wymaga niestety także gruntownej zmiany wewnętrzznego podziału pracy w kraju eksportującym. Rolę eksportera i kupca coraz

bardziej brać na siebie musi czynnik urzędowy, wyposażony sam w broń zaczepną, zakaz przywozu do własnego kraju.

Rodzi się przytem pytanie, czy broń, którą dysponuje Polska jest dość, jak na obecną chwilę, wyostrzona, wiemy bowiem, że nasze zakazy przywozu obejmują około 60% importu, pozostały import przenika swobodnie, nie może zatem stać się punktem wyjścia polityki handlowej. Okoliczność ta staje się szczególnie jaskrawa w stosunkach z państwem całkowicie reglamentującym obrót dewizowy, i wydaje się, że zarządzenie całkowicie zamykające import, nawet dotychczas wolnych do przywozu towarów z krajów, które reglamentują obrót dewizowy lub całkowicie reglamentują import, zaczyna być niezbędne.

Tylko po wprowadzeniu tego zarządzenia, bez uciekania się do reglamentacji dewiz w Polsce, będziemy mogli wprowadzić clearing dewizowy w stosunku do szeregu krajów, co zabezpieczy nasz bilans handlowy z temi krajami od nieuniknionego salda biernego (jeśli nie na papierze, to w rzeczywistości, t. j. po odrachowaniu sum „zamrożonych”), zaś eksporterom zapewni i przyspieszy uzyskiwanie dewiz za dokonany eksport.

Naszkicowana wyżej sytuacja eksportu zwiększa obowiązki organizacji zawodowych, które, z natury swych trwałych kontaktów z urzędowymi negocjacjami, muszą z jednej strony stale i pilnie śledzić zawarcie i odnawianie między państwowych układów kontyngentowych, z drugiej zaś pozostawać w nieustannym kontakcie z reprezentowanymi eksporterami, informując ich natychmiast o każdej zmianie warunków eksportu do danego kraju i gromadząc codziennie postulaty polityczno-handlowe.

Nadto rozwój transakcyj clearingowych i kompensacyjnych zmusza organizacje do zapewnienia sobie współdziałania w kierownictwie instytucji prywatno-gospodarczych, którym, słusznie, powierzona zostaje technika administrowania handlem zagranicznym.

Uwagi powyższe nie mają jedynie na celu oświetlenie teoretycznego zagadnienia, przeciwnie, mają one uzasadnić potrzebę żywej współpracy zrzeszonych przedsiębiorstw ze związkami branżowymi przy dostarczaniu materiałów, z których niezawsze doraźny wyniknie skutek, które natomiast orientują co do najbardziej aktualnego stanu naszej wymiany z zagranicą.

Konkretnym tego przykładem jest ogłoszona w niniejszym numerze ankieta w sprawie zamrożonych należności.

ANKIETA W SPRAWIE ZAMROŻONYCH NALEŻNOŚCI

Rada Traktatowa Samorządów i Organizacji Gospodarczych, Warszawa, Czackiego 12, rozesała do firm eksportowych kwestjonariusz następującej treści:

W toku prac nad odzyskaniem zamrożonych należności zagranicznych oraz w związku z trudnościami w otrzymaniu zapłaty za eksportowane towary do państw reglamentujących obrót dewizowy, Rada uprzejmie prosi WPanów o nadesłanie do Sekretariatu Rady danych, dotyczących nieodzyskanych przez Nich należności.

W odpowiedzi należy podawać dokładnie dla każdego kraju osobno:

- datę płatności,
- dotychczas nieodzyskaną sumę,
- rodzaj waluty,
- miejsce zamrożenia (firma odbiorcza, bank prywatny lub państwowy, komisja dewizowa i t. p.),
- rodzaj towaru, eksportowanego, którego dotyczy zamrożona należność.

Powyższe dane należy zgłaszać według podanego schematu.

SCHEMAT

Kraj	Data płatności	Suma	Walu- ta	Miejsce zamrożenia	Rodzaj towaru
Urug- waj	25.III.32	3000	s	Bank Emisyjny F-ma Coock Ltd.	Biel cynkowa Naczynia emalj.
Danja	10 XI.33	2500	£		

Rada zwróciła się do Związku z prośbą o powiadomienie przedsiębiorstw o tej ankiecie, gdyż zachodzi obawa, że szereg przedsiębiorstw mógł zostać pominięty. Wszystkie przedsiębiorstwa winny zatem we własnym interesie dostarczyć danych do ankiety do dn. 10 października r. b. bezpośrednio do Rady Traktatowej.

Niezależnie od powyższego Związek gromadzi osobną ankietę, dotyczącą należności zamrożonych w Rumunii, która bezpośrednio rozesła na została przedsiębiorstwom.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Sp. Akc. „Śląskie Kopalnie i Cynkownie” uruchomiła w swych zakładach chemicznych Katowice—Ligota produkcję siarczanu talu i chloru talu. Produkty powyższe mogą być dostarczane już w chwili obecnej.

INFORMACJE EKSPORTOWE

W Nr. 82 Dziennika Ustaw z dn. 21.IX.1934 pod poz. 753 ogłoszony został tekst Konwencji handlowej i nawigacyjnej pomiędzy Polską a Turcją.

Konwencja prócz zasady klauzuli największego uprzywilejowania i innych typowych postanowień traktatów handlowych zawiera listy zniżek celnych przyznane przez Polskę Turcji oraz przez Turcję Polsce.

Zasługują na uwagę: stabilizacja przez Polskę cła na garbnik valonea, oraz powtórzenie zniżki celnej na oliwę z oliwek, przyznanej Grecji w wysokości 46% cła autonomicznego. Konwencja weszła w życie w dn. 30 sierpnia 1934.

Podkreślamy, że, wprawdzie Konwencja opierająca stosunki między obu krajami na klauzuli największego uprzywilejowania jest pewnym postępem w zakresie interesów naszego eksportu do Turcji, narazie jednak jeszcze pozostaje nierozstrzygnięte zagadnienie kontyngentów importowych do tego kraju oraz zagadnienie przydziału dewiz.

Układ kontyngentowy z Danją, przewidujący przydziały dewizowe na szereg towarów eksportu polskiego, prolongowany został do dn. 31.XII.1934.

Prowadzone są obecnie dodatkowe rokowania w przedmiocie stosunków handlowych z Austrią.

Rokowania handlowe z W. Brytanią zostały wznowione; chwilowo rozpoczęła swą pracę tylko komisja kontyngentowa. Rozpoczęcia prac pozostałych komisji należy się spodziewać w pierwszych dniach października r. b.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (NrNr 26 i 27 „Informatora Eksportowego”).

Austria — skontyngentowanie przywozu węglanu amonu i azotanu potasu (poz. 500 tar. cel.) z dniem 6.VIII.1934.

Chiny — wprowadzenie reglamentacji dewiz. Przydział dewiz na zapotrzebowanie importerów wynosi chwilowo 100%.

Hiszpanja — podwyższenie, do wysokości 10 pesetów od 1 q, taksy importowej na oleje i tłuszcze roślinne i zwierzęce, sprowadzone do produkcji mydła.

Holandja — przedłużenie okresu skontyngentowania opon i płaszczy gumowych do 1.V.1935.

Japonja — projektowane podwyższenie cel na lekarstwa i specyfiki lekarskie.

Litwa — skontyngentowanie z dniem 4.VIII.1934 importu następujących towarów: sole potasowe, saletra chilijska, siarczan amonu, kalosze i inne obuwie gumowe, związki sodu i potasu, kwas siarkowy i kwas solny, preparaty galenowe, lekarstwa, smary, nalewki etc., garbniki, ekstrakty garbarskie, barwniki anilinowe, przędza jedwabiu sztucznego.

Włochy — z dn. 29.VIII.1934 skontyngentowano przywóz następujących towarów: półproduktów organicznych (poz. 744 — 756 włoskiej taryfy celnej), organicznych barwników syntetycznych, lakierów z organicznych barwników syntetycznych.

Skutkiem rozdziału kwot importowanych na towary skontyngentowane — Polsce przypadł w udziale kontyngent na azotniak na r. 1934 w wysokości 10 tonn (sic!).

Zwracamy uwagę na zamieszczone w Nr. 26 „Informatora Eksportowego” wiadomości, dotyczące ograniczeń dewizowych w Hondurasie, oraz o zmianie systemu celnego w republice Salvador.

Jak donosiliśmy w Nr. 12 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” *Argentyna* wprowadziła obowiązek przedstawiania t. zw. faktur konsu-

larnych. Nowe przepisy z tym związane weszły w życie z dniem 1.IX r. b. Izba Handlowa Polsko-Łacińsko-Amerykańska (Warszawa, Hortensji 7, tel. 520-12) wydrukowała jednolite formularze tych faktur, które nabywać mogą zainteresowani pod wyżej wskazanym adresem. Wkrótce ukaze się broszurka wyjaśniająca przepisy o stosowaniu tych faktur.

KRONIKA

Na posiedzeniu Zarządu w dn. 13 września r. b. przyjęto w poczet członków Związku Fabrykę Chemiczną „Scott & Bowne”, Sp. Akc. Łódź, Andrzeja 63.

Minister Przemysłu i Handlu zarządzeniem z dn. 29 sierpnia 1934 zarządził wybory do Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie. Komisarzem Wyborczym mianowany został Inż. F. Grobierski, kierownik Oddziału Przemysłowego Komisarjatu Rządu. Do głównej Komisji Wyborczej, która urzęduje w siedzibie Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, i składającej się z 9-ciu członków, został powołany p. Inż. Tadeusz Zamoyski.

Staraniem biura Komisarza Generalnego Rz. P. w Gdańsku ukazało się oficjalne wydanie wszystkich układów gospodarczych polsko-gdańskich podpisanych w Gdańsku dn. 6 sierpnia 1934.

W szczególności wydawnictwo to zawiera układ celny, układ kontyngentowy, porozumienie w sprawie ustanowienia Izby Handlu Zagranicznego, układ o obrocie produktami rolnictwa, ogrodnictwa i rybołówstwa, układ sanitarny dot. artykułów żywności, układ weterynaryjny i układ dot. ochrony roślin.

Pozatem w powyższym wydawnictwie zawarte są protokoły dodatkowe, wymiana not, listy kontyngentowe i t. d.

Sprzedają zajmuje się Związek Popierania Stosunków Gospodarczych Polsko - Gdańskich („Gezet”) w Gdańsku — Stadtgraben 6, do którego należy skierowywać zamówienia na powyższe wydawnictwo.

Cena egzemplarza wynosi guld. 3.— w Gdańsku i zł. 5.— w Polsce.

Omówieniu treści i znaczenia tych układów poświęcimy wkrótce w „Wiadomościach” osobne sprawozdanie.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Nr. 80 Dziennika Ustaw Rz. P. z dn. 11 września r. b. pod poz. 742 ogłoszona została Ustawa z dn. 15 marca 1934 o obronie przeciwlotniczej i przeciwgazowej.

Jest to ustawa ramowa, która nadaje Ministrowi Spraw Wojskowych w czasie pokoju, a Naczelnemu Wodzowi w czasie wojny, prawo zarządzania pogotowia przeciwlotniczego i przeciwgazowego. Zarządzenie tego pogotowia uprawnia władze wykonawcze do użycia środków przymusowych, oraz powoduje powstanie obowiązku świadczeń wojennych osobistych i rzeczowych.

Następnie Ustawa wylicza sprawy, które mają być załatwione Rozporządzeniem Rady Ministrów oraz reguluje zagadnienie kosztów związanych z przygotowaniem do obrony przeciwgazowej i przeciwlotniczej.

W Nr. 208 „Monitora” z dn. 11 września r. b. pod poz. 276 ukazała się Instrukcja Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 7 września 1934 w sprawie badania przez rzeczoznawców wniosków o dopuszczenie do użytku konstrukcyj wytwornic acetylenowych i urządzeń zabezpieczających.

W Nr. 208 „Monitora” z dn. 11 września r. b. pod poz. 277 ukazał się Okólnik Ministerstwa Skarbu T. 27 z dn. 30.VIII.1934 w sprawie clenia estrów etylowych.

Okólnik ten zwalnia przywożone estry etylowe od opłat monopolowych pod warunkiem, iż estry te odpowiadają będą przepisom § 206 Rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 10.IX.1932 (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 88 poz. 746), czyli zawierać będą mniej niż 10% alkoholu niezwiązanego.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr 58 ukazało się Rozporządzenie Ministra Komunikacji, wprowadzające z dniem 20 września 1934 r. zmiany taryf kolejowych przy przewozie nasion oleistych i olejów roślinnych. Drogą przekształcenia taryfy wyjątkowej B8 koszty przewozu krajowych nasion oleistych zostały dość znacznie niższe w ten sposób, że nasiona dyni, gorczyca, konopi, lnianki, lnu, rzepaku, rzepiku, rzodkwi olejnej i słonecznika opłacać będą klasę 14.

Ponieważ wprowadzenie w życie obniżki kosztów przewozu nastąpiło w terminie późniejszym niż podpisanie umowy pomiędzy przemysłem olejarzskim i producentami nasion oleistych — co niema uzasadnienia gospodarczego — Związek przystąpił do zbierania materiałów w sprawie nadpłaconego przewoźnego przez przemysł olejarzski.

Przekształcona została również taryfa wyjątkowa G. 8, przyczem dla olejów roślinnych z nasion kultury rolnej środkowo-europejskiej ustalona została klasa 6, dla olejów z nasion egzotycznych klasa 5.

Zniesione zostały ulgi specjalne w ramach taryfy wyjątkowej Pg 3, obowiązujące od 1 października 1929 r. i wprowadzone celem odciążenia transportów tłuszczów i olejów roślinnych z drogi lądowej tranzytem przez Niemcy na drogę morską via Gdynia lub Gdańsk. Zmodyfikowanie taryfy wyjątkowej Pg 3 spowodować może przerzucenie transportów na drogę lądową przez Niemcy z poważną szkodą dla gospodarstwa krajowego.

W celu opracowania wniosków, dotyczących rozkładów jazdy osobowych pociągów dalekobieżnych Komitet Eksploatacji Kolei Żelaznych Państwowej Rady Komunikacyjnej powołał specjalną Komisję pod przewodnictwem inż. Czapskiego. Nasuwające się uwagi w sprawie rozkładów jazdy prosimy nadsyłać pod adresem Związku Przemysłu Chemicznego do dnia 15 października r. b.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

	Cena zł.
Aceton	420.—
Alkohol metylowy techniczny 90%	160.—
„ czysty 99%	300.—
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1.53
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1.25
Azotan amonu	100.—
Azotyn sodowy	120.—
Benzol handlowy 90%	92.—
„ czysty	104.—
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13.50
* Boraks	90—100.—
Chlor ciekły	115.—
Chlorek cynku 50° Bé	30.—
* Chlorek wapna bielący	30.06
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22.—
Chlorobenzol	165.—
Chloroform czysty	800.—
„ „pro narcosi“	1.800.—
Eter siarkowy	450.—
Fenol czysty	265.—
Formalina 40%	210.—
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220.—
„ techniczna 85/88%	150.—
Karbolineum	29.75
Klej kostny	230.—
Klej skórny	250.—
Krezol czysty	128.—
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95.—
Kwas mrówkowy 80%	235.—
Kwas siarkowy 60° Bé	6.00
„ solny 19°/21° Bé	9.50
„ octowy techn. 30%	85.—

	Cena zł.
Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15.—
„ rogowa 13/14% N	35.—
Naftalin surowy prasowany	28.00
„ czysty w łuskach	52.50
Octan sodu	120.—
„ ołowiu	200.—
Oleina	175.—
Oleum 20%	18.—
Olej lniany	145.—
* Potaż kalcynowany 90/95%	120.—
* Potaż żrący topiony 88/92%	140.—
Pyrydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8.00
Smola preparowana	16.50
Saletra amonowa	100.—
Saletra potasowa	130.—
* Saletra sodowa 15,5% N ₂	28.10
* Salmiak raf.	120.—
Siarczan amonu	23.70
* Siarczan miedzi	65—75.—
* Siarczek sodu 60/62%	64.—
Soda amonjakalna	22.50
* „ kaustyczna	54.—
Sól glauberska krystaliczna	7.00
Stearyna	155.—
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10.72
Toluol czysty	115.—
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH ₃	60.—
Zelatyna techn.	400.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



**KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNIĄ
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA**



**ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84**

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO-
RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel.
Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI 3.
m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“
Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel.
Piotrków Tryb. 165.
**ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN-
NICY, S. A.** Winnica, poczta Hen-
ryków k Warszawy, tel. 1-a podm. 17.
Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross.
Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.
Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Chlorek wapnia (CaCl₂):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE“, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 5-91-24.
Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS
i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow-
ska 16, tel. Centrala-Spiess.
„Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“,
Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.
**Gliceryna farmaceutyczna i technicz-
na:**
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE-
VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy
Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.
Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza-
wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80.
Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“
Sp. Akc., Warszawa, Złota 35,
tel. 533-49.
Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA,
BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.
**FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN
SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“**,
Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel.
Sochaczew 81.
Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska
Górne, G. Śląsk.
Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE“, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, 584-30
Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA,
BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.
Smola pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska
Górne, G. Śląsk.
**Soda amonjakalna, krystaliczna i kau-
styczna:**
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE“, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 591-24.
Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94
Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA
SZTUCZNEGO JEDWABIU“,
Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
Stearyna:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa
Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Zelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska
Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOSCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 PAŹDZIERNIKA 1934 R.

UMOWY POLSKO-GDAŃSKIE

Zawarte w dniu 6 sierpnia r. b. układy: celny i gospodarczy zamykają okres trwający od dwunastu lat, w ciągu których Gdańsk, stanowiący formalnie część składową polskiego obszaru celnego i gospodarczego był w rzeczywistości stałym niebezpieczeństwem dla muru ochrony celnej i reglamentacyjnej.

Poprzednio, na mocy art. 212 konwencji warszawskiej z r. 1921, Gdańskowi przysługiwało prawo domagania się własnych kontyngentów na towary zakazane do przywozu i to prawie w nieograniczonej wysokości. Taki stan rzeczy, pomyślany w zupełnie odmiennych od dzisiejszych warunkach gospodarczych, mógłby unicestwić działanie zakazów przywozu w Polsce, gdyż importer, ograniczony kontyngentem w Polsce, mógłby zawsze znaleźć towar w Gdańsku i, wobec wspólności obszaru celnego, stamtąd go przywieźć.

Na przeszkodzie tej praktyce stanęło zarządzenie, nakazujące kontrolę na granicy polsko-gdańskiej pod kątem zakazów przywozu oraz postanowienie, dopuszczające do importu do Polski tylko te firmy gdańskie, które zrzekły się korzystania z „własnych” gdańskich kontyngentów.

Ostatecznie zatem te własne kontyngenty ograniczone zostały i słusznie — do wykorzystania dla konsumpcji wewnętrznej Wolnego Miasta.

Sytuacja powyższa pozostawiała jednak wiele do życzenia, pomijając bowiem uciążliwą kontrolę, wyłączała ona konsumpcję gdańską z orbity rękawic handlowych Polski z innymi krajami, które nie zaliczały obrotów z Gdańskiem do obrotów z Polską, wiedząc, że przywóz do Wolnego Miasta i tak się im „za darmo” dostanie na prosty wniosek senatu. Dla firm gdańskich, pragnących, na równych warunkach z importerem polskim, przywozić do Polski, sytuacja ta stwarzała również wielkie trudności.

Obecnie Gdańsk zrzekł się praw z art. 212, godząc się wzamian na zapewnienie mu udziału procentowego w niektórych kontyngentach polskich, zarówno autonomicznych jak i konwencyjnych, oraz na zapewnienie w innych towarach objętych zakazami przywozu pewnych kwot kontyngentowych, wyrażonych w cyfrach absolutnych. Do układu załączony jest szczegółowy wykaz procentów i kwot.

Gdańsk zrzekł się natomiast udziału w kontyngentach otwieranych dla transakcyjnych kompensacyjnych, kontyngentach w wypadkach wyjątkowych oraz w kontyngentach których podział

dokonywany jest w obcym państwie. Układ przewiduje szczegółową procedurę udziału czynników gdańskich w organach, zajmujących się podziałem kontyngentów, nadto osobny załącznik przewiduje powstanie Izby Handlu Zagranicznego w Gdańsku; obecnie bowiem, po zniesieniu Izby Handlowej, przez senat hitlerowski, brakłoby jednostki samorządowo-gospodarczej powołanej do pomocniczej administracji handlem zagranicznym.

Drugi układ z tej samej daty zawiera postanowienie, dotyczące zaostrożenia kontroli polskich inspektorów celnych nad wykonywaniem przez władze celne gdańskie swych czynności, co w znacznym stopniu przyczyni się do ujednolicenia postępowania w ważnych sprawach taryfikacji, pobierania prób etc., a wobec zniesienia dodatkowej kontroli celnej (pozostanie tylko akcyzowa i monopolowa) na granicy polsko-gdańskiej wzmocni wiarę, że Gdańsk nie będzie ośrodkiem legalnego przenikania zakazanych towarów.

Ze stanowiska przemysłu chemicznego ocenić należy zawarcie umów powyższych — dodatnio. Przemysł nasz będzie wprawdzie musiał się liczyć z powiększeniem zastępu importerów chemikalij o firmy gdańskie, trudniące się tą gałęzią handlu, bardzo sprawne i kupiecko obrotne; jednakże importy tych firm na rynek polski i gdański zawsze będą przecież ograniczone plafonem kontyngentowym, ustalonym przez nasze Ministerstwo, nie mówiąc już o nienaruszalnej i dawniej ochronie celnej. Wzamian za to, prócz korzyści ogólnej, wyrażającej się w uzyskaniu szerszej platformy negocjacyjnej z innymi krajami, co praktycznie niejednokrotnie dać może przemysłowi chemicznemu przywileje eksportowe — wskazać należy doniosłą okoliczność zbliżenia się rynku gdańskiego.

Dotychczas konsument chemikalij w Gdańsku miał najłatwiejszą drogę korzystania z przywozu z zagranicy, zwłaszcza z Niemiec, tembardziej, że i władze gdańskie niechętnie odnosiły się do przywozu z Polski.

Obecnie, kiedy granice importu są zakresłone, i to dość dla chemikalij skromnie, oczy kupca gdańskiego zwrócą się więcej w kierunku wytwórczości polskiej, zwłaszcza jeśli kupiec ten będzie jednocześnie importerem pracującym na rynku polskim.

Nie należy jednak ustosunkowywać się biernie do wytworzonej sytuacji: chwila dla najbliższego zainteresowania się rynkiem gdańskim ze strony naszego przemysłu jest najodpowiedniej wybrana.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Dn. 31 września r. 1934 zmarł ś. p. Józef Pietruszyński, wybitny chemik czynny na polu techniki przemysłowej, członek wielkiej pracy i nieposzlakowanego charakteru, ofiarny działacz społeczny i oświatowy.

Urodzony w r. 1866, skończył w r. 1891 wydział fizyko-matematyczny Uniwersytetu w Warszawie, a w r. 1893 rozpoczął działalność w fabryce „Kijewski, Scholtze i Ska”; w firmie tej pracował do śmierci. W okresie 1908 — 1933 był dyrektorem, a następnie członkiem zarządu przedsiębiorstwa, któremu oddał ogromne usługi, przeprowadzając cały szereg instalacji i ulepszeń w zakresie produkcji kwasu siarkowego i solnego, superfosfatu, polewy kaflowej i t. d. oraz przyczyniając się do zmodernizowania urządzeń do koncentracji kwasu, do mielenia minerałów. Zarówno w okresie wstrząsów rewolucyjnych w 1905 r., jak w czasie zajmowania Warszawy przez Niemców w 1915 r., z poświęceniem bronił powierzonej sobie placówki przemysłowej, dając przykład męstwa i wytrwałości.

W epoce okupacji niemieckiej był niezmiernie czynnym członkiem organizacji obywatelskich, szczególnie w zakresie filantropji i oświaty. Cześć Jego pamięci.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Zakł. Chem. „Synthesa” (Warszawa, Dolna 4) rozpoczęły produkcję następujących preparatów: *Zincum sulfuricum purissimum*, *Zincum chloratum purissimum*, *Natrium phosphoricum purissimum*, *Kalium chloratum depuratum*, *Kalium chloratum purissimum*, *Kalium chloratum pro analysi*, *Kalium sulfuricum depuratum siccum*, *Kalium sulfuricum purissimum siccum*.

Wszczęcie produkcji we wspomnianym zakresie stanowi nowy ważny postęp krajowej fabrykacji czystych odczynników chemicznych.

Zakłady Elektro w Łaziskach Górnych (G. Śląsk) uruchomiły produkcję talku mielonego (t. zw. blaszkowego) oraz kosmetycznego.

Sp. Akc. „Azot” w Jaworznie podjęła produkcję fosforu cynku służącego do walki z plagą myszy polnych.

Sp. Akc. „Boruta” w Zgierzu rozpoczęła produkcję stałego rongalitu (formalinowe połączenie wodorosiarczynu sodowego).

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 28 „Informatora Eksportowego”).

Cypr. Ograniczenie importu sody i potasu żrącego.

Rumunja. Zakaz przywozu mydeł i wyrobów perfumeryjnych. Podwyższenie opłat licencyjnych na: biel cynkową do wysokości 200 lei od 100 kg.

Włochy. Uchwała Rady Ministrów upoważniająca do wydawania rozporządzeń zakazujących przywóz towarów z krajów utrudniających przywóz z Włoch.

Nr. 28 „Informatora Eksportowego” zawiera następujące interesujące raporty: Nowe przepisy dewizowe w Brazylii, przydział dewiz w Niemczech, opłaty frachtowe przy eksporcie morskim na Daleki Wschód.

Zanotowane zostały, ponownie zbadane, możliwości wywozu produktów chemicznych do Kanady.

Zanotowane zostały przez Związek: zainteresowanie firmy egipskiej będącej zrzeszeniem poważnych eksporterów bawełny — importem artykułów chemicznych z Polski;

zainteresowanie firmy włoskiej, będącej zrzeszeniem eksporterów owoców — importem produktów chemicznych z Polski, zwłaszcza używanych do produkcji mydła;

zainteresowanie firmy holendersko-polskiej w Holandji — reprezentacją wytworów chemicznych polskich.

zainteresowania importem wszelkich produktów chemicznych ze strony:

firmy fińskiej w Helsinkach;

firmy rumuńskiej w Czerniowcach;

firmy amerykańskiej w Nowym Jorku.

KRONIKA

Dn. 4 października r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego Rz. P., poświęcone przeważnie sprawom rokowań o traktat handlowy z Anglią. Zarząd wysłuchał szczegółowego sprawozdania z dotychczasowego przebiegu negocjacji i uchwalił opinię w zakresie niektórych zagadnień traktatowych.

Ponadto — na temże posiedzeniu — przyjęto w skład członków Związku Fabrykę Chemiczną „Ege”, Sp. z o. o., Warszawa, ul. Burakowska 15.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami — do barwienia środków kosmetycznych mogą być używane tylko barwniki, które zostały dopuszczone do zabarwiania środków żywności. Praktyka wykazała jednak, że wspomniane przepisy ograniczają nadmiernie polskiego wytwórcę, uniemożliwiając częstokroć wyrób prawdziwie dobrych kosmetyków, wymaganych na rynku i zdolnych do konkurowania z analogicznymi fabrykatami zagranicznymi. Dotyczy to zwłaszcza szminek, pomadek, pudrów i t. d.

Przemysł perfumeryjny, który już parokrotnie zwracał uwagę władz na zbytnią szczupłość listy dopuszczalnych barwników, złożył obecnie podanie do Ministerstwa Opieki Społecznej, prosząc o uzupełnienie listy szeregiem barwników.

W tej sprawie — przedstawiciele Związku Przemysłu Chemicznego odwiedzili p. Vice-Ministra Piestrzyńskiego, który przychylnie potraktował postulaty wytwórczości kosmetyczno-perfumeryjnej.

Nakładem tygodnika „Polska Gospodarcza” ukazało się nowe wydanie Taryfy Celnej. Zawiera ono stawki celne, autonomiczne i konwencyjne, ulgi celne, orzeczenia taryfowe i zakazy przywozu — wszystko umieszczone pod odpowiednią pozycją taryfy. Ponadto — wydawnictwo zawiera wyciągi i streszczenia najważniejszych przepisów. Wydawnictwo jest oparte na systemie kartkowym w ruchomej oprawie; abonentom dostarczane będą, w miarę wprowadzanych zmian, kartki z nowym tekstem. Użyteczność tego wydawnictwa jest znaczna, jeśli zważyć że dotychczas należało się posługiwać szeregiem osobnych zestawień dla odnalezienia właściwej stawki celnej. Nadto wydawnictwo zawiera szereg materiałów, dotychczas umieszczanych jedynie w wydawnictwach urzędowych (sprawy taryfikacyjne, rozporządzenia celne).

Należy z zadowoleniem stwierdzić, że apel naszego Związku do przemysłu chemicznego o składki na powodzian wywołał żywy odzew. Według posiadanych przez nas informacji, do dnia 26 września r. b., składki od przedsiębiorstw chemicznych wyniosły 123.446 zł., nie licząc ofiar w naturze, ani składek członków zarządów i rad oraz pracowników. Przemysł chemiczny złożył więc przeszło 25% ogólnych składek od przemysłu na rzecz powodzian.

W dn. 21 października r. b. rozpocznie się w Paryżu doroczny Kongres Towarzystwa Chemii Przemysłowej.

Na zebraniach Kongresu Związek Przemysłu Chemicznego będzie reprezentowany przez pp. Dr. J. Landaa, Dyr. F. Wiślickiego i Inż. T. Zamoyskiego.

Natomiast uroczystość inauguracji „Maison de la Chimie”, przewidziana na 20 b. m., została odłożona spowodu żałoby narodowej we Francji.

P. Inż. Zygmunt Leppert ofiarował Związkowi Przemysłu Chemicznego wizerunek zasłużonego działacza chemicznego, s. p. Inż. Władysława Lepperta, oraz album z r. 1895, złożony przez kolegów Wł. Leppertowi, jako długoletniemu Przewodniczącemu w Sekcji Chemicznej przy Tow. Popierania Przemysłu.

Album zawiera liczne fotografie chemików, czynnych na gruncie warszawskim pod koniec ubiegłego stulecia, stanowi więc cenny materiał historyczny.

W czerwcu r. b. ukończyło Wydział Chemiczny Państwowej Szkoły Chemiczno-Przemysłowej w Warszawie 15 absolwentów ze stop-

nem technika-chemika, spośród których jeszcze kilku poszukuje zatrudnienia w przemyśle chemicznym.

Przedsiębiorstwa chemiczne, zamierzające zaangażować techników-chemików, proszone są o kierowanie zgłoszeń pod adresem Dyrekcji Szkoły, Warszawa, Hoża 88 (tel. 8.34-02), która pośredniczy w doborze odpowiednich kandydatów.

Związek Międzynarodowy dla badań nad udoskonaleniem przemysłu kostno-kleju pod nazwą „Epidos” (siedziba w Glaris, Szwajcaria), sekretariat generalny w Paryżu (40 R. du Colisée), starając się o stworzenie nowych źródeł zbytu dla kleju kostnego, postanowił zorganizować konkurs dla nagrodzenia wynalazków chemików, techników, lub innych, którzy znaleźliby nowe zastosowanie lub nowe dziedziny zbytu dla tego produktu. Regulamin konkursu został ogłoszony w Nr. 7 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” z dn. 1.IV.1933.

Konkurs ten został zamknięty, stosownie do regulaminu, w dn. 28 lutego 1934.

Konkurs wywołał duże zainteresowanie wśród fachowców, skoro 118 referatów, reprezentujących 21 narodowości, wpłynęło do sekretariatu „Epidosu”. Przewidziana regulaminem konkursu suma fr. szw. 20.000 została podzielona pomiędzy laureatów konkursu, przyczem każdy z laureatów otrzymał nagrodę w wysokości fr. szw. 2.000.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Nr. 85 Dziennika Ustaw z dnia 28 września r. b. (poz. 764) ogłoszone zostało Rozporządzenie Prezydenta R. P. zmieniające stawkę podatku od olejów mineralnych; mianowicie stawkę podatku od oleju o gęstości 790° do 865° Ar przy +15°C zmniejszono ze zł. 10.50 na zł. 8 od 100 kg.

W tymże numerze ogłoszony został szereg rozporządzeń wykonawczych Ministra Skarbu, dotyczących poboru podatków: przemysłowego, od nieruchomości, od lokali, niektórych zajęć zawodowych, energii elektrycznej. W sprawie poboru podatku od energii elektrycznej ogłoszone zostało w tymże numerze Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu.

Okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dniem 1 sierpnia r. b. wprowadzona została zniżka konwencyjna na poz. 417 p. 2 — gliny, fabry rozrarte z wodą, klejem, olejem i t. p., zawierające barwnik organiczny — obniżająca ochronę ze zł. 475 na zł. 200; oparta na podstawie wymiany not Danją.

*) E C H A

* Zarząd Okręgu L. O. P. P. m. st. Warszawy, pragnąc planem organizacyjnym objąć wszystkie instytucje społeczne, zwrócił się do Związku Przem. Chem. o wyznaczenie referenta obrony przeciwlotniczo-gazowej.

Odpowiadając na to zwrócenie się, Związek wyznaczył p. Halinę Zamoyską, mgr. chemii, na referentkę obrony przeciwlotniczo-gazowej.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

	Cena zł.
Aceton	420.—
Alkohol metylowy techniczny 90%	160.—
„ czysty 99%	300.—
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1.53
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1.25
Azotyn amonu	100.—
Azotyn sodowy	120.—
Benzol handlowy 90%	92.—
„ czysty	104.—
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13.50
* Boraks	90—100.—
Chlor ciekły	115.—
Chlorek cynku 50° Bé	30.—
*Chlorek wapna bielący	30.06
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22.—
Chlorobenzol	165.—
Chloroform czysty	800.—
„ „pro narcosi“	1.800.—
Eter siarkowy	450.—
Fenol czysty	265.—
Formalina 40%	210.—
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220.—
„ techniczna 85/88%	150.—
Karbolineum	29.75
Klej kostny	230.—
Klej skórny	250.—
Krezol czysty	128.—
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95.—
Kwas mrówkowy 80%	235.—
Kwas siarkowy 60° Bé	6.00
„ solny 19°/21° Bé	9.50
„ octowy techn. 30%	85.—

	Cena zł.
Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15.—
„ rogowa 13/14%N	35.—
Naftalin surowy prasowany	28.00
„ czysty w łuskach	52.50
Octan sodu	120.—
„ ołowiu	200.—
Oleina	175.—
Oleum 20%	18.—
Olej lniany	145.—
* Potaż kalcynowany 90/95%	120.—
* Potaż żrący topiony 88/92%	140.—
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8.00
Smola preparowana	16.50
Saletra amonowa	100.—
Saletra potasowa	130.—
* Saletra sodowa 15,5% N ₂	28.10
* Salmjak raf.	120.—
Siarczan amonu	23.70
* Siarczan miedzi	65—75.—
* Siarczek sodu 60/62%	64.—
Soda amonjakalna	22.50
* „ kaustyczna	54.—
Sól glauberska krystaliczna	7.00
Stearyna	155.—
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10.72
Toluol czysty	115.—
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH ₃	60.—
Zelatylna techn.	400.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



**KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA**



**ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84**

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI 3. m. 8, tel. 8-38-78.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, 5.84-30
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	FABRYKA PRZEDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew, Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
	Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LISTOPADA 1934 R.

XIV KONGRES CHEMJI PRZEMYSŁOWEJ

Tegoroczny Kongres Chemji Przemysłowej odbył się w Paryżu, w okresie od dn. 20 do 27 października. Program przewidywał przed otwarciem Kongresu inaugurację Domu Chemji (Maison de la Chimie) — instytucji, która powstała w wyniku konwencji międzynarodowej, podpisanej wkrótce po obchodzie 100-lecia Marcelego Berthelot, w r. 1927. Wprawdzie budowa Domu Chemji została już prawie całkowicie zakończona, jednak uroczystości inauguracyjne odwołano, spowodu miesięcznej żałoby narodowej we Francji. Z tych samych względów zaniechane też zostały wszystkie ceremonie, związane z Kongresem, który wskutek tego odbywał się w skromniejszych niż zazwyczaj ramach.

XIV Kongres Chemji Przemysłowej, zwołany przez Towarzystwo Chemji Przemysłowej, zgromadził ok. 400 uczestników, przeważnie Francuzów. Ponadto uczestniczyły w Kongresie delegacje licznych krajów, zarówno europejskich jak amerykańskich i azjatyckich. Polskę reprezentowali przedstawiciele następujących instytucji: Polskiej Akademii Umiejętności, Polskiego Towarzystwa Chemicznego, Związku Przemysłu Chemicznego Rz. P., Oddziału Polskiego Towarzystwa Chemji Przemysłowej, Komisji Technologji Chemicznej Polskiego Komitetu Normalizacyjnego. Ze strony polskiej zgłoszony był na Kongresie jeden referat, mianowicie p. Inż. Feliks Wiślicki zaznajomił licznie zebranych słuchaczy z ostatnimi pracami w zakresie sztucznych włókien ciętych. Referat, wygłoszony na posiedzeniu pod przewodnictwem znanego uczonego francuskiego, profesora Bertrand, wywołał bardzo ożywioną dyskusję i obszerne komentarze kulturalowe. Szczególniejsze zaciekawienie wzbudziły próby tkanin, wykonanych z polskiego sztucznego włókna ciętego (textra) w połączeniu z innymi włóknami, np. z bawełną, z lnem, ze sztucznym jedwabiem i t. d.

Naukowa praca Kongresu odbywała się zarówno na posiedzeniach plenarnych jak komisyjnych. Plenum Kongresu zebrało się ogółem 5 razy i wysłuchało wykładów: Prof. Rudolfa Schencka z Münsteru o nowych badaniach w

zakresie chemji tlenu; Dr. G. T. Morgana, Prezesa Chemical Society, o destylacji węgla w niskiej temperaturze; Prof. Henryka Francka z Politechniki w Berlinie o strukturze chemicznej i krystalograficznej fosforytów; Inż. G. Fausera o aktualnym stanie i możliwościach rozwojowych przemysłu nawozów sztucznych; Inż. J. Mečira o nowych metodach produkcji w czechosłowackim przemyśle chemicznym; Dr. Augusta Lumière o chemji i medycynie. Na osobliwą uwagę zasługiwał wykład Prof. Francka, który przedstawił niezakończone zresztą swoje badania nad budową fosforytów; delegacja polska zwróciła uwagę prelegenta, że badając wiele gatunków i rodzajów fosforytów, pominął jednak fosforyty polskie. Prof. Franck obiecał uzupełnić swoje badania i w najbliższej przyszłości ma się zająć studjami z punktu widzenia chemicznego i krystalograficznego nad budową fosforytów zalegających w naszym kraju.

Prace komisyjne odbywały się w 17 sekcjach. Od kilku już lat pracuje na terenie Kongresów Chemji Przemysłowej—Komisja Organizacji Ekonomicznej, która zajmuje się zagadnieniami, objętymi obecnie ogólną nazwą „chemji gospodarczej”. W roku bieżącym jeden z odczytów — podobnie jak przed 2-ma laty praski wykład Prof. Grossmanna — poświęcony był metodologii chemji gospodarczej. Mianowicie, p. L. Lomüller zajął się bliżej tem zagadnieniem, precyzując cele i zadania tej nowej dyscypliny naukowej.

Po zakończeniu Kongresu odbył się szereg wycieczek do zakładów chemicznych, znajdujących się w pobliżu Paryża, oraz otwarcie wystawy urządzeń laboratoryjnych mieszczącej się w salach Domu Chemji.

Kongres przyczynił się do dalszego zbliżenia między działaczami na terenie przemysłu chemicznego w różnych krajach, odbywał się jednak pod znakiem żałoby. Następny Kongres Chemji Przemysłowej odbyć się ma w r. 1935 w Brukseli. Inauguracja Domu Chemji odłożona została do początku grudnia r. b.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Fabr. Chem. Farm. „Elit” w Grodzisku przystąpiła do fabrykacji dwuetylowego estru kwasu ftalowego, dwubutyloвого estru kwasu ftalowego i fosforanu trójkrezylu.

Firma zamierza postawić produkcję na poziomie, który umożliwi pokrycie całego zapotrzebowania krajowego.

Firma „R. Barcikowski” w Poznaniu przystąpiła do produkcji kwasu mlekowego, w gatunku technicznym 50% o c. g. 1, 15. W najbliższym czasie firma „R. Barcikowski” rozpocznie produkcję innych jeszcze gatunków kwasu mlekowego, mianowicie: 80%-owego dla celów spożywczych o c. g. 1, 20; 50%-owego dla celów spożywczych o c. g. 1,16 oraz farmaceutycznego o c. g. 1,21.

Sp. Akc. „Boruta” w Zgierzu rozpoczęła produkcję alfa-naftyloaminy. Produkcja ta będzie mogła zaspokoić całkowicie zapotrzebowanie rynku wewnętrznego.

UKŁAD Z NIEMCAMI

W dniu 6 października r. b. podpisany został z Niemcami układ dodatkowy do układu z dn. 7 marca r. b.

Niemcy otrzymały w tym układzie, poza dodatkowymi kontyngentami także zniżki celne na następujące, interesujące nasz przemysł, pozycje taryfy celnej:

Poz.	Nazwa towaru	Stawka celna za 100 kg
185	Węgiel aktywowany	12 zł.
423 p. 3	Lakiery — pochodne celulozy	340 „
434	Eliksiry etc. (cała pozycja)	750 „
437	Kremy etc. (cała pozycja)	750 „
439	Wody pachnące	1.800 „
440	Perfumy	1.200 „
453 p.1a.	Mydła toaletowe	360 „
p.1b.	„ „	450 „
470	Żelatyna	180 „
471 p.1.	Wyroby z żelatyny	375 „
p.2.	„ „	750 „
p.3.	Wyroby brązowane, pozlacane, posrebrzane	1.125 „
490 z p.2.	Srodki zwilżające i inne osobno niewym. srodki do apreturowania	160 z zastosowaniem procedury z trakt. ze Szwajcarią
1168 p. 7. b.	Filmy niewyświetlone	1.200 zł.
	Filmy fotograficzne	1.200 „
p. 7. c.	Filmy rentgenologiczne niepalne	1200 „

Nadto Niemcy otrzymały kontyngent celny z poz. 486 p. 2b. I. ze stawką zł. 100 i 486 p. 2b. II. ze stawką zł. 120, w łącznej wysokości 200 q rocznie.

Stawki powyższe są stawkami konwencyjnymi z innymi krajami.

Pozostałe produkty chemiczne, przywożone z Niemiec, opłacają *cło autonomiczne*.

TECHNIKA OPŁAT MANIPULACYJNYCH PRZY IMPORCIE

W związku ze zmianą opłat w obrocie czekowym P. K. O opłaty manipulacyjne od pozwoleń przywozu jak i opłaty na rachunek wywozowy mogą być obecnie dokonywane również drogą przelewu z konta importera na konto Ministerstwa Przemysłu i Handlu Nr. 38.499 lub Izby Przemysłowo - Handlowej w Warszawie Nr. 7.640.

Do czeków przelewowych należy dołączać wypełnione blankiety nadawcze, przesyłane przez Ministerstwo przy wezwaniach o wniesienie opłat, przyczem szczególnie dokładnie powinny być wypełnione rubryki na odwrocie środkowego odcinka blankietu nadawczego, przeznaczonego na dyspozycje i uwagi wpłacającego.

Pocztowa Kasa Oszczędności po dokonaniu czynności przelewu środkowy odcinek blankietu nadawczego, jako dowód wpłaty, zwraca wystawcy czeku wraz z wyciągiem kontowym, zaś właściciel konta, na które dokonano przelewu t. j. Ministerstwo Przemysłu i Handlu lub Izba Przemysłowo-Handlowa otrzymuje wyciąg kontowy z dołączonym „dowodem wpłaty”.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Układ kontyngentowy z Grecją przedłużony został na następny okres kwartalny tj. do 25 stycznia 1935.

W Madrycie rozpoczęte zostały rokowania z Hiszpanją o zawarcie traktatu handlowego (od dnia 25 września r. b. zapanował w stosunkach handlowych polsko-hiszpańskich stan beztraktatowy) oraz układu kontyngentowego.

W Rydze prowadzone są rokowania dotyczące uregulowania obrotów towarowych polsko-litewskich.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 29 i 30 „Informatora Eksportowego”).

Bułgaria. Cofnięte zostało zezwolenie na bezcłowy przywóz bieli cynkowej dla celów przemysłowych.

Chiny. Zakaz przywozu gazów trujących i środków wybuchowych.

Estonja. Projektowane obniżenie cel na niektóre produkty chemiczne i kosmetyczne.

Francja. Kontyngent na klej (poz. 325 T. C.) dla Polski na czwarty kwartał 1934 ustalony został w wysokości 56 q.

Francuskie posiadłości. Skontyngentowanie przywozu nawozów sztucznych do następujących kolonii francuskich: Gwadelupu, Indochiny, Madagaskar, Gujana.

POCZTA, TELEGRAF, TELEFON

Przy Ministerstwie Poczty i Telegrafów została utworzona specjalna Komisja, która ma za zadanie oprzeć działalność Państwowego Przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” na zasadach komercyjnych, z czem łączy się konieczność poddania rewizji wewnętrznej manipulacji przedsiębiorstwa i świadczonych przez nie usług.

Komisja ma na celu usprawnienie technicznej działalności przedsiębiorstwa, uregulowanie jego stosunku względem interesantów, uproszczenie wymaganych formalności i t. p. Nie wchodzą natomiast do zakresu działań Komisji kwestje natury taryfowej, związane z pobieraniem przez przedsiębiorstwo za swe świadczenia opłatami.

Wychodząc z założenia, że dążenie do usprawnienia usług wyrażone ze strony monopolistycznego przedsiębiorstwa państwowego winno być jaknajbardziej ocenione przez życie gospodarcze i spotkać się z żywym oddźwiękiem w postaci zgłaszania postulatów — Związek prosi o nadsyłanie w jaknajkrótszym terminie wiadomości o potrzebach w zakresie tele-komunikacyjnym i pocztowym, zarówno lokalnych jak i ogólnych.

KRONIKA

Wprowadzona w życie z dniem 1 sierpnia 1934 r. nowa taryfa kolejowo-wodna dla komunikacji pomiędzy Polską i dunajowymi portami Niemiec, Austrii, Węgier, Jugosławii, Bułgarii i Rumunii przez porty czechosłowackie Bratislava i Komarno—stwarza dla obrotów handlowych Polski z krajami naddunajskimi tanią i dogodną drogę przewozową. W porównaniu z taryfą poprzednią—taryfa z dnia 1 sierpnia daje szereg udogodnień oraz poważne zniżki opłat przewozowych. Z artykułów interesujących przemysł chemiczny nowa taryfa nie obejmuje materiałów łatwo wybuchających i wytwarzających gazy przy zetknięciu z wodą. Taryfa ta znajduje zastosowanie przy przewozie transportów koleją od stacji P. K. P. wymienionych w taryfie przez porty w Bratislavie i Komarno pod warunkiem dalszego przewozu drogą wodną, przez uczestniczące w taryfie towarzystwa żeglugowe do portów Dunaju — oraz w kierunku odwrotnym, przyczem dopuszczalne jest złożenie transportów na skład w Bratislavie i Komarno na przeciąg do dwunastu miesięcy.

Nowa taryfa spełni niewątpliwie swoje zadanie, przyczyniając się do zwiększenia polskiego wywozu i ożywienia stosunków handlowych z krajami naddunajskimi.

W związku z przeprowadzaną rewizją kolejowej taryfy towarowej Związek Przemysłu Chemicznego opracował i zgłosił do Ministerstwa Komunikacji wnioski przemysłu chemicznego, obejmujące postulaty klasyfikacyjne i taryfowe.

W ostatnich dniach została utworzona Polsko-Szwajcarska Izba Handlowa z siedzibą w Warszawie, ul. Kredytowa 8 m. 4. Dyrektorem Izby Handlowej Polsko-Szwajcarskiej jest p. Dr. Roger Battaglia, kierownikiem biura — p. Janusz Malinowski.

Polsko-Szwajcarska Izba Handlowa w Warszawie powstaje w czasie szczególnie trudnym, bo w okresie wielkich i różnorodnych ograniczeń handlu międzynarodowego. Naczelnym jej zadaniem będzie więc dążenie do rozwinięcia stosunków gospodarczych polsko-szwajcarskich przez współdziałanie w usuwaniu przeszkód, hamują-

cych rozwój tych stosunków i przez pomoc w nawiązywaniu kontaktów pomiędzy sferami gospodarczymi Polski i Szwajcarii.

Nie ulega wątpliwości, że powstanie tej placówki, opartej o poważne sfery gospodarcze polskie, przyczynić się winno dodatnio do rozwoju obrotów gospodarczych polsko-szwajcarskich i, że jej działalność będzie stanowiła realną pomoc dla przedsiębiorstw przemysłowych, zainteresowanych w handlu ze Szwajcarią.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu zwraca uwagę, że szereg przedsiębiorstw przemysłowych konstruuje swoje cenniki w ten sposób, że od cen podawanych w cennikach, udzielane są rabaty, sięgające nawet 80%. Utrudnia to oczywiście zorientowanie się co do istniejącej ceny na dany towar, oraz staje się przyczyną, że kupujący, nie znając dokładnie wysokości rabatu, bywa nieraz wprowadzony w błąd przez sprzedającego. Ministerstwo zamierza przedsięwziąć środki przeciwko tego rodzaju praktykom.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W związku z wejściem w życie nowego prawa celnego ukazały się Rozporządzenia wykonawcze dotyczące spraw celnych, mianowicie: W Dz. Ust. Nr. 90 z dn. 17 października r. b. pod poz. 820 ukazało się Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 9.X.1934, zawierające przepisy wykonawcze do prawa celnego, oraz

w Dz. Ust. Nr. 92 z dn. 25 października r. b. pod poz. 833 Rozporządzenie Ministra Skarbu, zawierające przepisy wykonawcze do Rozporządzenia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 23.VIII.1932 o ustanowieniu taryfy celnej przewozowej.

Znaczenie powyższych Rozporządzeń omówimy osobno.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 69 z dnia 13 października b. r. ukazało się Rozporządzenie wprowadzające taryfę wyjątkową na wywóz nasion oleistych przez porty polskie z zaliczeniem do klasy 14.

Temsamem zrównane zostały stawki przewozowe przy eksporcie ze stawkami przewozowymi wewnątrz kraju, które weszły w życie z dniem 20 września b. r.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 70 z dnia 20 października b. r. ukazało się Rozporządzenie obniżające opłaty przewozowe na minerały zawierające bor z portów polskich do następujących stacji: Częstochowa, Rybnik, Tarnowskie Góry i Warszawa.

ECHA

* W związku ze wznowieniem rokowań handlowych polsko-brytyjskich, udał się do Londynu Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego, Prof. Edmund Trepka, jako doradca delegacji urzędowej z ramienia Rady Traktatowej Organizacji i Samorządów Gospodarczych w Polsce. W czasie swego pobytu w Londynie Prof. E. Trepka jest również rzeczoznawcą do spraw przemysłu chemicznego i prowadzi rozmowy z brytyjskim Związkiem Przemysłowców Chemicznych.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

	Cena zł.		Cena zł.
Aceton	420.—	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15.—
Alkohol metylowy techniczny 90%	160.—	rogowa 13/14% N	35.—
" czysty 99%	300.—	Naftalin surowy prasowany	28.00
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1.53	" czysty w łuskach	52.50
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1.25	Octan sodu	120.—
Azotan amonu	100.—	" ołowiu	200.—
Azotyn sodowy	120.—	Oleina	175.—
Benzol handlowy 90%	92.—	Oleum 20%	18.—
" czysty	104.—	Olej lniany	145.—
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13.50	* Potaż kalcynowany 90/95%	120.—
* Boraks	90—100.—	* Potaż żrący topiony 88/92%	140.—
Chlor ciekły	115.—	Pirydyna czysta dla celów analitycznych	
Chlorek cynku 50° Bé	30.—	za 1 kg	8.00
* Chlorek wapna bielący	30.06	Smola preparowana	16.50
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22.—	Saletra amonowa	100.—
Chlorobenzol	165.—	Saletra potasowa	130.—
Chloroform czysty	800.—	* Saletra sodowa 15,5% N ₂	28.10
" „pro narcosi”	1.800.—	* Salmiak raf.	120.—
Eter siarkowy	450.—	Siarczan amonu	23.70
Fenol czysty	265.—	* Siarczan miedzi	65—75.—
Formalina 40%	210.—	* Siarczek sodu 60/62%	64.—
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220.—	Soda amonjakalna	22.50
" techniczna 85/88%	150.—	* " kaustyczna	54.—
Karbolinum	29.75	Sól glauberska krystaliczna	7.00
Klej kostny	230.—	Stearyna	155.—
Klej skórny	250.—	Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10.72
Krezol czysty	128.—	Toluol czysty	115.—
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95.—	Woda amonjakalna chem. czysta zaw.	
Kwas mrówkowy 80%	235.—	± 25% NH ₃	60.—
Kwas siarkowy 60° Bé	6.00	Zelatylna techn.	400.—
" solny 19°/21° Bé	9.50		
" octowy techn. 30%	85.—		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA



ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k. Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa. Mazowiecka 7, 5.84-30
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80. Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA, BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA, BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna”, Warszawa, Wolności 9, tel. 11-06-00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94
	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
		Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30.
		Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LISTOPADA 1934 R.

ZMIANA USTAWODAWSTWA CELNEGO

Dnia 30 października 1934 r. weszło w życie nowe prawo celne (Dz. U. Nr. 84, poz. 610).

Jest to pierwsze od czasu wskrzeszenia naszego Państwa jednolite polskie prawo celne, wzorowane na najnowszym ustawodawstwie celnym i opracowane na podstawie 15-letniego doświadczenia polskiej administracji celnej z uwzględnieniem w dużym stopniu potrzeb naszego życia gospodarczego. Łącznie z taryfą celną, wprowadzoną w życie w październiku ubiegłego roku, a opracowaną również przy wybitnym udziale sfer gospodarczych, prawo celne stanowić będzie całokształt zasadniczych norm prawnych, regulujących stosunki celne w Polsce.

Do regulowania takich spraw, jak zmiany taryfy celnej przywózowej, zakazy przywozu, nakładanie ceł odwetowych i dodatkowych, ustanowienie obszarów celnych i t. p. została upoważniona Rada Ministrów, w innych zaś sprawach, jak taryfa wywozowa, zniżki celne, zwroty ceł i t. p. ustanowiono delegację dla Ministra Skarbu, który wydaje odpowiednie rozporządzenia w porozumieniu z właściwymi Ministrami.

Równocześnie z wejściem w życie nowego prawa celnego straciły moc obowiązującą, poza wszelkimi obowiązującymi dotychczas przepisami celnymi, pozostałymi po państwach zaborczych, ustawa z dn. 31 marca 1924 r. w przedmiocie uregulowania stosunków celnych i rozporządzenie z dnia 11-go czerwca 1920 r. o taryfie celnej oraz wszystkie dotychczasowe przepisy celne, oparte na tych podstawach prawnych, w szczególności zaś rozporządzenia: o zakazach przywozu, o cłach wywozowych, o ulgach celnych, o zwrotach cła i t. p. Wynikła stąd potrzeba wydania wszystkich tych rozporządzeń w oparciu o nowe prawo; toteż w Dzienniku Ustaw oraz w „Monitorze Polskim” z końca października b. r. ogłoszono cały szereg rozporządzeń, zarządzeń i obwieszczeń z zakresu celnictwa.

Większość wymienionych rozporządzeń, poza przepisami wykonawczymi do prawa celnego, ma charakter kodyfikacyjny i pod względem merytorycznym nie wprowadza żadnych lub tylko nieznaczne zmiany w porównaniu ze stanem z przed 30 października b. r.

Przeglądając kolejno niektóre z ważniejszych rozporządzeń widzimy, że:

Przepisy wykonawcze do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o ustanowieniu ta-

ryfy celnej przywózowej (Dz. U. Nr. 92 poz. 833) są odpowiednikiem przepisów, zawartych w §§ 31 — 36 dotychczas obowiązującego rozporządzenia z dn. 4.XI.1933 r. o postępowaniu celnym i traktuje o wadze brutto i netto, o opakowaniach, których nie dolicza się do wagi wymiarowej, o urzędowej tabeli tarowej i t. d.

Rozporządzenie o zakazach przywozu niektórych towarów (Dz. U. Nr. 96 poz. 871) zastąpiło bez żadnych zmian dotychczasowe rozporządzenie o zakazach.

Rozporządzenie o warunkach udzielania pozwoleń na prawo przywozu towarów objętych zakazem przywozu (Dz. U. Nr. 97 poz. 893) porządkuje i komasuje dotychczasowe zarządzenia w dziedzinie reglamentacji obrotu towarowego z zagranicą, wydawane w drodze okólników. W myśl tego rozporządzenia świadectwa, stwierdzające pochodzenie towaru, powinny być przedstawiane tylko wówczas, gdy to jest zastrzeżone w pozwoleniu przywozu, albo gdy tego wymaga osobny przepis. Brak pozwolenia przywozu przy nadejściu towaru z zagranicy nie jest przeszkodą do przechowywania towaru w magazynie lub składzie celnym z tem jednak, że towar wymieniony w pozwoleniu winien być zgłoszony do odprawy celnej ostatecznej przed upływem terminu ważności pozwolenia. Rozporządzenie to zawiera ponadto w § 8 tabelę opłat od pozwoleń na prawo przywozu. W obwieszczeniu, ogłoszonym w „Monitorze Polskim” Nr. 251 (poz. 324), ustalono wzór pozwolenia przywozu.

Rozporządzenie o ustanowieniu taryfy celnej wywozowej (Dz. U. Nr. 96 poz. 873) jest powtórzeniem w innym układzie dotychczas obowiązującego wykazu towarów, podlegających cłom wywozowym, prawie bez żadnych poważniejszych zmian. Ustanowiono ogólne przepisy wprowadzające, które wypełniły lukę w dotychczasowym ustawodawstwie w dziedzinie ceł wywozowych.

Rozporządzenie o wyjaśnieniach uzupełniających taryfę celną wywozową (Dz. U. Nr. 96 poz. 874) jest skomasowaniem wyjaśnień, dotyczących drewna, ogłaszanych częściowo w Dzienniku Ustaw R. P., częściowo zaś podawanych tylko w okólnikach Ministerstwa Skarbu. Wyjaśnienia te, uzgodnione z fachowymi sferami gospodarczymi, uzupełniono nadto wyjaśnieniami do grupy metalowej.

Cztery rozporządzenia o zniżkach celnych, ogłoszone w Dz. U. R. P. Nr. 96 poz. 875, 876, 877, 878: 1) ogólne; 2) na tkaniny do parasoli, części maszyn młynarskich, przyrządy i aparaty elektryczne; 3) na jądra pestek; 4) na owoce południowe i towary kolonialne zastąpiły dotychczasowe rozporządzenia o ulgach celnych, przy czym w rozporządzeniu o zniżkach (ogólnych) wprowadzono, w porównaniu z dotychczasowym stanem, następujące zmiany: zniesiono ulgę na skóry baranie do przerobu fabrycznego, natomiast wprowadzono nowe zniżki na szpat ciężki (20%), estry kwasu malonowego i mocznik (30%), łupek bitumiczny (25%), skóry odwołione (50%), regenerat gumowy (12%), kalendarze z działem literackim w języku słowackim (b. c.), kalibry gwintowane (10%).

W innych rozporządzeniach o zniżkach celnych zmian nie wprowadzono, poza cłem na herbatę i poza nieznaczniemi zaokrągleniami kwot, w których wyrażone jest obecnie cło niższe na towary, sprowadzane w obrocie kompensacyjnym.

Zarządzenie Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o warunkach uzyskania pozwoleń na zastosowanie zniżek celnych przy przywozie owoców południowych, towarów kolonialnych i olejów roślinnych (Mon. Pol. Nr. 252 poz. 325) jest odpowiednikiem dotychczasowego obwieszczenia w tej samej sprawie, odpowiednio uzupełnionym przepisami o postępowaniu celnym przy odprawach wywozowych kompensacyjnych; ponadto zawiera ono postanowienie, że zaświadczenie kompensacyjne potwierdza urząd celny dopiero po faktycznym wywozie towaru zagranicę, to znaczy, że wywóz towaru do wolnej strefy nie uprawnia jeszcze do uzyskania zaświadczenia kompensacyjnego.

Ogłoszone w Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 880 — 884 pięć rozporządzeń o zwrotach cła przy wywozie: 1) lnu i pakui lnianych, 2) spirytusu etylowego, 3) zbóż, produktów przemiału i słodu, 4) niektórych towarów (ogólne), 5) naturalnego masła krowiego, — zastępują wszystkie dotychczasowe rozporządzenia w tej materji bez jakichkolwiek zmian.

Rozporządzenie o postępowaniu związanem z przyznawaniem zwrotów ceł przy wywozie zagranicę niektórych towarów (Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 891) jest skomasowaniem wszystkich dotychczasowych przepisów wykonawczych do rozporządzeń o zwrotach cła (z wyjątkiem zwrotu cła przy wywozie spirytusu etylowego), odpowiednio uzupełnionych i zmodyfikowanych. Na szczególną uwagę zasługują postanowienia § 7 tego rozporządzenia, głoszące że w razie wywozu towaru przez wolną strefę (w Gdyni lub Gdańsku) kwit wywozowy, uprawniający do podjęcia zwrotu cła, może być wydany dopiero po udowodnieniu wywozu towaru z wolnego obszaru zagranicę. Praktycznie sprawa przedstawia się w ten sposób, że przy pierwszej odprawie celnej (przy wejściu do wolnego obszaru) strona otrzymuje kwit celny, z którym zgłasza się w urzędzie celnym przy ostatecznym wywozie towaru z wolnej

strefy zagranicę i prosi o dodatkowe stwierdzenie eksportu. Jeżeli w wolnym obszarze są magazyny do przechowywania towarów z zachowaniem ich krajowego charakteru, odprawa ostateczna i wystawienie kwitu celnego może nastąpić jednocześnie przy faktycznym wywozie zagranicę.

Rozporządzenie o postępowaniu związanem z przyznawaniem zwrotu cła przy wywozie zagranicę spirytusu etylowego (Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 892) jest opartem o nowe podstawy prawne powtórzeniem dotychczas obowiązującego rozporządzenia w tej sprawie, częściowo uzupełnionego przepisami o postępowaniu celnym.

Rozporządzenie w sprawie specjalnych opłat za wykonywanie czynności przez funkcjonariuszów celnych w czasie poza godzinami urzędowymi lub poza obrębem miejsca urzędowego oraz za strzeżenie i konwojowanie towarów (Dz. U. R. P. Nr. 95 poz. 862) jest powtórzeniem postanowień dawnego rozporządzenia z dnia 27 czerwca 1932 r. Jedyną istotną zmianą jest obniżenie (do połowy) opłaty za konwojowanie na drogach wodnych.

Sprawy dotyczące Gdyni i wolnych obszarów celnych zostały unormowane rozporządzeniami: 1) o wolnym obszarze celnym w Gdyni (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 825), 2) o ograniczeniach, dotyczących uprawiania handlu i przemysłu, wznoszenia budowli i zamieszkiwania na terenie wolnych obszarów celnych w portach morskich oraz o ograniczeniach ruchu osobowego pomiędzy wolnymi obszarami celnymi w portach morskich a resztą obszaru celnego (Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 888), 3) przepisami dla wolnych obszarów celnych w portach morskich (Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 889), 4) w sprawie nadania urzędowi celnemu w Gdyni niektórych uprawnień okręgowych władz II instancji oraz częściowego wyłączenia tego urzędu z pod właściwości Dyrekcji Ceł w Poznaniu (Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 890). Rozporządzenia pod 2) i 3) są odpowiednikami dotychczas obowiązującego rozporządzenia o ulgach i ograniczeniach na terenie wolnego obszaru w Gdyni. Inowacją jest rozporządzenie pod 4), dotyczące rozszerzenia kompetencji Urzędu Celnego w Gdyni, czego oddawna domagały się sfery gospodarcze. Szczegółowe przepisy o organizacji i zakresie działania U. C. w Gdyni zawarte są w obwieszczeniu, ogłoszonym w Nr. 250 „Monitora Polskiego” pod poz. 312.

Wskutek zmiany podstawy prawnej, ogłoszone zostały w „Monitorze Polskim” Nr. 250 poz. 313 — 316 obwieszczenia, dotyczące ograniczeń ze względu na ochronę roślin, jak również obwieszczenie o instytucjach naukowych i zakładach naukowo-badawczych, korzystających ze zwolnienia od cła przy wywozie z zagranicy przedmiotów pokazowych i pomocy naukowych. Gdy chodzi o porównanie ze stanem dotychczasowym, to tak wykaz urzędów celnych uprawniających do odprawy produktów wytwórczości roślinnej jak i wykaz instytucyj, korzystających ze zwolnień od cła, zostały rozszerzone.

Omówienie pozostałych rozporządzeń celnych zamieścimy w następnym numerze „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. Nr. 30 i 31 „Informatora Eksportowego”).

Czechosłowacja. Państwowy Instytut Ekspertowy prosi o zwrócenie uwagi wszystkim eksporterom polskim, którzy korzystają z pośrednictwa firm czechosłowackich przy dostawach surowców do Niemiec, że w ramach obrotu tego mogą napotykać na poważne trudności przy uzyskiwaniu dewiz z tytułu dostarczonych towarów w Czechosłowacji.

Mianowicie Czechosłowacki Bank Narodowy stwierdził, że pośrednictwo firm czechosłowackich przy eksporcie szeregu surowców pochodzenia zagranicznego do Niemiec powoduje sytuację taką, że firmy czechosłowackie płać dewizami za dostarczone do nich surowce, natomiast należności od firm niemieckich nie mogą wydośćać z Niemiec za te same surowce tam reeksportowane. W razie zatem uciekania się do pośrednictwa firm czechosłowackich w tym zakresie eksporterzy polscy spotkaliby się z faktem, że należności za dostarczone do nich artykuły zostałyby uwięzione w Czechosłowacji.

Grecja. Import w obrocie pocztowym z zagranicą objęty został obowiązkiem załączania legalizowanych świadectw pochodzenia.

Niemcy. Pozwolenia dewizowe wydane przed 29.IX.34 straciły z dniem 1.X.34 moc obowiązującą o ile nie dotyczą efektywnie importowanych towarów.

Czynności rozrachunkowe wynikające z umów clearingowych lub kompensacyjnych prowadzone dotąd przez Bank Rzeszy powierzone zostaną specjalnie w tym celu utworzonej Kasie rozrachunkowej.

Nowa Zelandja. Zmiana ceł na środki lecznicze.

Łotwa. Zakaz prywatnych transakcji kompensacyjnych.

Palestyna. Dotychczas wykonywanie ustawy o znakach handlowych nie było ściśle przestrzegane, jednak począwszy od dn. 1 stycznia 1935 r. zamierza rząd palestyński ściśle przestrzegać wykonywania wprowadzonych ustawą tą przepisów o znakach handlowych. W związku z tem producenci towarów, które są oznaczone markami ochronnymi, znakami handlowymi lub też właściciele patentów winni rejestrować marki, znaki i patenty w Palestynie, niezależnie od dokonania rejestracji w innych krajach. Jeżeli wspomniane znaki, marki lub patenty nie będą zarejestrowane w Palestynie, to towary znakami takimi zaopatrzone będą konfiskowane w portach palestyńskich. Izba Handlowa Palestyńsko-Polska w Tel-Awiv oświadcza gotowość udzielania polskim producentom i eksporterom wszelkich informacji w zakresie rejestracji marek, znaków i patentów za zwrotem opłat na rzecz rządu palestyńskiego, które wynoszą Ł. p. 1,250 od każdej informacji.

Szwajcaria. Zakaz przywozu celuloidu. Utworzenie oficjalnej instytucji kompensacyjnej pn. „Schweizerische Verrechnungstelle” która

obejmie funkcje rozrachunkowe z tytułu transakcyj clearingowych, dotychczas spełniane przez Bank Narodowy.

Podwyższenie cła na ceratę.

Zwraca się uwagę na raporty dotyczące systemu reglamentacji importu w Indjach Holenderskich oraz systemu wystawiania faktur przy eksporcie do Kanady (Nr. 31 „Informatora” str. 4 i 5).

SPROSTOWANIE

Do notatki umieszczonej w Nr. 21 „Wiadomości” p. t. „Układ z Niemcami” zakradł się błąd. Mianowicie wadliwie zacytowana została poz. tar. celnej 486, która winna być zastąpiona przez poz. 488, niżka celna dotyczy bowiem nie acetocelulozy wiskozy etc. — lecz *mas plastycznych*.

STOSUNKI HANDLOWE Z RUMUNJĄ

W dniu 26 października ukazał się dekret Rady Ministrów zmieniający w sposób bardzo istotny zasady obrotu z zagranicą.

Odtąd przydział dewiz na zapłacenie importu nie będzie mógł przekroczyć 60% wpływu dewiz z dokonanego eksportu. Urzędy celne przy odprawie towarów eksportowanych będą wydawały świadectwa, zezwalające na import do wysokości 60%; świadectwa te będą przydzielane przez Rumuńskie Ministerstwo Przemysłu i Handlu importerom, przyczem eksporterzy nafty, drzewa i zbóż mają pierwszeństwo przy uzyskiwaniu świadectw importowych, wystawionych na podstawie dokonanego przez nich eksportu.

Świadectwa importowe za eksport dokonany do krajów niereglamentujących dewiz (Polska, W. Brytania, Francja, Szwajcaria, St. Zjedn. Włochy etc.) będą mogły być używane wyłącznie przy imporcie z tych krajów, lecz nie z krajów reglamentujących dewizy (np. Niemcy, państwa Bałkańskie etc.).

Import surowców wytwarzanych także w Rumunji oraz import instalacji przemysłowych (dóbr inwestycyjnych) będzie wymagał dodatkowej zgody władz rumuńskich.

Nowy system reglamentacji wszedł w życie 1 listopada r. b., opłaty licencyjne pozostały nadal w mocy.

Nie zostało jeszcze wyjaśnione w jaki sposób zostaną uzgodnione postanowienia dekretu z obowiązującymi umowami międzypaństwowymi, m. innymi z Polską.

Eksporterzy polscy winni jednak już obecnie wysyłać towary do Rumunji po uzyskaniu *zapewnienia odbiorcy iż posiada on świadectwa importowe*.

E C H A

* Z okazji Święta Listopadowego p. Dr. Gustaw Litterer, członek Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, Prezes Zarządu Sp. Akc. „Fr. Puls” i Prezes Związku Przemysłu Perfumeryjnego, został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi.

Z okazji tego odznaczenia składamy p. Dr. Littererowi nasze powinszowania.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

	Cena zł.		Cena zł.
Aceton	420.—	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15.—
Alkohol metylowy techniczny 90%	160.—	" rogowa 13/14% N	35.—
" czysty 99%	300.—	Naftalin surowy prasowany	28.00
* Amonjak skroplony za 1 kg NH ₃	1.53	" czysty w łuskach	52.50
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1.25	Octan sodu	120.—
Azotan amonu	100.—	" ołowiu	200.—
Azotyn sodowy	120.—	Oleina	175.—
Benzol handlowy 90%	92.—	Oleum 20%	18.—
" czysty	104.—	Olej lniany	145.—
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13.50	* Potaż kalcynowany 90/95%	120.—
* Boraks	90—100.—	* Potaż żrący topiony 88/92%	140.—
Chlor ciekły	115.—	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8.00
Chlorek cynku 50° Bé	30.—	Smola preparowana	16.50
*Chlorek wapna bielący	30.06	Saletra amonowa	100.—
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22.—	Saletra potasowa	130.—
Chlorobenzol	165.—	* Saletra sodowa 15,5% N ₂	28.10
Chloroform czysty	800.—	* Salmiak raf.	120.—
" "pro narcosi"	1.800.—	Siarczan amonu	23.70
Eter siarkowy	450.—	* Siarczan miedzi	65—75.—
Fenol czysty	265.—	* Siarczek sodu 60/62%	64.—
Formalina 40%	210.—	Soda amonjakalna	22.50
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220.—	" kaustyczna	54.—
" techniczna 85/88%	150.—	Sól glauberska krystaliczna	7.00
Karbolinum	29.75	Stearyna	155.—
Klej kostny	230.—	Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10.72
Klej skórny	250.—	Toluol czysty	115.—
Krezol czysty	128.—	Woda amonjakalna chem. czysta zaw. ± 25% NH ₃	60.—
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95.—	Zelatylna techn.	400.—
Kwas mrówkowy 80%	235.—		
Kwas siarkowy 60° Bé	6.00		
" solny 19°/21° Bé	9.50		
" octowy techn. 30%	85.—		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



**KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNIĄ
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA**



**ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84**

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa. Mazowiecka 7, 5.84-30
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80. Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZEDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
		Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
		Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 GRUDNIA 1934 ROKU

ZMIANA USTAWODAWSTWA CELNEGO

(Dokończenie)

W poprzednim numerze „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” omówiliśmy pokrótce nowe prawo celne, rozporządzenie o zakazach przywozu, o taryfie celnej wywozowej, o zniżkach celnych, o zwrotach ceł, o przywozie przez Gdynię.

Poza wymienionymi rozporządzeniami wydane zostały ponadto obwieszczenia: w sprawie podurzędów celnych, otwieranych w siedzibie przedsiębiorstw przemysłowych („Mon. Pol.” Nr. 249 poz. 310), o istniejących na polskim obszarze celnym lotniskach celnych („Mon. Pol.” Nr. 250 poz. 317) i wreszcie jeden z najważniejszych przepisów proceduralnych, jakim są przepisy wykonawcze do prawa celnego, ogłoszonego w Dz. U. Nr. 90 pod poz. 820.

Szczegółowa analiza przepisów wykonawczych w ramach niniejszego artykułu nie jest możliwa. Z tego względu ograniczymy się do porównania tylko przeglądu niektórych ważniejszych postanowień. Przegląd ten wykazuje w porównaniu z dotychczasowym stanem przytoczone niżej różnice.

Przywożone przez porty polskie węgiel kamienny, brunatny, torfowy, brykiety, koks i torf — wolne od cła — nie podlegają również opłatom manipulacyjnym.

5% dodatkowej opłaty manipulacyjnej (akcydencji) nie opłacają towary wolne (ustawowo) i zwalniane od cła, zgłaszane na piśmie oraz wszystkie towary zgłaszane ustnie, chociażby i podlegające cłu.

Deklaracja nadawcy wymagana jest w jednym egzemplarzu, przyczem w ruchu morskim deklarację nadawcy zastępuje odpis konosamentu, w ruchu powietrznym — odpis listu przewozowego.

Termin zgłoszenia towarów do odprawy w granicznych urzędach celnych I i II kl. (z wyjątkiem morskich, lotniczych i drogowych II kl.) przedłużono z 7 do 10 dni.

Agenci celni mogą załatwiać formalności celne bez piśmiennego zlecenia strony.

Ważne dla życia gospodarczego jest postanowienie o udzielaniu informacji w sprawie stosowania taryfy celnej, przewidziane w art. 45 prawa i § 45 p. wyk. Informacji takich udzielać będzie Ministerstwo Skarbu po złożeniu przez petenta podania, do którego winno być dołączone 3

lub 4 (jeżeli ma być przeprowadzona analiza) próbki danego towaru, albo odpowiednia ilość fotografii, rysunków, opisów towarów i t. p., poświadczonych przez petenta. Udzielona petentowi informacja jest ważna w ciągu 3 miesięcy od daty jej udzielenia w odniesieniu do towaru badanego według nadesłanych próbek, z wyjątkiem tych przypadków, gdy w okresie ważności informacji nastąpi zmiana taryfy celnej, odnosząca się do objętego informacją towaru. Próbki nadsyłane z zagranicy pod adresem Ministerstwa Skarbu w celu uzyskania informacji taryfowej wolne są od należności celnych i ograniczeń przywozowych.

W przeciwieństwie do dawnych przepisów, nowe prawo celne nie przewiduje dla strony obowiązków przedstawiania przy zgłoszeniu do odprawy dokumentów handlowych, natomiast wymaga, aby przy zgłoszeniu szczegółowym strona wskazywała pozycję, podział pozycji, punkty, litery, uwagi i t. p. taryfy celnej oraz szczegółowe dane potrzebne do wymiaru cła. W razie zgłoszenia ogólnego, pobiera się akcydencję w wysokości 5% sumy przypadającego cła. Towary wolne od cła nie podlegają akcydencji.

Nowe prawo celne oraz przepisy wykonawcze wypełniają lukę, jaka istniała w dotychczasowym ustawodawstwie w odniesieniu do składów celnych. Szczegółowe przepisy zawarte są w §§ 114 — 124 przep. wyk. i przewidują, między innymi: że odprawa celna towarów przeznaczonych do przechowywania w publicznym składzie celnym może się odbywać w pomieszczeniu składu; że osobom, uprawnionym do rozporządzenia towarem złożonym w składzie, zezwala się na pobieranie próbek; że towary przechowywane w składzie mogą być przebiegane, czyszczone, przesuszane, odkurzane i t. p. za zezwoleniem i pod kontrolą urzędu celnego; że oddzielone z oczyszczonego lub przebieganego towaru części mogą być wywiezione zagranicę lub zniszczone pod dozorem celnym.

W praktyce zachodzą wypadki, że towar korzystający z premji wywozowej, wywieziony zagranicę (poza obrotem szlachetniającym) wraca spowrotem do kraju. Przy zwolnieniu od cła przywozowego takiego towaru powstawały w urzędach celnych wątpliwości. Dla zapobieżenia tym wątpliwościom nowe przepisy stanowią, że w razie powrotnego przywozu z zagranicy

krajowych towarów, które przy wywozie korzystały ze zwrotu cła, zaświadczeń kompensacyjnych lub zwolnienia od podatku przemysłowego, o zwolnieniu od cła przywozowego decyduje Minister Skarbu naskutek wniosku eksportera, który ma obowiązek nadmienić, że powracający towar korzystał przy wywozie z pomocy finansowej państwa.

W ruchu pocztowym niewolno przesyłać w listach przedmiotów, podlegających należnościom celnym.

Bardzo ważną inowacją jest postanowienie z art. 121 prawa celnego, głoszące że zmiana ustalonego wyniku rewizji, poza przypadkami zażaleń stron, dopuszczalna jest tylko do chwili wydania towaru stronie lub wywiezienia go za granicę. Po wydaniu towaru lub wywiezieniu za granicę władze celne mogą tylko prostować wymiar należności spowodu oczywistych omyłek lub nieprawidłowego zastosowania stawek konwencyjnych.

Nowe przepisy ustalają wysokość odsetek za zwłokę, pobieranych od kwot niedoborów celnych nieuiszczonych przez stronę w ciągu dni 30 po dniu wręczenia jej wezwania płatniczego, jakoteż w tych przypadkach, gdy odprawione warunkowo towary nie zostały w ustalonym terminie przywiezione z zagranicy lub wywiezione za granicę. Odsetki te w obu przypadkach wynoszą 12% w stosunku rocznym.

Ponieważ w myśl art. 121 ust. 6 prawa celnego za niedobory celne ponoszą solidarną odpowiedzialność strona i agent celny lub agencja publicznych przedsiębiorstw przewozowych, wezwania płatnicze przesyła się jednocześnie wszystkim zobowiązanym. W razie wniesienia przez jedną z zobowiązanych osób odwołania od wezwania płatniczego, decyzję wręcza się wszystkim osobom, które otrzymały wezwanie.

Nowe prawo celne zawiera ponadto postanowienia, dotyczące wstępnego badania towarów przez stronę przed zgłoszeniem tegoż do odprawy celnej, ewidencji niektórych towarów sprowadzanych z zagranicy oraz znakowania towarów. Postanowienia te, nie mające odpowiednika w dotychczasowym polskim ustawodawstwie celnym, będą miały zastosowanie: wstępne badanie — po usunięciu trudności technicznych, związanych z przygotowaniem pomieszczeń do wstępnego badania i po ustaleniu przez Ministerstwo Skarbu wykazu urzędów, w których wstępne badania będą mogły się odbywać; ewidencja i znakowanie towarów — po ogłoszeniu odpowiednich list towarów, podlegających znakowaniu lub ewidencji.

Wkońcu nadmienić trzeba, że przytoczone zarządzenia nie wyczerpują całokształtu przepisów, jakie muszą być wydane w związku z wejściem w życie prawa celnego. Prace kodyfikacyjne trwają nadal i, aż do czasu zupełnego przystosowania wszystkich przepisów do nowego prawa, dotychczasowe zarządzenia mają zastosowanie jeżeli nie są sprzeczne z nowym prawem.

M. N.

WYBORY DO IZB PRZEMYSŁOWO - HANDLOWYCH

Zarządzeniami z dn. 8 listopada 1934 r., ogłoszonymi w „Monitorze Polskim”, Nr. 260 i 261 Pan Minister Przemysłu i Handlu nadał Związkowi Przemysłu Chemicznego prawo powołania radców do Izby Przemysłowo-Handlowych, mianowicie:

Do Izby Przem.-Handl. w Gdyni	— 1 radcę
Do Izby Przem.-Handl. w Katowicach	— 2 radców
Do Izby Przem.-Handl. w Sosnowiu	— 1 radcę
Do Izby Przem.-Handl. w Wilnie	— 1 radcę
Do Izby Przem.-Handl. w Krakowie	— 1 radcę
Do Izby Przem.-Handl. w Poznaniu	— 1 radcę
Do Izby Przem.-Handl. w Warszawie	— 1 radcę
Do Izby Przem.-Handl. w Łodzi	— 1 radcę

Celem przeprowadzenia wyborów, Związek Przemysłu Chemicznego zwołał—zgodnie z przepisami statutowymi — 8 walnych zebrań, które odbędą się dn. 3 grudnia r. b. od godz. 9 w pierwszym lub 10-ej w drugim terminie do godz. 11 min. 20 w pierwszym lub 12 min. 20 w drugim terminie. Wszyscy członkowie Związku zostali zawiadomieni o powyższych zebraniach listami poleconymi.

Zgodnie z postanowieniami prawa, na każdym ze zwoływanych zebrań przewodniczyć będzie Komisarz Wyborczy do odpowiedniej Izby, jedynym zaś punktem porządku obrad jest sprawa wyboru radców.

Przypominając członkom Związku Przemysłu Chemicznego o powyższych zebraniach wyborczych, prosimy o niezawodne przybycie.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Produkcja dwuchromianów sodu i potasu w Polsce przez szereg lat nie mogła pokryć zapotrzebowania wewnętrznego i wskutek tego importowaliśmy do kraju dość znaczne ilości dwuchromianów. W r. 1933 przywóz wyniósł prawie 600 tonn, wartości 690.000 zł., w ciągu pierwszych 10 miesięcy roku bieżącego — niespełna 300 tonn, wartości 330.000 zł. W związku z rozszerzeniem produkcji dwuchromianów w Sp. Akc. Zakładów Chemicznych w Częstochowie, oraz podjęciem fabrykacji przez Sp. Akc. „Wrzosowa” — import ten staje się już zupełnie zbędny. Cowniejszej, zdolności produkcyjnej obydwu fabryk przewyższa zapotrzebowanie wewnętrzne.

Fakt powyższy notujemy skwapliwie, jako dowód niesłabnącej energii twórczej polskiego przemysłu chemicznego, oraz jako jeden z czynników, wzmacniających aktywność naszego bilansu handlowego.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. Nr. 32 i 33 „Informatora Eksportowego”).

Belgia. Podwyższenie cła na alkohol metylowy.

Bułgaria. Zwolnienie od cła boraksu i nitrogliceryny, zakupywanej przez państwo dla celów przemysłowych.

Czechosłowacja. Rozciągnięcie przymusu przedkładania świadectw pochodzenia przy przywozie fosfatów, żywicy i smoły.

Indochiny. Zwyzki cła na różne produkty chemiczne.

Palestyna. Nawiązując do notatki, zamieszczonej w Nr. 22 „Wiadomości” dodajemy co następuje: Według wyjaśnień Dyrekcji Celnej w Haifie przymusowi rejestracji podlegają takie znaki, marki lub patenty, z których nie wynika jasno, w jakim kraju zostały zarejestrowane i mogą przeto wywoływać wrażenie, że są zarejestrowane w Palestynie. Np. marka ochronna „ZAWIERCIE” lub „CRISTAL PATENT” podlega przymusowi rejestracji w Palestynie. Gdyby jednak po słowie „Zawiercie” umieszczono dopisek „registered in Poland” lub po słowach „Cristal Patent” dopisek „Patented in Poland”, to wtedy marki te nie podlegałyby przymusowi rejestracji.

KRONIKA

Dn. 19 listopada r. b. odbyło się kolejne posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym wysłuchano sprawozdania z działalności Komitetu Uczczenia 30-lecia Działalności Naukowej Pana Prezydenta Rzeczypospolitej. Związek Przemysłu Chemicznego bierze udział bezpośredni w organizacji jubileuszu, składając odpowiedni adres dla Pana Prezydenta, oraz przyczyniając się finansowo do wydania specjalnych zeszytów „Roczników Chemii” i „Przemysłu Chemicznego”, poświęconych Panu Prezydentowi. Uroczystości jubileuszowe odbędą się, jak wiadomo, dn. 7 grudnia r. b. i składać się będą z 2-ch części: inauguracji gmachów technologicznych Politechniki Warszawskiej, oraz odpowiedniej akademii.

Zarząd Związku wysłuchał na temże zebraniu sprawozdania z przebiegu rokowań traktatowych, oraz postanowił jedno z następnych zebrań poświęcić specjalnie zagadnieniom Szkoły Chemiczno-Przemysłowej w Warszawie, Muzeum Przemysłu i Techniki, wreszcie Radzie Bezpieczeństwa Pracy.

Dn. 22 listopada r. b. staraniem Sekcji Przemysłowej Polskiego Towarzystwa Chemicznego odbył się odczyt p. Dr. S. Otolskiego, przewodniczącego Sekcji Farmaceutycznej Związku Przemysłu Chemicznego, na temat: „Polski przemysł farmaceutyczny”.

Prelegent w interesującej formie omówił cały szereg zagadnień: powstania i rozwoju przemysłu farmaceutycznego; łączności farmacji z medycyną; podziału artykułów farmaceutycznych na wytwory i przetwory; podziału fabryk farmaceutycznych na kategorie. Przedstawił stan polskiego przemysłu farmaceutycznego przed i po wojnie, jak również w okresie obecnym; zobrazował potrzeby przemysłu farmaceutycznego i wykazał łączność przemysłu farmaceutycznego organicznego z przemysłem barwnikarskim; poruszył sprawę półproduktów dla chemikalij w Polsce; wreszcie scharakteryzo-

wał pozytywne ustosunkowanie się Rządu do przemysłu farmaceutycznego w Polsce, jak również sprawę współdziałania nauki polskiej w rozwoju przemysłu farmaceutycznego.

Po odczycie odbyła się ożywiona dyskusja, w której zabierało głos wielu mówców. Brak czasu nie pozwolił wyczerpać listy zapisanych do głosu. Wieczór ten, stanowiący ciąg dalszy posiedzeń Sekcji Przemysłowej, zainaugurowanych wiosną roku bieżącego wykładem p. Inż. M. Piaseckiego o barwnikach i półproduktach, jest raczej zagajeniem dyskusji, której dalszy ciąg ma się odbyć niebawem.

Jedna z należących do Związku Przemysłu Chemicznego dużych fabryk chemicznych interesuje się podjęciem w Polsce produkcji: dwucyanodwuamidu, azotanu guanidyny, nitroguanidyny, aminoguanidyny i jej soli (węglanów, siarczanów, chlorowodorów i t. p.), hydrazyny i siarczanu hydrazyny. Ponieważ w zestawieniach importu, publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny, artykuły te nie są wymienione — przeto trudno jest zorientować się w wysokości zapotrzebowania. Na tej więc drodze zwracamy się do zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych z prośbą o poinformowanie, które z nich i w jakich ilościach konsumują nazwane wyżej produkty.

W zapobieganiu nieszczęśliwym wypadkom i chorobom zawodowym bardzo duże znaczenie mają ochrony indywidualne pracującego, jak np. maski, okulary ochronne, hełmy, kombinezony, fartuchy, kurtki, rękawice, obuwie. Zależnie od materiału, kroju i wykonania ochraniają one przed pyłem, materiałami żrącymi, oparzeniem, zatruciem, uszkodzeniem przez maszyny i t. p.

Małe rozpowszechnienie tych ochron w Polsce wynika w dużej mierze z trudności w ich nabywaniu, czego dowodem są liczne zapytania w tej sprawie pod adresem Instytutu Spraw Społecznych.

W związku z tem Instytut zwraca się do wszystkich firm i osób, które wyrabiają lub mogłyby wyrabiać, a także tych, które sprzedają powyżej wymieniony sprzęt ochronny o nadsyłanie wzorów, próbek i szczegółowych prospektów z rysunkami i cennikami pod adresem Instytutu Spraw Społecznych — Warszawa, ul. Wiejska 19 m. 4.

W okresie od dn. 28 kwietnia do 5 maja 1935 r. odbędą się Targi Poznańskie. Rada Interesentów Targów Poznańskich zwróciła się do Związku Przemysłu Chemicznego z apelem wzięcia udziału w przyszłorocznych Targach przez przemysł chemiczny. Rozumiejąc wagę Targów, chętnie spełniamy prośbę sformułowaną pod naszym adresem i załączamy do niniejszego numeru formularze zgłoszeń na Targi Poznańskie. Sądzymy, że doceniając wagę Targów Poznańskich dla zdobycia rynku wewnętrznego i poszerzenia możliwości eksportowych, polskie przedsiębiorstwa chemiczne chętnie wezmą udział w targach wiosennych w Poznaniu.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

	Cena zł.		Cena zł.
Aceton	420.—	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15.—
Alkohol metylowy techniczny 90%	160.—	" rogowa 13/14%N	35.—
" " czysty 99%	300.—	Naftalin surowy prasowany	28.00
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1.53	" czysty w łuskach	52.50
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1.25	Octan sodu	120.—
Azotan amonu	100.—	" ołowiu	200.—
Azotyn sodowy	120.—	Oleina	175.—
Benzol handlowy 90%	92.—	Oleum 20%	18.—
" czysty	104.—	Olej lniany	145.—
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13.50	* Potaż kalcynowany 90/95%	120.—
* Boraks	90—100.—	* Potaż żrący topiony 88/92%	140.—
Chlor ciekły	115.—	Pirydyna czysta dla celów analitycznych	
Chlorek cynku 50° Bé	30.—	za 1 kg	8.00
*Chlorek wapna bielący	30.06	Smola preparowana	16.50
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22.—	Saletra amonowa	100.—
Chlorobenzol	165.—	Saletra potasowa	130.—
Chloroform czysty	800.—	* Saletra sodowa 15,5% N ₂	28.10
" "pro narcosi"	1.800.—	* Salmjak raf.	120.—
Eter siarkowy	450.—	Siarczan amonu	65—75.—
Fenol czysty	265.—	* Siarczek sodu 60/62%	64.—
Formalina 40%	210.—	Soda amonjakalna	22.50
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220.—	* " kaustyczna	54.—
" " techniczna 85/88%	150.—	Sól glauberska krystaliczna	7.00
Karbolineum	29.75	Stearyna	155.—
Klej kostny	230.—	Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10.72
Klej skórný	250.—	Toluol czysty	115.—
Krezol czysty	128.—	Woda amonjakalna chem. czysta zaw.	
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95.—	+ 25% NH ₃	60.—
Kwas mrówkowy 80%	235.—	Zelatylna techn.	400.—
Kwas siarkowy 60° Bé	6.00		
" solny 19°/21° Bé	9.50		
" octowy techn. 30%	85.—		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



**KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA**



**ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84**

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI 3. m. 8, tel. 8-38-78.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefon 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, 5.84-30
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/ Warszawy, tel. 1-3a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	FABRYKA PRZEDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8.75-39.
„Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Klej kostny i skórný: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S. ki, Świętokrzyska 11